

NA HLUBINU

ČASOPIS

PROPĚSTOVÁNÍ A PROHLoubENÍ

DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

Ročník první

1926

Vydávají profesori bohosloveckého
učiliště řádu dominikánů v Olomouci

OBSAH

ZÁSADY - ŽIVOT

P. A. Blattmann O. P., Poznání a zažití Boha	120
P. Sil. Brait O. P., Lačňuje	2
— Stále prohlubuj	61
— Vzestup duše	116
— Vedení Bohem	189, 233
— Život náš	189
Coena, Hudba sfér	70
B. Pečínková-Dlouhá, Jsme tvoje děti	60
— Za svítlnu nohám mým postavil jsi slovo své	119
— Duše žalobník	183
— Do země zaslíbené	228
— Za slávu slova	285
Jaroslav Durych, Privilegium zpovědi	239
Dr. Alfred Fuchs, Křesťanství zdrojem velikosti	10
P. R. Garrigou-Lagrange O. P., Ve škole P. Marie	74
P. M. Habán O. P., Z milosti Boží vyvěrá nadpřirozený život	21, 65, 126, 184, 251, 301
Ch. V. Heris O. P., Dobrota Boží	113
— Bůh jest pravda	180
Prof. dr. J. Hejčl, Básnické formy v Nov. zákoně	89
Dr. Fr. Hrachovský, Potřeba filosofie na hlubině	92
Dr. Jar. Hruban, Křesťanská forma umělecká	147
Prof. T. Hudec, O čtení Písma svatého	192
Dr. J. Krlín, Katolická obroda ve světě	134
Málek, Aby byli všichni jedno	312
P. A. Melka, Adorace	31
— Mistr adorace	78
— Adorační modlitba	129
— Apoštol Eucharistie	257
Dr. F. X. Novák, Obrácení	37, 82, 143
— Těžký hřích	296
F. Odvalil, Zlato	201
Redakce, K úvaze	261
P. Marian Schaller O. S. B., Královská cesta	43
— U pramene živých vod	84
— Církevní rok	255
— Hrozné místo	151
P. Aug. Scherzer O. P., Záře pravdy	33
P. V. Schlössinger O. P., Potřeba nadpřirozeného zjevení	
— pro duchovní život	17
— Žítí v přítomnosti	229
— Cena rozjímání pro vnitřní život	153
P. Emilián Soukup O. P., Náš vliv	57
— Třikrát Svatý	177

— Povahu Boží	225
— Král veliký	26
P. Vojtěch Stárek O. P., Všem	19
Otto Albert Tichý, Tajemství chrámové hudby	197
— „Uprostřed života“ — „Media vita“	9
P. Fr. Urban O. F. M., Chudoba	306
Dr. Bedřich Vašek, U vyschlých cisteren	5
— Na moři	315
Prof. dr. V. Zapletal (Frýburk) O. P., Bileam	34, 87, 140

VZORY

Apoštol Eucharistie (A. Melka)	257
Cella J., Vzor v utrpení	157
František, muž evangelický (P. J. Urban O. F. M.)	202
Görres J. a náboženský subjektivismus (k 150. výročí narozenin), P. Blattmann O. P.	94
K úvaze, (Kovář)	160-162, 207, 208, 260
Sebeodevzdání v zápalnou obět sv. Terezie od Jezulátka	
milosrdné lásky Boží	322
Sv. Terezie od Ježíška (J. S. Bořita O. P.)	47

KRÚPEJE

„A jméno Panny Maria“ (sv. Bernarda homilie na „Missus est“)	99
Sv. Bernard, o „Vnitřním domě“	266
Bůh a já, (Kardinál Newmann)	163, 210
„Byť na světě“ (Meister Poppe der Starke)	165
Chléb, (Fr. Fillippi)	112
Kardinál Newmann, Modlitba za světlo	51
Kolébání Ježíška (O. F. Babler)	322
Náhrobní nápis Aberkiov	270
Neznámý dopis sv. Terezie od Jezulátka	268
„O Gloriosa Domina“ (Sv. Antonín Paduánský)	102
On mne miluje!	176
Povzbuzení duši, (Blahoslavený J. Suso O. P.)	100
Pozdě! (Svatý Augustin: Vyznání)	336
Světlo, (Desideratus)	280
Umučení svatých ze Scili	208
Z klenotů staré liturgie (z Didache)	164

ZE SÍTĚ - - - - - 52, 103, 166, 215, 262, 327

HOVORNA - - - - - 105, 168, 214, 271, 325

LITERATURA - - - - - 107, 170, 216, 273, 320

NA HLUBINU

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ A PROHLoubENÍ
DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

Ročník první. V Olomouci v březnu 1926. Číslo první.

Na hlubinu...

Ve stálém shonu a neklidu mívá lidský život, často i život těch, kteří vzhlížejí vzhůru jako k cíli své cesty. Mnozí z nás pracují hořečně, snad i pro to, co nazývají „svatou věcí“; krásná jest práce, vznešený boj pro Boha, leč, nemá-li bojovník zeslábnouti, třeba, aby se stále sílil. Dlouhý boj vyčerpává a unavuje, mnohé i znechucuje. A proto nutno, si stále představovati Toho, pro něhož bojuje, aby jej lépe poznával. Neboť, co lépe známe, více milujeme a pro poznání velkého ideálu i krev prolijeme.

Musíme stále dotýkati se božského a tím nabudeme síly, že se staneme nepřemožitelnými. Těžký zápas má peklo s bojovníky, z nichž vyzařuje božské světlo. A takový bojovník více vydrží a neklesne unaven. Únava jej nepřemůže, neboť zná hlubiny nevyčerpatelné, kde pije dychtivě sílu a zmužilost a lásku. Bůh jest tou hlubinou a duše, která se ponoří do něho, žije v něm a může vše s Bohem a neumírá. Kristova nauka jest tou hlubinou a v ní čerpá duch hledající světlo, jímž zaplaší temnoty, které se snaží jej děsiti. Hlubinou jsou svátosti církve, z nichž pila staletí nápoj velikosti, všem, kteří v roztoužení přiklonili k nim žíznivých rtů.

Život náš jest plavbou a tak máme na vybranou. Zaseti na hlubiny Boží a načerpati v hlubinách života, světla a velikosti, nebo dáti se zmítati vichry po mělčinách, kde loď ztroskotá a kde zmíráme, protože mělčiny duši nenasytí. A čím hlouběji zajedeme a dychtivěji budeme pít z těchto hlubin, tím více porosteme v Bohu, neboť Bůh jest Život a ti, kteří ho mají, pevně a sladce, rostou a

stoupají. Tedy paradoxa — abychom stoupali, ponořme se hloub a hlouběji do Boha, do jeho pravd a prostředků tekoucích z jeho otevřené dlaně. Čili — prohlubme svůj náboženský život. Nespokojme se jen s životem dobrým, snažme se býti lepšími a lepšími, den ze dne více milovati dobrého Boha, lépe ho poznávati a vděčně využívatí jeho darů, jimiž nás přitahuje.

To chceme, to účel nového časopisu. Chceme podávati soustavně nauku duchovního života, i když nebudeme ještě ze začátku zatěžovati výlučně vědeckým aparátem, ukazovati velkého a dobrého Boha, zopakovati povinnosti k němu, učiti o ceně svátostí a milostí, ukazovati bratry, kteří se na hlubinách stali velkými a svatými. Budete slyšeti o všech prostředcích prohloubení duchovního života. Můžete podávati dotazy a pochybnosti (značkované) a odborníci v duchovním životě Vám na ně odpoví. Konečně tu poznáte i nejnovější příslušnou literaturu, kterou budeme soustavně zaznamenávati a oceňovati.

Nuže, podejte nám ruku a pojdte s námi.

Na Hlubiny!

R.

Kněžím: Hodláme přikládati ke každému druhému číslu přílohu určenou jen kněžím. Chceme v ní podávati náměty a zásady duchovního života pro život kněží vlastní a pro vedení duší jim svěřených. Prosíme, aby nám bylo sděleno, kdo si přeje přílohu. Laikům vůbec nebude vydávána. Pro kněze žádající si přílohu zvýši se předplatné o 2 Kč.

Z Á S A D Y

Lačníme...

P. Silv. M. Braitto O. P.

Bůh nás stvořil pro sebe, tedy on je naším ústředním cílem. Kdo dosáhne tohoto svého cíle, jest blažen, kdo je na cestě dobré k němu, je šťasten; kdo bloudí

mimo, nedosáhl předmětu jej vyplňujícího. Duše však nedá si zcela zakaliti vědomí o ústředním cíli. Duše i nejvzlažnějšího křesťana zná tento cíl. A tak, poznávše pravý cíl, jeho velikost a bohatství a srovnávající, co nám přinesou tyto kroky mimo cestu, jsme zalíváni smutkem. Nevyplnění a prázdnota vsunou se do ducha. Běda duši, která se snaží zaplniti zdánlivými hodnotami, hodnotami, které nás nadobro odvádějí od našeho cíle. Taková duše poletuje jako motýl s květu na květ, všude, kde se na ni usměje křiklavý květ, usedne a ssaje sladký jed. Nakonec potom z toho všeho duch dostává závrať, a dává výplody vzteku a zoufalství a napíše v Anatolovi France, že největší službu světu prokáže, kdo vezme jednu trochu dynamitu a vyhodí ten svět do povětří A není divu Zdánlivé hodnoty, za kterými se žene duch hmotařský, požívačný a sobecký, nejsou s to vyplniti hluboké propasti lidského nitra. Jenom v ní ještě více rozněcují hlad.

Náš rozum může nasytiti jen pravda. Klam, blud, znehodnocují duševní schopnosti, pravda částečná jej nevyplní Rozum, okusiv z lahodné číše pravdy, chce píti víc a více a čím více pije, tím větší žízeň v něm vzrůstá. Jen pravda velká, celá naplní duši, kterou Bůh otevřel a milostí svou povolal k blaženosti v uchopení Pravdy.

Naše vůle jest otevřena pro dobro, avšak ne pouze pro to, či ono dobro, pro dobro částečné a pomíjející, nýbrž pro dobro vůbec, které jest nekonečné. Jiná dobra na okamžik ukojí žízeň po náplni, nevyplňují však dokonale, zasypávají jen jednu jamku, propast však duše, toužící po nasycení zůstává stále otevřená a volá a pláče hladem. Pozemská dobra nedovedou ukojiti naši touhu, protože nejsou naším ústředním cílem. Neboť v dosažení ústředního cíle spočívá naše blaženost. A tato blaženost musí býti dokonalá, protože by to nemohlo býti ústředním cílem, co dosaženo nechává ještě mezeru k vyplnění. A proto, když částečná dobra jsou tak neúplná, nejsou naším posled-

ním cílem. (Čti: Sv. Tomáš Aqu: Summa I. IIae q. 2 art. 7. a 8.)

Z toho pro nás plyne několik závěrů! Nač se tak vašnivě sháněti po dobrech, která nemohou, nikdy nemohou nás vyplniti? Proč jimi zatěžovati svůj rozlet ke štěstí úplnému a naprostému? Jednou se proti nám samým postaví vlastní prázdné nitro a bude na nás volati jako na svého vraha a vy budete před ním státí bez omluvy, neb jste sami cítili nedostatečnost náplastí, které jste hledali pro své rány. Dříve či později i vy přijdete ku přesvědčení, že vše na světě jest marnost nad marnost; leč dodejte též s Tomášem z Kempen: „kromě Bohu samému sloužiti“. Jen v něm, jen v Bohu jest vše, po čem dychtí naše duše. Nuže, dejte, co jí patří, dejte jí jejího Boha. V jeho sladkém náručí nalezne rozum pravdu, která se nemýlí a která neklame, vůle bude vyplněna dobrem nekonečným.

Bůh jest nejlepším, nejžhavější touhy hodným dobrem, a tento Bůh přijal nás za své děti a zjevil se nám, určil nám Synem svým cestu k sobě a volá nás k patření na sebe. Hledáme dychtivě pravdu, hle, u něho je celá; jinde jsou jen odlesky její, žízníme po dobru, a on jím jest a jím vše ostatní jest dobré.

Nuže, vrhněme se do loktů tohoto Otce, Boha, Dobra nejlepšího a Pravdy nejvyšší. Snažme se den ode dne jej více poznávati a lépe milovati, až do té chvíle, kdy naše celé bytí se změní v klanění, vidění a lásku, a nepokoušejme se odpovídati na svou touhu po štěstí, shonem po sladkostech, které hořknou v ústech a duši plní zoufalou prázdnotou. Nechtějme, aby naše lačnění bylo lačněním bezútěšným, příšernou nocí marností se zmítajícím, nýbrž lačněme a žízňme po Bohu živém, neb takové blahoslavi Pán, když dí: Blahoslavení, kteří lačnejší a žíznější . . . Lačníme, ale nedejme duši požívatí zemi, lačníme a proto jí dejme — Boha!

U vyschlých cisteren.

Dr. Bedřich Vašek.

Nad starou knihou lékařskou skloněn sedím: švabachový tisk, šedý rezný papír, ohmatané kraje na listech. Sedím a čtu. Návod k léčení. Chytrý byl na svou dobu ten, kdo knihu psal! A vzpomínám, kolik již nad ní lidí sedělo, jako sedím nad ní teď já! A zabohřili do knihy svůj zrak a zahloubali se do jejích rad a pak ji zavírali a železné sponky zapínali a vstali, a když ji nesli do staré skříně, jako drahocenný poklad na rukou ji tam nesli. . . . A kolik lidí chorobou spoutaných přišlo sem, ke dřívějším majitelům knihy, aby si vyprosili ve svých strastech radu z této knihy. . . .

Ty stará kniho lékařská, kolik pohledů kdysi bylo k tobě upřeno, toužebně a nedočkavě? K tobě, jež jsi byla pro ně studnicí moudrosti a naděje. . . .

Dnes? Stará kniho lékařská, pro koho ty bys byla ještě studnicí naděje? Starožitnou památkou, to jistě ano. Ale to je také vše. Studnicí však naděje? Studnicí lékařské moudrosti?! Ach, jak se tehdy ten náš lékař usmíval oné staré naivnosti, když přišel k nám, a když knihu jsem mu ukázal a četl na nejohmatnějších stránkách předpisy, jak léčiti jednotlivé nemoci! . . . Jak se jen tak divně usmíval! Co si myslel?!

Ty stará studnice lékařské moudrosti, cos znamenala kdysi? A co znamenáš dnes? Máš cenu pro lékaře, ale ale jen jako doklad, jakýminízkýmistupni musilo projít lékařství, než se propracovalo ke dnešní své výši. . .

Stihne dnešní vědecké knihy osud lepší?

Takové jsou všechny pozemské hodnoty: dnes mají cenu; jsou obdivovány; strhují k nadšení. A zítra — terčem poznámek a vtipů.

*

Té prázdnoty a prchavosti pozemských hodnot!

Včera měl továrnu. Velikou továrnu, celou ves továrních budov. Pýchou mu byla. S holýma rukama

začal, ale mozek myslil a myslil, ruce tvořily a tvořily, podnik rostl a rostl. Hle, jak vzrostl! Hle, jak roste ještě stále! Viz v každé té budově roj lidí pracujících a hemžících se pilněji, než pracuje a hemží se hustý roj včel v úlech. A kolik je zde v tom velkém včelíně úlů! A tvůrcem celého tohoto království práce jsem já. Majitelem všech budov a bzučících strojů a hromad surovin a skladů výrobků jsem já! Těm lidem a jejich rodinám zjednávám výživu já! Kdybych já padl, osiřl tento kraj, tisíce rodin přijde o výživu, pauperismu, veškero vyšší snažení ubíjejícímu pauperismu propadne tento kraj. Já zde na své dlani držím osud kraje! — Mé dílny, mé stroje, mé továrny, můj podnik je nástroj, kterým pracuji. Velkolepý nástroj! Mnou vytvořený! Já mu vdechl život! Já pro svůj podnik žiji! Žiji jen pro něj! Můj podnik je mi vším! Život by neměl pro mne ceny, kdyby můj podnik se rozpadl! Můj podnik je mým štěstím, mým nebem, mým vším . . .

Začaly padati najednou banky. Řítily se do propasti. Zachytily jeho podnik. Strhly jej. Řítíl se s nimi do propasti. Ach, tak prudce . . .

Již je pohřben. „Můj podnik! Bože! Bože! Můj podnik!“ — — —

Nejeli jste ještě nikdy vlakem vedle bývalé továrny, s vyhořelým stropem, nepokryté, s kusy starého železa — zbytky někdejších pyšných strojů — na zemi na dvoře, s otvory pro okna, dnes beze skla, jako prázdné dülky slepcovy děsně otevřenými do světa?

Neviděli jste ještě nikdy někdejšího šlechtice, jehož velkostatky a dvory a zámky byly roztroušeny po celé říši, a jehož pýcha sahala k nebesům a jehož rodina s výšky sebevědomě dolů hleděla na bídné mravence — ostatní lidi? Dnes bez šlechtictví . . . bez zámků . . . bez dvorů . . . mravenček mezi ostatními mravenečky, putujícími dole v prachu . . . zaprášený, zablácený, zpocený jako oni . . .

Té prázdnoty a prchavosti pozemských hodnot!

*

Jeho jedinou nadějí byla jeho rodina. Sám z bíd-
ných poměrů vyrůstal, jako student k dobrým lidem
na obědy chodil, hodinami se živil, na vysokých ško-
lách se těžce, těžce protloukal. A dnes? Má jméno!
Má vliv! Má příjmy! Má majetek! Kdyby byl měl
za svého studia jen část svého nynějšího jmění, jak
by byl teprve pronikl! Kdyby si byl mohl opatřit
knihy, po nichž tolik toužil, navštívit cizinu, o je-
jíchž vzorných zařízeních tolik slychával, oj, kdyby
byl mohl tak se dostat až k samým nejvyšším zříd-
lům vědy, oj, jak vysoko by teprve létal ve výšinách
dnes!

Co jemu nebylo dopráno, má být umožněno jeho
dětem. Jsou jedinou jeho nadějí! Jak s nimi večer,
když unaven se vrátil z povolání, opakoval denně
učivo pro gymnasium!

Dnes probíjí jediný syn svá mladá leta a tatínkovy
peníze v universitním městě, jediná dcera probíjí své
mládí a své vlohly v Paříži či Praze či vím kde? A
když se vrátí domů na svátky, otec s hrůzou vidí:
Pro Boha, mé děti, tak mladí — a vypálené sopky!
Mé děti! Má jediná naděje! . . .

*

Jeho jediným cílem byla zase vlast. Vše obětoval,
i Boha, i svědomí, jen aby národ zkvétal. Národu
sloužit! Ale přišla chvíle, kdy kamení nevděku divoce
začalo bít do jeho hlavy, a utíkat musel co nejrych-
leji a skrýt se za strom, aby se zachránil! A toto ka-
mení nevděku letělo z národa! z jeho národa! A když
viděl ve chvílích, kdy se národ zapomínal, kolik je
v národě ukryto lidské slabosti i lidské špatnosti, tu
znechucení a bolest a zklamání mísilo se v jeho duši
a jen s největší mocí v sobě potlačoval vzpomínku na
slova, v něž kdysi Huxley po svých trpkých zkou-
nostech ve chvíli hořkosti vybuchl: „Raději stádu
opic bych se klaněl než lidstvu!“ Jak mu ta slova stále
zněla v uších, v mozku, všude, kam se hnul!

Pryč, slova pesimismu!

Prýč! Já jsem věřil v národ! Já věřím v národ! Já
v národ věřit chci! — — —

A přece ta slova hrozná mi znějí stále v uších!
Či i v národě se člověk může zklamat?

*

U prázdných cisteren jsme seděli . . .

V nejrozmanitějších pozemských statečích hledá moderní lidstvo náhradu za Boha. V bohatství. Ve vědě. V mládí. V kráse. V práci. V požitku. V humanitě. Ve vlastenectví. V módě. V cestách — po cizině. V tanci. V kině. V divadle. V jiném umění.

Ale chvíle zklamání se dostaví vždy.

Ty chvíle se dostaví. A pak sedíme na poušti u vyschlých cisteren svých nadějí a svých ideálů. Vyčerpání, hladovi a žíznivi. Tupým zrakem hledíme dolů na skalnaté dno cisterny. Chvillemi jen zvolna pozvedne se znavená hlava a mdlé oko zahledí se do dálky. Ani tam nehleď. Samá poušť. A na ní horký písek. A znavený zrak vrátí se ke dnu prázdné cisterny . . .

A člověk zde sedí v tupém zoufalství dál . . .

*

Jmenujte mi kterýkoliv z pozemských ideálů. Ano, dovede na nějakou dobu, snad na dlouhou dobu duši oblažovati. Jako cisterna, která při dešti zachytila hojně vody, ač živého zdroje nemá, jenž by ji svěží vodou zásoboval stále. Ale dešťová voda v cisterně vyschne pod žhavým sluncem skutečnosti . . .

Cisterny vyschlé, kolik je vás ve světě!

A jak se u vás smutně, smutně sedí duši hladem a žízní hynoucí . . .

*

Je možno však pro duši naléztí studnici vody živé? Nikdy nevysychající? Stále osvěžující? Stále křísící zmalátnělou duši k nové čilosti, k novému podnikání, novému idealismu, jenž jako křídla nejpevnější po-

máhá člověku vznést se vysoko . . . , přenést se i přes překážky nejobtížnější? Jež duši vlévá stále nové naděje, nepřemožitelné, radostné i ve chvílích nejtěžších?

Jest možno nalézt: V Bohu. V životě z Boha. V životě a nauce těch, kdož žili z Boha. Jako když jdeme k řadě kvetoucích lip a vítr, foukající nám do tváře, věje nám vstříc milou vůni květů lipových a vůně ta nás celé příjemně, až opojně ovívá, tak jdeme-li k Bohu, tu vane nám vstříc jeho vůně a jeho síla a ovívá naši duši a věje v ni nebeský idealismus a nebeské nadšení a nebeskou radost a nebeské síly. A ne na chvíli. Ne den. Ne rok. Ne jeden život. Bez přetržení! Věčně! Věčně! Věčně!

Vždyť v Bohu nekonečném a nevyčerpitelném, v Bohu Lásky a Síly a Moudrosti a Blaha pramení ty síly!

*

Blahoslavená duše, jež blížíš se k Bohu, a již ovívá sladký vánek jeho milosti a jeho štěstí!

Blahoslavená duše, uchvácená a nesená vichrem jeho síly!

Blahoslavená duše, rozpálená ohněm jeho horlivosti!

Blahoslavená duše, osvěžující a zmlazující své síly u nikdy nevysychající studnice jeho lásky!

Media vita - Uprostřed života.

Neznámý středověký autor.

Uprostřed žití toneme v smrti,
kde hledat pomocníka,
než u Tebe, Pane?

U Tebe, který pro naše hříchy
spravedlivým zahoříš hněvem.

Švatý Bože, svatý Silný,
svatý a milosrdný Spasiteli,

ach, nevydávej nás v tu moc hořké smrti,

neodvrhuj nás, až zestárneme,
až zemdlí naše síly, nás neopust', Pane!
Svatý Bože, svatý Silný, svatý
a milosrdný Spasiteli!

Křesťanství zdrojem velikosti.

Dr. Alfred Fuchs.

V evangeliu se vypravuje příběh, který osvětluje, v čem je velikost člověka. Mínilé vypravování, které sv. Petr tak dlouho kráčel po vodní hladině, pokud se nebál, pokud věřil. Jakmile však jeho víra zakolísala, jakmile se počal báti, počal tonouti. Pohledme na apoštola národů sv. Pavla: Co vše vykonal, jak zasáhl mocně do dějin! A opět jedině silou víry, silou veliké myšlenky, která jej nesla. Čím více dovedeme zapomenout sami na sebe, tím jsme větší; jsme tím větší, čím větší je naše pokora. Předválečná doba si velmi líbovala v pojmu „vyhraněné osobnosti“. Bylo to dědictví liberalismu, který hlásal krajní individualism ve věcech hospodářských a přenášel jej i do filosofie. Mohl-li se — podle špatně pochopeného darwinismu — člověk vyvinout z opice, proč by se z opice nemohl vyvinouti tvor ještě vyšší, nadčlověk? Nietzscheova filosofie síly, filosofie nadčlověka, Stirnerův solipsism podporovaný subjektivistickou noetikou, který činil individuum středem všeho poznání, jako by člověk nebyl bytostí relativní, ens ab alio, nýbrž Ens a Se (od jiného — sám od sebe), bytostí absolutní — to vše vedlo ke krajnímu rozvoji individualismu. Lidé se domnívali, že budou tím větší, čím více budou zdůrazňovati zvláštnosti své individuality. Ale v evangeliu jest opět jedna hluboká pravda týkající se tohoto přeceňování vlastní osobnosti: „Kdo ztratí svou duši pro Mne; nalezne ji, kdo hledá své duše, ztratí ji.“ Toto místo bývá vykládáno na mučednickou smrt, ale lze ji aplikovati i v našem případě: Čím je individualita více vypěstována,

čím jsou osobní zvláštnosti více zdůrazňovány, tím více je člověk sám sobě na obtíž, tím více se zahluďává do sebedušení, do sebeanalýzy, do neplodného vrtání v sobě. Srdce lidské je nepokojné. Sebeopozorováním, pipláním vlastní individuality ještě nikdo nedošel pravé velikosti. Šílenství Nietzscheovo vyplývající z pocitu osamocení není náhodným zjevem. Velkou individualitu nelze vypěstovati zdůrazňováním osobních vlastností, zvláštností a talentů, nýbrž tím, že všechny osobní vlastnosti a talenty postavíme do služeb veliké věci. Ona pak sama nás ponese. Kdo slouží veliké myšlence, nejen že rozšívá dobro, vyplývající z ní, nýbrž jest sám velikostí myšlenky posilován. Dovede všechno v Bohu, který jej posiluje, protože nehledá sebe. Proto je křesťanství zdrojem pravé velikosti, že nejvíce učí se bezáporu, protože učinilo středem dějin lidstva kříž, který jest nejenom znamením bolesti, ale i znamením lásky, která přemohla bolest. Není jiné velikosti, než velikost v lásce, kdy člověk ztratí sám sebe úplně se zřetele: bez lásky pak jest každá činnost marným shonem a trápením ducha: „Kdybych jazyky lidskými i andělskými mluvil . . . lásky však kdybych neměl, nic nejsem!“

Básník Otakar Březina napsal v jedné ze svých nejkrásnějších a nejhlubších básní:

„Když radost života mi dveře uzavřela,
tu pokyn bolesti je dálkám otevíral . . .“

Jedině křesťanství pochopilo tento smysl bolesti. Bolest podle vůle Boží dobře přijatá a dobře prožita otevírá nám cestu do tajemných dálek, vede nás vždy výše, neboť „trpícím děkuje život za svoje nejjemnější dary“ podle slov téhož básníka. Bolest dobře prožita, spojená s utrpením Kristovým jest zásluhou. Proto jest křesťanství cestou k velikosti, že nejlépe učí rozumět bolesti, problém to všech filosofů a náboženských systémů, ale žádný si s bolestí nevěděl rady, jedině náboženství kříže. Pohlédme na ty řady světců: kolik to rozličných životů, rozličných osobností. Roztřídme si

je třeba podle těch kategorií, jak jsou seřazeni ve Velkých litaních. Od apoštolů, evangelistů, kněží, mnichů, poustevníků až po svaté ženy, od mučedníků a církevních učitelů až po vyznavače, kolik velikosti, kolik životů obětovaných cele a úplně myšlencel! A podívejme se na nejnovější svatořečené a blahořečené: mladá sestřička, takřka ještě dítě, prostý venkovský farář, fráter, který sotva uměl číst a psát, kardinál, který vynikal učeností, bojovnice za víru a národ — kolik rozličných heroismů, ctností. V každém povolání, v každé společenské vrstvě, v každém zaměstnání jest možno dostoupiti koruny ctnosti v míře heroické, v postavení na výšinách společnosti i v nenápadném plnění povinnosti všedního dne. Křesťanství nenahlíží na lidskou velikost romanticky, jako by velké činy byly jenom činy nápadné, jako by velikost byla jenom velikostí bojovníků, mučedníků, umělců, učenců — jako by velikým bylo jenom to, co budí sensaci. Církev nerozdává jméno velikosti tak, jako jej rozdávají moderní noviny, kterým je lhostejno, čím se kdo proslaví, zda tím, že chová ochočeného krokodila nebo tím, že napsal spis poctěný Nobelovou cenou, nebo třeba tím, že je championem boxu. Silou pokory, nikoli silou sensace měří církev velikost lidskou a v tom jest velké poučení pro naši dobu, dobu zkomercialisovanou, která přeceňuje techniku na úkor ducha, dobu, v níž úspěch je jediným měřítkem velikosti. dobu, jež si libuje v sensacích a hyperbolách a jejíž duch zpovrchněl tak, že se bojí jít — na *hlubinu*. Jak by také mohl jíti na *hlubinu* člověk dnešní doby při své skepsi, jež by způsobila, že by počal okamžitě tonouti pro svoji malou víru? Jak by se mohl odvážiti na *hlubinu* člověk, jehož největší moudrostí je chytrá, vychytralá pochybovačnost, jehož nejvyšší filosofickou pravdou jest, že „vše jest plynulé“, „panta rei“, že není pevného bodu? „Dejte mi pevný bod a já vyvrátím zemi ze základů!“ Tato slova velkého fysika platí i v životě duševním.

Logika jest řetěz, který visí ve vzduchu. Logika praví toliko: Platí-li A, platí B, platí-li B, platí C, ale ne-

praví nic o tom, zda toto „A“ skutečně platí. Chceme-li toto „A“, toto východisko veškeré své tvorby, veškeré své práce míti, musíme v ně věřiti. Bez východiska, pevného východiska, není možno nic velikého postavit. S myšlenkou „vystavěl jsem, nevím komu“ lze stavět činžáky nebo družstevní domky, ale ne chrámy, jež přetrvají věky a jež budou příštím generacím hlásat velikost dnešní kultury. Doby umělecky veliké měly velkou společnou myšlenku, velkou společnou víru. Velikost umělců minulosti nebyla pouze velikostí jejich osobní, nýbrž velikostí kolektivní, velikostí společné veliké víry. Tento problém společné velké myšlenky jest nejtěžším mírovým problémem poválečným, nejtěžším problémem vůdcovským v novodobých demokraciích, nejtěžším problémem autority v dnešních státech. Před čím se můžeme všichni bez rozdílu pokloniti, kdo nám ukáže pravou cestu a tím i pravou velikost?

Není náhodou, že problém křesťanského sjednocení stal se právě v době poválečné roztrůstěnosti tak aktuálním, neboť nezáleží v tom, jaké nové technické vynálezy budou ještě učiněny, nýbrž v tom, jak se dostat k lidskému srdci. Co jest platno, že v Evropě jest možno radiovým rozhlasem naslouchati, jak bije srdce člověka v Americe, když přes technické sblížení jsme tomuto srdci vzdálenější, než jsme kdy byli? — Kdo přinese lidstvu myšlenku, jež sjednotí srdce, poslouží lidstvu daleko více, bude daleko větším, než ten, kdo usnadní vzájemnou komunikaci. Této velikosti naše doba však ještě nechápe, toliko ji pociťuje temnou předtuchou. „Pax Christi in regno Christi“ — to jsou slova vůdce vpravdě velkého, velkého nejenom vlastnostmi osobními, nýbrž především svým úřadem. Křesťanství měří velikost člověka v boji se hříchem, v boji se sebou a tomu také nechce rozumět dnešní doba, která soustředila svoji pozornost na činnost extenzivní, takže intenzivní duševní činnost přestává chápati. Stroje mohou působiti buď ku požehnání nebo ke zhoubě, jak nás poučily zkušenosti světové války, ale mír a harmo-

nie v srdci, které položilo svůj základ v Ježíši Kristu, může přinést jedině požehnání. Jeden z novodobých filosofů napsal v pojednání o genialitě: „Člověk jest tím větší, čím více zla v sobě přemohl.“ Ukazuje na příkladě Shakespeara a Dostojevského, že dovedli líciti i individua zvrhlá a zločinná s takovou pravděpodobností, že není možno, aby i tyto sklony v nich nebyly. Ale zbavili se těchto sklonů tím, že je objektivovali tvorbou. Literární, básnická velikost by tedy v tom záležela, že geniální lidé dovedou co nejvíce lidských vlastností v sobě obsáhnouti, je pochopiti a dáti jim výraz tvorbou. I my jsme přesvědčeni, že člověk je tím větší, čím více zla v sobě přemohl: míníme to však ve smyslu morálním, ve smyslu Pavlovy cesty do Damašku, v tom smyslu, že z velké kajícínosti se může vyvinouti veliká svatost, podle výroku svaté Terezie, která napsala v tomto smyslu; „Pán pozlacuje mé viny.“ O svatém Augustinovi, který před svým obrácením o sobě prohlásil: „Tantulus puer, tantus peccator!“ (Takové dítě, takový hříšník!), bylo by možno prohlásiti po jeho obrácení: „Tantus vir, tantus sanctus!“ (Takový muž, taký světec!). — Křesťanství dovedlo přemoci hřích tak, že mohlo ve chvalozpěvu „Exultet“ zvolati paradoxním jásavým výkřikem: „O felix culpa, quae talem ac tantum meruit habere Redemptorem!“ (O blahá vina, jež takového Vykupitele měla mít!) Tak rozumí křesťanství velikosti: budeme velikými tehdy, když nebudeme své velikosti vůbec hledati: „Ne nám, Pane, ne nám, ale jménu svému dej slávu!“ Pro křesťana nejvyšší velikostí jest svatost. Co jest svatost? Svatost jest v lásce Boží, která působí shodu s Božím zákonem, s Boží vůlí, jež se má v našem životě stále uskutečňovati, jak prosíme i v Otčenáši: „Buď vůle tvá!“ Bůh jest proto nanejvýš svatý, protože jest sám v sobě dokonalý, protože jest nejčistším Aktem své vlastní Vůle. „Svatými buďte, jakož jsem svatý já, Hospodin, Bůh váš!“ To jest pravá cesta k velikosti, protože posvěcení se musí vztahovati na každý náš čin, na každý krok. Žijíce v tomto duchu, nebu-

deme konati pouze svoji práci, nýbrž naše práce poroste ve skutečné dílo. Co jest na světě veliké a co jest malé? Kdo to může posouditi v tomto světě, v němž jsou samé relativní hodnoty? Svět jest také, jak víme, v posuzování velikosti velmi nestálý. Koho včera velebili, toho dnes křijují, koho včera prohlašovali za genia, toho jiná kritická škola prohlásí za břídila, koho jedna část lidí prohlašuje za největšího dobrodince lidstva, toho druhá část prohlašuje za svůdce a zrádce. Kde nalezneme měřítko pravé velikosti? Měřítko, jež bylo relativní, nebylo by měřítkem. Hodnota, jež má býti měrou, musí býti hodnotou stálou. Měřítko musí být absolutní, musí být povzneseno nad pozemské kolísání. Proto měříme velikost křesťanovu na Bohu samotném, na tom, jak se kdo dovedl Bohu přiblížiti. Abychom i ubohý lidský život nepatrného červíčka mohli měřit ideálem tak vznešeným, k tomu nám pomohl Bůh tím, že vzal na sebe přirozenost lidskou. Božská a lidská přirozenost Ježíše Krista v hypostatické unii jest nám měřítkem veškeré velikosti. Nezměnitelnost míry jest zárukou správného měření. Velikost křesťanova se neměří učeností, talentem, mocí, nýbrž jedině tím, jak žil. A přece právě křesťanství dalo světu tolik učenců, umělců a státníků! Jak jest to možno? Proto, že ten, kdo má pevnou víru v srdci, tvoří svoje dílo k tomu poslednímu cíli, aby oslavil Boha, cítí svou práci zde na zemi jako svoje poslání od Boha a v tomto vědomí jest možno tvořiti veliká díla. Kdo toto vědomí má, ten nechytá se svým dílem, zavrhuje chytrost a dává přednost moudrosti. Moudrost pak není výsadou učenných. Již Jablonský napsal: „Co je chytré, ne však moudré, zpozdilce jen ošálí.“ Prostý člověk může mít více životní moudrosti, než nejučenější filosof, než nejzkušenější státník. Pravá velikost jest pak v moudrosti. Moudrost nespočívá ve velké duševní složitosti, nýbrž naopak v jistém vnitřním zjednodušení: jde o to, aby naše vědomosti, naše city, náš duševní život tvořily jednotu, abychom hledali a našli poslední cíl a k němu vše zařídili. Co jest platno sebe více vědomos-

tí, netvoří-li organický celek? Takové neorganické, chaotické vědění jest horší než nevědomost, protože činí člověka marně domýšlivým, zastírajíc mu cestu ku pravé a skutečné velikosti. Dnešní doba čtenářů novin jest dobou takového domýšlivého polovědění, jež muž jest nutno čeliti prohlubováním i zjednodušováním vnitřního života. Život velkých lidí jeví se nám jako balvan z jednoho kusu vytesaný, prostý ve své velikosti, ve své jednoduše. Nechtějme více znát a vědět, nežli náš vnitřní organism může přijmouti a zpracovati. Pak vždy zvíme to, čeho je právě třeba, a ke konci uvidíme, že toho nebylo málo, co jsme zvěděli. Jděme raději do hloubky a do výšky než do šířky. Křesťanství jest skutečnou a pravou cestou k velikosti: k velikosti, jež v síle víry hory přenáší, jež se nebojí kráčet v síle této víry ani po hladině vodní a jež se nebojí jíti ani na hlubinu. Neboť právě tam křesťana nejpevněji udržuje ruka Páně. V tom je naše velikost, neboť „nám nepřísluší vychloubati se jinak než v Ježíši Kristu“. — Jeho sláva jest slávou naší a není jiné slávy než sláva Boží v jeho tvorech. Eucharistický Kristus, který dlí mezi námi, jest zdrojem velikosti, jak ji rozumí křesťanství, protože jest zdrojem síly a zdrojem oné lásky, která dává sílu pro práci denní i pro dílo životní. Protestantism, který se zbavil tohoto zdroje síly a jednoty, stůně dnes žalostnou roztržštěností a hledá pevnou základnu tím, že se snaží formulovat programy. Ale program sebe krásnější a sebe ušlechtlejší neučinil nikdy nikoho velikým, neboť litera zabíjí, ale duch oživuje. Život — nikoli krásné formulace, vědomí Boží přítomnosti, co nejužší spojení s Kristem, s Kristem svátostným — to jsou zdroje velikosti, jak jim rozumí křesťanství, zdroje velikosti dějinné, neboť není tak veliké síly, která by zlomila toho, jenž sílu svoji čerpá z Boha. A dalo-li křesťanství inspiraci velkým básníkům, velkým umělcům, pak nezapomínejme, že zdrojem každé inspirace je Duch svatý, Duch tvůrčí, Creator Spiritus, který je „fons vivus, ignis, caritas et spiritualis unctio“ a o němž píše církev,

že on to jest, jenž propůjčuje výraz, neboť on jest „sermone ditans guttura“.

Potřeba nadpřirozeného zjevení pro duchovní život.

P. V. Schlössinger O. P.

Ač jsme dnes obklopeni takovou záplavou materialismu a požitkářství, přece můžeme pozorovati u velké části dnešní inteligence snahu po něčem vyšším, po návratu do vnitra, po pěstování a prohloubení života duše. Literatura a přednášky nás o tom zpravují. Pozorujeme-li posluchače těchto přednášek, řekli bychom, že přece nemusíme zoufati nad dnešním světem. Avšak ve velké části těchto pokusů a snah jde o bezradné hledání a tápání ve tmách. Tito lidé mají sice dobrou vůli, svítí jim světlo rozumu, avšak jak skrovné jsou výsledky po tolika letech snahy po duchovní kultuře i když stále se srovnávali se sv. Františkem a se sv. Kateřinou Sienskou. Co jest toho příčinou? Cotu chybělo? Scházelo tu nadpřirozené poznání, pramen hlubšího vnitřního a bohatého života. Bez zjevení a bez milosti nemůže člověk dosáhnouti pravého zvnitřnění a pravé svatosti.

To vidíme na indických kajčnicích, kteří nás naplňují obdivem. Zdá se, že jejich tělo jest poslušným a poddajným služebníkem duše. A přece pravého obohacení duchovního života u těchto fakírů nenalezáme. Schází jim pravý život duše, jsou daleko od Boha, který se zjevil lidstvu a povýšil je k nadpřirozenu. Tento Bůh tvoří pravé velké duše, pravé světce.

Cíl veškeré péče o duši jest přiblížení se k Bohu, připodobnění se jemu.

Cím více se duše přiblíží svému Bohu, tím více se zušlechťí a zdokonalí a tím více se zbaví všeho nedokonalého, pozemského a nesprávného. Kde se však

naučí duše této podobnosti s Bohem, kde ji načerpá? Nikde jinde než ve zjevení, v tomto svatém zdroji života a síly.

Můžeme poznati aspoň nějak Boha z přírody a z tvorů — jak na př. probleskuje Boží moc z prostinkého stébla! — Oč více nám vypráví kvetoucí luk o této moudrosti a moci. Hvězdami poseté nebe nám podává výmluvný a strhující důkaz o Bohu, který tytoněsčetné hvězdy pořádá a řídí v nádherný a velkolepý soulad a který tak seřazuje všechny tvory, že jeden na druhém závisí a jeden druhého potřebuje. Lidé tedy mohou poznání velkého Boha z tvorů, kteří by měli nám býti stupni poznání velkého Boha a přece tolik lidí zůstává státi na tomto žebři, kolik lidí přimkne se ke tvorům a zapomíná na jich Stvořitele. Stále mají před sebou knihu přírody, leč neumějí v ní čísti.

Nadpřirozené však zjevení nás uvádí ještě hlouběji do poznání Boha.

Tím nás uvádí, nám podává možnost, jíti hlouběji ve snaze po zvnitřnění. Zjevení děkujeme především za myšlenku, že Bůh je naším dobrotivým Otcem. Jak krásná, jímavá myšlenka! Jest Otcem nás všech, všech bez rozdílu! Jak bohatá jest tato myšlenka pro vnitřní, duchovní život a jakou láskou něžnou a přece silnou musí zahořeti duše, která prožila a procítila svá synovství Boží. Právě křesťanství ukazuje nám tohoto Boha, Otce všech, který o všechny se stará, bez jehož vůle nespadne vlasu s naší hlavy, který odpouští provinění svých dětí. Zjevení náboženství učí nás vznešené představě o bolesti, kterou chce nebeský Otec očistiti své miláčky. Proto též vše slouží ku prospěchu milujícím Boha.

Kdo může pěstovati prohlubování duchovního života, nezná-li cenu své duše? A o této ceně poučuje nás mnohem více zjevení než přirozený rozum.

Všimněte si jen názoru, že duše jest obrazem Božím.

Hříchem Adamovým duše propadla vině, kterou smazala přesvatá krev Kristova, jež nám otevřela ztracený ráj a vrátila nám ztracené synovství Boží. Ve

stínu Golgoty jeví se nám nesmírná cena lidské duše očištěná krví Kristovou. Přesvatá krev Kristova vysoko povznesla duši. Jak ubohé jest proti tomu pohanství, jak chudá jest snaha moderních sklonů po zvnitřnění ale přirozenou cestou.

Zjevení ukazuje velkou cenu lidské duše, ale podává též prostředky, jak pracovati na této duši, jak ji zdokonalovati a vésti do hloubky.

Tak je člověk teprve dokonale poučen a posílen milostmi. Nyní může se dáti do boje o dokonalost, nyní může spěti k cíli nejvyššímu, to jest k připodobnění se Bohu.

Všem.

P. Vojtěch Stárek O. P.

Rozhlédněte se světem — a uvidíte mnohosvětského ducha, mnoho hmotářství. A přece všichni nestaví svůj cíl v nízké hmotě, ne v tom, co s hmotou — změně a zháze propadlé — souvisí, nýbrž zírají k vyššímu a důstojnějšímu cíli: usilují o život nábožensky produševnělý. Znamením doby jest *potřeba Boha!* — toho Boha, před nímž „svět“ prchá. Hlásí se návrat ku „Blahé zvěsti“, sv. evangeliu, ukazuje se nové rašení k životu dokonalejšímu, hlouběji proniknutému duchem Nadpřirozena.

Pučí nový život, jenž nadpřirozenými hodnotami ve svém celku uvádí pozorovatele v nadšení; strhuje celou svou krásou, rozmanitými obměnami; upoutává a dovede trvale upoutati právě nejlepší duchy, probouzí city nejvznešenější a uvádí pod svoje sladké jeho vůli, jež milovala neodvislost a líbovala si v pyše.

Život nadpřirozený, život duchovní!

Třeba tu ovšem poučení — ale jen takového, které by nezavíralo duši lidské bránu do říše nadpřirozena a které by též neztěžovalo neb dokonce neznemožňovalo pokrok k dokonalosti — u duše, která již vstoupila do říše nadpřirozena, do říše milosti, radosti, pokoje . . .

Jaká bude tedy nauka o životě duše? — Taková, aby se vyhnula dvěma stejně nebezpečným a škodlivým výstřelkům: jedním jest *soustavné zjednodušování*, které by osekalo duchovní život pod záminkou, že jej učiní prostším, a tak by způsobilo, že by pozbyl nadpřirozené svěžesti, půvabu, krásy a radosti. — Druhým pak výstřelkem jest takové *přehánění*, jež líčí duchovní pokrok jako nějaký ideál ve skoro nedostupné výši nad hvězdami, kterého dosáhnouti prý jest dopráno jen duším nejlepším, povoláním k cestám mimořádným. —

Život s jedné strany je pln obětí; slyš výstrahu božského Mistra: Kdo nenese kříže svého a nejde za mnou, nemůže býti mým učedníkem (sv. Luk. 14, 27). Bylo by neúčitečno dumati a sníti o křesťanském životě, jenž by se pouze nadchl myšlenkami Kristovými, ale nikterak by se nenamáhal následovati příkladu Kristova. — Na druhé straně, následování Krista, ať se zdá sebe obtížnějším, není neuskutečnitelné, protože vůle Boha nejvyšší dobrotivého a laskavého neporoučí věci nemožné; tlumočí ji sv. Pavel v listě k soluňským křesťanům: „Přijali jste poučení od nás o tom, kterak máte žiti a Bohu se líbiti, jakož i žijete. Víte zajisté, která přikázání jsem vám dal skrze Pána Ježíše. To jest totiž vůle Boží, vaše posvěcení. (I. 4, 1—3).

Proto svatost, která je nejvznešenějším výrazem života duchovního, vyžadujíc dokonalý sebezápor a pěstování ctností, nesmí býti považována za vrcholek tak vysoký, že by ho dostoupiti mohly jen duše Bohem *zvláště* omilostněné. Ježto svatost není možná leč spojením duše s Bohem, spojením conejdůvěrnějším, plyne z toho, že Bůh povolává *všechny* duše, aby pily z pramenů, jež skýtá On, Dobro nejvyšší. Vždyť u sv. Matouše (11, 28) čteme slova Páně: „Pojďte ke mně *všichni*!“ Všechny volá k sobě, každého člověka žádá si míti u sebe, přeje si, aby se nikdo nezdržoval cestou aniž pil ze studnic otrávených — nýbrž aby kráčel, spěchal přímo k němu, ke Spasiteli světa, ke zdroji vody živé, tryskající do života věčného — k Bohu svému.

Cesta pak, kterou spěje duše za svým Bohem, jest život lásky, život duchovní a vnitřní.

Z milosti Boží vyvěrá nadpřirozený život.

P. M. Habák O. P.

„Já jsem život,“ praví Pán. (Jan XIV. 6.) Ubohý tvor zraněn a polomrtev zanechán své bídě slyší hlas milosrdného Samaritána: „Pojďte ke mně, všichni, kteří jste obtíženi, a já vás občerstvím.“ (Mat. XI. 28.)

Hluboko zasáhla lidskou přirozenost rána, kterou jí zasadil hřích. Soulad všech lidských sil a schopností byl porušen, byla zlomena rozumná a přirozená poddanost tvora Stvořiteli. Rozum podroben dokonale Bohu ovládal celou nižší část, takže klidné bezvětrí bylo nad celou bytostí a mír v duši byl ovocem hluboké kontemplace tvora o Bohu. Hříchem se rozbouřila klidná hladina duše, člověk chtěl uniknouti z rozumné a sladké poddanosti a hle: duševní schopnosti a síly jako dravé řeky vystoupily ze svých břehů, v nichž plynuly klidně ke svému cíli, ke ctnosti, kam je pudila vlastní náklonnost od přirozenosti, neboť žítí ctnostně spočívá v tom, že rozum ovládá všechny síly a náklonnosti. V lidské přirozenosti, oslabené ve své přirozené náklonnosti ke ctnosti, se objevily hluboké rány.¹ Nevědomost, zloba, slabost a nezřízená žádostivost jsou hořkým ovocem hříchu, nad to ještě ubohý stav, v němž se octlo tělo. Smrt a bolest, nemoc a pláč jsou věrnými druhy člověka od prvního okamžiku až do hrobu.

V mysli všemohoucího Otce od věčnosti byla ustanovena nová doba, dle níž by ubohý tvor, jenž vztyčil hlavu proti dobrotě Boží, v níž byl velikánem a upadl do propasti svého nic, opět byl pozdvižen nesmírným milosrdenstvím Otce k důstojnosti dítky Božího. Bohat-

¹ S. Tomáš (I. II. q. 85. a 3.).

ství Boží dobroty (Efes. 1.) dopustilo pád, aby z něho vytvořilo mnohem větší dobro pro člověka. V tom se ovšem jeví velikost a všemohoucnost Pána, který ze tmy učiní pronikavé světlo; dopustil pád, aby ukázal širý oceán milosrdenství: „O blahé viny!“ Přichází jednorozený Syn Boží, aby svou smrtí naplnil opět lidstvo milostí: „Omilostnil nás v milém svém Synu (Efes. 1, 6, 7.), v němž máme vykoupení skrze krev jeho.“

Přirozenost lidská byla uzdravena milostí Vykupitele, jenž svou smrtí shromáždil lidstvo v jedno mystické své tělo, jímž jest církev svatá, aby se velebila sláva milosti jeho. (Efes. 1, 6.) Sám pak zůstal hlavou mystického těla, neboť jako hlava vyniká nad ostatním tělem, tak Kristus předčí lidstvo svou důstojností, dokonalostí a mocí. Dobyv nám svou krví milosti, zůstal hlavou a pramenem, z něhož prýští všechna milost do všech částí. Jeho lidská přirozenost spojena v osobě s Božstvím zaujala první a přední místo jako hlava, jest hlavním údem mystického těla. Ze své plnosti milosti jako vinný kmen vlévá do ratolestí s ním spojených život svůj, aby žily tímže životem milosti a vydávaly hojné ovoce skutků lásky. „Neboť Bůh jest láska,“ praví sv. Jan, „a kdo zůstává v lásce, v Bohu přebývá a Bůh v něm.“

Čerstvý pramen živé vody zavlažuje neustále zahradu církve sv. a ti, kteří žízní a přicházejí k němu, rostou zdatně na záhoně Boží lásky jako olivy podle vody a přinášejí hojné ovoce ve svém čase.

Po hříchu není jiného jména, v němž by mohlo lidstvo dosáhnouti spásy. mimo jméno Ježíš, jenž svou smrtí získal nesmírné poklady, celý život duše tryská z jeho otevřeného Srdce, z jehož plnosti všichni obdrželi, aby se mohli státí dítkami Božími.

„Amor Dei est infundens et creans bonitatem in rebus,“ (Summa I. q. 20. a. 2.) Boží láska dobro, pro něž miluje, nepředpokládá ve věcech, nýbrž dobro to tvoří a tak činí člověka vhodným předmětem své lásky.

Dobro svou povahou se sdílí jiným, dobrota spočívá

ve sdílnosti. To nejvíce platí o dobrotě Boží, nejdokonalější. Dospěje-li veleduch k vysokému stupni poznání pravdy, neukládá ji neúrodně v sobě, nýbrž cítí nutnost sdělit ji lidstvu, rovněž jiné dokonalosti, které dospěly vrcholu, přirozeně se sdílejí.

Bůh jest nesmírné dobro a proto se sděluje. Plody jeho dobroty se jeví nejprve v Bohu samém, kde Otec plodí od věčnosti Syna, sděluje mu celou přirozenost, oba pak ve vzájemném milování vydechují soupodstatnou Lásku, Ducha sv.

Podobně svému věčnému plození Syna, Otec sdílí člověku věčný jassvé přirozenosti, přijímaje ho za syna svého, dává mu milost novou, vyšší, božskou přirozenost dle slov sv. Petra: (II. Petr 1, 4.) „... dal nám převeliké a drahocenné zaslíbené dary, abyste se stali skrze ně účastnými božské přirozenosti...“

Boží dobrota naplnila veškerý vesmír. Z lásky udělil Bůh tvorům celé přirozené bytí, z téže nesmírné lásky je zachovává a spravuje a přivádí k cíli. Veškerý nádherný soulad, všechna rozumné i nerozumné bytosti touha po cíli výmluvně hlásají velikost a dobrotu Boha našeho. Bůh tedy všechno tvorstvo miluje, neb milovati jest chtít někomu dobro. Mimo tuto lásku má Bůh k člověku lásku zvláštní; svou rozumnou přirozeností je člověk obrazem nejsvětější Trojice. Jako Otec plodí své věčné Slovo, věčnou Moudrost, v níž vše jasně vidí, oba pak navzájem se milují láskou nestvořenou, již jest Duch sv., podobně i člověk, rozumný tvor, jest schopen pronášeti v mysli své slovo, v němž rozumí a chápe věc, o níž si slovo utvořil, jest schopen poznávati Boha a jej milovati. Přirozené poznání Boha z krásy tvorů Bůh zdokonalil nadpřirozenou věrou, již uvádí člověka do vyšších končin poznání svého vnitřního života, své věčné blaženosti a slávy; přirozenou pak lásku, kterou cítí člověk vrozenou ve své bytosti ke svému Tvůrci, zdokonaluje Bůh nadpřirozenou láskou. Vlévá ji do našich duší Duchem sv., ona jest účastenstvím na téže nestvořené Lásce, Duchu sv.

To jest otcovská láska milosrdného Boha k rozum-

nému tvorů. Jí uděluje mu největší dobro, jaké může přijmouti na zemi, sděluje mu svou vlastní blaženost, svůj intimní život, v němž od počátku všech počátků, od věčnosti dlí v nesmírné slávě a blaženosti.

Něžná láska Boha našeho působí v duši účastenství na jeho božské přirozenosti, tvoří milost posvěcující. Duše se povznese k nové přirozenosti vyšší, z níž pak vycházejí nové ctnosti a skutky vyššího řádu, v člověku povstane nový poměr k Bohu. Bůh novým způsobem stává se člověku Otcem, o ubohém tvorů platí v jistém smyslu slova: „Můj syn jsi, dnes jsem tě zplodil“ (Žalm 2). Člověk není více cizincem v domě Božím, stává se jedním z rodiny, přítelem Božím, bratrem věčného Syna Božího, Ježíše Krista.

Znovuzrození, jehož se nám dostává milostí, jest podobným přirozenému narození, v němž člověk dostává lidskou přirozenost se schopnostmi a silami, rozumem a vůlí. Stejně nadpřirozeno se stává novou přirozeností, staví člověka v soulad s nadpřirozeným cílem, s věčnou blažeností, k níž je povolán.

Boží dobrota se sděluje tvorů nepochopitelným způsobem nikoliv nutně jako ve věčném plození Syna, nýbrž dle Boží vůle, jsouc naprosto neodvisla od tvorů.

„Milosrdenství Boží budu věčně opěvovati,“ jetřeba volati se žalmem, neboť nepochopitelné jsou cesty jeho a nesmírná jest jeho láska.

Účastenstvím na Boží přirozenosti stáváme se dětmi Božími přijatými. Naše přijetí jest zcela skutečné, neboť má podmínky lidské adopce. Člověk přijme do své rodiny, za dědice cizí dítě a tím uděluje mu jméno a práva vlastního dítěte. Totéž činí Otec nebeský s tím rozdílem, že nepředpokládá v adoptovaném dítěti schopnost a vlastnosti, nýbrž svým milováním tvoří schopnost v duši, aby se stala jeho dítětem. Z nízkého stavu, nekonečně nižšího stavu, ze stavu lidské přirozenosti hříchem poskvrněné, bere ji k účastenství na svém bohatství, na své přirozenosti, na své blaženosti.

Uděluje člověku svého Ducha sv., „jenž není du-

chem služebnosti a strachu“, jak píše sv. Pavel (Řím. 8, 15, 16.), „nýbrž duchem přijetí za syny, v němž voláme: Otče! Sám pak Duch sv. dává svědectví naší duši, že jsme syny Božími, a ježto syny, i dědici.“

V dalším pojednání ukážeme na základě sv. Tomáše milost jako nevyčerpatelnou studnici, dávající pramen živé vody, zdroj duševního života poznání a lásky. Ukážeme, jak uvádí duši již zde na zemi do něžného obcování dítěte s nebeským Otcem, jenž má zalíbení v duši, kterou znovu stvořil v podobě svého jednorozeného Syna. A jako v důvěrném obcování objímá v nesmírné lásce svého Syna, podobnou něžností zahrnuje duši, adoptované dítětko, na němž se stkví odlesk věčného Slova, podobné sobě, když milostí jí dal účast na své přirozenosti.

Spojení duše s Bohem roste denně věrností a láskou vděčeného dítětko, takže se stává uzavřenou zahradou plnou krásy a vůně ctností a velkomyslných skutků; duše se stane sladkou obětí lásky Kristovy, Kristus v ní žije.

Lidský způsob ctnostných skutků stává se nadpřirozeným. Duch sv. převzal vládu v čisté duši, neboť s milostí obdržela dary Ducha sv. zároveň se všemi nadpřirozenými ctnostmi. Povstává v duši nové uspořádání nadpřirozeného života, v němž se okouší, jak sladký jest Pán, v němž žítí pro duši jest Kristus a zemřítí zisk, dle slov apoštolových.

Milost posvěcující jest novou přirozeností, z níž plynou nadpřirozené ctnosti a dary Ducha sv. jako její vlastnosti. V hlubinách duše zakotví svaté veselí a nadšení, pokoj a mír jsou jejím chlebem, zmizí bolest; bolest se mění v radost, duše se účastní jistým způsobem nezměnitelného života v nebesích a dospěje po této cestě ku pravidelnému vývoji, ke spojení s Pánem v tak vysokém stupni, že jest připravena k bezprostřednímu vidění Boha. Na tuto výši ovšem ji dovedl Pán po mnohých zkouškách. Celá však výše duchovního života klíčí z posvěcující milosti. Milost je semeno věčné slávy, dle slov sv. Pavla, jest malé zrnko hořčičné,

kteřé roste ve veliký strom a přináší sladké ovoce svaté radosti.

Dle sv. Tomáše Aq.

Ž I V O T

Král veliký...

P. Em. Soukup O. P.

Bozi pohanstva bojovali o světovládu. V tomto boji jasnost Boha Jediného ovládla ducha Isaiášova, prorok vidí výsledek boje: Sion jako královský hrad a do nedohledné dálky průvody národů. Opustili svá božstva, jako proudy moře valí se k Sionu, pokloní se Bohu Jedinému, Králi velikému. — Jasný lidský duch vidí průvody národů k naší vlasti; průvody národů se svými božstvy jdou k nám ze všech úhlů světa bojovat o českou duši, aby se klaněla jejich božstvu. Běda národu, zapomeneli na vidění Isaiášovo, necháli si namluviti, že nelze ve smyslu katolické víry srdcem a životem volati: „Tys Král Slavný, Kriste! Neboť Kristu jedinému patří jméno Krále velikého nad veškerým stvořením, jedině tento Král veliký neotročí, on jediný z nevolnictví povyšuje až ke svému trůnu.

Králi veliký, Kriste, dej duchu mému jasnost, aby to chápal.

Pojem krále je totožný s pojmem *ohniska pořádku*; ohniska, v němž soustředěna je účelnost pořádku, síla k udržení pořádku, zajištění pořádku vlivem jeho, obnovení pořádku. Král země jest ohniskem pořádku hmoty, král ducha jest ohniskem pořádku duše.

Pořádek je blaho, je štěstí. Nyní tušíme, jak propastně hlubokou myšlenku obsahuje název Krista Krále velikého, krále hmoty a ducha. Nelze hledati pomoci jinde, než u veleducha svaté nauky, u sv. Tomáše Aquinského, jehož duše slyšela slovo Kristovo „Dobře jsi o mně psal“.

Člověku věřícímu v božství Kristovo netřeba obšírně vykládati, že Kristus je králem hmoty, ohniskem pořádku v přirozeném řádu, v životě vesmíru. Ježíš jest Syn Boží vtělený, jemu se přivlastňuje název Moudrosti vše tvůrčí silou vymýšlející, pořádající, tvořící, jest Příčina nejvyšší, tvořící, ladící a vedoucí všechny příčiny. „Non commixtionem passus, nec divisionem,“ není směsí ani dvojicí Kristus, jest jediný, životně sjednocený Bůh — člověk. Proto Kristu člověku náleží všechna moc a moudrost a sláva Syna Božího. Kristus prohlásil, že království jeho není z tohoto světa, ale tím nepopřel, že je králem *nad* světem a vesmírem, protože by tím byl popřel, co výslovně a soustavně tvrdil, že je Synem Božím, A tak, jako jeho mocný hlas vyvolal Lazára živého ze hrobu smrti, se stejnou neomylnou účinností byl a je hlasem tvůrčím pořádku ve hvězdách oblohy a cest prvků v každé věci. Kristus je život a cesta všeho, co žije, co jde cestami života co leží kolem těchto cest. Krista Boha proto hlásá pozorné duši obloha i kvítka na lučině, hlásá a vyznává jej králem, ohniskem pořádku ve všem dění tvorstva.

Duše přechází na své vlastní cesty a vidí, že zde potřebuje vůdce, by pořádal, vysvětloval, ukazoval spójitosti ladné krásy ohniska nadpřirozena. Andělský Učitel pořádá ve třetí části theologické Summy, hlavně otázkami 7, 8, 10, 22, 24, 59. Jednoduchými větami uvádí do hloubky myšlenky o Kristu, velikém králi nadpřirozena: Předurčení Krista je příčinou našeho předurčení. V Kristu jest nekonečná síla milosti, Kristus je hlavou všech lidí. Kristus je knězem na věky. Kristus je soudcem všech lidských věcí.

„Ačkoliv Bůh učinil jej králem, nechťel za svého pozemského života spravovati pozemské království...“ Proto dí sv. Ambrož: „Správně vyhýbá se pozemským záležitostem, jenž sestoupil k vůli božským záležitostem.“ Tak praví sv. Tomáš (III. 59, 4 ad 1), a rozvíjí právě naznačené složky Kristovy královské hodnosti a moci v říši duše.

Když v tajích věčnosti Bůh pomýšlel na duši člo-

věka, na cíl a způsob jejího nejlepšího snažení, určil, aby příčinou a vůdcem jejího života byl Kristus, jak praví apoštol Pavel (Efes. 1, 5): „Nás předurčil ku přijetí za syny své skrze Ježíše Krista.“ Hle, v dálkách věčnosti již stkví se toto přesvaté ohnisko božského pořádku lidských duší. Skrze Krista, k vůli němu a v něm určen řád spásy.

Co věčná Vůle a Moudrost určila, uskutečnilo se v čase. Když v prorockých perspektivách byl vítán Kristus jako Hvězda, jako Východ, jako Slunce, bylo to jen toužení po soustředěné síle Ohniska, jež by svým světlem a teplem vyléčilo rány, udalo směr cesty, naplnilo poutníky silou a radostí. Anděl zvěstující Marii praví: „Království jeho nebude konce“ — ani časově, ani rozsahem, ani plností síly v Ohnisku.

Sem přilehá druhá myšlenka sv. Tomáše: Neomezovaná plnost milosti byla v Kristu. „Duše Kristova měla milost, jaká přísluší svrchované příčině milosti v člověku, dle slov listu k Efes. 1, 6: „Omilostnil nás v milém Synu svém“, jako pravíme, že světlo slunce jest nekonečné... protože má všechno, co jen může patřiti ku pojmu světla (III. 7, 11) to jest všechno světlo má. Proto milost v duši Kristově není ve svých účincích omezena, proto milost v Kristu nemohla se nikdy státi větší (ib. ad 2, 3).

Třetí myšlenka andělského učitele (III. 8) již stojí u pojmu ohniska — Krista. Kristus je hlavou církve a vůbec všech lidí „ordine, perfectione, virtute“, pořádek, dokonalostí, účinností. Pořádek: neboť každému dává se milost se vztahem k jeho milosti, proto sv. Pavel Krista nazývá „prvorozeným mezi mnoha bratry“ (Řím. 8, 29). Dokonalostí: milost a nadpřirozený život v Kristu je v naprosto dokonalé plnosti, dle Jana 1, 14: „Viděli jsme jej plného milosti a pravdy.“ Účinností: milost a nadpřirozený život z Krista plyne do všech údů církve, i může býti poskytován všem lidem všech věků, dle Jana 1, 16: „Z jeho plnosti všichni jsme přijali.“

Avšak nejenom Hlava — Ohnisko pořádku, nýbrž

Ohnisko — lékař, Kristus — Kněz věčný (III. 22), jehož kněžství v nejobsáhlejší plnosti spojuje složky kněžství: nauku, prostřednictví, smíření. Je nejdokonalejším knězem, jest zároveň obětí nevyčerpatelné ceny, takže sv. Pavel píše Kolosským (1, 19): „Chtěl Bůh skrze něho se všemi se smířiti.“ V Kristu je tedy všechna moc obnoviti pořádek nadpřirozeného života v duši člověka.

Má konečně i moc sankcí pořádku, je soudcem pořádku (III. 59, 4). Protože v jednotě osoby jest v Kristu Boží Syn a Syn člověka, protože na dosažení spásy pro lidstvo stal se člověkem, práci veškeru a život za to obětoval, proto dáno jest mu býti pánem živých i mrtvých (Řím. 14, 9), proto všechny záležitosti a děje životních cest člověka přijdou před soudnou stolicí Kristovu.

Chápeme po této jasné nauce sv. Tomáše, jak hluboko zasahuje Kristus do osudů každého člověka. Jeho vliv ohniska jest všude, byť i neuznáván, byť i nepozorován; jest v životě společnosti světské, v životě církve, v životě intimních tajů duše.

V životě společnosti světské má právo na uznání zásad svých, na vymýcení t. zv. laicismu ze života společnosti, t. j. jemu patří právo, aby jeho zásady vedly společnost i ke blahu časnému, by jeho vlivu nepřekáželo vočkovávané bezbožectví.

Protože v životě církve takových překážek není, jeví se v něm síla ohniska pronikavě, od úchu neslyšitelného šepotu milosti až k zázračnému převratu Šavla na Pavla. A církev pak vědoma tohoto vlivu a jeho síly po zkušenostech staletí, neustává ve své liturgii oficiálně volati do duší jméno Krále velikého, nauku o jeho kralování, cesty připravuje, duše činí přístupnými paprskům Ohniska. Kristem poučena ví, že moc jeho jde zpět z duše do církve a do společnosti.

V adventní době antifonou volá: Ó králi národů, kameni úhelný, přijď a zachraň člověka! První slovo vánoc v liturgii jest o králi pokoje, po němž touží veškerá země. V postní době nejenom, že ukazuje nápis

na kříži o králi, nýbrž i v té době plné svaté zamlklosti ozývá se prosba: „O králi slavný, svatý Bože, svatý silný . . . neopouštěj nás!“ Jásot velikonoce zahajuje řeč Krále Krista: „Požádal jsem Otce a dal mi všechny národy v dědictví.“ V postní době hlášený „prapor Krále“ se rozvinuje v době povelikonoční až do adventu nejedním způsobem, třeba jen voláním, že Kristus jest králem všech stavů: Klaňme se králi apoštolů — mučedníků — panen; a konečně u hrobu člověka zpívá církev: „Klaňme se Králi, jemuž náleží život všeho.“

Zpěv o Králi velikém v životě církve je podivuhodným obrazem jeho kralování v duši: advent, jaksi prázdný, ale radostný, toť duše začátečníků pod vlivem Krále Krista. Zadumaná postní doba s Kristem umírajícím, ale přece Králem, toť duše v druhém stadiu duchovního rozmachu, plna utrpení a přece zase plna slasti z vlivu Krista pevněji vedoucího. Velikonoce a doba svato-dušní, nový život s Kristem, v němž jest slavným vítězem nade všemi a nade vším, toť duše v duchovním zasnovbení s Kristem, pod neomezovanou vládou Ducha Kristova na výšinách a zároveň ve hlubinách mystického žití.

Svatý Otec Pius XI. ustanovil svátek Krista Krále. Vedly jej k tomu úvahy podobné této úvaze, přesvědčení, že je to stěžejný bod života, pochopiti význam Krista Krále velikého, pochopiti sílu a svrchovanost Ohniska a stále více, stále s menšími výhradami se podrobovati jeho vlivu. Vliv pozemské moci čím je větší a pronikavější, tím více činí nevolníkem. Avšak vliv Krále velikého čím je pronikavější, tím více působí to, co slibuje sv. Pavel a co jest uskutečněno na výšinách mystického žití: Svobodu — svobodu božsky dokonalou, protože svobodu dítek Božích.

Bude i tu advent? Smíme si zazpívati v tiché adventní radosti: „Klaníme se Králi, jenž přijde?“ Smíme a budeme zpívati hlasitěji a radostněji, čím více duši přijde ke Kristu, pokloniti se Jemu, Králi velikému, aby vládnul duši celé.

Adorace.

A. Melka.

Loni v červenci byl prohlášen za blahoslavence kněz, který v ohni sv. nadšení, jímž srdce jeho háralo, umínil si založiti kongregaci, která by měla za účel bez ustání klaněti se Bohu ve Svátosti oltární přítomnému. „Ježíš je tu — nuž, všickni k němu!“ toto heslo vrhl do světa bl. Petr Julián Eymard, zakladatel kongregace nejsv. Svátosti.

Myšlenka adorační! Jaká velká, hluboká myšlenka! Svět jí nechápe. Snad se mu zdá to klečení před oltářem mařením času.

A přec ... jak je logická: je-li kde na světě Bůh skutečně a podstatně, není první povinností tvorů klaněti se?

A zde je Bůh! Je to sice jen Svátost těla a krve Páně, ale živého těla a živé krve, jež nejsou jinak oživeny leč duší jeho a s duší je spojeno Božství druhé osoby: Syna; tedy celek — osoba Boží; ta je zde.

Sv. Hostie jest skutečně tělem Páně, tělem Božím i s duší a s Božstvím Ježíše Krista. A nevelel Otec, když prvorozeného svého uváděl na svět — a až jej opět při druhém příchodu uvádět bude, nebude opět velet: „klanějte se mu, všickni andělé Boží?“ (K. Žid. 1, 6).

A jestliže andělé, tedy i my, lidé! Jsme tvorové Boží, stvoření především k tomu, abychom poznávali Boha, Jemu se klaněli. Vždyť to leží vlastně v pojmu tvora: je to bytost od Boha stvořená, tedy úplně na Něm závislá a klaněti se Bohu není nic jiného, nežli uznati nad sebou svrchovanost Boží a svou naprostou, neomezenou závislost na ní. A uznáme-li ji, což je přirozenějšího, leč toto: projevovati ji? Složiti k trůnu Boha svátostného celou svou bytost se vším, co jsme a máme, vlohy a majetek duše, síly i majetek hmotný, svůj život se všemi jeho osudy, svůj čas i věčnost ...

Tak to učinil bl. Petr Eymard a tak to činí jeho reholní družina. Je to výkřik do dnešního světa a jeho pozemského shonu, připomínající člověčenstvu první a nejhlavnější povinnost tvora k Bohu: „Pánu Bohu svému se budeš klaněti a jemu jedině počtu božskou vzdávati.“ (Mat. 4, 10).

Ale je to i memento pro duše zbožné a Bohu oddané. Tak mnoho se dovedeme modliti a prositi; tak důkladně vykládati Pánu ve svých modlitbách o své bídě a svých potřebách. Sotva se před Ním objevíme, již začneme: „obkličují mne úzkosti . . . zavalují mne tmy — já pak ubohý a nuzný jsem . . .“ Ale klanění? Nemělo býti napřed? Jsme přednější nežli On — Pán a král? Pro sebe máme tolik pozornosti — a pro Něho nemáme slůvka uznání, chvály, velebení? Pro lidi jich najdemetolik! A kde co vidíme velkého, vznešeného, krásného u člověka — co tu hned obdivu a lichotek a uznání a chvály . . . A nejspanilejší mezi syny lidskými, Ježíš, dobrota neshonálná, je nevšímán ve všech svých dokonalostech a v lásce své, kterou nás až do konce miluje? — To je zvrácenost: stavěti do popředí tvora — a Boha do pozadí. To je známka samoliběného sebe vnořenéhosrdce a skleslého ducha, který nedovede nic, leč jen před Majestátem mysliti na sebe a lkáti . . . a žebroniti . . . a naříkati . . . Učme se pozorovati Jeho; učme se viděti a nazíratí Naň; ztraťme na chvíli pozornost pro sebe a své malicherné věci a potřeby, dejme se zvláště v první chvíli, kdy se k Bohu blížíme, strhnouti, zvládnouti jeho velikostí, velebností, dobrotou, láskou . . . Učme se klaněti se! Věnujme chvílku denně první a nejhlavnější své povinnosti! Je to mnoho asi z 1000 minut, jež nám okrouhle po nočních odpočinku na den zbývají, věnovati Bohu svátostnému desetiminutovou zastávku před Ním a klaněti se Mu? Sotva kde jinde, leč před nejsv. Svátostí, naplníme lépe svou povinnost:

Pánu Bohu svému budeš se klaněti.

Záře pravdy.

P. Aug. Scherzer O. P.

1. Církev něžně chápelidskou povahu a proto již ode dávna pěstovala všechny druhy umění, přijala je do svých služeb a obohatila je svou myšlenkovou náplní.

Církev vidí *celého člověka*, člověka, který má tělo a duši. Proto oděla svou nauku do smysly poznatelných forem a vyjadřuje je umělecky. „Nil in intellectu nisi quod prius in sensu.“¹ Když se církev rozhodla podávati svou nauku smysly postřehnutelnou formou, musila nutně použití umění.

Pravdivo a krásno se ztotožňují. Proto pravda smyslově vyjádřená musí býti smyslově krásná, nejen smyslově vyjádřena, nýbrž *krásně* vyjádřena. Jenom umění dovede smyslově krásně vyjádřiti krásu ideální, krásu nadsmyslovou.

2. Bůh vzal ohled na smyslový prvek v člověku. Proto se *viditelně* zjevil a přišel k nám jako Bůh a člověk. Tak jest Kristus bohočlověk *vzorem* spojení Nadsmyslového a smyslového. Z tohoto vzoru odvozuje své oprávnění spojení umění s náboženstvím. Umění se stává nositelem božské myšlenky podobně, jako bylo člověčenství Kristovo spojeno s jeho božstvím. Když toto uvážíme, můžeme považovati Eucharistii — Krista dlícího s námi pod způsoby chleba a vína — za stálý zdroj umění.

A není nikterak náhodou, že kde jest přechováván tento posvátný klenot, tento sv. Grál, že se hned nad jeho stanem rozeznou štíhlé oblouky, pod kterými zaznívají čisté melodie a velkolepé úkony oslavují denně tento nevyčerpatelný pramen!

3. Duchovní *obsah* liturgie jest katolická *pravda*:

Vnější liturgické formy jsou smyslovým vyjádřením této pravdy, tedy jest uměním.

Liturgie používá všech umění. Liturgii slouží sta-

¹ „Rozumem poznáváme jenom to, co jsme dříve poznali smysly“ (Aristoteles).

vitelství, sochařství, malířství, drobná umění, poesie, hudba; umění dramatické. Odstranění liturgie t. zv. reformátory znamená tudíž rozluky umění a náboženství. Rozluka tato uškodila oběma. Náboženství propadlo zkonstnatělému racionalismu a umění prázdnému naturalismu.

Náboženství nemělo tak již celého člověka, člověka z duše a z těla. Umění pak scházelo to, k čemu vlastně bylo povoláno, totiž k vyjádření *nadsmyslového* a bylo takto zbaveno svých velkých motivů a tak mu nezůstalo než napodobovati přírodu. Avšak pouhé napodobování není uměním, protože umění jest tvůrčí a napodobování jest věcí zručnosti a dovednosti.

Náboženství a umění pojí se jako duše a tělo.

*Bileam*¹

Prof. dr. V. Zapletal O. P.

Po vítězných bojích vstoupili Izraelité na dědičnou půdu Amorhejských. Zabrali jejich města a pásli stáda v celém území moabském, neboť se domnívali, že mají k tomu právo. Jednání Izraelitů se však nelíbilo Moabským a jejich král Balak, který se cítil nesmírně ohrožen přítomností Izraelských, pohlížel na jejich počínání s velikým zármutkem. Jeho vypasená tvář stáhla se v hluboké vrásky zřetelně prozrazující tíži starostí a pocit odpovědnosti; „Israelitů jest mnoho,“ myslíval si, „a jejich hordy pohltní celou naši krajinu, jako vůl pohlcuje trávu žírné pastviny.“

I když mu přátelé radili, aby vytáhl do pole proti Hebreům, neodvážil se toho, poněvadž se bál, že je slabý, aby vetelce porazil a vyhnal ze země.

Zamyšlen a ve špatné náladě chodíval, až se jednou za krásného jitra po bezesné noci jeho obličej vyjas-

¹ Čtěte pilně Písmo svaté. Možno z něho vyčísti pro duchovní život. Podáváme ukázkou, jak dlužno čísti Písmo sv. s porozuměním, v jeho přirozeném prostředí.

nil, protože se v jeho srdci vzňala jiskerka naděje. Napadlo mu totiž dáti Izraele proklítí některým mocným kouzelníkem.

Osoby, města, rody, ba i národy bývaly tehdy proklínány, aby na ně přišlo neštěstí, jako naopak bylo jim žehnáno, aby dosáhly dobra. Balak jako jeho současníci byl pevně přesvědčen o strašné moci kletby a a jejím ničivém účinku na osoby i věci. Věděl také, že, ač může každý vysloviti takové požehnání nebo kletbu, přece však jsou lidé, jejichž slova mají zvláště mocný účinek. Znal dokonce muže, který měl neobyčejnou kouzelnickou moc; byl to proslavený videc Bileam, syn Beorův.

Jakmile král moabský pojal tuto myšlenku, pevně si umínil, že ji též provede. Poslal proto k Bileamovi do země ammonské posly s mnohými dary a s tímto vzkazem:

„Hle, z Egypta vytáhl národ, zaplavuje celou mou zemi a staví se proti mně. Nuže, přijď proklítí tento lid, protože je mocnější než já. Snad ho potom budu moci poraziti a vyhnati ze země. Vím totiž, že, komu ty požehnáš, jest požehnán; koho však prokleješ, jest proklet!“

Poslové plni jsouce posvátné úcty vstoupili k Bileamovi, odevzdali mu dary a vyřídili Balakovu žádost. Kouzelník byl již předem nakloněn přijmouti nabídku a vysloviti nad Izraelem kletbu nejhroznějšího rázu; umínil si totiž, že jej prokleje jménem vlastního Boha Jahve. Předstíral však, že může dáti odpověď vyslancům až ráno; chtěl v noci zvěděti, jaká je vůle Boží, a chtěl si vyžádat svolení od Boha zlořečiti Izraelitům, protože zamýšlel prohlásiti před posly, že ho sám Jahve vyzývá, aby proklel Izraele.

Než stalo se jinak. Bileam měl sice v noci vidění, avšak bylo mu v něm zakázáno vyplniti vůli Balakovu. Ráno tedy, ovšem ne bez sebezapření, oznámil poslům odmítavé rozhodnutí těmito slovy: „Vratte se do své vlasti, Bůh mi nedovolil jíti s vámi!“ Jakmile poslové přinesli Balakovi tuto odpověď, zesmutněl, ale

přece ještě doufal, že rozhodnutí není nezměnitelné. Měl za to, že Bileam chce větší dary. Vypravil proto k vidci nové, ještě vznešenější posly s cennějšími dary a vzkázal mu: „Nezdráhej se přijíti ke mně; bohatě se ti odměním a učiním vše, co budeš chtít. Půjď jen a zlořeč Izraeli!“

Bileam si konečně myslel, že přece bude nějak moci Izraele proklít, a slíbil poslům, že přijde brzy za nimi.

Kouzelnictví bylo výnosné a zvláště takovému slavnému kouzelníku zjednávalo značné bohatství; proto se vydal na cestu jako vznešený muž. Vzal s sebou dva služebníky a sám jel na oslici, jak bylo zvykem u vznešených.

Na moabských hranicích pozdravili ho vyzvědači Balakovi se všemi počtami a odeslali hned rychlého posla ke králi se zprávou, že videc přišel. Bez otálení král vyšel vstříc váženému muži a odvedl si ho do Kir-Moabu. Všichni lidé, kteří Bileama potkávali, ukláněli se mu pozorně a prohlížeje si ho snažili se zapamatovati si jeho zevnějšek.

Byl to muž prostřední postavy, ale zdál se menší, než skutečně byl, protože měl na sobě dlouhý šedý plášť z hrubé vlny. Zdál se v něm sice širší, ale též vážnější v chůzi a majestátnější ve vystupování. Hlavu měl velikou, tmavé výrazné oči a bradu porostlou šedivými vousy. Když se usmál, zaskvily mu v ústech dvě řady bílých zubů, jimiž mohl směle rozkousávat datlová jádra.

V Kir-Moabu dal Balak pobíti mnoho skotu a bravu, vystrojil velkolepou hostinu, kterou chtěl uctít kouzelníka a snáze si získati jeho přízeň.

Podle tehdejšího zvyku přišlo k hostině také mnoho Moabských, neboť chtěli tím vzdáti hostu čest. Vypyтали se služebníků Bileamových na jejich pána, který jen málo mluvil. A když se přece ujal slova, tu mluvil s takovým sebevědomím, že se sotva kdo odvážil ho osloviti.

Jeden ze služebníků byl tlustý, ale příjemného zevnějšku, druhý byl hubený a měl malé pichlavé oči;

jeho řídké vousy vypadaly jako prožrané od molů.

Hubený služebník nenechal se dvakrát pobízeti, aby vypravoval o Bileamovi, zvláště když viděl před sebou džbán nejlepšího vína, které mu podali, aby si svažil jazyk.

Protože sloužil tak velikému muži, začal samolibě: „Bileam je velice mocný kouzelník; dovede pouhým slovem usmrtiti člověka. Proto ho také všude přijímají s největší laskavostí, pečují, aby byl spokojen, a bohatě ho odměňují.“

„Pověz nám přece něco o jeho moci,“ prosilo několik Moabitů najednou.

„V jakési válce, které se Bileam zúčastnil,“ vypravoval hubený, „chtěl ho nepřátelský voják zabít. Kouzelník však jen řekl „Bože, dej, ať se svalí,“ a nepřítel padl hned na zemi a zchromen odkulhal odtamtud.“

„Byl jsem při tom,“ dal se do řeči tlustý, „jak na jeho modlitbu onemocněla jedna dívka.“

„Onemocněla? Snad se uzdravila,“ tázal se jeden z udivených posluchačů.

„Neskákej mi do řeči,“ okřikl ho sluha a pokračoval: „Bileam přišel do stanu jakéhosi mocného pohlavára. Spatřil tam jeho krásnou dceru, obrátil se k pohlaváru a krátce mu rozkázal: „Dej mi ji!“ Otec však pravil: „Nemohu bohužel, neboť jsem ji slíbil jejímu strýci.“ Tu pozvedl Bileam oči k nebi, šeptal kratičkou modlitbu a dívka hned nato onemocněla. Když to viděl otec, změnil svůj úmysl a dal své dítě Bileamovi, neboť se bál, že zemře. Kouzelník pak potvrdil domněnku otcovu slovy; „Kdybys mi ji nebyl dal, byla by zemřela.“ p. 1d.

Obrácení.

Dr. Fr. X. Novák.

O problém obrácení zajímá se nejen theologie, nýbrž i moderní psychologie a psychiatrie, tyto poslední ovšem jen s tím výslovným úmyslem, aby je odkázaly

do Freudova erotismu, různých podvědomí, halucinací a vůbec duševní pathologie.¹ Pokud dnes, pod tlakem nejvyšších rozervaných poměrů náboženských i sociálních, v celém téměř vzdělaném světě pozorovati silný a před tím nevidaný proud náboženských konversí, nabývá ten problém též významu eminentně časového a vůbec universálního. My v tomto článku máme v úmyslu jen zběžně několika jeho stránek se dotknouti, hlavně se zřetelem na případné potřeby duší našich neb na potřeby duší nám svěřených.

*

Konvertité jsou tak staří, jak stará je církev. Počínají sv. apoštolem Pavlem (abych pominul obrácení za života Páně), trvají dosud a budou trvati až do skonání světa. To nejkrásnější a nejúchvatnější z života svatých dá se nějak sem zařaditi. Ba, ze života velikých náboženských mužů a žen vůbec. Neboť ti všickni měli chvíle, kdy se nějak „obrátili“, buď z bludu nevěry k svaté pravdě víry, nebo z bahna hříchu do čistoty zákona Božího. Z následování světa a jeho rozkoší k následování Krista a jeho kříže. Z nedokonalosti a vlašnosti na plnou výši hrdinné svatosti. Nekonečná jsou ta obrácení, jako nekonečné jsou jejich motivy.

Jen *katolická* jsou ta obrácení, jako jen jedna *katolická* je pravda i církev, která ji chová.

Někdy udávají se prudce jak blesk, jak to známo o sv. Pavlovi, nebo v době novější o Židu Alfonsu M. Ratisbonnovi. Jindy, a pravidelně, trvá dlouho, i leta, než vnitřní krise dospěje k vyvrcholení obrácení. Tak u sv. Augustina, kard. Newmana a téměř u všech ostatních.

Ale vždy tu spolupůsobí dvojí činitel, *milost Boží a lidské přičinění*. Vždycky tu platí slovo sv. Augustina, qui te creavit sine te, non te redimet sine te —

¹ Viz o tom *Sante de Sanctis*, La conversione religiosa. Bologna, Zanichelli 1924 a velmi instruktivní článek H. Ball, Die religiöse Konversion, v „*Hochland*“, München—Kempten, XXII. str. 315—330 a 462—476. Tamtéž naléztí lze další literaturu o tom.

bez nás jsme byli stvořeni, ale jen s námi budeme spaseni. Jako vždycky, i při obrácení staví milost Boží na lidské přirozenosti, pomáhá na světlo sklonům, které už dávno, snad už od dětství, v duši třebaš skrytě a nepovědomě žily, přivádí k rozkvětu, tu bohatšímu, tu chudšímu, ale vždy osobnímu, co jako pupenec již v člověku žilo a jen plného světla a tepla vyšší milosti čekalo.

*

Má obrácený mnoho společného s *napraveným*. Jsou oba vzestupem k Bohu a věčnosti. A přece je mezi nimi podstatný rozdíl.

Napravení, polepšení života je *reforma*. Ta jen odkládá přežilé. Svléká se ze šatů, z nichž vyrostla. Odhazuje pouta ji tísnící. I reforma zná bolesti a oběti, ale jen jaksi podružně a mimochodem. V pravdě přidržuje se dále životní zvolené linie, směru jednou za počatého.

Naproti tomu je obrácení duševní *revolucí*. „Nový život.“ „Smrt člověka starého“ a „povstání člověka nového“. „Návrat marnotratného syna.“ A podobně. Tedy zde běží vždy o cestu životní novou, ne-li přímo opačnou k cestě dřívější. Jen si připomeňte sv. Pavla, sv. Augustina, sv. Františka z Ass., sv. Ignáce z Loyoly.

A poněvadž obrácení je duševní revolucí, jest vždy spojeno i s boji a utrpeními. *Utrpení, oběť náleží k podstatě každého opravdového obrácení*, ať tu již jde o boje vnitřní nebo o překážky a oběti vnější. Tato stránka konversí je vždy nejúchvatnější, nejpoučnější. „Mou vůli uchvátil nepřítel a v ní položil mi pouta, jimiž mne obvinul. Neboť z převrácené vůle pochází smyslnost, kdo pak slouží smyslnosti, navykne na ni, a kdo neodporuje návykům, tomu stanou se nutností. V těchto jakoby vzájemně spojených článcích — já nazval je proto řetězy — byl jsem zkován v těžkém otroctví. Nová vůle však, s níž počal jsem Tobě pro Tebe samého sloužiti a Tebe požívati, ó můj Bože, nebyla ještě dosti silná, aby přemohla stářím zesílenou starou

vůli. Tak zápasily ve mně dvě vůle, stará a nová, ona tělesná, tato duchovní, rvaly se mezi sebou, drásající mou duši . . . Viděl jsem v duchu, zmítaje se bouřlivým hořem, že neuzavřel jsem svazek s Tebou, ó můj Bože, a všechny kosti mé křičely, volající a vynášejíce tvou chválu do nebe. Leč nejde se tam ani na lodi ani vozem ani pěšky . . . Když rval jsem si vlasy, bil se do čela, sepjatýma rukama objímal kolena, činil jsem tak proto, že jsem chtěl (a přece zas starými vášněmi byl zdržován) . . . (A tak) čím více se blížil čas, v němž jsem se měl stát jiným, tím větší hrůza mne uchvacovala. Leč nevrhla mnou zpět, aniž mne odvrátila, nýbrž zůstal jsem viseti. Zbraňovala mi marnivost marnivosti a pošetilost pošetilosti, staré moje přítelkyně, hlodající na tělesném mém oděvu, šepotající mi: Což ty nás chceš opustiti? Od tohoto okamžiku nebudeme u tebe už na věky? Od okamžiku toho už na věky nebude ti dovoleno to i ono? Jaké obrazy nepřiváděly před mou duši v onom „to“ neb „ono“, jaké obrazy, ó můj Bože! Odvrátíš to milosrdenství své od služebníka svého. Jakou hanbu nepřipravily mi, jakou potupul! Poslouchal jsem je jen z polovice, když nemluvily tak volně, mručíce toliko za mými zády a potahující mne, abych se ohlédl. Přes to mne zadržovaly a prodléval jsem, abych samého sebe setrásl a přešel, kam jsem byl volán . . . A se strany oné, kam jsem se obracel, leč kam jíti dosud jsem váhal, objevovala se mi cudná důstojnost zdrženlivosti, veselá, leč nikoli bez uzdy, čestně mě lákající, abych přišel a nepochyboval více . . .“¹

Nejhlubší náboženský duch posledního století, jak bývá nazýván, kard. Newman přirovnává poslední čtyři leta v anglikanismu, než dobojoval svůj boj, smrtelné posteli.² „Byl jsem na smrtelné posteli (death-bed), pokud se týká mé příslušnosti k anglikánské cír-

¹ Vyznání svatého Augustina, dle překladu Stoklasova. Kniha VIII.

² Apologia pro vita sua. London and Toronto, by Dutton, str. 147 násl. (History of my religions opinions — 1841—1845.)

kvi . . . Umírání (death-bed) má sotva jakou historii. Umírání je těžké scházení, které má své doby úlevy a zase úpadku. A poněvadž není pochybnosti, jaký vezme konec, málo zajímá čtenáře, zvláště útlocitného. Nicméně je to doba, kde dveře jsou zavřeny a záclony spuštěny, kde nemocný nepočítá, ba ani počítati nedovede různé stavy své choroby. V takovém stavu tedy jsem se tehdy nalézal. Jen s tou výjimkou, že mi nebylo dovoleno umřítí v pokoji. Jen s tou výjimkou, že přátelé, kteří pořád ještě měli právo ke mně přicházeti, a veřejnost, která toho práva neměla, postarali se o jakousi historii těchto posledních čtyř let (před konversí) . . .“

Již před ním užila téhož obrazu velká sv. Terezie, když líčila bolest té chvíle, ve které navždy opouštěla svět, aby zcela zasvětila se Bohu: „Bylo mi tehda opravdu tak v duši, že myslím, kterak ani smrt pro mne nebude bolestnější; neboť se mi zdálo, jako by všechny mé kosti rvaly z jejich kloubů“ (Autobiografie, 4. kap.). A čteme-li, co některým z nejušlechtlejších konvertitů bylo trpěti na statcích časných i na své cti, uvěříme novějšímu jejich historiografu, který je nazývá „nekrvavými mučedníky“ (Rosenthal, Konvertitenbilder, Schaffhausen, 1871, předmluva).

*

I přes oprávněnou výtku, kterou mi někdo učiní, že se vymykám zcela nelogicky z rámce této prácičky, nemohu se zdržeti, abych se blíže nezmínil o jednom takovém konvertitovi, kterého jsem osobně znal a v duši si vážil. Jmenoval se Hasert a byl před svou konversí protestantským pastorem v Pruském Slezsku, jakož i velikým nenávisníkem církve katolické. Býval častým hostem u svého duchovního souseda, superintendenta, jehož jména si již nepamatuji. V rozhovorech, které spolu mívali, často zabrousil na pole církve katolické, o níž bez vášnivého roznícení vůbec nedovedl mluvíti. Jeho přítel superintendent pak při těch výlevech obyčejně zmlkl a tiše se choval. Jen jednou

k nim podotkl mírně: „Kde je vášn, tam zřídka bývá pravda,“ což jako šíp zůstalo mu vězeti v duši.

Brzy nato onen superintendent smrtelně zachoral a umíraje svěřil se svému příteli pastorovi s hroznou kulisí, která zmítala duší jeho. Byl v srdci úplně přesvědčen o pravdě víry katolické a nepochyboval ani v nejmenším, že by měl (za poměrů obvyčejných) povinnost veřejně se do církve přihlásiti. Ale měl ženu a četnou nezaopatřenou rodinu. Kdyby byl učinil, k čemu se cítil zavázán, byla by ta rodina nic netušící po jeho smrti zbavena pense a vydána nejhorší bídě na pospas. „A to přece nemohu učiniti, toho Pán Bůh přece nemůže na mně žádati,“ a tak, v těch hrozných pochybnostech, jichž jen pastor Hasert byl svědkem, umřel.

To byl počátek dlouhých a vážných studií o církvi, jimž se nyní oddal jmenovaný častěji pastor. A konec jejich byl, že sám stal se katolíkem, veřejně, před celým světem, ačkoli měl též ženu a tři malé dívky a ačkoli po svém přestoupení i s celou rodinou byl doslovně vydán hladu. To byl skutek neobvyčejného hrdinství, a jak si jej vysvětlovali jeho bývalí souvěrci? Šířili o něm, že byl *od ďábla posedlým*, když stal se katolíkem! Později ujali se ho někteří biskupové rakouští, a když mu umřela jeho manželka, tehda již též katolická, prosil biskupa (proslulého vysokou ctností Jana Zwergra ve Št. Hradci), že by přece ještě chtěl okusiti, jaká je sladkost býti pravým knězem Páně. A tak byl, již hodně přes šedesát let stár, vysvěcen na kněze a při primici mu asistovali jeho dva synové, rovněž již kněží církve katolické. (Vydal o své konversi knížečku německou právě s ohledem na onu protestantskou výtku, které však již nedovedu zpaměti citovati určitě.)

*

Nazval jsem obrácení duševní revolucí. A tím jsem snad někomu dal právo postavití je naroven s *odpadem*. I odpad razí nové cesty — *ale ne k pravdě*, nýbrž pořád dál a dále od pravdy. I ten může znáti své

boje — ale jen *na povrchu*, jen s poměry vnějšími, hříchu nepřátelskými. („Boje“ našich „čechoslováků“, když prznili katolické chrámy, sekerami se dobývali do katolických far!) Bojů duševních, toho nejvládnějšího pramene bolesti a oběti, odpad nezná, poněvadž nejde *proti vášním* srdce, nýbrž s nimi, nebrání se jim, nýbrž dává se jimi unášeti.

Obrácení a odpad se k sobě mají jako duše a tělo, jako Bůh a svět i jako hloubka a povrch, jako světlo a noc, jako ctnost a hřích — není nic společného mezi nimi, jen propast nikdy nepřeklenutelná je navždy dělí.

A když toto píše, maně přirovnávám náboženská obrácení v jiných křesťanských národech a u nás doma. Jako námatkou mi připadají jen z novějších jména jako častěji již zmíněný kard. Newman, kard. Manning, Solovjev, Manzoni, Bourget, Huysmans, Joergensen, Papini, bývalý socialista a nyní kněz Camelli, univ. prof. Aristide Stefani, univ. prof. O. Spann, Chesterton, básník a Renanův vnuk Psichari, malíř Holandán Verkade a j. a j. a — last not least — oněch tisíce, tisíce statečných vojínů anglických, kteří poznavše na bojištích z blízkosti život katolický, zpět se vrátili do lůna církve katolické . . .

A u nás? A u nás?

Roku 1910 bylo v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 12.981 lidí bez vyznání. Roku 1921 stoupl jejich počet na 716.515! A k tomu statisícové odpady k nové „církvi“, která je vším jiným jenom ne náboženstvím. A k tomu — zase last not least — tisíce mrzce zohavených katolických soch a pomníků, za tiché asistence naší inteligence. p. d.

Královská cesta.

P. Marian Schaller, O. S. B.

Duše všech lidí je sice svou přirozeností křesťanská, jak to vyslovil také Tertullian, ale ona dovede své

křesťanství zapřít. Ba ještě více — ona dovede popřít i svou vlastní existenci. Vůle a svoboda, která jí byla Bohem dána, jsou nedocenitelné poklady, ale rovněž i nebezpečné zbraně, jimiž se může člověk tohoto zaprášeného světa sám smrtelně zranit. Tuto sebevraždu prováděla lidská duše epidemicky zvláště v posledních dvou stoletích.

Tělo a všechna hmota svou tíží a svou bezcitností rdousily duši, která se jim vydala v plen. Tu moc nad ní měly, ne však schopnost úplně ji zničit. Uvědomí-li si duše bídu, do které se materialismem uvrhla, a nesmrtelnost, která zabránila její naprosté zkáze; vyvstane v ní naděje a touha vyprostit se z ukrutného objetí hmoty. Vidí, že je to hanebné otroctví, dá-li se ovládati hmotou. Zlomí tedy svoje pouta, ale kam teď?

Nad hmotu se povznesla, avšak vládce duchové říše nezná. Bloudí bez cíle v těch krajích, které jsou jí neznámé a po nichž toužila. Vidíme to na všech těch, kteří opustili materialismus pro jeho naprostou nedostatečnost v duchovním hladu člověka. Obracují se k duchovním zážitkům. Čerpají však z křišťálových studánek Pravdy?

Všecko neviditelné, neznámé, ztajené, neproniknutelné je zajímavá, vábí, příjemně vzrušuje. Mystika indická, řecká, moderní, theosofie, spiritismus, to jsou vědy, z nichž dychtivě čerpají zprávy o nadmyslnu. I zde ztroskotají. Nešli správnou cestou. Znavení, vyčerpání, zoufali a často i šílení klesají před prahem říše duchů.

Což je vlastní duše podvedla, když je vyprostila ze spárů hmoty?

Duše jim odpoví, nechají-li ji mluvit, dle její přirozenosti. Náboženství, vrozené vztahy a povinnosti k Bohu musí býti uznány, má-li člověk dojít pokoje. Neklidno je srdce naše, dokud nespočine v Bohu. Neklidno je srdce naše, dokud se nepustí v hledání Boha, a neklidno, dokud nepřijde v blažený styk s Ním.

S Bohem se stýkáme v modlitbě. Modlitbou je všechno,

co je vyhrazeno pouze pro Boha. Jí může být myšlenka, která se kochá jeho velebností a krásou. Jí může být slovo, které láskyplně Mu šeptá to, co On věděl ještě dříve, nežli se začaly rty pohybovati. Modlitbou může být i skutek, který v jeho přítomnosti a pro Něho je vykonáván. Modlitbou může být naše ulehnutí i naše povstání, naše bdění i náš spánek, náš úsměv i naše slza, naše rozkoš i naše bolest, naprosto všechno bez jediné výjimky, pakli je to ozářeno výhní srdce milujícího Boha. Jak klidné, jak blažené může být naše srdce, pakli jeho plameny dotýkají se všeho, s čím naše bytost trvá před Bohem!

Nebe je vysoko a Nebe je daleko, můžeme tam však s naším ještě k hnilobě určeným tělem vniknouti modlitbou. Ona je pronikavější jak elektrická vlna, pomoci jejíž se daleké země domlouvají. Ona je nebeským „radiem“, kterým hovoří pozemšťané s nebesťany.

Však ani modlitba nás vždycky neuspokojí, nespojí nás vždycky s kraji, do kterých se po tomto životě chystáme na věčné časy.

Což jsme se opět zmýlili? Proč dnes mne zanechává chladnou modlitba, která včera vykresávala z mého srdce dešť jisker? Proč dnes mi je odpornou modlitba, která duši mé včera lahodila? Proč dnes se mi zdají slova modlitby zbytečnými, která měla včera pro mne takovou důležitost?

Chodím zase po bludných cestách? Musím hledati jiné spojení s Bohem? —

Marně by sis lámal hlavu přemýšlením, kdyby sis nevzpomněl, že k Otci v nebesích se dostane pouze ten, koho On k sobě táhne. Ty jako trosečník jsi Mu házel svoje lano, za které tě měl přitáhnouti k nebeským břehům, nepomyslíš jsi však, že tvoje lana jsou krátká, zpuchřelá, že Bůh se jich nebude chapat, jelikož jsou poskvřněna tvou nedokonalostí a hříšností.

Ty jsi ve svých vztazích k Bohu nevyšel ze sebe, víc ses obdivoval své modlitbě, nežli vznešenosti Boha, víc jsi se dojímal nad svými slovy, než nad láskou

Boží, víc jsi cenil mluvu svého nezkroceného srdce, nežli šepot Ducha svatého.

Nedovedeš se modlit! Jak ses také mohl opovážiti myslit, že Boha oblažíš láskou, kterou chceš vykresati z vlastního srdce! Musíš opustit sebe, svoje radosti i bol, svoje starosti i svou spokojenost, chceš-li se naleznouti v Bohu, jenž svou rozkoší, velikostí i krásou vyplní tvoje srdce. Tento stav není „nirvanou“, a přece je rozplynutím v Bohu. Je nutný, aby srdce se nasytilo pro věčné věky.

Kdo nás naučí tomuto obcování s Bohem?

Nevěsta Kristova, jeho církev, je vychovávána Duchem svatým, aby se líbila svému Snoubenci. Ona ví, jak se má před Ním pohybovati, jak má mluvit, jak se Mu oddati, jak Mu sloužiti. Nebeský Vychovatel prozradil jí všechny prostředky, jimiž může vítězně dobývati srdce svého božského Snoubence. Její myšlenky, její slova i její skutky, jež zladila podle přání nebes, můžeš postřehnouti v liturgii. U ní je všecko bohoslužbou, všecko modlitbou. Ona zná tajemné kouzlo k vniknutí do srdce Božího. Pojďme tou královskou cestou, kterou kráčí ona, aby konečně naše úsilí spojití se s Bohem bylo úspěšné!

Které jsou myšlenky církevní liturgie? Nač myslí a jak myslí církev, když se modlí?

Obsahem jejích modliteb jsou pravdy, články víry, dogmata — myšlenky. Žádná pohádková fantasmata, žádná prázdná slova, žádné příkrasné cetky bez ceny. Ona ví, že za každé slovo bude jednou odpovídati Bohu. Do svých pokladů ukládá jenom to, co má věčnou cenu. Mešní kniha a breviář, do nichž ukládá svoje modlitby, jsou prostoupeny Písmem svatým a pracemi svatých učitelů. Co věta, to hluboká myšlenka, takže nezkušenému se může zdáti, že jsou to samé theologické poučky. Ten však, kdo se do nich vmyslel, vycítí, s jakým vnitřním zápalem je vyslovovala. Vzorem toho jsou úžasné krásné modlitby nedělních mší.

Ikdyž tedy rozumové prvky skládají církevní mod-

litby, nejsou tyto chudé na teplo a ozvěnu srdce a mysli. Vždyť modlitba je pozdvižení srdce a mysli k Bohu. Cit je ovšem prvek velice měnlivý a proto nebeská noblesa vyžaduje, aby byl veden rozumem. Cit sám o sobě je dravý, slepý a hluchý. Tato neukázněnost nemá však přístupu do nebe. Bůh, jenž žije nekonečně ohromnou rozkoší, je ve své blaženosti klidný; ani jediná vlnka nerozbouří klidnou hladinu jeho radosti. Kristus a Panna Maria, v jejichž duších byly ukryty nevylicitelné slasti a jejichž srdce byla naplněna mořem hořkosti, honosili se tou nebeskou vznešeností, která se dovede ovládati, aniž se přetváří. Jak jsou na př. vzrušenými žalmy, jež se církev modlí, jak náhlým je přechod ze smutku Velkého týdne do radosti velikonoční! S jakou mocí mluví často srdce církve! Jak ušlechtilé je však ovládá! Ona říká s Nevěstou Velepísni: „Ordinavit in me caritatem — uspořádal ve mně lásku.“

Modlitby církve jsou hluboké pravdou a něžné láskou. Pravda v nich není studená a láska není dravá a neukázněná.

Chceš-li, aby tvoje vztahy k Bohu v modlitbě nejenom zůstaly a ničím nebyly rušeny, ale také se utužovaly, nauč se od liturgie o vznešenosti Boží přemýšlet a jeho dobrotu milovat. Církev svatá tě povede královskou cestou, kde nebudeš trpěti ani horkem dne ani chladem noci, aniž duše tvoje bude kdy hladovět.

V Z O R Y

Sv. Terezie od Ježíška.

J. S. Bořita, O. P.

Každá doba má své bolesti a své stíny a bylo by malicherným a nesprávným mysliti, že ty stíny překáží království Božímu tak, aby Bůh nemohl proniknouti sluncem své moci nakupenými mra-

ky. Mně se tak zdává, že nejvíce tíží moderní duše až do krajnosti vybičovaná touha po sebezbožnění a to vlastní silou i přes mrtvolý bratří. Socialismus a komunismus, zdánlivě reakce proti tomuto hnutí, jest jen novým vyjádřením, hledajícím v masách, v kolektivismu povýšiti jednotlivce.

Do tohoto víru a shonu za vlastním já, do této šílené pýchy a vzpírání se individualismu zasadil Bůh v tiché zahradě Karmelu své vzácné kvítko, Terezii od Ježíška. Lidé chtějí býti velcí, sebou velcí a odřikají se zřídla velikosti. Až zamrazí, když se zamyslíme nad nedostatkem důvěry a lásky k Bohu. Kolik pak jest též vypočítavosti a jakoby nedůvěry k Bohu i u těch, kteří si říkají, že milují Boha. Opravdu, náš dobrý Bůh jest tak málo milován.

Sv. Terezie od Ježíška celou svou duší se rozletěla k Bohu. Byla přesvědčena o jeho velké dobrotě a lásce. Prohlásila kdysi: „Ano, dlouho již věřím, že Pán jest něžnější než matka . . .“ K tomuto Bohu lásky rozletěla se nadšeným rozběhem. Chce ho milovati za všechny, kteří ho nemilují, chce za ně zadostučiniti. Pro ně se obětuje ve svém hrdinném odevzdání co smírná oběť „milosrdné Lásky Boží“. Její jedinou radostí jest úsměv a spokojenost jejího svatého Miláčka. Pro sebe si nežádá ničeho. Nechce si ani stěžovati Bohu. Učí duše jí svěšené, aby neplakaly před Pánem, nýbrž, aby ho jen chválily . . . Sama se odevzdala do rukou Božích jako hračka, jako mltček, aby s ní Bůh zacházel, jak mu je libo. V nadšení volá ve své básni: „Vivre d'amour: La charité, voila ma seule étoile — hle, láska je jedinou mou hvězdou . . .“ a „J'ai ma devise écrite sur ma voile: vivre d'amour: a na svých plachtách mám napsané své heslo: žítí láskou.“

A její způsob, jímž prokazuje svou lásku a jemuž učí svět, jest též krásným důkazem otcovské péče Boží Prozřetelnosti pro nás. Nechť si kdo mluví, co chce, našetřeno není již tak silné, jako bývalo v dobách, kdy se nepěstovalo ještě tolik sportu. V dřívějších dobách přísny, kající život nebyl výjimkou několika klášterů. Dnes i nejpřísnější řády slevují skoro všechny. Bylo by dětinským zakrývat si pravdu: dnešní člověk z části nemůže a z části nechce žítí tak jak jeho předkové. A tak i duše, snažící se po zbožném životě, byly často odraďovány od snahy po svatosti některými nešťastně pojatými životopisy světců. Jistí hagiografové vyzdvihují rádi hlavně nadlidská sebetřýznění. Chápu, že když někdo líčí jen z tohoto hlediska světce, že zmate nejednu dobrou vůli. Církev má sice řadu

světci, o kterých se nic tak hrůzného pro slabé moderní nervy nevypravuje, ale těch jako by různí pisatelé životopisů a zbožných knih ani neznali. O sv. Tomáši se nevypravuje nic z oněch mimořádných umrtvování a přece jej často vyobrazují s důtkami na zemi. Jako by ti malíři nevěděli, co umrtvování dáno bylo sv. Tomáši ustavičným a úmorným studiem.

A teď posílá Bůh sv. Terezií od Ježíška, která též zkusila jít cestou mimořádných přísností, ale brzo poznala, že to není cesta pro ni. Odstoupila proto s této cesty a rozletěla se k Bohu cestou, drobných úkonů, svědomitostí v malém, nepatrném, nepozorovaném. Postačuje jí sypati Bohu v ústřety drobné květy svých denních svědomitě vykonaných prací, malých sebezapření, vyhledávání těch tisícových t. zv. maličkostí, které se zpravidla ignorují. Říká: „Nemám jiného prostředku dokázat Ježíši svou lásku než sypati mu květy,“ t. j. nedati si ujítí žádnou příležitost k menší oběti, pohledu, slovu, využití i nejmenších úkonů a konati je z lásky. Z lásky chce trpět a v téže lásce chce též užívatí Božích darů.

A přece jaká velikost v této zdánlivé maličkosti. Jaká velikost potlačiti v sobě onen pud po zevně velkých, velkolepých úkonech a vyhledávati a s láskou konati tisícové drobné službičky bližním, o kterých nikdo nezví, za které nám nikdo nepoděkuje a které se přijímají s jakousi samozřejmostí. Tyto úkony nepřesahují ničí síly; jsou krásné u mládí, které horuje o ideálech a zanedbává třeba nejprostší požadavky své stavovské povinnosti. Vážnost v malém šlecheti zkušené stáří, které u vědomí svých zásluh snadno se zbavuje povinnosti hledět i na ty „drobnosti“. Každý může sypati tyto květy lásky svému Bohu!

Co se jen naskytne příležitostí za den. Co máme na př. jen příležitostí ukázati svou lásku k bližnímu řádným společenským chováním, prokázáním službiček druhům v povolání. Kolikrát dobré slovo a vlídný úsměv zahojí zraněnou duši. Zadržme tvrdé slovo, které chceme vmést ve tvář osobě, která nás rozčiluje svou povahou, svým chováním. To přece není nad naše síly!

Sv. Terezie hořela touhou po velkých činech a přece vytrvávala v tiché samotě a prohlašuje za svou úlohu býti srdcem, láskou v organismu církve svaté. „Jako děcko dlím u tvé hotrůny a miluji Tě, ó Ježíši.“ Chce milovati Ježíše, chce stále ujišťovati o své lásce za ony, kteří jsou ve válečném žiku, v boji za jeho svatá práva a jeho duše.

A přece, jak veliká jest při tom Terezie. Sv. Terezie není světicí „jen pro midinetky“, jak napsal kterýsi francouzský protestant. Sv. Terezie není světicí unylého vzdychání souchotinářského děvčete. Hleďte na její sílu v jejím odevzdání se Bohu. Oddává se Bohu zcela a bez výhrady. Chce být mřtkem v jeho ruce. Žádá, aby Bůh s ní neměl velkých ohledů. Obětuje se, ale obětuje se radostně a šlechetně. Obětuje se za spásu hříšných, za posílení kněží a misionářů v jich těžké práci. Pro ně trpí tělesně i duševně, snáší děsná muka vyprahlosti, opuštěnosti, prochází ohněm bojů, pokušením vzhledem k víře.

Sv. Terezie bere si za své heslo sv. Pavla: Vše mohu v tom, který mne posiluje. Přimkla se k němu s dětinnou oddaností. Velké, čisté oddanosti a důvěře v Boha už sv. Terezie dobu víry chladné a tak málo prožité. Ví, že jest Bůh Otec, který miluje něžně své děti, a proto se mu vrhá do náruče. Odevzdává se mu zcela a bez výhrady. Chce jen to, co on chce, a vše přijímá z jeho ruky. Ví, že není trpělivějšího a starostlivějšího přítele nad Boha. Vše od něho očekává, všeho se od něho naděje. Ví, že sama ze sebe jest slabá a proto se zachycuje jeho, mocného a dobrotivého. Nic si nechce přisopovati, jen jemu za vše děkuje.

Prožijme i my svou víru. Buďme z hloubi svého srdce přesvědčení o Boží laskavosti a budme k němu jako děti! Dejme se vésti. Nevzpírejme se utrpení, které na nás sesílá. Jest to utrpení nejen trestající, nýbrž též očišťující a osvobozující. Bůh nemá zalíbení v našich úzkostech, a posílá-li na nás muka, toť proto, aby jejich krvavý dešť odvedl prach s naší duše, abychom lépe duchovně dýchali. Neboť utrpení nás vrací dovnitř a právě tam mluví k nám Bůh a tam nacházíme velká bohatství.

Věřme svému Bohu a budme jeho dětmi! Neprchejme před ním, nečiňme své styky s ním styky oficielními, chladnými. Rozhořme se živou láskou k němu. Bůh obejmě nás za naši důvěru! Je těžko jíti životem bez podpírající ruky. Proč bychom se spouštěli podané ruky Boží? Těžko by se nám šlo, kdybychom chtěli jíti sami! Nepodceňujme tiché, svaté chvíle rozmlouvání s Bohem. Vnější činnost, třeba svatá a krásná, není ještě vším, ano, jest málo, pramálo, není-li prozářena láskou, s Bohem mluvící láskou. Tolikrát a tolikrát na to sv. Terezie upozorňovala. Člověk XX. století, století shonu a rozruchu, jako by podceňoval soli duchovního života. Sv. Terezie ukazuje, že by to byl osudný omyl vrhati se do víru

boje a nebýti vyzbrojen pevným, zásadovým duchovním životem.

Duše, která se jenom a jenom rozptýluje v ustavičné činnosti a nenalézá ani chvíli, ve které by rozmýšlela se svým Bohem, která se nezamyslí nad svou duší, neponoří se do hlubin svatých pravd, zvolna, dříve či později zakrní. Nikoho neodvádím od činnosti. Ale, čím více práce, tím více modlitby. Musíme se stále a stále obracet ke svému Bohu, naslouchati jeho hlasu, čekati na jeho pokyny, musíme stále sytiti Bohem svou duší, neboť čím více kdo pracuje, tím více potřebuje posílnění. Bůh pak jest síla naše...

Sv. Terezie lásky, důvěry, obětování a nadšení, nauč nás k Bohu se utíkat a poctivě pracovati, věrně pracovati a přece vše dobré od Boha očekávati, nauč nás velikosti v denních maličkostech, uč nás hledati pravé velikosti v čistém smýšlení a chování dítek Božích.¹

K R Ů P Ě J E

Modlitba za světlo.

Kardinal Newman.

Můj Bože, vyznávám: můžeš osvětliti mé temno.

Vyznávám: Jen Ty to můžeš.

Toužím, aby mé temno stalo se světlem.

Nevím, chceš-li to Ty; ale vím, že to můžeš, a já po tom toužím, toť dostatečný důvod, abych prosil, oč prositi mi nebráníš.

Slibuji Ti: *Tvou milostí*, o kterou prosím, chci vděčně přijmouti vše, cokoliv mně dáš poznati jako jistou pravdu.

A *tvou milostí* budu se varovati každého sebeklamu, jenž by mne sváděl, abych schvaloval, čeho si přirozenost klamně žádá proti rozumu.

¹ Příště podám studii o „cestičce duchovního dětství“.

Z E S Í T Ě

P. F. Tomášek: Glosy ke světové konferenci protestantských církví pro praktické křesťanství ve Štockholmu.

Od 19. do 30. srpna r. 1925 konala se ve Štockholmu „Světová konference pro praktické křesťanství“. Sešlo se asi 600 zástupců protestantských církví všech odstínů, aby se poradili o nejnaléhavějších otázkách křesťanského náboženství. Dostavilo se též několik zástupců východní církve.

Tento kongres má svůj význam. Ne však takový, jaký mu přisouvala žurnalistika. Byl to pokus dát pod jeden klobouk nejprotilehlejší názory různých církví — byl to pokus o sjednocení. S našeho stanoviska musíme tuto snahu co nejupřímněji vítati. Jest to příznak nespokojenosti s rozleptávajícím subjektivismem, který již tak rozhlodal protestantství, že vážní činitelé vidí, jak vývoj tento spěje ad absurdum, a že nutno protestantství v principu opravit.

Cesta do Štockholmu pro různorodé církve protestantské nebyla snadná. Jestliže protestantské církve cítily svou roztržitost a nemožoucnost v době předválečné, pak válka a doba poválečná tento trapný stav ještě zhoršila. Zraky mnohých vážných protestantů s obdivem se obracely k Římu jakožto k jediné duchovní velmoci, která světovou válku vítězně přestála. Tu ještě více zesílila u nich touha, dát protestantství něco z oné organizace jednotnosti, kterou se honosí právě církve katolická. Začali psáti o t. zv. katolické ofenzivě, aby zakryli vlastní neživotnost, aby probudili k aktivitě a našli nějaké východiště z neudržitelného stavu, v kterém se ocitlo protestantství. Myšlenka světového kongresu protestantského, která již před válkou častěji byla vyslovována, aby bylo zamezeno dalšímu rozkladu jednotlivých církví, takto rychleji dožrála. Půda byla již částečně připravena předcházejícími kongresy zemskými. Již však pro tyto kongresy bylo příznačné, že bylo na nich úplně vyloučeno jednání o věcech čistě věroučných. Při tak velké roztržitosti bylo to vysvětlitelné. Jednání se omezovalo pouze na to, aby jednotlivé církve si rušivě nezasahovaly do své práce, a dále bylo jednáno o spolupráci v některých společných úkolech. Tyto zemské kongresy nesjednotily církve, ani nezamezily dalšímu je-

jích rozkladu. Právě jejich vlivem vznikly nové církevní organizace, jako: Community Church, Union Church, Federated Church. Vznikly z dobré snahy sloučiti jednotlivé denominace v celek. Tyto denominace však se nechtěly zřítí svého svérázu, takže další rozklad pokračoval. Teprve roku 1908 podařilo se dobudovati svaz většího počtu církví: „Federal Council of the Churches of Christ“, který soustředil 30 amerických protestantských církví a větší počet různých volných organizací, které pracují pro tento svaz. Je to ovšem úspěch jen relativní, poněvadž jsou v něm sloučeny jen ty církve, které omezily své Credo na nejmenší míru, jímž pojem církve jest něčím vedlejším a které se spokojily jen s jakýmsi sociálním programem. Roku 1918 po těžkých obtížích vytvořily lutheránské církve podobný svaz: „National Lutheran Council“, když byly k tomu zrovna donuceny poválečnými problémy a životními otázkami církevními.

Roku 1920 bylo v Ženevě definitivně stanoveno, že roku 1925 se bude ve Štockholmu konati světový kongres všech církví. Ustavil se přípravný komitét se třemi sekcemi, v nichž byli zástupci státní církve anglikánské a skotské, protestantských církví Velké Británie, Ameriky, Evropy a církve východní. Přípravné práce byly krajně nesnadné. Všem činitelům bylo zřejmo, že jen tehdy bude tento kongres možný, když se z jednání vyloučí to, co jednotlivé církve dělí, totiž otázky víry. Po úmorném vyjednávání bylo konečně formulováno sjezdové a programové heslo slovy: „Life and Work“, neboli „Světová konference pro praktické křesťanství“. S naprostým vyloučením všech věroučných otázek měl se zabývati jen praktickými otázkami křesťanského života. Každé denominaci byl zaručen plný respekt před jejím svérázem a místo jednotčeho společného Creda dogmatického bylo postaveno Credo etické, sociální. Tento program jest však nelogický, vnitřně si odporuje. *Bez životního principu není možný život. Rovněž tak živo křesťanský není možný bez principu životního a tím jest víra. Bez pevné víry a církevní organizace není možný opravdový křesťanský život a soustavná, úspěšná činnost. Proto si měli pro Štockholm formulovati program nejprve v heslo „Faith and Order“ a potom jako k důsledku by se přišlo k dalšímu: „Life and Work“.*

Tedy na tomto světovém sjezdu všech protestantských církví bylo předem vyloučeno jednání o otázkách víry, o nich skutečně jednáno nebylo — kde jest tedy náboženský obsah protestantství? Co dovede dát

protestantství pro náboženský život? ! Nemo dat, quod non habet. Štokholm znamená trapné předvedení náboženské zvětralosti a neživotnosti protestantství. Štokholm působil na protestanty ještě větší vskutku trapně. Dovědčuje to stať v protestantském rodinném listě „For Fattig og Rik“ : „Za slavnostních fanfár odbyvalo se ve Štokholmu t. zv. církevní shromáždění. Předsedal luther. arcib. Söderblom za přítomnosti 600 representantů všech křesťanských církví (vyjma církev katol.). Krásně se to poslouchá. Též v norských novinách byly hluché články o významu této konference a docela vážně byla tato konference stavěna na roveň církevnímu sněmu nicejskému z roku 325. Je však ohromný rozdíl mezi Nicejí a Štokholmem. Koncil štokholmský vtru zamlčel, zatím co koncil nicejský ji postavil na svícen. Jest to ve skutečnosti pokus otevřítí dokořán dveře liberalismu ve víře a to oficiálně, poněvadž nebylo stanoveno žádné vyznání víry . . . Říká se, že norská církev byla zastoupena. My naproti tomu prohlašujeme, že pracující křesťanský lid v Norsku nemá se zmíněnou konferencí nic společného. Doufejmež, že se arcibiskupu Söderblomovi nikdy nepodaří přivéstí lid norský k tomu, aby se sklonil před jeho falešnými snahami sjednocovacími. Jednota, která nespočívá na Apoštolském vyznání víry, není jednotou s Kristem.“

A co vykonal Štokholm po stránce etické, sociální? Jest přirozeno, že se omezil pouze na všeobecné humanitní fráze a nevytyčil určitého pracovního programu. Více se ani čekati nemohlo. Když si nevyjasnil otázky vtry, principy, pak nemohl ani vyvozovati jasné důsledky pro etiku a život sociální. Tedy „Poselství“ této světové konference, adresované celému křesťanskému světu, patří vlastně ad acta. Nám by bylo velmi vítané, když bychom našli ve Štokholmu aspoň ohlas našeho boje o zachování nerozlučitelnosti manželství, boje proti nemravnosti a zločinnému omezování porodů, boje pro křesťanskou školu a povznesení veřejné mravnosti. Ale o žádné z těchto otázek se neodvážila říci něco určitého „Světová konference pro praktické křesťanství“.

Takový je dnes protestantismus. — Zcela jinak zde stojí církev katolická. Ona má organicky jednotnou a ucelenou dogmatiku a etiku. Ona má ve scholastice, vybudované sv. Tomášem Aquinským, pevně učený filosofický systém. Církev katolická má jistou odpověď na každou velikou otázku přítomnosti. Církev katolická se na svých církevních sněmech nevyhýbá žádné otázce, neboť jest si vědoma

toho, že jest vedena Oním, který slíbil apoštolům a jejich nástupcům: „Já s vámi jsem po všechny dni až do skonání světa“ (Mat. 28, 20) a jeho viditelným zástupcem, na něhož jakožto na nástupce sv. Petra se vztahuje ujištění Ježíše Krista: „Já jsem prosil za tebe, aby nepřestala udra tvá, a ty někdy obrátě potvrzuj bratry své“ (Luk. 22, 32).

Kardinál Mercier †. Umřel pastýř, vůdce, svatý pastýř a vůdce. Za jeho rakví šel celý národ, smutně kráčel za ní i Vandervelde, předseda druhé internacionály. Mluvílo se a psalo mnoho o Mercierovi vlastenci, ale málo se poukázalo na to, odkud čerpal Mercier sílu v nejbolestnějších chvílích. Kardinál žil zbožně a přísne. Jeho příbytek překvapoval asketickou prostotou. Stále a stále volal své kněze ke svatosti. Pro ně též napsal po mnohých stránkách vynikající dílo duchovního života: „La vie intérieure“, které vřele doporučujeme všem duchovním. Kardinál byl velkým Belgičanem, protože byl velkým křesťanem, který věděl, že ctnost pietas velí milovati rodiče a vlast, a že proti ní hřeší výlučný šovinism, i k vlastním nespravedlivý a hodnot se zbavující internacionalism!

B.

H O V O R N A

Chceme, aby čtenáři vytvořili s redakcí upřímné pouto jedné rodiny. Nechť nám sdělují otevřeně svá přání, co se jim líbí neb nelíbí v časopise, co by si přáli, aby se probíralo a pod. Dotazujte se nás ve svých pochybnostech! Milerádi vám vše zodpovíme. Stačí jen připojit značku ke svému dopisu. Na tuto značku bude v nejbližším čísle uveřejněna odpověď. Poradíme vám též o náboženských knihách. Jen podepište své dopisy. Anonymům neodpovíme. Dopisem odpovídáme jen, byla-li přiložena známka.

P. Silv. Brait, red.

L I T E R A T U R A

Dr. Bernh. Poschmann: Grundlagen und Geisteshaltung der katholischen Frömmigkeit, Kösel, München 1925. Str. 150, cena váz. 5 zl. m. — Nábožnost je duší náboženství. Věda obojí uznává za důležitý předmět svého badání, obojímu věnuje intenzivní pozornost. Kniha P. chce podati vědecky objasněný poměr zevnějšíku nábožnosti k duchu a smýšlení, kterými je vytvořena vnější nábožnost, chce ukázati poměr tohoto vnitřního smýšlení k základním pravdám katolického náboženství a tak vzdělanějšího katolíka přivésti k vědomí náboženských životních sil a k správnému jich ocenění a využití. S jasnou přesností vyškoleného znalce ukazuje, jak ze základů poměru k Bohu, víry v Krista a církve vyrůstá duch nábožnosti katolické, mající ráz oné trojice, o které již apoštol Jan napsal, že pouze ona zůstává. Knihu vydal „Svaz spolků katol. akademiků pro pěstování katol. názoru na svět“, a do těch kruhů by u nás měla proniknouti.

—es—

Tyrolia: Innsbruck: 1. Der Katholizismus als Lösung grosser Menschheitsfragen. 116 str. M. 1'60. 2. Katholizismus und moderne Politik. 105 str. M. 1'40. 3. Der Katholizismus als Kulturfaktor. 155 str. M. 1'70. Akademický spolek „Logos“ vydává přednášky vynikajících vědců. Zvláště upozorňuje na příspěvky od P. Magera O. S. B., prof. dra L. Boppa, P. A. Stonnera S. J. a dra Fr. Schreyvogla.

A. S.

Gratry. Die Quellen. Kösel-Pustet, 1925. M. —. Více praktické vodítko duševního života. Chce vychovati apoštoly království Božího. První díl poučuje o životním cíli jednotlivcově a o prostředcích k jeho dosažení. Učí pracovati v přítomnosti Boží a srovnáváním věd pracovati na spáse současníků. Zprvého si může mnoho vzíti každý bojovník za pravdu.

—il—

Schmidt, S. V. D. Menschheitswege zum Gotterkennen, Kösel-Pustet, 1923. VIII a 228 str. M. 3'—. Iracionalisté, jako R. Otto a Fr. Heiler, kteří dosud svůj systém odůvodňovali zneužíváním psychologie náboženství, vrhli se teď také na dějiny vývoje náboženství. Sch., nad jiné povolán, aby vyvrátil jejich hypotéze, podává fakta ze svého velkého díla: „Der Ursprung der Gottesidee“, které právě chystá.

A. S.

NA HLUBINU

ČASOPIS PRO PŘESTOVÁNÍ A PROHLoubENÍ
DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

Ročník první. V Olomouci v květnu 1926. Číslo druhé.

Z Á S A D Y

Něha v naší víře.

P. Em. Soukup O. P.

Pouze náboženství milované má význam pro život duše a uplatní svou sílu. Nemilované náboženství zůstává na povrchu, odkud se ovšem snadno setře.

Láska předpokládá velikost a něhu. Má-li náboženství jen velikost, povinnost, přísnost, duše v něm ledovatí, umírá; má-li převahu něha, duše opět v něm umírá sentimentálností. Velikost a něha v ideální úměrnosti působí vzrůst duše jako srna v nejlépe připravené půdě. V tom smyslu také mluvil sv. Pavel, když psal: „Poslední cíl zákona je láska z čistého srdce, z dobrého svědomí, z nelíčené víry“ (1. Tim. 1, 5).

Milovati zákon — zdánlivé paradoxon a přece tajemství života z náboženství, tajemství tak dlouho hledané, před evangeliem Kristovým marně hledané. Ve všech náboženstvích mimo Evangelium jest Bůh hrozná i hrozná Velebnost, Neproniknutelnost. Lze však i v těch náboženstvích pozorovati jakýsi rozpor v duších, strach a zároveň touhu dostat se blíže. Vyvrcholením toho jsou pohanská mysteria, tajné bohoslužebné soustavy, jimiž zasvěcení měli se dostat do užšího spojení s hrozným Neproniknutelným.

Nové badání ukázalo marnost pokusů činiti z mysterií předchůdce křesťanské nauky o vykoupeném člověku. Jedno je dnes jisté: Mysteria nedávala ani ne-

chtěla dávat člověku skutečného vyzdvižení k Bohu; byla však přímo zoufalým výkřikem touhy po něm, tak hlasitým výkřikem, že si zasvěcení dávali jména svých božstev.

Ve Starém zákonu Velebný a Neproniknutelný se blíží svému lidu. Hlavně u proroků je líčen Bůh a národ v poměru obdobném svazku manželskému, odpad lidu od Boha jako zpronevěra manželky. Než, „přes podivuhodné květy starozákonní zbožnosti lze tvrditi, že ani tam nestala se vládnoucím životním vědomím náboženství úplně osobitá, dětinná oddanost otcovské dobrotě Boha“. (Reatz.)

Osvobozující slovo a osvobozující čin jsou darem Božího Syna vtěleného. Evangelium Ježíše Krista je zjevením jedné veliké pravdy, osvobozující a životadárné pravdy, že Bůh jest otcovská dobrota a že otcovská dobrota je všemohoucím tvůrcem a pánem veškeré skutečnosti. Toť evangelium, radostná zvěst, splněná touha lidské duše, podmínka k náboženství milovanému, ladné spojení velikosti a něhy.

Něha tohoto evangelia je v nauce, že otcovská dobrota Boha je láska svatého Boha, jenž volá člověka k účasti na své vlastní dokonalosti.

Kdo pozorně čte řeči Ježíše Krista v evangeliu, pozná, jak dobře psal H. Felder: „Otec na nebesích, jeho otec! Žádné jméno se tak často nechvěje na jeho rtech jako to sladké jméno: můj Otec, váš Otec, náš Otec. A nikdy toto jméno nebylo vysloveno tak něžně, důvěřivě, uctivě a s takovou láskou, jako rty Ježíšovými. To jméno je mu souborným jménem mnohotvárného, tisícového zjevení lásky Boží.“ Když marné hledání ukázalo ubohost všech náboženství, když moc zla zdála se hravě drobiti celý svět, přichází Vykupitel s náboženstvím něhy, vyslovuje slova: Otec — dítě Boží.

Sv. Tomáš Aquinský rozebírá myšlenku o Bohu a lidstvu v poměru otce a dítěte. Bůh je čtvrtým způsobem otcem tvorů: nerozumné tvorstvo má podobnost stopy Boží, rozumné tvorstvo má podobu obrazu; po-

dobností milosti je Bůh otcem těch, kteří se zovou dětmi za vlastní přijatými, jsouce povoláni k dědictví věčné slávy přijetím daru milosti, dle onoho Řím. 8, 16: „Duch sám vydává svědectví duchu našemu, že jsme synové Boží; jestliže pak synové, i dědici.“ Něktřejích pak (jest Bůh otcem) podobností slávy, když dědictví již mají, dle onoho Řím. 5, 2: Honosíme se naději synů Božích.“ (I., 33, 3.) — Je v těch slovech naznačena celá otcovská působnost Boží pravice i Božího srdce, od prozřetelnosti a péče o nejnižší tvorstvo až ku pozdvižení duše lidské, ku přivedení člověka do jedné rodiny s Bohem, jak naznačuje sv. Tomáš (tam. ad 1.) že tvorů přijatému za dítěto Boží dostává se účasti podobnosti se Synem jednorozeným.

Ve třetí části *Šumny* (23, 1) ukazuje obsah a dosah přijetí za vlastního od Boha. Dvěma myšlenkami vystihuje něžnost článku víry o člověku od Boha za vlastního přijatém. „Člověk přijímá za vlastního, když ve své dobrotě jej připouští k účasti na dědictví po sobě. Dědictví je to, čím člověk stává se bohatým . . . Přijetí za vlastního od Boha více jest nežli přijetí za vlastního od člověka, neboť Bůh, přijímaje člověka, činí jej hodným dědictví . . . , kdežto člověk nečiní hodným přijímaného, nýbrž spíše vyvolí hodného.“

Bůh přijímá člověka za vlastní své dítěto. Co má člověk z narození a z rodu lidského, toho všeho dostává se mu v tomto vyšším „narození“ od Boha a z Boha. Jmenujme jen: dědičnost, výchovu, oporu v životě, majetek rodu. Křesťan, jenž přijal celou poslušnost Kristu, bez lidského škrtání a měnění, dostává z Boha dědičnost, výchovu, oporu života, majetek Boží — ovšem ne hmotu, nýbrž duchovní hodnoty. Duchovní hodnoty takové, že se stává podoben Ježíši Kristu, že jeho život může vystupovati stále výše v ušlechtilosti a hodnotě; tak vysoko vystupuje, že sv. Terezie po svých zkušenostech vykřikla do lidských duší: „Staňte se bohy!“

Toho všeho dosahuje člověk nevyzpytenými okultismu nebo krkolomnými a duši zaslepujícími návody,

nýbrž tím, čím dítě v rodině zachovává si bohatství rodu: vědomím rodové příslušnosti a zachováváním rodové čestnosti — pokorně dětinným se podrobením řádu Božího rodu, tichým životem v církvi Kristově, jíž je církev na Petrově autoritě postavená, církev katolická.

Hermann Bahr ve svém románu „Nanebevstoupení“ líčí cesty muže za Bohem, cesty i přes okultismus a celé bludiště moderní filosofie až ke strýci biskupovi katolickému. Ten mu praví: Jediná je pro tebe cesta.

Modli se, vyzpovídej se, přijmi Tělo Páně. Na námitku synovcovu, že mu napřed musí býti dokázáno, zda skutečně tam najde, co se mu slibuje, odpovídá biskup: Jednati třeba. Vykonej vše tak a s takovým smýšlením, jakého žádá církev, a uvidíš!

To lze říci všem duším, které touží po vzletu a tápají v nejistotách. Jediná je cesta ke vzrůstu duše, ta cesta, kde dostane se člověku účasti na něžném, rodinném spojení s Bohem — jediná cesta jediného náboženství katolického. Po ní jediné dojde duše k okoušení pravé úměrnosti velikosti a něhy; nezledovatí ani nezrosolovatí, nýbrž poroste v jedné rodině s Bohem.

Celý zákon stává se milovaným zákonem u vědomí této něhy, neboť je v duši vědomí, že zachovává rodinný řád nejvyšší dokonalosti a hodnoty. Zákon je pak i snadným, protože dítě je drženo souručenstvím celé rodiny.

A proto řekl sv. Pavel, že cílem zákona je láska z čistého srdce, z dobrého svědomí, z nelíčené víry.

J sme tvoje děti.

B. Pečtnková-Dlouhá.

*Hospodine, Tvůrce můj! Jsem dílo vůle tvé,
hmoty, ducha, můj jsi původce.*

Vůle moje odbojná kam od tvojí se rve?

*Hospodine, Otče můj! Jsem dílo lásky tvé!
Kde je lépe, nežli u Otce,
když mne v dům svůj pokojný od klamů světa zve?*

*Ó Bože, Otče! Schvať mne v náruč svoji,
i když se vzpouším, dítě zavilé.
Vím, že mi tvoje láska ráje strojí
za všechny opuštěné hračky zpozdlé.*

*Mou ruku uchop oteckou svou dlaní,
ať chci, či nechci, veď mne, kam Ty chceš!
Vím, i když tisíckrát mne tvoje cesta zraní,
že v dům svůj pokojný mne přec jen dovedeš.*

*Ó, dej mi dorůst moudrostí, ne věkem,
tak jako dcera v domě v ženu dospívá,
ať otcovství tvé uznám s pokorou a vděkem
a odboj vystřídá pak láska ohnivá.*

*Vždyť krev po krvi volá přes světy a moře
a svůj se k svému hlásí přes hrob, do zázvěti —
jak že by duše lidská neplakala z hoře
po tvoji, Otče, po tvé — když jsme tvoje děti?*

Stále prohlubuj!

P. Silv. M. Braitó O. P.

Jsmo dítkami Božími. Již od křtu svatého. Na křtu sv. dostává se nám milosti posvěcující, která nám dává základní dokonalosti. Člověk spojený touto milostí s Bohem, patří jemu, a odvolá-li ho Pán v tomto stavu, klesne na jeho dobrotivé Srdce v patření blažených. Tedy milost posvěcující daná v počátku duch. života dává počátek, základ dokonalosti. Milostí jsme dětmi Božími; leč, děti musí růsti, musí ke své základní dokonalosti přidávati další zdokonalení, aby vyrostly ve zdatné členy lidského pokolení. V tělesném ohledu

děti musí růsti, nebo zakrní. A v duchovním ohledu chtěli bychom zůstatí stále jen při tom naprosto nutném? Sv. Tomáš praví ve svém komentáři epištoly k Židům: „Quantum ad progressum ad perfectionem semper debet niti homo transire ad statum perfectum . . . In via animi Dei non progredi est regredi, ait Bernardus: (St. Thomas In Epist. ad Hebr. VI. 1.) Ohledně pokroku v dokonalosti stále se má člověk snažiti dojíti k dokonalosti . . . neboť nepostupovati na cestě Boží jest ustupovati, praví sv. Bernard . . .“ Nechávám tu stranou otázku závaznosti neb nezávaznosti mravní u této snahy po dokonalosti, neboť mi jde o povzbuzení a ne zneklidnění duší.

Jest záhodno, aby se duše snažila stále víc a více, protože život náš má býti cestou k Bohu. Má býti přípravou na spojení rozumu a vůle s Bohem v nebi. Cesta žádá pokroku, etap. Mezi dokonalostí v nebi (kde nás Bůh přitáhne k sobě naprosto, bezprostředně) a počáteční dokonalostí v pouhé milosti posvěcující jest širé pole pro stále zdokonalování, postupování, prohlubování. Každé vítězství nás zdokonaluje, buď hned nebo přípravně. Každým krokem v duchovním životě přibližujeme se k Bohu. Máme se považovati za poutníky, kteří spěchají k domovině, kteří opouštějí všechny lesklé obrazy cizích krajů, aby si připravili hodně lásky k rodnému domu.

Hodně lásky k domovině, k Bohu, neb on jest domovem člověka! V lásce ostatně spočívá dokonalost duše. Tím více zde se zdokonalujeme, čím větší a činorodější hoříme láskou k Bohu: „In hac autem via tanto magis procedimus, quanto Deo magis appropinquamus, cui non appropinquatur passibus corporis, sed affectibus mentis“ (St. Th.: 2. II. q. 24. a. 4.): „Na této cestě (života) tím více pokračujeme, čím více se přibližujeme Bohu. Bohu se pak přibližujeme ne tělesnými kroky, nýbrž vzněty ducha.“ Ano, v lásce jest dokonalost: Sv. Tomáš to často a často, na mnohých místech zdůrazňuje. Uvedu jen text v jeho spisu o dokonalosti duch. života: „Consistit autem principaliter

spiritualis vita in caritate, quam qui non habet, nihil esse spiritualiter reputatur.“ (De perf. vitae spir. c. I.) „Záleží pak především duchovní život v lásce. Kdo jí nemá, je považován za duchovní nic.“

Neboť nadpř. láska nás připoutává k Bohu. Člověk, který miluje, dlí v Bohu: „per charitatem figitur in ipso ut immobiliter ei adhaereat“ (C. G. I. III. c. 130.): „Člověk láskou utkvívá v Bohu, aby k němu nepohnutelně přilnul.“ Tím prokazuje nadpř. láska k Bohu nejvyšší službu naší nejvyšší schopnosti, t. j. rozumu, dokonale jej připoutává k jeho nejdokonalejšímu předmětu.

Tato láska jest životná, a jako taková jest činorodá. Není tedy třeba *úzkostlivě* stále a stále zpytovat, zda postupujeme. Kdo opravdu miluje, jistě aspoň *nějak* pokračuje. Z toho ale hned zas vyvozují: jelikož jest láska životným principem, neoklešťujeme svévolně jejího působení. Klidně, bez skrupulosity zkoumejme vnitřního hlasu volajícího nás výše a jděme pokorně za ním. Nezamítejme Boha, nekladme sebevědomě meze své lásce.

Ovšem, není nám možna dokonalost andělů a nebesťanů, ale, snažme se přiblížiti se k ní dle svých sil. „Etsi comprehensorum perfectio non sit nobis possibilis in hac vita, aemulari tamen debemus, ut in similitudinem perfectionis illius, quantum possibile est, nos trahamus . . .“

„I když jest nám nemožná v tomto životě dokonalost blažených v nebi, přece se máme snažiti, abychom se zvedali, jak nám jest to možno, k podobné dokonalosti . . .“

Ovšem, jak nám jest to možno, t. j. každý dle svého stavu. Tímto stavem dlužno rozuměti nejen stav životní, nýbrž i stav, v němž právě jest naše duše; i stav naší dokonalosti musí nám býti směrnicí v duchovním směřování.

Jsou duše plné pýchy, sebelásky a nelásky k bližním; místo aby plely ono ošklivé bylí v duši, chtějí se rozhlédnouti po nebezpečném pro ně poli mimoř. du-

chovního života. Necht se nemýlí! Ty jejich preludy nejsou projevy Božími a posily z nich žádné nenačerpají. V duchovním životě nutno postupovati zvolna, obezřetně a za pevného vedení.

Cesta k dokonalosti vede trním. Bůh jest Bohem zárlivým a ten, kdo chce býti zcela jeho, musí procházeti ohněm zkoušek, ohněm očišťujícím a sežehujícím vše, co by odvádělo od Pána. Řekl jsem, že dokonalost jest v lásce. Z lásky k Bohu plyne vše, co duše nadšená Bohem podniká, z lásky běže na sebe vyvolená duše i rady (sliby chudoby, čistoty, poslušnosti) a to vše zase směřuje k lásce, k jejímu rozmachu, očištění. Z téže lásky nutno přijímati trny z ruky Boží, aby v nás ještě více roznítily lásku. Trny jsou nejlepším palivem ve výhni lásky!

Duše milující Boha jest dokonalou. Milující rád dlí s milovaným, a čím více prodlévá, tím více v něm hoří láska, tím více se zdokonaluje ono splnutí duší, které tvoří lásku. Dokonalost naše jest v lásce. Proto, čím více dlíme s milovaným Bohem, t. j. čím více se jím zabýváme, tím více se zdokonalujeme. On jest oheň, a čím více se kdo blíží k němu, tím více sám též hoří. On jest naším cílem. Kdo dosáhne svého cíle, jest dokonalý, psal jsem minule, nuže, ten, kdo pokud možná myslí spěje k Bohu, jest dokonalejší, protože jest blíže cíle: *Quanto plus fieri potest, quod etiam actu mens feratur in Deum, tanto vita hominis perfectior erit, utpote fini intimior* (C. G. I. III. c. 130).

Jen jednoho se při tom vystříhejte! Když se snažíte po dokonalosti, nehledejte při tom sebe! Cílem křesť. dokonalosti nesmí býti plně rozvinutí osobnosti! Bůh musí býti naším cílem a středem a ne člověk! To vystihuje ne vždy jasně pochopená „cestička sv. Terezie od Ježíška“: Bůh ve všem a vždy, a jen On!

My chceme k Bohu, my chceme dokonalost, t. j. vroucně a něžně milovati našeho Pána. Začneme hned! Začneme s denním životem. Nepředstavujme si cestu dokonalosti jako řadu krkolomných salto mortale. Jest to tak lehké milovati Boha! V něm a jím začneme boj

se sebou i s nejtvrdošíjnějšími vlastnostmi. Jdeme dále vpřed, pomalu, trpělivě, stavme kámen na kámen, bez úzkostí, neb náš Bůh není Bohem hrůzy. Jdeme klidně, a i když klesneme — a klesneme často a často — vrhneme se do náručí Páně, zjednejme si odpuštění, a znovu se dejme do stavby. Život náš jest krátký a cesta daleká, nuže, využijme svědomitě každého okamžiku a jdeme stále blíž a blíže ke svému Bohu!

Z milosti Boží vyvěrá nadpřirozený život.

P. M. Habák O. P.

Bůh povznáší duši milostí k účastenství na své přirozenosti. „Tento skutek zvláštní jeho lásky se dá srovnati jedině s nevýslovným činem věčného Otce, jenž od věčnosti plodí svého jednorozeného Syna, kterého spojil v čase s lidskou přirozeností.“¹ Proto napsal sv. Tomáš:² „Dobro milosti jediného člověka větší je nežli dobro přirozené celého vesmíru.“ Milostí totiž nabýváme věčného dobra, celý vesmír však jest dobrem časným a omezeným, odtud vysoká cena nadpřirozeného daru.

Život poznání a lásky, život nejsvět. Trojice jest naším věčným dobrem, jehož se nám dostává, v němž duše zakotví na širém oceáně míru, neboť přebývá v Bohu a Bůh v ní a sebevětší bouře nedovede porušiti její hladiny. Proniká vždy dále do nekonečných hlubin tajemného života Božího pod tvůrčím působením Božího Hosta, Ducha sv., takže zduše se vytvoří chrám, v němž znějí neustále zvuky žalmů a hymnů, duše chápe své povolání, rozumí nesmírnému Božímu milosrdenství, jež ji stvořilo pro sebe, aby je poznávala a milovala. Plného vědomí své povinnosti a své exist-

¹ Scheeben: Natur und Gnade str. 31.

² Ia IIae q. art. 9 ad 2.

tence dospívá znovuzrozená duše v dokonalém vývoji nadpřirozeného života, jehož zdrojem jest milost posvěcující.

Lidský rozum poznává omezenost své přirozenosti. Poznává, že přirozenost nemůže sama ze sebe dosáhnout něčeho neb vykonat něco, co převyšuje její síly, že pohybuje se jen ve značně omezeném kruhu činnosti, a tak od Původce všeho života a vši touhy a směru žádá bytí nekonečně vyšší, život mnohem dokonalejší.

A jako omezená lidská přirozenost jest základním principem životní činnosti lidské, směřující k dosažení účelu života lidské bytosti, nikterak nekonečné, tak přirozenosti Boží jest přirozeným život, z něhož pochází všechen život a všechna činnost, život nekonečný; Bůh jest život svou podstatou.

Nikdy však by nedospěl sám ze sebe lidský duch k pomyslení, že nejvyšší Dobro, Bůh, sdílí svůj vlastní život tvorů, nekonečně vzdálenému velikosti Boha, který tvůrčím slovem učinil hory a údolí, dal bytí celému vesmíru. To způsobil div nesmírné lásky Boží, která sdílí člověku milost novou přirozenost, aby ho pozvedla k účasti na nekonečně blaženém svém životě.

Sv. Pavel nadšen novým evangeliem o účasti člověka na Božím životě psal své listy o našem znovuzrození, velebě Všemohoucího ve věčných úradcích, dle nichž omilostnil lidstvo v Kristu Ježíši, a jemu nejmenšímu ze všech věřících dal milost, hlásati mezi pohany nevystihlé to bohatství. (Efes. 3. 8 — 20.) A jako nejvznešenější pozdrav, jímž mohl pozdraviti své znovuzrozené děti, pro něž snášel tolik námahy, opakoval ve všech listech: „Milost a pokoj vám od Boha Otce a Ježíše Krista.

Div milosti v duši předčív všechny zázraky uzdravení, které Kristus vykonal, jest větším zázrakem než vzkříšení Lazarovo k přirozenému životu, ba v jistém smyslu dle učení theologů předčív i samo stvoření, v němž Všemohoucí stvořil z ničeho vesmír. V všechna krása a dokonalost a účelnost ve vesmíru zůstává v neko-

nečně nižším řádu, v přirozeném běhu, do něhož patří i bytosti andělské, kdežto nejmenší stupeň milosti uvádí duši do oblastí nejvyšších, do vnitřního života Božího.

Milost vyžaduje nového tvůrčího slova všemohoucí lásky Boží, aby utvořilo nový základ v duši na přirozeném základě, na němž by Duch sv. vystavěl nový chrám duchovního života. Neboť přirozenost nemá v sobě ani nejmenší buňky nadpřirozeného života; ten převyšuje všechny síly a touhy přirozeného bytí.

V duši vytryskne pramen živé vody, pramen věčného života, o němž mluvil Kristus. Věčný život jestřed, v němž se stýká Bůh novým způsobem s tvorem. Obcování stává se důvěrným poměrem Otce k synu. Milostí stává se člověk podobným jednorozenému Synu Božímu a proto Pán se přirovnává matce a praví: (Is. 49.) „Zdaž se zapomene matka nad svým dítětem a nesmiluje-li se nad plodem svého lůna? A byť i ona zapomněla, já nikdy na tě nezapomenu.“

Tento div milosti lze přirovnati jedině k ještě většímu zázraku lásky Boží, t. j. ke vtělení věčného Slova. „Divíš se,“ píše sv. Augustin¹, „že tvorové jsou z Boha znovuzrozeni, pohled na Boha, jenž se narodil z lidí: Slovo tělem učiněno jest; proto se narodil z lidí, aby lidé se z Boha znovuzrodili.“

Jak velice převyšuje pojem nadpřirozeného daru milosti schopnost lidského rozumu, zasaženého ranou nevědomosti, o tom svědčí staletí se svými nejrůznějšími pojmy o něm.

Někteří tak cenili milost, že ji považovali za samého Boha, jenž přebývá v duši a ji posvěcuje, nebo přepínající účastenství na Boží přirozenosti, domnívali se (zvláště Eckart²), že milostí se zcela měníme v Boha podobným způsobem, jako v nejsvětější Svátosti chléb a víno se mění v Tělo a Krev Ježíše Krista.

Druhá výstřednost v názorech na povahu milosti se jeví u nominalistů, kteří ji považovali za pouhé zalíbení Boží zevnější, které v člověku ničeho nepů-

¹ Tract. in Joan. II. n. 15.

² Mezi zavrženými jeho větami; Denzinger n. 510 a následujících.

sobí; Bůh beze vší změny v člověku udílí mu svou milost tím, že má v něm zalíbení, že ho miluje. Toto pojetí vypracovali protestanté, kteří celé naše ospravedlnění považovali za vnější přízeň Boží, která přikrývá naše hříchy zásluhami Ježíše Krista, aniž by co v duši člověka měnila.

Proti těmto výstřednostem sv. Tomáš svou kontemplativní metafysikou otevřel cestu správnému, střízlivému pojmu, založenému na Písmu sv. a sv. Otcích.

Milovati někoho znamená: chtít mu dobro. Bůh tedy miluje všechny věci, které utvořil, všem totiž udělil nějaké dobro; aspoň existenci, neboť věci existují, protože Bůh chce, aby byly. Rozumnému tvorovi prokazuje zvláštní něžnou lásku, povznáší jej k účastenství na své přirozenosti.

Milost Boží je tedy účinkem zvláštního zalíbení, jest zvláštním jemným nádechem Ducha sv., jímž duši zdobí a jí dodává zvláštního lesku, odlesku to jeho věčného jasu. Proniká duši jako sluneční paprsek sklem, duše nejen jest ozářena, nýbrž prozářena světlem a ozařuje. Slunce nesmírné lásky ji proniká, ji činí božskou, Otec ji odívá krásou jednorozeného Syna, činí ji vhodným předmětem svého milování. Duše vědoma své velikosti a vznešenosti svého znovuzrození z Boha mnohem hlasitěji než hvězdná obloha¹ zpívá o milosrdenství Božím: Kdo jest jako Bůh náš? Chvalte Hospodina, neboť jest příjemný, na věky zůstává jeho milosrdenství. (Žalm 99.) Neboť vyvedl Hospodin lid svůj z Egypta hříchu, učinil jej svým dědictvím; jako orel prostírá křídla nad svými mláďaty (Deut. 32.); tak jej chrání a uvádí do zaslíbené země, v níž jest nový život, v plnosti a hojnosti, kde se duše opájí sladkostí Páně.

Člověk, sveden slovy satanovými: „Budete jako bohové“, svou pýchou ztratil svou velikost. Avšak podivuhodná Boží dobrota pro nekonečné zásluhy velikonočního Beránka obětovaného na kříži povznáší člověka k účastenství na svém Božství. Podivu-

¹ Žalm 18: Nebesa vypravují slávu Boha.

hodné znovuzrození, v němž člověk se nerodí z krve, nýbrž z Boha. (Jan 1.) Jako při přirozeném narození obdrží lidskou přirozenost, tak při znovuzrození milostí z Boha dostává se mu nové, vyšší přirozenosti a nového života, dle něhož by jako Kristus vzkříšený krácel v novém životě. (Efes. IV. 23.) Oblekli jsme nového člověka, jenž dle Boha byl utvořen ve spravedlnosti a svatosti pravdy. (Koll. 2, 13.)

Svatí Otcové obdivují toto božské znovuzrození a učí, že jím člověk se stává schopným kráčet po cestě přikázání, neboť vyšší přirozenost, jíž se mu dostává, zakládá božský život v duši. (Dyonisius, De Cael. Hier. c. III. p. I.) Jako ratolest žije ze svého kmene a přináší ovoce, tak ten, kdo přebývá v Kristu a Kristus v něm, žije a roste z milosti Kristovy. Otevřené Srdce Ježíšovo na kříži, toť mystická zahrada, kde rostou svaté, velkomyslné duše, žijící a dýchající ovzduší čisté a nesmírné lásky; jejich krása a vůně plní obdivem svět i nebe. „Kdo zůstává ve mně a já v něm, přináší mnohé ovoce, neboť beze mne nemůžete ničeho konati.“ (Jan 15, 5.)

Všechny tyto obrazy jsou rozkošnými krajinami mystického života milosti, k nimž božský básník, Kristus, přirovnává svůj nadpřirozený dar milosti. Jest čerstvým pramenem živé vody občerstvujícím duši v žízní, aby neumřela; občerstvuje tak bohatě, že se stává v ní pramenem vystupujícím k věčnému životu. Jest šťávou ratolesti, bez níž větev uschne a bývá vržena na oheň, z ní však roste v plné kráse a přináší ovoce v příhodný čas.

Není tedy milost cosi pouze zevnějšího, jen přízní Boží, nýbrž je vnitřní obnovení a posvěcení, jímž člověk z nespravedlivého stává se spravedlivým, z nepřítelů přítelem Božím a dědicem věčného života. (Trident: Denz. 799.)

Jest tedy milost nadpřirozený dar Boží, jest účinkem zvláštní jeho lásky; neboť přirozené dary, které Bůh ze své všeobecné dobroty tvorům uděluje, ve vlastním smyslu nejsou milostí. Jest darem, neboť tvor ze sebe

nemá žádného práva; jen velkomyslnost a dobrota Boží jest pohnutkou, že Bůh omilostňuje tvora. Vypráhla jako země bez vody jest duše po hříchu. Milost Boží přichází jako čerstvá rosa zavlažující, občerstvující a zúrodnující půdu, takže se objevuje znénáhla nový, pestrý a různý život.

V dalším pojednání objasníme pojem milosti z účelu a z účinků, které v duši vytváří, již nejprve uzdravuje z hlubokých ran, ji povznáší a posvěcuje a neustále vede po cestě života až k životu věčnému, kde pod vlivem věčného Slunce se rozvine ve světlo slávy.

Hudba sfér.

Coena.

Vynálezem radia vstal starý sen: hudba sfér.

Vědec a filosof Lichtenberg praví: „Dokonalé pozorování přírody bylo by schopno uslyšeti na březích Číny zvuk zrnka hrachu hozeného do moře ve Francii.“

Radio ukázalo, že je to pravda. Každá věc stvořená má svůj zvuk. Jinak sviští vítr v haluzích dubů a buků, nežli v korunách smrků a jedlí. Jinak zvučí deska stříbrná, nežli měděná, či cínová. Jen ohromná tělesa nebeská neměla by hlasu, jímž by Tvůrce svého slavila?

Již Pythagoras a Plato psali o harmonii sfér. Touto harmonií rozuměli souhrn zvuků, které nutně vydávají tato tělesa při svém letu vesmírem. Bylo jim zcela jasno, že tento souzvuk musí býti harmonický, ježto dle jejich učení vládne vesmírem — jakožto dílem vůle nejvyšší dokonalého Boha — svrchovaná harmonie. Zároveň usuzovali, že zvuk těchto těles je různé výšky, ježto rychlost oběhu jednotlivých těles nebeských je různá.

Znovu a znovu chápali se této strhující myšlenky básníci, filosofové i astronomové. Cicero tušil ve zvu-

cích způsobených pohybem sedmi planet celou diatonickou škálu. Lidé však, dodal, majíce uši stále plny této úžasné harmonie, nevnímají jí, tak jako zrak si neuvědomuje světla slunečního. Veliký astronom Kepler rozdělil planetám čtyři lidské hlasy, dav Jupiteru a Saturnovi bas, Marsu tenor, Venuši alt a Merkurovi soprán. Jen Zemi asi pokládal za němou.

V nejnovější době francouzský astronom Babinet vypočetl, že Země a Jupiter tvoří spolu souzvuk „do“ (ut) a „sol“ třetí spodní oktávy, takže lidským uchem tyto tóny jsou neslyšitelné a proto prý není žádné hudby sfér, což ovšem třeba doplniti v tom smyslu, že této hudby sfér není pro lidské ucho, jak nyní jest, že však pro ucho jinak upravené hudba tato by existovala.

Neboť, aby nastal zvuk, je třeba předmětu, jenž se chvěje, a prostředí, které by vlny dále zprostředkovalo. Obojí je ve vesmíru. Jsou tu tělesa nesmírnou rychlostí se pohybující a je tu éter. Je tu také vodík, dusík, uhlík a kyslík a jiné plyny, které tvoří na některých místech vesmíru ohromně mlhoviny (v Orionu, v Andromedě atd.); jež mají rozlehlost mnoha bilionů krychlových metrů a které kolem slunce a jiných hvězd tvoří atmosféru šíře nevypočítatelné. Nevadí, že tyto plyny jsou mnohamilionkrátě řidší než vzduch. Dostačí, aby ve vesmíru zprostředkovaly přitažlivost, světlo a sílu elektrickou a také každý i sebe-menší zvuk, tedy i zvuk těles nebeských. Že tento zvuk tvoří harmonii, je zřejmo už z té okolnosti, že vzdálenosti planet nejsou stejné, nýbrž rostou dle určitého zákona a také rychlost pohybu je různá. A měl by býti Ten, jenž tyto ohromné hudební nástroje sférické naladil, bez hudebního sluchu a milovati zlovzvuky? Jenž ucho stvořil, sám by byl hluchý?

Hle, jak úžasně propracována je tato nesmírná symfonie. Jiný zvuk má Slunce, které 750krát je větší specificky než všechny jeho planety dohromady a které se točí nejen kol své osy s úžasnou rychlostí, nýbrž s celým svým hvězdným systémem, s celou svojí

rodinou řítí se směrem k souhvězdí Herkulovu. Zvuk ten se mění znenáhla podle hustoty éteru, ale vždy v téže tonině, neboť s ním letí vesmírem také osm velkých a několik set malých oběžnic, které pojí své hlasy a hlásky k společné harmonii. Jedny, a to jsou ty vnější, větší a řidší, pohybující se pomaleji (Saturn, Uran, Neptun), jsou naladěny do basu (dle Keplera), ostatní pak, vnitřní, které jsou hustší a těžší (Mars, Země, Venuše a Merkur), mají hlasy mnohem vyšší, ježto mnohem rychleji kolotají. Hlasy jejich jsou také silnější, ježto jsou blíže Slunce, kde je éter hustší. Merkur má hlas nejsilnější a nejvyšší. Tyto hlasy se stále mění, neboť rychlost téhož nebeského tělesa není stále táž následkem různých okolních vlivů. (Kepler.)

Kolem planet v různém počtu obíhající měsíce přispívají svým zvukem k různým modulacím základního motivu.

Mimo to tisíce komet rozmnožuje svými divokými a zvučnými hlasy tuto nebeskou polyfonii od jemného vzdáleného basu až po jasný diskant jejich zrychleného oběhu v blízkosti Slunce. Oběh ten opět se umenšuje za zády Slunce a tím podivuhodné crescendo a decrescendo způsobuje.

To však není ještě hudba sfér ve své úplnosti. Toť jen podklad. Každá sféra má svou základní melodii, složenou z milionů zvuků svých příslušníků. A tento zvuk a hlas má svou zvláštní barvu a dynamiku. „Zpěv Země“ je zajisté jiný, nežli kteréhokoliv jiného tělesa. Zuření bouře, hučení moře, rachocení hromu, svist větru, zurčení potoka a všechen zvuk způsobený lidmi i zvířaty i celou přírodou, toť skutečný „zpěv Země“. Podobně zpívá také Slunce, Venuše, Mars atd. svou vlastní píseň.

A tento do vesmíru stoupající hlahol milionů zpěváků není „písni beze slov“.

Hlas, který vydává každá stvořená věc, je částkou její podstaty, a kdybychom měli příslušný duchovní orgán poznávací, poznali bychom v štěbotu vrabčím, v řevu lvím, ano i v šumění každého stromu celou

podstatu těchto tvorů a jejich individualitu. Tento orgán poznávací někde nutně existuje. Neboť vše, co se děje v látce, musí duchem býti pojato a pochopeno, neboť jinak by látka organisačně stála výš než duch a materialisté by měli pravdu.

Tedy *dokonalému* poznání a vnímání „hudba sfér“, ten milionový zvuk a hlas vesmíru, ta závratná symfonie prosby, nářku, touhy a dychtění všech tvorů dohromady, tato věčně k Bohu se vzpínající píseň stvoření — není poetickým snem, nýbrž absolutní skutečností!

Tato píseň tvorstva, píseň touhy a nářku zní od té doby, od onoho „počátku, kdy stvořil Bůh nebe a zemi“. Naše Slunce se všemi svými trabanty putuje neznámým vesmírem po nezbadatelné své dráze vstříc svému Bohem stanovenému cíli. A jako se pravděpodobně kdysi v době ledové, kdy naše Země byla pokryta nesmírnými ledovci, ubírala celá sluneční soustava studenějšími končinami vesmíru, tak není nemožné, jak někteří přírodopytci vážně tvrdí, že tato sluneční soustava octne se někdy náhle v končinách naplněných žhavými plyny. Pak by přešel základní tón harmonie naší sféry Sluncem vydávaný do jiné toniny. Pak by veškero stvoření zaburácelo hromovým chorálem posledního soudu, snad i uším lidským vnímatelným. (Luk. 21, 25 a 26.)

Až pak kdysi v novém nebi a na nové zemi zazní pravá harmonie sfér, harmonie látky proměněné, zduchovělé, pak tuto harmonii uslyšíme sluchem dokonalým a jí porozumíme. Tento sluch, sluch rozumějící písni veškerého stvoření, měl sv. Jan Apoštol, když slyšel, jak: „Všechno tvorstvo, které jest na nebi i na zemi a pod zemí i v moři, volalo: Tomu, jenž sedí na trůně, a Beránkovi buď chvála a čest i sláva a moc na věky věkův.“ (Zjev. 5, 13.)

Ve škole P. Marie.

Reg. Garrigou-Lagrange O. P., prof mystiky v Římě.

Jsou tři stupně lásky a daru Moudrosti, dle nichž jest křesťan buď začátečníkem nebo pokročilým a dokonalým, tak jsou též tři stupně v účtě k P. Marii. Krásně je popsal bl. Grignion de Montfort ve svém díle: *Pravá zbožnost k sv. Panně*. (Český překlad vyšel u Kuncíře v Praze a vřele jej doporučujeme za květnovou četbu!) V této knize ukazuje nám světec úzké vztahy k této zbožnosti s nazíráním a spojením s Bohem.

Mnozí se mylně domnívají, že mohou dojít k Bohu, aniž by stále šli skrze Krista. Tito lidé dosáhnou čistě filosofického poznání Boha. Jejich poznání není poznáním žitým a živým, jaké dává dar Moudrosti. Často též ulpí uspaní v kvietismu.

Protestanté chtějí zase jít k Spasiteli bez jakéhokoliv prostřednictví P. Marie. Blah. Grignion píše: „Jsou i katoličtí vědci, kteří mají za úkol učit jiné pravdě, kteří Tě (Kriste) neznají, ani tvé sv. Matky. Jejich znalost jest suchá, spekulativní, neplodná a lhostejná. Tito páni mluví jen zřídka o tvé sv. Matce a o účtě, kterou k ní máme mít. Říkají, že se bojí, aby nebylo zneužito této úcty, aby se Ti neděla křivda přílišnou úctou k ní. Když slyší mluvit . . . o této účtě k P. Marii, něžným, silným a přesvědčivým způsobem, jakožto o bezpečném prostředku a krátké cestě netknuté a dokonalé, jako o podivuhodném tajemství, jak Tě nalézt a dokonale milovati, úděsem vykřikují . . . a podávají tisícero falešných důvodů, aby dokázali, že se nemá tolik mluvit o sv. Panně . . .“ (O pravé zbožnosti, hl. II. art. 1. § 1.) Zdá se, jako by přímo věřili, že Maria překáží spojení s Bohem.

Bl. Grignion ukazuje naproti tomu, že celý vliv prostřednictví P. Marie spočívá v tom, že nás vede k úzkému spojení s Kristem, jako vliv Kristův vede

nás k úzkému spojení s Otcem. Jen velká pýcha chce se obejít bez stálého utíkání k těmto dvěma prostředníkům, které dal Bůh naší slabosti.

Maria, Matka Boží, dotýká se svým božským mateřstvím hranic božství. Proto jí musíme vzdávat kult hyperdulie, kult vyšší než ostatním svatým. Prvotní plnost milostí, kterou přijala P. Maria od Boha od okamžiku neposkvrněného početí, převyšovala milosti všech svatých a andělův dohromady. Od onoho prvního okamžiku stále rostl v ní poklad milostí, rostl stejnoměrně zrychleně, protože každý úkon lásky, dokonalejší než předcházející jaksi zdvojnásobňoval její bohatství. Bylo tu něco podobného jako s pádem těles. Tělesa padají tím rychleji, čím více se přibližují středu, který je přitahuje. Tak i duše tím rychleji spějí k Bohu, čím jsou mu blíže, nebo čím více je on k sobě přitahuje.

Maria jest mimo to též naší matkou, neboť ona se spojila s obětí Kristovou na kříži. Ony milosti, které nám Kristus získal přesnou spravedlností, získala nám též ona z vůle a dobrotivosti Boží, protože tak bylo vhodné a případné. Tyto milosti nám ona nyní stále rozdává. Protože jest takto prostřednicí pro všechny duše, vysvětlíme si, že bez vroucího spojení s Marií nemožno dosáhnouti úzkého spojení se Spasitelem a dokonale věrnosti vůči Duchu svatému.

Pro začátečníky úcta k P. Marii spočívá v tom, že se k ní občas modlí, ctí ji jako Matku Boží a utíkají se k ní v pokušeních, plní své povinnosti a varují se těžkého hříchu.

Druhý stupeň žádá dokonalejší city úcty, lásky a důvěry ke sv. Panně. Takto milující modlí se denně k P. Marii, rozjímajíce denně na př. při modlitbě sv. růžence.

Třetí stupeň záleží v naprostém oddání se P. Marii. Duše tohoto stupně zasvěcují se sv. Panně, aby patřily zcela Kristu. Tito věrní služebníci Marii odevzdají jí své statky, tělo a smysly, aby je uchránila od přilnutí ke hmotě, a aby je zachovala čisté. Zasvěcují

Marii svou duši, veškeré své schopnosti, ctnosti, zásluhy, duchovní dobra přítomná i budoucí.

Odevzdejme P. Marii své zásluhy, aby je ochraňovala, rozhojňovala, a kdybychom je hříchem ztratili, nám je zase oživila vyprosíc nám milost lítosti.

To, co můžeme ze svých dobrých skutků dáti bližním, i to jí odevzdejme, aby to rozdala dle své libosti duším nejméně osvíceným nebo nejvíce zraněným a opuštěným. Takovým způsobem můžeme nabídnouti P. Marii svou modlitbu, své zadostučinění, získané odpustky. Tímto obětováním vnikáme hlouběji do obcování svatých, a víc a více se zúčastňujeme života mystického těla, jehož hlavou jest Kristus.

Jest totéž lehkou, krátkou a bezpečnou cestou k něžnému spojení se Spasitelem přítomným v Eucharistii. (Čti dílo bl. Grigniona hl. IV. čl. 5.) Blažený spisovatel dí, že jest to cesta též snadnější. „Můžeme sice dosáhnouti spojení s Bohem i jinými cestami, leč musíme vytrpěti na nich více křížů, překonat více obtíží, které budeme těžko přemáhati. Musíme kráčet temnou nocí, boji a hroznými mdlobami . . . Cestou však Mariinou se jde tišeji a snadněji . . . Jest sice pravda, že nejvěrnější sluhové P. Marie, protože jsou jejími miláčky, obdrží od ní největší ukázky nebeské přízně, to jest kříže, leč . . . oni je snášejí snáze, záslužně . . .“

Zvláštní věc! Maria činí kříž snazší a utrpení záslužnější. S Marií snášíme snadněji kříž, protože ona nás podporuje svou tichostí. S ní jest též utrpení záslužnější, protože Maria nám vyprosí milost trpěti s větší láskou. Láska jest však zřídlem zásluh. Maria Panna zasloužila nejsnadnějšími svými úkony více než mučedníci ve svých trýzních, protože vlévala do těchto nejprostších úkonů více lásky.

Cesta s Marií jest snazší a jde se nám po ní lépe. Když se úplně poddáme Marii, pokročíme v krátkém čase více, než když kráčíme po léta opření jen sami o sebe. Jest to konečně též cesta jistá. Jsme tu více než jinde ochráněni přeludů obrazivosti, citovosti

a dábla. V řadě příčin, které nám předávají milost, má sv. Panna svůj vliv. Tiší smyslovou část naši a tak připravuje naši část vyšší, aby přijala s větším užitekem působení Krista a Boha.

*

Proto ve škole P. Marie rychleji postupujeme v rozjímaní a nazírání tajemství Krista, našeho prostředníka. Když budeme Marii žádati, vyprosí nám vždy hlubší poznání tajemství kříže, ukáže nám velikost Kristova kněžství a všechny poklady skryté v Eucharistii.

Maria P. nebyla knězem, ale měla plnost kněžského ducha, jímž jest duch Krista, který se za nás obětoval na kříži. Představme si, čím byla pro Marii mše sv. sloužená sv. Janem! Jak v ní oživila vzpomínku na Kalvarii! Jaké asi bylo sv. přijímání nejbl. Panny, jejíž duše stále se rozlétala k Bohu na perutích žhavé lásky, kterou nezadržel v rozletu ani stín hříchu. Duše P. Marie byla nejčistším dýmantem, který zachycuje všechny paprsky a ohně milosti, aby nám je dále zprostředkovala.

Prosme Marii, aby nám obdržela hluboké poznání tajemství nejsv. Svátosti, čin největší lásky, jímž Kristus-Prostředník dlí podstatně s námi pod svátostnými způsoby, aby stále a stále trvala jeho obět a aby nám stále přivlastňoval její ovoce. Kristus-Prostředník dovede nás jistě k důvěrnému spojení s Božskými osobami, které přebývají v nás.

Ve škole P. Marie poznáme lépe krásnou nauku o Eucharistii jako oběti a svátosti. V Eucharistii že Kristus se nám dává za pokrm, aby v nás hlavně rozšířil a rozmnožil lásku a více přiblížil ke svému Srdci srdce naše. Sv. přijímání jest účastenství na krvavé oběti zpřítomněné na oltáři. Jím chce Spasitel nám dátí zakusiti nejhlubších citů svého Srdce, srdce Kněze a Oběti. Tím se důvěrně a dokonaleji spojujeme s Kristem — hlavou církve. Maria byla účastna bolestné oběti na kříži a tato bolest trvala ještě, spojená s čistou

a vznešenou radostí, když přistupovala ke sv. přijímání u učedníka Jana. Tak si vysvětlíme jistá sv. přijímání uprostřed duševních muk, trýzní a vyprahlostí, které spojí některé duše se Srdcem Krista Kněze a Oběti. To vane těmi dušemi modlitba a velké utrpení Kristovo, jako drahými údy jeho mystického těla, která má trním věnčenou Hlavu. Nejvyšší Prostředník činí tyto duše účastny velkého tajemství vykoupení anebo svého bolestného života, než jim dá zaku-siti slávu nebeského života.

To vše nám vyprosí Maria. Duše velké a šlechetně, odevzdejte se jí jako Matce a Paní a buďte její, zcela a úplně její. Ona vás za odměnu přivede co nejbliže ke svému Synu.

Ž I V O T

Mistr adorace.

A. Melka.

Sotva jest co těžšího modernímu člověku, zvláště muži, jako adorace. Sklonit svou bytost celou v prach před velebností Boží a uznávat svou naprostou závislost na něm! Kdo? Moderní člověk technickými vý-moženostmi posledních dob vzlétá až tam, kde myslí, že již svým čelem o klenbu nebes zazvoní! — A ten se má skloniti v prach! Především své koleno, a co více: svého ducha.

Své koleno, své tělo. Mnozí se již touto bohoslužbou těla urážejí: k čemu tělesné úkony? „V duchu (prý) a vpravdě máme se Bohu klaněti.“ (Jan 4.) — „Ale člověk má přece obě tyto součásti — tělo i duši,“ dí sv. Tomáš (II., II. qu. 84. a 2.) a proto je nutná oboji adorace, vnitřní, t. j. plná oddanost duše Bohu, i zevní, t. j. pokoreni těla před Bohem. Pro přirozenou sou-vztažnost duše k tělu a těla k duši rozněcuje každý

projev zevnějšího ponížení se před Bohem naší vnitřní ochotu podrobiti Bohu zúplna i duši. A toto plné podrobení vnitřního člověka, to jest podstata adorace.

To není tedy jen nějaké pokleknutí před Bohem; to není tedy i hodinové klečení před Svátostí. To je plné ponížení své bytosti v původní nicotu svou a plné podrobení celého života Bohu. Vždy a ve všem.

Jediný Učitel a Mistr náš, Kristus — předvídaje, jak naší pyšné přirozenosti bude toto klanění těžké, dal nám příklad. Jeho život jest vysoké učení adorace. A On Mistr její.

Duch svatý, kterému tolik záleží na tom, „abychom se Bohu klaněli v duchu a vpravdě“, dal nám ve sv. evangeliu zaznamenati ze života Krista Pána několik takových okamžiků, které vrhají jasné světlo...

První okamžik: v přitnutí panenského života a v jeslích. „Vcházeje na svět praví: Oběti (krvavých) ani darů jsi nechtěl, ale tělo připravil jsi mi; oběti zápalné a za hříšné nelíbily se tobě. Tu jsem řekl: „Hle přicházím, (jakož) v závitku knihy psáno jest o mně, abych vykonal vůli tvou — Bože.“ (Žid 10, 5—7.) A žal-mista, z něhož sv. Pavel uvádí tato slova, dodává jménem vtěleného Boha ještě:

Hle, tu jsem — — — .

— — — — —

vůli tvou, Bože můj, činit jest milo mi,
zákon tvůj mám ve svém srdci.

(39, 8., 9.)

Takhle vstupuje na svět — Bůh!

Takto hledí na celý svůj život — jako na obět. Velký introit životní mše sv. — velké ofertorium: má-li tělo, přijímá je jako tělo obětní; má-li vůli, má ji proto, aby splynula s vůlí Nejvyššího; má-li srdce, má je proto, aby byla sídlem jeho zákona. — A jak ochotně: Hle, tu jsem . . .

A v této naprosté oddanosti k Otci žije a jedná vtělený Bůh. Každý jeho krok je určen vyšší Vůli. Chtějí-li lidé usplňovati jeho zjevení se světu nebo dokonání

jeho díla, odpovídá: „Ještě nepřišla hodina má“ (určená shůry). — Seběmenší a sebenepatrnější (zdánlivě ovšem, neboť v životě Bohočlověka bylo vše nesmírné a veliké) okolnost a podrobnost z jeho života mívá v evangeliu poznámku: „To pak se stalo, aby se naplnilo Písmo řkoucí . . .“, t. j. aby se naplnila nejsvětější vůle Otcova, zjevená skrze proroky. Jeho nauka není jeho — „je Toho, kterýž ho poslal“. Byti ve stálé oddanosti a závislosti na Otci jest vtělenému Synu *raison d'être* — podklad jeho bytí. Jiní žijí chlebem; „jeho pokrm jest činiti vůli toho, jenž jej poslal, a dokonati dílo jeho.“ (Jan 4, 34.) — Zdar jeho díla, ochota prostých duší, zvláště učedníků jeho, k víře v Něho a k přijetí sv. nauky, jest Mu neskonale moudré řízení Prozřetelnosti, za niž Otci děkuje: „Velebím Tebe, Otče, Pane nebes i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil jsi je nedospělým; ano, Otče, že tak se Tobě zalíbilo.“ (Mat. 11, 25, 26.)

A tak, v naprosté podrobenosti k Otci pokračuje v životní své oběti, až dospívá k — pozdvihování a k dokonání obětního úkonu.

Na hoře Olivné. O tajemství adorace Spasitelovy! „Popoždě maličko padl na svou tvář a modlil se řka: „Otče můj, je-li možno, ať odejde kalich tento ode mne — ale ne jak já chci, nýbrž jak Ty.“ —

V celém majestátu svém, „jsa si vědom (před chvílí — při poslední večeři upozorňoval na to evangelista!), že mu Otec dal v ruce všecko a že vyšel od Boha a jde k Bohu“, vrhá se v prach před velebností Boží ten, jehož moře i větrové poslouchali, jehož se bála smrt a vracela na jeho pokyn svou kořist, ten, před nímž se chvělo peklo — Na tváři své v prachu země ve stínu oliv getsemanských! O, co jest velebnost Boží, když se před ní takto koří sám Syn! I tělem svým.

A jak dokonale celým vnitřem svým! Vidí kalich přetékající zármutkem, potupou, posměchem, zoufáním, opuštěností; vidí pod kalichem složený metly, biče, hřeby, kříž, šarlatový plášť a korunu — A On, ač se tělo i duše zachvívá před hrůzou toho vidění, dí:

„Otče, je-li možná, odejmi — ale ne jak já chci, jak Ty —“ Je-li možná — a poněvadž, Otče, Abba, Tobě je všechno možné — tedy — chceš-li — Si vis... Na milost i nemilost se Ti dávám... Všechen odpor přirozenosti citlivější daleko než naše umlčuje jediným pomyslem: Ty Otec — já tvůj Syn; tvůj tvor podle lidské přirozenosti, kterou jsi mi připravil... fiat!...

Dokončuje zmaření a zničení obětného svého daru na kříži slovy: „Dokonáno — Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého.“ Otcí žil, Otcí umírá — Pánu a dárce života svého se podrobuje i v celém svém strašně mučivém umírání a sklonem hlavy vyslovuje poslední souhlas s vůlí Otcovou a poslední pokorné své podrobení. To je adorace Kristova... Úžasná, závrtně hluboká. A celá již? Nikoli.

Uzavřel ji do Svátosti a v ní pokračuje ve svém klanění na nesčetných oltářích a v nesčetných srdcích lidských až do konce věků. Dnem i nocí. Nepřetržitě. Ale zvláště při oběti, která jest nekrvavým obnovováním jeho oběti, kalvarské.

Aj tu je Ten, který i tento svátostný svůj život přijímá jako obět... Hle, tu jsem... oběti člověka se Ti, Otče, nelíbily — ale Tys mi dal tělo svátostné, nuž, přijmi, Otče svatý, obět Bohočlověka sniženého v podobu chleba... Tu denně předstupuje před Otce v podobě ubitého, zraněného odsouzence na kříž — tu znovu tajuplně se zničuje k zalíbení věčného Otce podávaje mu za nás zásluhy své oddanosti při vstupu na tento svět, své oddanosti na smrt v zahradě getsemanské, své oddanosti, s níž vypustil duši.

Tiše, ale dojemně mluví k nám ze svatostánku náš božský Mistr nejlepšního klanění:

„Příklad dal jsem vám...“

Jak já hledím na život? A jak přijímám jeho kalichy? Jak se připravuji na poslední úkon klanění — sklon hlavy při výdechu duše?...

Obrácení.

Dr. Fr. X. Novák.

K podstatě obrácení tedy náleží *bolest a boj*, což nikdy nebývá daleko od sebe.

Není možná, aby se v basénu anebo v bahnitém rybníčku rozpoutala bouře. A tak nedá se mysliti obrácení dětí, ani duší rybníčkových, plytkých, zanesených různým bahnem všedního materialismu, obmezených a zabědněných v zajetí svých stran, své „politiky“, svého sacionalismu a své stavovské „filosofie“.

Není schopen obrácení, kdo zbaběle a zchoulostivě se vůbec zavírá každému utrpení a každé oběti. Jel jsem kdysi na železnici se starším již lékařem. Přišla řeč na otázky náboženské a on nezapíral, že cosi churaví a hnisá v jeho duši. Ale na vyzvání, aby nějak odstranil tuto skrytou (a i před sebou samým utajovanou) ránu duše, odvětil krče rameny, že je už na to příliš star, aby ještě měl podnikati tyto těžké zápasy a boje duševní.

A nehodí se pro obrácení, kdo sice jako onen bohatý jinoch v evangeliu (Mat. 19, 16—23) lačným okem pohlíží do říše vyšších statků duševních, ale ještě příliš lpí na statcích tohoto světa. Známe i takové příklady. Hodiny, ba noci by hovořili a disputovali o Bohu a náboženství (to je jim jaksi úlevou a omluvou před sebou samými), jen kdyby bylo možná Bohu sloužiti bez vzdání se těch a těch výhod, těch a těch mocných lidí, toho a toho „krásného“ postavení ve straně...

Při každém obrácení opakuje se příklad onoho marnotratného syna (Luk. 15, 11—32). Mnoho bylo před ním i po něm takových, kteří „pásli vepře“. A kolik takových, kteří se nad sebou zamyslili, zastyděli, že počali litovati a se odhodlali: „Vstanu a půjdu k otci“. Marnotratný syn tak učinil až tehda, když byl hotov se vším a když mu již nezbylo nic z dřívějšího bohatství než hlad, krutý, šíravý hlad.

*

Který věk je pro náboženské obrácení nejpríhodnější?

Že ve věku dětském takové duševní revoluce nejsou možné, bylo již řečeno a vysvítá samo sebou.

Vysoké stáří nebo těžká nemoc nevylučují o sobě možnosti zasáhnutí nadpřirozené milosti a lidského s ní spoluúčinkování. Sv. Augustin praví o takových obráceních, že jsou tak nemocná, jak nemocným je ten, jenž až na tu chvíli s obrácením odkládal. (I stáří je nemoc, a to těžká nemoc, praví latinské přísloví.) Anebo kde nabere těžkou nemocí sklícený, stářím a dlouholetým zvykem zeslabený síly k obratu, s nējž ani v plné životní zdatnosti nebyl?

Pravým opakem je v tom ohledu bujaré mládí. Leta od čtrnáctého do šestnáctého neb i osmnáctého, t. zv. *jinošství*, nazývají pedagogové vůbec „druhým narozením“ pro veliké převraty, tělesné i duševní, které v ten čas v mladém člověku se dějí. Nové životní směry, „obrácení“ hluboko do života zasahující jsou tu něčím přirozeným, nad čímž netřeba se příliš diviti, co se dá přirozeně vysvětliti. Taková „obrácení“ pak ovšem nespadají pod pojem obrácení náboženských, o nichž nám tuto jest řeč. Ta více zajímají pedagoga.¹ Leč i opravdová náboženská obrácení mohou se již v těch letech přihoditi a přiházejí se (opak toho tvrdí v článku nahoře uvedeném Hall), jak sám mohu dosvědčiti a jak dosvědčují knihy od mladistvých obrátců později o tom vydané. Ovšem tu běží vždy o duše mladé hlubší, nadanější a živější.²

¹ Tak na př. píše o nich G. Stanly Hall ve velkém svém díle *Adolescence*, New York 1904, t. II. hl. XIV. The adolescent psychology of conversion, a v menší knize *Youth*, tamtéž 1912, str. 365 násl.

Byl jsem nedávno na přednášce náboženské, pořádané pro posluchače vysokých škol. Přednášející, sekretář univ. mládeže (!), mluvil o svém „obrácení“ v 18. roce svého věku. Jak to vykládal, byl to čistě přirozený obrat v duševním jeho životě, a on myslel, že tu šlo o obrácení náboženské.

² Pěkný příklad takového mladistvého obrátce je M. Regina Most (viz její knihu „Geh hin u. künde!“ Herder, Freiburg i. Br. 1920). Narodila se z protest. rodičů v čistě prot. kraji a přestoupila na katol. víru ve svém šestnáctém roku (pod vedením proslulého

Ale i pozdější mládí a sama první leta vyspělé zralosti mužské nebo ženské zdají se zvláště příhodnými pro náboženské obrácení. Jsou to, alespoň při lidech charakterních a ušlechtilých, stále ještě leta idealismu, síly a neohroženosti v uplatnění toho, co uznali jsme správným a nutným, leta oné duševní pružnosti, která se neroztříští jako sklo, narazivši na překážky, ale dále spěje s nezlomenou energií za cílem jednou vytknutým. Skoro všechna velká a historicky památná obrácení se stala buď v mládí nebo v letech jemu ještě blízkých.

Svatý Pavel se obrátil, když mu bylo okolo 34 let. V téže věku, ve svém 32. roce obrátil se sv. Augustin. Sv. František z Assisi počal nový život, když mu bylo 23 let. Sv. Ignác z Loyoly, když byl stár 34 let. Kardinál Newman, když už byl překročil čtyřicetku svého života...

Celkem tu platí pravidlo, že obrácení příliš raní, právě pro nevyspělost charakteru, větším jsou vydána nebezpečím, a že čím později se udála, tím jistější je naděje na vytrvání v nich.

Právě ostatek.

U pramene živých vod.

P. Marian Schaller, O. S. B.

Kdo kráčí královskou cestou církve sv., nemusí se báti vyčerpání, ba ani zemdlení. Na něho neúčinkuje ani horko dne, ani chlad noci, neboť za denního horka tamtudy vane atmosféra ráje a za chladu noci proudí víchra lásky Boží. Podél cesty je pak vykopáno mnoho

P. Bonaventury O. P. v Berlíně). Sama se nazývá „frühreif“ a „ein sechzehnjähriger Heißsporn“. A jinde (strana 82) doznává: „Ovšem ráda se přiznávám, že provedení mých úmyslů by se bylo v zralejším věku jistotně stalo způsobem vážnějším. Byla jsem nejen hledatelkou pravdy, nýbrž i veselou, mladou krví, ne právě poslední mezi několika jinými rozvernými žabkami (Backfische), stále odhodlanými provésti nějaký bujný kousek.“ Zemřela 1913 jako sestra řádu sv. Dominika.

studnic živých vod, které nikdy nevysychají, neboť jsou napájeny přímo ze srdce Božího.

Doušky, které ti církev sv. z nich nabírá, dávají ti zapomínati na život všední. Nejsou to však vody Lethe, které omamovaly a otupovaly, nýbrž vody, které smývají prach a bláto, jimiž ti svět postříkal srdce, a obnovují jeho krásu, s kterou vyšlo z ruky Stvořitelovy.

Nechceš vzíti jeden takový hlt? — Církev ti jej podává v liturgii.

Liturgie katolické církve jest nejlepším lékem proti zoufalství individualismu, jenž jako dravý mor proniknul do všech tříd společenských a do všech jejich prací. Člověk pro samé pěstění vlastního individua hyne žízní a hladem duchovním, neboť se bojí přijímati potravu z rukou jiného individua; pro něho musí přece býti připraven docela jiný hodovní stůl. Individualism bez bázně a hranic plodí „nadčlověka“, jenž končí v blázinci, nebo Werthera, jenž si proráží lebku kulí, rdousí se provazem, nebo se topí a tráví.

Pomocí individualismu se člověk zamilovává do sebe samého. Co však tím miluje? Hromádku kostí a bláta a prachu; žrádlo červů. To je ten „nadčlověk“! V duši nevěří; milovat však můžeme pouze něco, co jest věčné, s čím se nemusíme loučit. Pouze věčné statky jsou hodny milování a toužení.

Individualista, je-li k sobě poctivý, prohlásí brzy, že je sebe syt. Jak mu pomůžeme? Musíme mu poradit, aby sám sebe nevychovával, neboť se sám nestvořil, ba nezná ani všechny hlubiny své bytosti.

Nech se vychovávat liturgií. Ta tě uvede okamžitě ve společenství s ostatními individui, kde zapomeš na svou vlastní malost, musíš se obírat zájmy druhých, pookřeješ pohledem do dálky. Nejsme stvořeni pro své zájmy, nýbrž pro zájmy Boží. On se pak obírá nejen tebou, ale veškerenstvem toho, co stvořil. Takové ti také dal srdce a duši, neboť tě stvořil „k obrazu svému“. Utop tedy zoufalství nad sebou samým pohroužením se do společenství církve. Nemoce se zbavíme nejrychleji, jestliže se jí nezabýváme.

Liturgie od tebe žádá, abys zanechal svoje vlastní cíle, svoje úmysly, ba i svoje myšlenky, svoje metody žítí. Za to ti určuje svoje cíle, úmysly a metody. Běře ti samostatnost. Musíš jí přenechat vládu nad sebou samým. Nemůžeš se pohybovat, jak sám chceš, nýbrž jak ti to ona předpisuje. Musíš se účastňovati dějů, které nestojí právě v popředí tvých zájmů. Musíš prositi za něco, čeho sám přímo nepotřebuješ. Církev žádá od tebe v liturgii základ veškeré blaženosti: *pokoru*. Máš se zřítí sebe a hledati druhé.

Snad tě napadá, že liturgie z tebe udělá otroka. Docela ne! Sociálnost církve není socialismus nebo komunismus, jenž dělá z lidí stroje, je ohlušuje a oslepuje.

Tím, že jsi se zřekl sebe, nalezl jsi se tak, jak si tě představoval Bůh, když ti vdechl život. Za individualism pozemský jsi získal individualism nebeský, jenž svoje blaho hledá v Bohu a ne v sobě.

Společenství církve pozůstává z věřících, kteří tvoří jediné mystické tělo, jež oživuje jediný princip: *Božství Ježíše Krista, Duch svatý, celá nejsvětější Trojice*. Společenství v socialismu a komunismu jde od individua k individuu, osobnost se ztrácí. Společenství katolické církve povstává tím, že všechna individua směřují k jedinému cíli: *k Bohu*. Užívají k tomu stejných prostředků: *svátostí*. Stejně cesty: *liturgie*.

Vzdorveškerému společenství nesplývá jednotlivec a jednotlivcem. Každému zůstává jeho vlastní srdce a vlastní duše, jež Bůh od sebe odlišil individuálními krásami a půvaby. Nebeská společnost věřících zírá sice jedním směrem a zapaluje svoje srdce od stejného ohně, každý jednotlivec však pociťuje svoje *vlastní* blaho, které chutná pouze on.

Pozemský individualism odkládáme tím, že věříme v jedno, přinášíme stejnou oběť, jíme stejný nebeský chléb, uznáváme stejný princip svého bytí. Tím se stáváme nebeskými individui, která touží po své vlasti a nejsou šťastna, dokud nespočinou v Bohu.

Tomu nás učí církev v liturgii.

Bileam.

Prof. dr. V. Zapletal O. P.

„A já,“ dal se zase do vypravování hubený, který si za řeči svého druhu pilně hleděl jídla a pití, „já jsem viděl na vlastní oči, jakou má Bileam moc nad zvířaty. Jednou se k němu přiblížilo stádo a mezi mnohými ovceci byla jedna zvláště pěkná a vykrmená. Jakmile ji Bileam spatřil, zamumlal pro sebe: „Ach, Bože, to je pěkná ovce!“ A co se nestalo? To krásné zvíře přišlo bez volání k Bileamovi a nabízelo se k zabítí. Pastýř ovšem nechťel s tím souhlasiti, nýbrž žádal navrácení ovce. Bileam proto řekl: „Vezmi si ji, ale věz, že mi ji dal sám Bůh!“ A ovčák se již neodvážil žádati svěřené ovečky nazpět.“

Jeden z Moabitů se tázal: „Proč se zdráhal Bileam přijíti hned na první prosbu Balakovu? Nevíte snad o tom něco?“

Služebníci kouzelníkovi významně pohlédli na sebe a hubený odpověděl: „Než začne Bileam něco důležitého, ptává se vždy napřed v noci božstva a to mu právě tehdy dělalo obtíže.“

Když tlustý služebník pozoroval podiv posluchačů, vpadl svému druhu do řeči: „I na cestě jsme pozorovali vlastníma očima, že božstvo není spokojeno s Bileamem.“

„Vypravujte, vypravujte nám to,“ doléhali prosebně posluchači.

„Bylo to takto,“ pokračoval tlustý. „Šli jsme za Bileamem. Jednoho dne plni údivu vidíme, jak se anděl s obnaženým mečem v ruce náhle postavil kouzelníkovi do cesty. I oslice Bileamova spatřila ten zjev a proto se vyhnula z cesty a šla polem. Bileam bil oslici, aby ji dostal zase na cestu. Avšak anděl se postavil na úzkou cestu mezi dvě zídky, jimiž byly ohrazeny vinice. Když oslice opět uzřela anděla, přitiskla se ke zdi a přitlačila Bileamovi nohu tak silně, že by mu ji byla málem rozmáčkla. Kouzelník rozezlen velmi ji bil.

Anděl nás však ještě jednou předešel a postavil se do jiné úžiny, kde se nebylo možno hnouti ani vpravo ani vlevo. Jakmile oslice spatřila anděla, padla pod Bileamem na zemi. Bileam se rozlítil strašným hněvem a pustil se do zvířete holí. Tu najednou oslice promluvila: „Co jsem učinila, že mne již po třetí biješ!“ Bileam však odpověděl: „Co si ze mne tropíš šašky?“ Vtom však již Bileam prohlédl, jako by mu byly spadly s očí šupiny, pro něž dříve neviděl anděla, a teprve tehdy pochopil divné chování oslice. Vrhł se na kolena a zvolal: „Zhřešil jsem! Nelíbí-li se ti však má cesta, vrátím se.“ Anděl na to odpověděl: „Nikoliv, jdi, ale nebudeš moci mluvit nic jiného, než co Bůh ti poručí.“

Hosté se hluboce zamyslili; teprve za chvíli se ptali: „Naposled snad nebude nic z toho zlořečení!“

Balak pospíchal. Hned druhého dne ráno zavedl Bileama na horu Bamoth-Baal, odkud bylo viděti část izraelského lidu, neboť to bylo nutné při zlořečení, poněvadž slova kletchy musela dopadnouti na hlavu zlořečeného. Tím se vysvětluje, proč kterýsi otec strhl svého syna k zemi, když Bileam proklínal jeho rodinu. Chtěl tak zachrániti svého syna před kletbou.

Bileam pohlédl na ležení izraelské a pravil Balakovi: „Postav tady sedm oltářů a připrav mi sedm býčků a sedm beranů k zápalné oběti!“

Balak vykonal, co si Bileam přál, a oba vložili na oltář po jednom býčku a beranu.

Nato řekl Bileam Balakovi: „Zůstaň tady u své zápalné oběti,“ a ukazuje rukou na nedaleké místo, dodal, „já půjdu tamhle, snad mi Bůh zjeví, co ti mám říci.“

Kouzelník odešel na označené místo a prodléval tam nějakou dobu mírně skloněn, s očima zavřenýma.

Čekajícímu Balakovi zdála se každá chvilka věčností.

Konečně se Bileam vracel. Balak stál dosud u své zápalné oběti, jeho srdce bylo plno starostí a s jakousi úzkostí čekal na kletbu. Ale jaké bylo jeho zklamání.

Rytmický, jako všichni vidci, mluvil Bileam:

„Z Aramu přivedl mne Balak,
moabský král, z hor východních.
„Pojď,“ pravil, „zlořečit Jakobovi,
pospěš proklít Izraele!“
Kterak mohu zlořečiti,
komu nezlořečí Bůh,
proč bych měl já proklínati,
koho neproklíná Hospodin?“

S vrcholu skalisk ho vidím,
s návrší naň patřím:
Odloučen bude sídlit (tento) lid,
mezi národy nebude se počítati.
Kdo by mohl sčítat prach Jakobův,
a kdo zvědět, kolik je potomstva Izraelova?
Kéž bych zemřel smrtí spravedlivců,
kéž bych skončil jako oni!“

Již za řeči jevílo se zklamání ve tváři Balakově;
čelo se mu srašťovalo, svaly v obličejí neklidně se
škubaly. Co to slyší? Vždyť je to požehnání.

Rozladěn, ba podrážděně vyčítal Bileamovi: „Cos
mi to učinil? Povolal jsem tě, abys zlořečil mým ne-
přátelům, a ty jim žehnáš?“

Bileam odvětil vážně a velebně: „Tak musím mlu-
viti, jak Bůh káže —“

Přistě ostatek.

Básnické formy v N. z á k o n ě.

Prof. dr. J. Hejzl.

V knihách S. z. nalézáme tři druhy básnictví: a) lyrické, b) didaktické a c) řečnické. (Srv. Bible česká III. str. 780. č. 2.) Zda jsou tyto tři druhy zastoupeny také v N. z.?

Lyriku shledáváme zejména ve třech známých pí-

sních, ve zpěvu *Matky Páně* („Magnificat“ Lk 1, 46 — 55) podobném písni Annině (1 Král 2, 1 — 10), dále ve zpěvu *Zacharjášově*, mosaice to ze stichů starozákonních (Lk 1, 68 — 79) a ve zpěvu *Simeonově* (Lk 2, 29 — 32). I tyto zpěvy skládají se z veršů, rozčleněných ve stichy dva nebo tři, které činí *rytmické celky*. O tom rytmu (parallelismus membrorum) viz stručně tamže (v Bibli české) III str. 780 čís. 7. — Píseň Zacharjášovu možno důvodně rozdělití ve dvě *strofy*: v. 68 — 75 a v. 76 — 79. O *strofice* v knihách S. z. viz Bibli českou III str. 783 čís. 9.

V biblických knihách N. z. jest mnoho prvků *didaktických* i *řečnických*. Vzpomeňme zejména *veliké řeči Kristovy* Mt 5, 3 — 7, 27 (Lk 6, 21 — 49). Jaký to řečnický výkon! Nelze tu naléztí nějaké rytmické stavby, jakou vidáme u řečníků starozákonných? Co je v této řeči také *mudroslovných* zrn! V knize Přísloví každý aforism má obyčejně tvar disticha, které vykazuje přiměřený, myšlenkový úměr; je-li to distichon rozvedeno, vzniká *nenuceně strofa*. Nelze najítí v řeči Kristově podobných strof, skládajících se z několika dvojčlenných (neb i trojčlenných) veršů? Stačí některé výroky Kristovy rozčlenit stichometricky, za každým logickým celkem učiniti mezeru — a shledáme k svému překvapení na místě jednom *strofy* více nebo méně pravidelně vyvinuté. Malá nepravidelnost tu a tam se vyskytující jest jen variace, která dodává strofě více umělecké ceny. Podáváme tu některé ukázky. Zdá se, že staří milovali takovou rytmickou a strofickou skladbu, ježto dodávala řeči krásy a byla také pomůckou mnemotechnickou za dob, kdy bylo méně psáno, zato však více memorováno: Řeč podaná v rytmické a strofické kostře snáze a věrněji se vštěpovala do paměti nežli pouhá próza.

*Almužnu, modlitbu a posty konej
s dobrým úmyslem.*

(Mat 6, 1 — 6. 16 — 18.)

Úvod:

Mějte se na pozor,
abyste nečinili dobrých skutků svých před lidmi,
abyste byli od nich viděni.
Sice nebudete míti odplaty
u svého Otce, jenž jest v nebesích.

I. strofa:

Když tedy dáváš almužnu,
netrub před sebou,
jako pokrytci činí v synagogách a na ulicích,
aby ctěni byli od lidí.
V pravdě pravím vám:
Dostali odplatu svou.

I. antistrofa:

Ale ty když almužnu dáváš,
ať nezví levice tvá,
co činí pravice tvá,
aby tvá almužna zůstala v skrytě.
A tvůj Otec, který vidí v skrytě,
odplatí tobě.

*

II. strofa:

A když se modlíte,
nebuďte jako pokrytci,
kteří rádi v synagogách a na rozích ulic stojíce se modlí,
aby viděni byli od lidí.
V pravdě pravím vám:
Dostali odplatu svou.

II. antistrofa:

Ale ty když se modlíš,
vejdi do svého pokojíka,

zavři dveře
a pomodli se k Otci svému v skrytě.
*A tvůj Otec, který vidí v skrytě,
odplatí tobě.*

*

III. strofa:

Když pak se postíte,
nebuďte jako pokrytci zasmušili,
neboť hyzdí obličej svůj,
aby zřejmo bylo lidem, že se postí.
*V pravdě pravím vám:
Dostali odplatu svou.*

III. antistrofa:

Ale ty když se postíš,
pomaz svou hlavu
a tvář svou umyj,
aby nebylo zjevno lidem, že se postíš,
ale Otci tvému, jenž jest v skrytě.
*A tvůj Otec, který vidí v skrytě,
odplatí tobě.*

Poznámka: Všimni si, jak tu každý stich strofy i antistrofy I. dokonale odpovídá obdobnému stichu strofy a antistrofy II. i III. Všimni si refrénu na konci každé strofy a jiného refrénu na konci každé antistrofy!

Potřeba filosofie na hlubině.

Dr. Fr. Hrachovský.

Vnitřní život, budovaný na nadpřirozené víře a prozářený Boží milostí, může se právem nazvat hlubinou. Zjevená víra rozšiřuje obzory přirozeného rozumu lidského do nekonečných dálek, posvěcující milost přenáší život do nových oblastí. Hlubina mořská jest přírodním a výstižným obrazem. Na moře hluboké nelze se vydati bez kompasu, kdo nechce ohrozit svou existenci.

tenci. A tak i na hlubíně vnitřního náboženského života jest nutným kompas, který má dobře ukazovati směr. Kompašem je vypěstěný rozum. Rozum se bystří filosofií, proto bez filosofického výcviku nemožno se zdarem pokračovati ve vnitřním životě duše. Křesťanská filosofie jediná jde správnou cestou, zamítajíc nerozumný racionalismus a důsledně hájíc práv a hranic rozumu lidského. Aspoň tři filosofických odvětví jest třeba každému, kdo chce býti objektivně nazýván vzdělaným člověkem.

Logika, noetika a psychologie poučí každého dokonale o zákonech myšlení, o vzniku představ a zákonech duše. Kdo je zná, nebloudí tak snadno, jak to dnesu většiny inteligence vidíme. Moderní inteligence jest třtinou větrem se klátící. Kdybychom pátrali, odkud vychází tato nerozhodná a bloudící inteligence našich dnů, tu bychom se přesvědčili, že zřizováním ústavů bez filosofické propedeutiky množí se řady kolísavých povah. Statistika nevěrců, volnomyslitelů by nám jasně dokázala, že nedostatek filosofického vzdělání jest důvodem příslušnosti k těmto táborům. Česká inteligence jest proto tak naladěna protinábožensky, že ve filosofii znamená málo. Česká filosofie je většinou materialisticko-positivistická a jen dr. Marešem kloní se k vitalismu. Vychovala nám vyložené nepřátele náboženství, kdežto filosofie herbartovská naší starší generaci hlásaná odchovala nám starší generaci, která nebyla přímo proti náboženství. Z toho vidíme, jakou důležitost má pro ducha národní kultury filosofická vyspělost nebo zaostalost.

Když tedy dnes chceme na hlubinu vnitřního života náboženského, pak musí náš kompas-rozum dokonale býti vyzbrojen, aby nás ochránil před každým úskalím, jichž hlubiny mnoho skrývají.

Křesťanský plavec na hlubinu musí býti přesvědčen: 1. že lidský rozum jest schopen objektivního poznání, 2. že naše smyslové poznání doplněné rozumovým jest skutečným poznáním, 3. že Boha lze rozumem přirozeným poznati, 4. že v člověku jest dualismus duše a těla,

5. že v noetice jest teorie mírně realistická o vzniku představ nejpravděpodobnější ze všech, 6. že tuto teorii hlásá křesťanská filosofie se sv. Tomášem Akvinským. To jsou rudimenta, bez těch nemůže nikdo na hlubinu, kdo nechce jíti vstříc jisté záhubě.

Vnesme do české inteligence křesťanskou filosofii a vychováme si mnoho statečných plavců pro hlubinu duševního života. Bez jasných filosofických poznatků není možno očekávati rozkvětu vnitřního a hlubokého života náboženského. Proto na hlubinu jen se znalostí křesťanské filosofie.

V Z O R Y

Josef Görres a náboženský subjektivismus.

(K 150. výročí jeho narozenin.)

P. A. Blattmann O. P.

V nejnovějším díle¹ berlínského kaplana Fahsela, v němž je mistrně podána duše přítomné doby, popisující Boha, mluví nevěrec: „Pane kaplane, snad vás překvapí moje slova, že si s biblí velmi málo, anebo vůbec nevím rady, kdežto při četbě církevních Otců, zvláště však velkých scholastiků j. Tomáše, Bonaventury bývám jako u vytržení. Nic mne více nedojalo než slova francouzského spisovatele Charles Maurras: „Cím jsou evangelia sepsaná čtyřmi neznámými Židy v porovnání s velebným dílem církevních Otců, učitelů a filosofů?“

Hle, náboženský subjektivismus nejhrubšího zrna. Již před 400 lety Luther svým výrokem: „Neptipus-

¹ Gespräche mit einem Gottlosen von Helmut Fahsel. Herder u. Co., Freiburg im Breisgau, 1926.

tím mezi ve výkladu slova Božího! ¹ položil nejvyšší princip nového náboženství. Lutherův výrok je vlastně negací či emancipací od jakékoli autority vyjímaje autoritu vlastního rozumu. ² Tím bylo zahájeno nové období autonomie, vnitřní samosprávy. ³ Tím byla dána směrnice k onomu náboženskému hnutí, které se výlučně omezuje jen na vnitřní zkušenost, vlastní zážitky, na jakousi formu osobní psychologie. ⁴ Tak byla bible snížena na pouhý prostředek k rozvoji energie vlastního myšlení a autonomie vnitřního života. ⁵ Víra jako prostředek ospravedlnění tím pozbyla významu a ztenčila se na pouhý subjektivní úkon. ⁶ Není tedy divu, neví-li si dnešní subjektivismus rady s evangeliem či se spisy „čtyř neznámých Židů“, jak je posměšně nazývá.

Jinak se díval na čtyři evangelia a na celou bibli Josef Görres. Görres byl opravdový duševní velikán, neobyčejně energický a zdatný bojovník, který neopustil ideového bojiště ani ve smrtelném zápase. Co napsal o Písmě jako zjevení Božím, o církvi jako Bohem ustanovené vykladačce Písem, o vztahu přirozeného rozumu ku zjevení patří v tomto oboru k nejkrásnějším a nehlubším výplodům lidského genia milostí mimořádně osvíceného. Velmi cenné jsou dále Görresovy myšlenky, uložené v cechovním památníku kritiků, zaprodaných skepsi.

Kdyby se tito i se svými souběžníky drželi Görresa, kdyby všichni nerozhodní katolíci se k němu přimknuli, mohli se dle něho jako dle polárky jistě a správně orientovati. Vyhnuli by se jalovému subjektivismu — mohli býti šťastnější.

Než nechť mluví Görres sám. Vlastní slova ho nejlépe oslaví.

„Vlastně jsou jen dva systémy náboženské: jeden

¹ Luther, Sendschreiben an Leo X. (Weimar, Aug. 7, 47.)

² Sabatier, Philosophie de la religion p. 291.

³ Sabatier, Philosophie de la religion str. 253.

⁴ Tamtéž 324.

⁵ Tamtéž 249.

⁶ Tamtéž 248.

katolický, který se jedine může pro svou bezvýmínečnou kladnost dovolávat všeobecného vnitřního závěru, druhý racionalistický, který si důsledně svým bezvýmínečným popíráním zatarasil cestu. Církev učí: Slovo Boží se mezi námi vtělilo a sdělilo nám svá tajemství, slyšeli jsme jeho učení a přijali jeho ducha, a toto učení přechází neporušené z pokolení na pokolení; stařecky a vždy opět mladě je mívá čas, aniž by je s sebou strhl, takže daleko převyšuje všelikou moudrost lidskou a svou neporušeností upomíná na onu věčnou moudrost, před níž všechny čas a změna myšlenek ustrne na pouhé jednotvárné přítomnosti.

A systém racionalismu! Není vtělení Slova, které by se dalo na způsob časného plození lidského; není Božího zjevení mimo ono, které Bůh vložil do rozumu lidského a o jehož vývoj se stará historie; co nazýváme sv. knihami, jest jen jeden moment onoho vývoje; poněvadž však jsou od lidí, podléhají lidské kritice, a poněvadž nešly s dobou, naopak uvízly na omezeném stupni vývoje, mohou býti později opraveny a zdokonaleny.“

Že tento názor zavrhuje víru, je nábíledni. Že tento systém nemá ve svém celku jisté, nevývratné pravdy, plyne z toho, že zítra opraví, ne-li docela zavrhne, co dnes prohlašuje za domněle zjištěné. Člověk moudrý nemůže proto budovati na tak vratkém základě, který mu nedovoluje cílevědomě žíti ani po dobu 24 hodin.

Než proti tomuto malému, život podřývajícimu systému, upozorňuje Görres na církev, která hrdě a s důvěrou volá: „Co vám předkládáme, nemáme sami ze sebe, ani nám nedali otcové, ale načerpali jsme z věčné Moudrosti. Ještě před stvořením lidské moudrosti vytryskl tento pramen z hlubin Božství a vlil se do nezměrného moře, a dříve než z něho pil tvor, naplňovala a oživovala jej ve věčném oběhu poznání sebe sama samota Boží podstaty. Když pak byl na počátku stvořen člověk, spadla na něho kapka oné vody a sjel na něho paprsek onoho světla, jasný, jak právě září tam nahoře. Jakmile se však dal člověk strhnouti

ďáblem ku pochybování, vina mu zastřela ono světlo a zakalila onu vodu, že se stala neprůhlednou. Tím v něm klesla moudrost věčná na moudrost jen lidskou a již po několika stoletích bloudí v bezpočetných komůrkách svého labyrintu, až přichází konečně zjevení, které znovu rozsvěcuje pochodeň od onoho prasuvětla, aby ukázalo zbloudilcům ztracenou cestu. Proto jako Bůh byl dříve než vy a jeho hlas ozývající se ve vašem svědomí je vznešenější než váš, tak velice si musíte vážit jeho učení nad všeliké učení lidské, a jako Bůh je příčinou, důvodem a počátkem celé vaší bytosti, tak máte v konání a myšlení úplně na něm záviseti. A věříte-li ve Slovo jako v něco prvního, původního a vše ostatní považujete za cosi odvozeného, pak se vám nezakazuje, naopak jste vybízeni dle svých schopností, se vším ostrovtipem o něm hloubati. Neboť rozum dal člověku Bůh a bylo by hříšnou opovržlivostí mysliti, že se pravda straní světla a proto nemůže býti příliš důkladně zkoumána. Proto vždy můžete uvéstí v soulad rozum s vírou.

Hloubáte-li však o věcech víry, číňte tak důkladně; neb jen vážné, hluboké přemýšlení přibližuje ku pravdě, mělkost a povrchnost od ní odvádí. Hleďte dále s upřímným srdcem, jako ti, kteří chtějí něco naléztí a z nalezeného se radovati; ne jako sofisté, kteří již předem popírají a zavrhuji, cokoli Bůh řekne, nýbrž jako ti, kteří již předem celým svým srdcem přisvědčují, avšak chtějí i toto své přisvědčení rozumem ospravedlniti.

Chcete-li však raději vycházeti od pochybností, budiž, vždyť jste stvořeni od Boha svobodnými, a nebránil v tom ani prvnímu člověku. Mimo to, on může, chce-li, i touto cestou přivéstí člověka ku pravdě. Než pochybnost koření v osobní zálibě, má za úkol vystupňovati vlastní „já“ a bylo-li toto ve svém základě podrážděno, snadno se pak vychloubává. Bůh však pýchu nenávidí; tak padli andělé, když se chtěli rovnati Bohu a když se lidé podobně provinili, Bůh jim spletl jazyky . . .“

Jsou to ostrá slova, jimiž sahá Görres do svědomí skepse a popírání. Než Görres v rozmluvě pokračuje a mluví o Duchu Božím jako původci učení obsaženého ve sv. knihách. Bez okolků přiznává tomuto Duchu právo tlumočiti své myšlenky a zatlačuje lidskou osobivost v myšlení do hranic Bohem stanovených.

„Tento duch,“ dí Görres, „církev neopustil, i když byl přenášen na pergamen a tam mezi písmeny jakoby pohřben. Nad písmenem je ještě slovo, nad slovem myšlenka ve slovo vtělená a nad myšlenkou duch a nad duchem lidským Duch Boží, jenž dle zaslíbení neviditelně jako magnetická síla vede lidstvo ku pravdě. — Kristus nám nenapsal nic, výjma těch několik písmen do písku, když k němu přivedli zákoníci a farizeové cizoložníci, než i ta znaménka zavál vítr, ovšem k velikému žalu kritiků. Věděl, oč lépe a snadněji než mrtvé písmeno usnadňuje duševní styk slovo živé, které jako třpytná jiskra na duši dopadá, jednu od druhé rozněcuje a neviditelnou sítí zahrnuje. Proto také nesvěřil své učení suchému papyrusu. Zasel je do srdcí svých učedníků a nařídil jim, aby dozráté sítě vsívali zase do srdcí svých posluchačů a nikomu nebránili rozsvítiti si lampu o jejich světlo. Aby však jeho učení nebylo časem lidskými přídavky znetvořeno, dal církvi svého Ducha, který by vykládal a vysvětloval, chránil a uchovával, aby to, co přišlo s nebe plné života, i nadále bylo nebem udržováno ve své věčné mladosti.“

Tak psal velký, osvětlený bojovník před 100 lety. Další jeho slova, jimiž potírá snahu biblické „nadvědy“ vymýtit z církve živý učitelský úřad, jsou právě tak vhodná jako pravdivá a nemohou dnes býti dosti zdůrazňována.

Görres píše: „... proto byste rádi zbavili kněžstvo povinnosti udržovati živé slovo a odevzdali knihu nějaké škole, která by z dvojmyslů ztrnulých písmen vytkla pravý smysl. Proto jste si vytvořili onu vyšší kritiku, abyste nemuseli bráti ohled na vyššího Ducha,

t. zv. vědu, ale ne jako matematiku založenou na názornosti, anebo logiku založenou na zákonech myšlení a vnitřní nutnosti, ale vědu čerpanou z nedostatečné zkušenosti, proto stále kolísající a měnící se, ano samu sobě odporující i tam, kde se zdá býti nejspolehlivější, v onom totiž vrozeném historickém taktu, kterou se však vaši předkové právě jako vy zabývali, ano mnohem lépe, poněvadž nepředpojatě. Není tedy divu, že . . . když se od vás vzdálil Duch, kterého jste již nechtěli potřebovati, navrátili jste se v chaos, který On vznášeje se nad vodami uspořádal.

S dnešního hlediska nemusíme k této kritice, vyslovené Görresem před 100 lety, nic dodati. Zůstane provždy spravedlivým odsouzením náboženského subjektivismu.

K R Ů P Ě J E

A jméno panny Maria.

Homilie sv. Bernarda na Missus est.

Promluvme též několik slov o tomto jméně, jež znamená hvězda mořská a jež připisuje se Matce Panně skutečně velmi vhodně. Její přirovnání k hvězdě jest vhodné, případné, poněvadž jako hvězda vysílá paprsek, aniž by ji porušil, tak i panna porodila syna, aniž by ji poskvřnil. Paprsek nezmenšuje záře hvězdy, tak i syn nezmenšil neposkvřněnost matky. Ona jest vznešená hvězda vzešlá z Jakoba, jejíž paprsek ozařuje celý svět, jejíž zář skvěje se i na nebi i proniká v podzemí, i zemi spolu osvětluje a zahřívá více mysl než tělo, hýčká, svlažuje ctnosti a vysušuje neřesti. Ona jest věru přeslavná a vznešená hvězda, nutně pozdvižená nad toto rozsáhlé a obrovské moře, skvějíc se zásluhami, záříc příklady. O, kdokoliv poznáváš ve veletoku světa, že nekráčíš po pevné půdě, ale spíše

zmítáš se v bouřích a vichřicích, neodvracej se od záře této hvězdy, abys nezmizel v bouři té. Jestliže ženou se na tebe vichry pokušení, narážíš-li na skaliska útrap, pohlédni na tu hvězdu, vzývej Marii. Jestliže zmítáš se ve vlnách pýchy, ctižádosti, jestliže toneš ve vlnách nactiutrhaní a revnivosti, obrať se k hvězdě té, volej, ó Maria. Jestliže hněv neb pýcha neb nástraha těla ohrožuje lodičku mysli tvé, vzhlédni k Marii. Jestliže znepokojen tíhou vin, zmaten *ošklivostí* svědomí, přestrašen hrůzou soudu, toneš v hlubinách žalu a v propasti zoufalství, vzpomeň si na Marii. V nebezpečích, úzkostech i pochybách pamatuj na Marii, Marii vzývej. Nezmlkejž jméno její na rtech, nezmlkejž v srdci; a abys dosáhl pomoci její přimluvy, neopouštěj příkladu jejího života. Ji následuje nezajdeš na scestí, ji vzýváje nezoufáš, ji máje na paměti nezbloudíš. Ji máje v srdci svém neklesneš, ji máje ochránkyní nebudeš v nejistotě, za jejího vůdcovství dojdeš cíle a tak sám na sobě poznáš, jak vhodně bylo řečeno: „A jméno panny Maria.“ Než nutno na chvíli ustati, abychom nechtěli již zde, teprve na cestě, nořiti hled svůj do jasu takového světla. A abych užil slov apoštolových, dobře jest nám zde býti a s něžností uvažujme v mlčení, co nedostačí vysvětliti řeč pravná.

Povzbuzení duši.

Bl. Jindřich Suso.

O anima mea! Ó duše má, ponoř se na chvíli v rozjímání! Sestup v tajemnou hlubinu svého srdce a viz: Věčná Moudrost tě vyvolila, ano, *tebe* vyvolila, aby se s tebou zasnoubila, aby byla tvou jedinou láskou. A jako záruku tohoto něžného spojení vryla navždy své Jméno do tvého srdce.¹

Pozoruj v hluboké sebranosti lásku Kristovu, která

¹ Narážka na jméno „Ježíš“, které si bl. Jindř. Suso skutečně vryl na prsou.

ho přivedla až k smrti kříže, a to pro tvou spásu. Vejdi ve skrytou svatyni svého srdce, a dřív, než tě ovane dech smrti, ozdob se¹ nachovými růžemi, které září na čele věčné Moudrosti. Nedej jim uvadnouti, těm líbezným květům léta, které vypučely na luzích, prohrátých paprsky Kristových sladkých slov a jeho velkých činů. Jeho „růže“ vydechují lahodnou vůni lásky a ctnosti.

Bohužel, není nám dopráno viděti Pána v kráse jeho lidské přirozenosti! Kéž si zvolí příbytek v našem srdci! Poznejme v něm Všemohoucího, který se stal pro nás posledním z lidí. Nepohrdejme jím v jeho ponížení, ale přimkněme se k jeho kříži, abychom uměli kráčet po královské cestě utrpení a dosáhli věčné blaženosti.

O spes mea! Ó jediná naděje mých mladých let, jediná útěcha mé duše, zvěstovateli radosti, paprsku, který rozptyluje mé bolesti, Ty, jehož sladká slova zaplašují mé smutky, Moudrosti věčná, nejsladší Ježíši, v Tobě jsou skryty nevyčerpatelné zdroje moudrosti a vědění.

Drahý Mistře, Ty jsi klesl pod tíží nezměrného bolu, když „se přiblížila hodina temnosti“, zanechav světu příklad svého dokonalého života a důkazy svého Božství. Shromáždil jsi při poslední večeři své milované učedníky, a když jsi jim pokorně umyl nohy, dal jsi jim Svátost svého Těla a své Krve. Pak uděliv jim sladká napomenutí, uchýlil ses na horu Olivetskou. Tam tvoji učedníci usnuli — Ty spadl na zemi a zhloubi tvé duše vytrysklo úzkostné zvolání: „Otče, Otče, je-li možno, ušetř mne těchto muk! Avšak ne, jak já chci, ale jak Ty chceš, jak Ty!“

A tvé tělo něžné, zrozené z pokolení královského, bylo zalito pramenky krve a potu a tato rosa ruměnná vyprýštila pod prudkým nárazem tvé smrtelné úzkosti, již vyvolala hrozivá blízkost ztřešší poprav, kterou Ti chystali nejkrutější z lidí.

Ježíši, viz bolest; viz zmatené smutky mého srdce,

¹ Rozjímajíc Umučené.

rač je zhojiti rudým balzámem svých krvavých krupějích. Bud mi silou v mých slabostech a protivenstvích, kéž se mohu v Tobě, má jediná Radosti, radovati bez konce.

O Salutare meum! Ó má Spáso, mé štěstí, všecka moje chloubu, nejsladší Ježíši, potěšen andělem navrátil ses ke svým učedníkům a nalezls je spící, ačkoli jsi jim předpověděl své zatčení. Náhle tlupa vražedníků se vynořila ze tmy. Již tě obstoupili! Všemohoucnost tvého slova je přinutila nejprve k ústupu, potom polibek zvrhlého učedníka, od něhož jsi neodvrátil své sladké tváře, Tě zradil — již jsi zajat! A ještě prokazuješ milosrdenství uzdravením ucha Malchova. Ale tvoji učedníci prchají a Tebe — všecku mou nádeji — nechávají samotna v rukou krutých katů.

Ó můj jediný Spasiteli, zlom všecka pouta mé duše, nedopušť, nikdy nedopušť, abych se vzdálil od Tebe.

Amen.

Úryvek z „Knížky lásky“ nalezené r. 1896, předtím úplně neznámé. — Přel. sestry dominikanky v Řepčíně.

O Gloriosa Domina. Sv. Ant. Pad.

Přel. Otto F. Babler.

Ó Paní nad vše slavená,
až nad nebesa zvýšená,
ty toho, který stvořil tě,
svým prsem svatým kojíš teď.

Co Eva bédně ztratila,
to vracíš synem vznešeným.
By k hvězdám vešli ubozí,
jsi otevřela ráje vchod.

Tys širá brána královská,
tys palác světlem zářící.

Život, jež Panna dala nám,
spasení lidé, velebte!

Buď, Kriste Pane, sláva ti,
jenž jsi se z Panny narodil,
i Otci, Duchu svatému
do konce věčných věků všech!

Z E S Í T Ě

Expansivnost katolicismu v Anglii. V listopadu minulého roku se konala v Londýně výroční schůze spolku „Catholic Evidence Guild“, t. j. „Spolku pro šíření katolické pravdy“. Jest to sdružení výborných laických apoštolů, mužů i žen, kteří na veřejných místech a ulicích pod širým nebem nebojácně hlásají, vysvětlují a obhajují pravdy víry katolické.

Spolek tento založil r. 1917 James Redwood se schválením kardinála-arcibiskupa westminsterského. Svůj začátek má toto hnutí v rozsáhlých a krásných sadech uvnitř Londýna, v t. zv. „Hyde Parku“. Tam se scházívali Londýňané od pradávna, aby vyslechli přednášky různých řečníků o otázkách náboženských, sociálních a politických. Velké zákoutí „Hyde Parku“, kde se nejvíce konají ony přednášky, jest známo pod jménem „Marble Arch“ a jest blízko Igburnu, kde za pronásledování mnoho katolíků zemřelo smrtí mučednickou, mezi nimi zvláště bl. Edmund Kampian, a bl. arcib. Plunket, primas Irska. Těsně u tohoto místa jest klášter ustavičného klanění, v němž jest neustále vystavena nejsvětější Svátost, na památku hrdinné smrti mučedníků, kteří tam dotrpěli. Poněvadž tyto náboženské přednášky v „Hyde Parku“ se těšily velké pozornosti, byly pak pořádány i na jiných místech Velkého Londýna. Dnes v městském obvodu Velkého Londýna jest nejméně 50 stálých řečnišť („Pitches“), kde koná pravidelně své přednášky „Catholic Evi-

dence Guild". Do tohoto počtu nejsou zahrnuta ona řečníště, která se používají jen příležitostně. Pravidelné přednášky jsou hlavně na konci týdne, zvláště v sobotu, v neděli odpoledne a večer. Jen v „Hyde Parku“ se přednáší celou neděli a kromě toho každý den večer. Pouze jeden večer v týdnu jest bez přednášek. „Catholic Evidence Guild“ má v Londýně 200 řečníků, mužů i žen, kteří po vykonání odborných zkoušek mají ke svému úkolu církevní poslání.

Dleprávy generálnísekretářky Miss Maisie Ward, kterou podala na výroční schůzi za uplynulý rok, bylo v okrese westminsterském uspořádáno r. 1925 4.635 veřejných přednášek náboženských pod širým nebem, o 1000 více nežli v r. 1924. Průměrně bylo v okrese westminsterském, který v sobě neuzavírá jižní a východní Londýn, 40 až 50 přednášek týdně. Nedělní přednášky v „Hyde Parku“ trvaly každou neděli od 11 do 22 hod. Bylo založeno 9 nových stálých řečníšť. Z Westminsteru byli každý měsíc posíláni řečníci do Brightonu, příležitostně též do Cardiffu, Bostonu, Liverpoolu, Manchesteru, Yorku a ještě do mnohých jiných měst. Velkolepým výkonem tohoto sdružení v uplynulém roce bylo, že vykonal pro četné posluchače v „Hyde Parku“ exercicie a že pořádal několik zvláštních náboženských kursů pro nekato-
líky.

Velký počet konversí, které se stále stupňují, jest ovocem této obětavé apoštolské práce. Kardinál-arcibiskup westminsterský Fr. Bourne prohlásil proto plným právem na výroční schůzi tohoto sdružení, že považuje práci tohoto krajně obětavého sdružení za nejdůležitější událost poslední doby ve vývoji současného anglického katolicismu. Tšk.

Úcta nejsv. Eucharistie. Znovu se prohlubuje úcta nejsv. Eucharistie. Ve mnohých zemích již velmi pěkně působí náboženské spolky, jejichž účelem jest ustavičná adorace... Tak na př. ve Španělsku je spolek ustavičného klanění se nejsv. Svátosti oltární, který sdružuje nyní již přes 100.000 členů. Adorace se

konají ve mnohých městech nepřetržitě ve dne i v noci.

Tisk.

Eucharistický život v Holandsku. Ještě před několika roky bylo v Holandsku 10 mil. sv. přijímání ročně. Nyní vzrostl tento počet, pokud jest to ovšem statisticky zjištěno, na 50 mil. ročně. Poněvadž jest v Holandsku 2 a půl mil. katolíků, připadá tedy na jednoho 25 sv. přijímání ročně. Tento počet jest však mnohem vyšší, poněvadž nutno odečísti děti pod 7 let. Eucharistický svaz, který byl založen r. 1916, má 165 odboček a soustřeďuje 100.000 členů. Holandsko má 1 kněžský eucharistický časopis, 4 eucharistické časopisy pro lid, které mají 100.000 odběratelů, a 2 eucharistické dětské časopisy s 15.000 odběrateli. *Tisk.*

Špatný prorok. Stendhal píše ve svých „Procházkách po Římě“: „Sv. Petr má pět bran. Jedna z nich se otevírá jen jednou za 25 let u příležitosti jubilea. Jubileum, které kdysi shromáždilo 400.000 poutníků, shromáždilo v roce 1825 jen 400 žebráků. Ať si hodně pospíší, kdo chce ještě viděti obřady jednoho náboženství, které zmizí, anebo se přetvoří“... Stendhal bniže, jeho knihy s ním a svatopetrská brána nestačila loni pojímati statisíce poutníků ze všech zemí a ze všech stavů...! Bože dobrý, těch „proroků“ již bylo! Ústřední výbor římský udává číslo 358.000 poutníků z 54 národností. Těchto 358 tisíc přijelo skoro 400 zvláštními vlaky. Francie pořádala 86 zvláštních vlaků, Německo 84! Šamotný Mnichov přijel ve 20 poutnických vlacích! Tož, nemusíte s tím podíváním tolik spěchat!

H O V O R N A

„*Tisk.*“ Stěžujete si na náš drobný tisk. Chtěla byste změnu. Bude, ale až v druhém ročníku. Uznáte, že bychom zkazili ročník, kdybychom změnili tisk. Musíte nám prominouti. Tisk jsem vybíral sám, a protože

mám mladé oči, líbil se mi svou ostrostí, která Vám jako mnohým jiným překáží. Díky za adresy! Kéž byste měla více následovníků!

P. Dr. M. v. B. Na podobný laický breviář sám se již po leta připravuji. Vydali bychom ho nákladem časopisu. Časopis „Seele“ znám. Při zakládání časopisu našeho tanuly nám na mysli všechny podobné časopisy, leč, u všech jsme postrádali soustavu. Díky a pozdravy!

„*Rolník*.“ Máte pravdu! Vyhneme se naprosto onomu nejasnému, nabubřelému slohu, kterého se bojíte. Ostatní dopisem.

Mnohým. Jak jsme byli přivítáni? Díky Bohu, velmi krásně. Nadšení čtenářů nás hojně odškodňuje za všechny oběti. Jak nás potěšila taková poznámka nezn.vojína na složenice: „Nádherné“ nebo jiné „Těším se na 2. číslo.“ Těšíte se na další čísla! Ale, nezapomínejte, že i Vy musíte spolupracovati na rozkvětu časopisu. Pan J. z K. přeje si, aby časopis nebyl jen mrtvým ukazovatelem dobrých cest! Nebude. A o to se musíte i Vy přičiníti. Musíte býti ve stálém styku s redakcí; sdělovati jí upřímně a zcela bez obalu, co se Vám nelíbí, čemu nerozumíte, co byste chtěli míti podrobněji projednáno, o čem byste chtěli, aby se psalo. Musí býti život, radostný ruch a pohyb v naší čtenářské obci!

Sl. M. z L. Máte ráda knihy Guardiniho a ptáte se, proč nemáme od něho nic v češtině? Dobré dílo ve Št. Říši vydalo jeho knihu „O posvátných znameních“. Vezměte jen knihu klidně do ruky. Má círk. schválení!

Pan S. z O. Nemůžeme hned začít s mystikou. Vytýčili jsme si program a nechceme jíti překotně. Nejdříve chceme zopakovati základy duch. života. Pak teprve může začít stoupání. Ovšem že podáme pečlivou studii o tom, co to vlastně jest mystika. Souhlasím s Vámi, že jest toho slova velmi zneužíváno. Já jsem sám na př. nedávno četl o „mystice socialismu“. Šmál bych se, kdyby to nebylo k pláči!

L I T E R A T U R A

Mütz Dr. Fr.: Christliche Aszetik, 1923, Paderborn, Schöningh, 7'50 MK. Jedno ze stěžejných děl o duchovním životě. Autor snešl v pečlivé a bystré studii celou nauku církve o asketice. Kniha je čistě vědeckou prací, podepřenou spoustou dokladů; důkladná znalost dogmatiky a psychologie převádí autora přes veškerá skaliska. Hodí se i laikům, kteří chtějí mít přesný názor o asketice. —il—

Sawicki, Dr. Fr.: Die Gottesbeweise: Schöningh, Paderborn, 1926, 4'50 MK. Starý odborník apologetický shrnul ve svém spisu všechny důkazy Boží existence a to způsobem velmi šťastným. Účelem knihy jest osvětlení a prohloubení nábož. poznání. Hlavní důraz kladé na t. zv. důkaz z kontingentnosti věcí. Klid, s jakým jest dílo psáno, přenáší se i do duše čtenářovy. Přeji mu hodně rozšíření u nás. B.

Légrand Ph. E.: St. Jean Chrysostome: 2. édition, Paris. Gabalda-Lecoffre: 1924, 10. fr. Légrand vyjímá z děl sv. Jana Zlat. případné úryvky a ukazuje v nich přísného, ale láskou hořícího pastýře, jemuž šlo především o rozšíření král. Božího a o čistotu víry. Rečnická forma jenom podtrhuje čistou přísnost morálky sv. Jana, který dovedl i nejvyšší říci pravdu, a jeho velkou dobrotu pro kajícíky. Dílo ukazuje učitelskou starost sv. Jana, který ve svých homiliích probírá celou mravouku. —sb.

G. Bichlmayr S. J. *Urchristentum und kath. Kirche*: Tyrolia, Innsbruck, 1925. Známy jesuita Bichlmayr omlouvá se v úvodě, že nechce psát vědecké dílo. Kdo přečte pozorně dílo, vidí, že autor tu „hřeší“ nemístnou skromností. Práce B. jest velmi důkladná a zajímavá. B. ukazuje živě křesťanský starověk a jeho duchovní poklady a my po přečtení knihy se utvrdíme, že věříme to, co věřili naši první bratři, a prosíme je, aby chom aspoň dobře žili dle toho, zač oni umírali. —r-o—

Bernoville G.: St. Thérèse de l'Enfant Jésus, Grasset, Paris, 28. vydání, 9 fr. Po skvělém theol. díle dominikána Poulpiquet přichází laik-literát a skládá svou kytici k nohám naší moderní svaté. Vyzdvihuje vše, co se líbí literátu na té usměvavé, ale přece hrdinné světici. Vřele doporučuji všem citelům svaté Terezie od Ježíška. B.

Schoepfer dr. Aem.: Der hlg. Thomas v. Aquin, als Bahnbrecher der Wissenschaft, Tyrolia, 1925. Kniha vyšla jako odpověď dnešním čím dále tím hlasitějším přáním i z rozvráceného tábora mimokřesťanských filosofů návratu ke sv. Tomáši. Chce pomoci těm, kteří hledají pravdu, chce jim ukázati a též zdařile ukazuje, že sv. Tomáš nebyl mnichem XIII. století a pro XIII. století, že jeho základní zásady jsou bezp. kompasem i moderní duše. Ukazuje sv. Tomáše jako velkého průbojníka nových myšlenek a směrů, jenž vyvolal prudký boj, který skončil jeho vítězstvím. Čtete, čtete!

Kühnel dr. J.: Vom Reichtum der Seele, Rauch, Wiesbaden, 2'50 Mk. Kniha plná života, jemných postřehů a vřelé, horoucí lásky upřímné duše k Bohu. Učí znáti duši, poznávati její cenu a proto pracovati na přiblížení k Bohu, který ji stvořil pro sebe. Kniha pro tiché, čisté chvíle samoty a sebranosti. —B—

Louismet: L'initiation mystique, Téqui, Paris, 1926, 12 fr. Věhlasný anglic. benediktin, jehož dílo vydal Téqui v překladě, podává i začátečníkům a neodborníkům přístupné poučení o všem, co se týká mystiky, o kterou se jeví takový zájem. Kniha jest psána na Píseň písní. Počíná od lásky Boha a Krista k nám, vede duši celým vývojem duch. života až k duch. zasnoubení. Kniha jest prozářena benediktinským jasem, je klidná a vážná. B.

Der hlg. Gertrude: Gesandter der göttl. Liebe, Herder, 5'60 Mk. Se zájmem o mystiku roste zájem o staré mystiky a mystičky, na něž byl ve středověku tak bohatý řád sv. Benedikta. Jednou z nejnadšenějších pěvek Božích hloubek jest svatá Gertruda Velká. Celý

duch. život jest tu podán, oživený rozmluvami s Kristem. Myšlenkový svět knihy jest vnešený, ale přece všem přístupný; jest jednou z nejlepších knih, která vám podá útěchy ve chvílích bouře a neklidu. Kéž bychom měli Herolda božské lásky přeloženého i do češtiny. — S. —

Meinertz: Wie Jesus die Mission wollte, : Dr. Hl. Herwegen: Kirche und Seele, : Dr. Hasenkamp Gottf.: Religion und Kultur. Všecky tři sešity jsou ze sbírk: *Aschendorffer Zeitgenösse Schriften*, Aschendorff, 1926, sešit à 1 Mk. Celá sbírka jest nesmírně cenná a zajímavá. Nejedná se o narychlo psané brožurky, nýbrž o skutečná vědecká, byť i zpopularisovaná pojednání o všem, co právě hýbe současnou dobou. Mnoho doporučujeme všem, kdož se chtějí rychle ale přece spolehlivě poučiti o časových náboženských otázkách. — to —

Krebs dr. Eug.: Grundfragen der Mischl. Mystik, Herder, 1921. Kniha, až na některou zbytečnou polemiku s vynikajícím dílem Poulainovým, jest psána velmi střízlivě, klidně a přesvědčivě. Autor dokazuje, že mystika jest cílem a ovocem zdravého duch. života, a odlišuje dobře od mystického života vlastního jeho mimořádné zjevy. Hodí se pro odborníky, hl. kněze.

Joseph Kühnel: Von den Tagen Gottes. V komisi Herman Rauch, Wiesbaden. Str. 168, cena . . . Náboženské úvahy, připojené k církevnímu roku. Nevšedně obsažný a krásně podaný návod života v duchu církevních období a nálad. Pro přemýšlivé duše vzácný dar. — es —

Th. Mainage, O. P. Immortalité. Paris VIe, P. Téqui, Libraire-Éditeur. Rue Bonaparte 82. 1926, Str. 252, cena 7 fr. — V sedmi přednáškách pojednává autor o problémech života posmrtného a bere důkazy z vesmíru, ze všech náboženství, z člověka, metapsychiky, ze svědomí, z rozumu. Kniha dokonale ovládající stav věci a podaná řečí velmi přístupnou. Vřele se doporučuje. — es —

Alexandre Masseron: Saint Antonin (1389—1459).

V. Lecoffre, Paris 1926, str. 197, cena brož. 5 fr. — Sv. Antonín, arcibiskup florencký, již ve svém mládí vzbudil podiv vyspělou svatostí svého života a mimořádným nadáním. V 15 letech oblékl bílý šat sv. Dominika, a když mu bylo 30 let, stál již v čele reformy řádu dominikánského jako převor. Jen z poslušnosti přijal břímě úřadu arcibiskupa ve Florencii. V této vysoké hodnosti žil dále jako prostý řeholník: odstranil všecken přepych, každého k sobě laskavě přijímal, každému pomáhal a tak dokonale podporoval chudé, že častěji měl pokladnu úplně prázdnou. I jako arcibiskup neúnavně kázal a zpovídal. Umíral se slovy: Deo servire — regnare est. Bohu sloužiti — jest panovati. Tšk.

Meyer Hans: Geschichte der alten Philosophie. 1926, Kösel-Pustet, str. XIII a 510 M. 13. Ač kniha nepatří přímo do rámce našeho časopisu, přece se o ní zmiňujeme z referentské povinnosti. Tím spíše, že jsme poukázali na potřebu správné filosofie, a protože se jedná o knihu, která jest samostatným vědeckým dílem. Vělice zajímavé pro každého jsou hodnocení náboženských snah antické filosofie. Strhujícím slohem líčí touhu filosofů po Bohu, hlavně u největších zástupců starověké myšlenky. — B. —

Dr. Clemens Oberhammer: In Leid u. Sieg. 2. vyd. Tyrolia, Innsbruck, 326 stran, Mk 4'20. Potřebujeme takových knížek, jako jest O. Jest nám vítána v dnešním probouzejícím se hnutí liturgickém a eucharistickém. Každý častěji přistupující ke stolu Páně najde v díle mnoho myšlenek pro své přípravy, díkyčinění. Adorátoři budou obzvláště s novým vydáním spokojeni. Zvláště vyzdvihujeme upotřebení starých liturgických a římských památek.

J. H. Kardinal Newman: Betrachtungen und Gebete. München, 1924, Theatinerverlag, übertragen von Maria Knoepfler. Předložené dílo je druhý svazek sebraných děl Newmanových v německém překladě. Z modliteb a rozjímání dýše láska k dobrému Bohu, touha po pravdě a věřelý dík za to, že ji našel,

Celá kniha jest protkána nadšením a důvěrou ve žhavou lásku Kristovu k nám. Odporoučím všem duším, které dovedou se nadchnouti pro svého Boha krásnými myšlenkami, aby si v tichu a sebranosti zvolna a pozorně čtly a chutnaly perly pravé zbožnosti.

— il —

Dr. Rob. Linhardt: Die Mystik des hl. Bernhard von Clairvaux, Tyrolia-Verlag, Innsbruck 1924. Autorovi se podařil pokus spojití vědecké badání s formou pro širší kruhy. L. líčí sv. Bernarda jako světce ohnivého citu, jehož rozum však přece nebyl zakrnělý. Vidíme tu Bernarda trubadura Boží lásky, který touží po poznání Boha ne ve spekulaci, nýbrž v kontemplaci. Celá jeho nauka dá se vyjádřiti heslem: Hledati Boha. Hledá ho svým vroucím stykem s Kristem — Slovem — volá na pomoc sv. Pannu. Sv. Bernard nepohrdá vědou, jak se mu mylně podkládá, ale nepřeceňuje jí. Musil bych všechny kapitoly zde rozebírat, na což nemám místa, nemohu ani poukázati na důkladné studium postupu duchovního života dle sv. Bernarda. Snad se k tomu vrátíme ve zvláštním článku.

— B. —

Natur und Gnade. Von Dr. M. Jos. Scheeben. Mit Einleitung und Ergänzungen neu herausgegeben von Dr. Martin Grobmann 1922. V. 8°, str. 344. Cena 6'50 Mk. — Vítězný bojovník za vládu nadpřirozena psal toto dílo v době velmi podobné době naší, v době ztrativší smysl pro nadpřirozené smýšlení a žití. Je to škola, kterou nezbytně musí prodělati duše otevřená, chce-li přijíti na hlubiny intimního života s Bohem. Scheeben do podrobností propracoval učení Písma, Otců a velkých scholastických theologů o poměru přirozena s nadpřirozenem. Jsa pak sám člověkem hlubokého duchovního života, svými zkušenostmi dal svému dílu život. Kniha hlubokých a úchvatných krás ve všech čtyřech oddílech (Dvojice přirozena a nadpřirozena. Přirozeno a řád života přirozeného. Milost a řád nadpřirozeného života. Spojení a snoubení přirozena s nadpřirozenem), vyznívající ve volání po

Otci na nebi, po synovství, po chlebě dětí. Kdo nechce zakrňeti duchovní podvýživou, musí v takových knihách hledati. Theatinerverlag München.

— es —

Richstätter P. Karl S. J. Mystische Gebetsgnaden und Ignatianische Exerzitien. Tyrolia-Verlag: Innsbruck M. 8°, 326 stran, 4'50 Mk. Knížka psaná od zkušeného duchovního vůdce, ozbrojeného znalostí teorie i praxe vnitřního života. V pečlivé studii portírá názor o mystice dob minulých i přítomných, podléháje určité jednostrannosti v seřazování škol a ve výčtu autorů. Jinak však jest to dílo cenné, hlavně svou umírněností a moudrými pokyny, varujícími před falešným mysticismem a střemhlavým chvátáním na vrcholky duchovního života bez důkladné přípravy, svědomitého vedení a Božího povolání. — il —

Chléb: Fr. Fillipi. On pohlédl na mne okem, v němž věčnost se tměla, jak vševědoucí: Zahyneš hladý beze mne, neb já jsem chléb! A když pohlédl na mne, povstal velký hlad v mé duši, jež volala: Dej mi chleba! Já ale šel jsem dál a požíval zemi a nazýval to životem. Leč duše, neztišila se ve mně i když jsem jí poroučel a dával vše, co skýtá země, takže jsem ji konečně z nitra vyrvát chtěl, leč, nemohl. Brzo prosila jako dítě a zase hřměla bouří a otřásala mnou a volala na mne jako na svého vraha a chtěla chléb. Nemohu již déle to snášeti a tak přicházím opět k tobě, Ježíši, a vím, žeš pravdu mluvil. Já musím hladem zahynouti bez Tebe, neb Ty jsi chléb . . . A on pohlédl na mne okem, v němž věčnost se tměla, a podal mi Chléb.

NA HLUBINU

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ A PROHLoubENÍ
DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

Ročník první. V Olomouci v červnu 1926. Číslo třetí.

Z Á S A D Y

Dobrota Boží.

Ch. V. Hérís O. P. — (Dle sv. Tomáše, Summa theol. I. p.)

Dobrota jest nejvyšší a nejdojemnější projev lásky. Jest jejím nejlepším krokem. Neb co jiného jest láska než ono hnutí, které pudí bytost k dobru. Pudí ji, aby je hledala, nemá-li je, užívá ho, má-li je, a když ho požívá, sděluje je jiným. Dobrota tedy předpokládá v tom, kdo ji má, nějakou dokonalost, kterou vyznačuje. Slunce proto rozlévá teplo, že ho má hojnost. Apoštol se věnuje hlásání pravdy, protože jest jí pln. Což nejsme nejšlechetnější ve chvílích, kdy radost a štěstí plní naši duši?

Proto když říkáme o nějaké bytosti, že jest dobrá, má to dvojí smysl. Ona bytost jest dobrá, to jest dokonalá, anebo jest dobrá, to jest, chce toto dobro i jiným sděliti.

Tyto dva významy si neodporují, nýbrž se navzájem doplňují, jeden jde s druhým, druhý vyplývá nutně z prvního.

To vyjadřovali staří filosofové svou zásadou: Bonum est diffusivum sui, čili: dobro se rozlévá.

Je-li tomu tak, jak bychom se odvážili upíratí Bohu dobrotu? Vždyť jest dokonalý svou podstatou, stále požívá nekonečného bohatství své bytosti. Není v něm však onoho hledání, onoho neklidu, jako u nás, kteří

stále pátráme po nějakém dobru, které by nás uspokojilo a naplnilo.

Toužíme po dobru, obáváme se, abychom je neztratili. Z toho se rodí nejčastěji egoismus. Bůh nepotřebuje hledati svého dobra, má je od věků. Nemusí se rovněž obávati, že by je ztratil, protože on sám jest o ním dobrem, protože jeho celá bytost není leč dobro.

Ztratiti své dobro znamenalo by pro Boha ztratiti svou celou bytost, a Bůh jest přece nezměnitelný a věčný.

Bůh jest nekonečně dokonalý a proto proč by se nekonečně nesděloval? Bůh nebyl by Bohem, kdyby nesděloval své nekonečné bohatství, kdyby jeho bytost nevyzařovala.

Bůh tak činí a to velmi vznešeným způsobem v nejsv. Trojici. V tomto tajemství totiž dává se celý svému Synu ve věčném vyzařování své bytosti. Otec pak a Syn se dávají ve žhavosti téže lásky, která jest Duchem sv.

Leč příliš vysoké jsou pro nás tyto výšiny, kde se dobrota Boží nekonečně sděluje; pozorujme dobrotu Boží, která se sklání ke tvorům uštěďujíc jim z náplně své dokonalosti. Neboť jaký důvod mohl míti Bůh, aby něco stvořil? Bůh jest od věků nekonečně šťastný, sám si dokonale postačí. Jak by tedy mohli jej přivábiti ubozí tvorové? Bůh jest dobrem, které se sděluje, leč jeho přirozenost rozlévající se dokonale uspokojilo zplození Syna a věčné vycházení Ducha sv.

A přece Bůh tvoří! Nemůžeme najíti jiného důvodu než jeho dobrotu a lásku. Protože jeho dobrota jest nekonečná i když se sdělil v lůně tří božských osob, zůstává mu ještě možnost sděliti se v určitých mezích i tvorům. Nic ho k tomu nenutí a proto dílo stvoření jest dílem zcela svobodným. Ale když Bůh tvoří, tvoří jenom z náplně lásky a dobroty, která se rozlévá. Není jiného výkladu pro nesmírná dobrodiní, kterými Bůh zahrnuje svět a duše. Bůh dává, protože v jeho přirozenosti jest dávati, Bůh miluje, protože jest v jeho přirozenosti milovati.

Sv. Tomáš často zdůrazňuje, že jest veliký rozdíl mezi naší láskou a láskou Boží. Dobro jiných tvorů vábí naši lásku, i když se jedná o čistou blahovolnou lásku. I tato láska žádá mít před sebou nějaké dobro, bytost schopnou dobra, i když právě něčeho od nás potřebuje.

Naše láska, nechť jest jakákoliv, netvoří sobě svého předmětu, nýbrž jej již předpokládá. Láska Boží však naopak jest láskou tvornou a tvořící. Láska Boží předchází věci. Bůh nemiluje věci, protože jsou dobré, nýbrž věci jsou dobré, protože je Bůh miluje. To jeho láska vyvolala tyto věci z nicoty, aby jim dala bytí. Jeho láska je obohacuje všemi dokonalostmi a odstupňovaně je pozvedla ke vždy užšímu účastenství na své vlastní vznešenosti.

Proto láska Boží přitahuje k sobě tvory a dává jim vystoupiti až k sobě. Čím více stoupají tvorové v dokonalosti, tím více jsou též účastni jeho Bytí, připodobňují se mu a tato podobnost je přibližuje jejich božskému vzoru. Tím, že Bůh rozlévá na tvory svou dobrotu, přitahuje je k sobě. Existence, kterou jim Bůh udělil, jest jejich prvním krokem k Bohu. Neboť stvoření jim dává přejíti z nicoty k bytí, Bůh pak jest Bytí samo. Existence jest pro tvora jen prvou etapou v postupném vzestupu ke Tvůrci. Po cestě bytí a dobra počíná pro tvora návrat k nejvyššímu dobru, návrat, který jest ustavičnou cestou, stálým stoupáním, které dá mu projíti různými stupni bytí a dokonalosti a přitahuje jej jemně a skoro neznatelně k Bohu.

To byla opravdu láska Boží, která vrhla tento svět z myšlenky do existence, a tatáž dobrota jej zase stále k sobě přivádí.

Hle, krásný kruh, který začíná v Bohu a končí se v něm. Celý tento pohyb jest určován dobrotou a láskou. Tvorstvo postupuje od bytí čistě hmotného přes stupně života rostlinného k životu živočišnému a stoupá až k Bohu. Tvorové pak rozumní, jako anděl a člověk, dosahují Boha poznáním a láskou.

Leč možno postoupiti ještě dále. Bůh odstranil hra-

nice, které uzavíraly tento postup do určitých hranic. Člověk, tvor rozumný, v němž se snoubí hmotné s rozumovým, stal se Bohem v osobě Ježíše Krista hypostatickým spojením. Člověk pak a anděl jsou povoláni k účastenství na Boží přirozenosti milosti a slávou.

Ríkáme: dobro se rozlévá. Ale třeba dodat, že dobro přitahuje k sobě. Tyto dva principy zdánlivě si odporující vyjadřují celou nauku o dobrotě Boží. Neb tato dobrota, když se rozlévá, nerozprchává se, neztrácí se. Jest pramenem všeho bytí a středem, ke kterému směřuje vše, aby se zdokonalilo, aby nabylo ještě více bytí. Bůh stvořil vše z ničeho svou mocí a božskou láskou jen proto, aby vše zase stoupalo k Bohu, svému ideálu a svému dobru.

Vše z Boha vychází a vše k němu se vrací, on jest počátkem i koncem, původem i zdokonalením všeho. V tom spočívá právě tajemství dobroty a lásky.

Le Saulchoir, Belgique.

Vzestup duše.

P. Silv. M. Braitto O. P.

Kdo nepostupuje, ustupuje, dí sv. Bernard a sv. Tomáš jen podtrhuje toto velké a vážné slovo. Rosteme, když vzrůstá naše bytí. A jak více vzrosteme, než když se přiblížíme ke zdroji všeho Bytí. Spojení s ním, obohacujeme bytí své vlastní a tak vzrůstáme. Láska pak jest oním poutem, které nás spojuje s Bohem, propastí všeho bytí. Neb láska jest podstatně jednotou, spojením. V této lásce jest naše zdokonalení. Postupující v lásce postupujeme v dokonalosti, neb se jí úžeji spojujeme s Bohem, pramenem vzrůstu.

Jakže mohutní naše láska? Vlastním vnitřním vzrůstem a schvácením mnoha schopností a činů ve svou náruč. Toť vzrůst intensivní a extensivní. Vnitřní (intensivní) vzrůst jest stále vzestupující směřování k Bohu. (Viz 2. II. q. 24. art. 24.) Láska je případkem, jehož podsta-

tou jest schopnost býti v podmětu. Vzrůst tedy lásky, případku, bude v užším přilnutí tohoto případku ke svému podmětu. (2. II. q. 24 art. 4. ad 3.) To se děje silnějším a silnějším zakořeněním lásky v duši. Čím více jest láska zakotvena v nás, tím jsme schopnější konati horlivější skutky lásky. (Viz dílo: *Ferré: De virt. theol.* p. 362, vyd. Romae 1669.)

Láska, která vzrůstá ve svých podstatných vlastnostech, podmaňuje si člověka, uskutečňuje v něm stále mohutněji svou činnost, stravuje ho a tak ho zdokonaluje. Neb čím více podmět ztrácí sebe a láskou přechází v Toho, se kterým se spojuje, tím více vzrůstá, neb předmět božské ctnosti Lásky jest — Bůh největší a nejlepší.

A čím ohnivější jest láska k Bohu, tím více rozkládá též svá křídla. To jest, nechme obrazů. Čím silnější láska, tím větší jest její vliv, tím více ovládá a řídí ctnosti. Toť *extensita* lásky, *rozzrůstání* lásky! Toto *rozzrůstání* jest ovocem vnitřního vzrůstu. Určitý stupeň této *extensity* jest všem potřebný. Neb všechny naše úkony musejí směřovati k Bohu aspoň silou prvního rozletu k Bohu, nepřerušeného anebo aspoň obnoveného. Síla lásky musí ozařovati všechny ctnosti a jim všem musí klásti veliký poslední cíl: Boha. Sv. Tomáš o tom píše ve svých disputacích „O pravdě“: „*Intentio principalis finis virtute manet in omnibus finibus secundariis, unde quicumque actu intendit finem secundarium, virtute intendit finem principalem. Sic ergo, cum aliquis seipsum ordinat in Deum sicut in finem in omnibus, quae propter seipsum facit, manet virtute intentio ultimi finis qui Deus est.*“ (De Virt. q. II. art. XI. ad 2.) „Síla prvního cíle trvá ve všech cílech podřadných. Proto, kdo takto směřuje k takovému podřadnému cíli, usiluje včetně též o cíl první. A tak u toho, kdo zaměřil k Bohu jako k cíli, ve všem, co činí, trvá směr prvního cíle, jímž jest Bůh.“

Proto se nestrachujte, že snad nějaký váš čin nesměřuje k Bohu, že není ohříván láskou. Pokud hoří ve vás láska, zahřívá automaticky všechny vaše činy.

Ovšem, existuje též dokonalejší způsob, jímž ro-
růstá láska šir a šir. Dokonalejší jest milující osoba, je-
jíž láska řídí a připravuje vědomě a cílevědomě činy
jiných ctností. Jsou duše, které plní přikázání, přemá-
hají sebe a okolí, bojují a ukládají si násilí, protože
tím chtějí Bohu dokázat zvláštní lásku. Plní přikázá-
ní, protože jim dávají příležitost milovati Boha, ne
proto, že by je neposlušné zavrhl! Duším takto milu-
jícím nejsou rozkazy Boží bičem, nýbrž sladkým pou-
tem, jimiž nás Bůh poutá k sobě, abychom se od něho
— rozverně a těkavě děti — nevzdálili!

Láska tedy má řídit skutky různých ctností. Jest
určité minimum, které musí řídit silou prvého úmyslu
u všech nás. Toto minimum jest ono, jímž se varujeme
úplného odloučení od Boha (těžkým hříchem). Čím
více nad toto minimum nás vede láska, tím jsme doko-
nalejší. Tak na př. láska naše musí ozařovati naše ú-
kony víry v kritických okamžicích, kdy akt víry je
požadován. Pakliže láska pudí milující duši i mimo
tuto nutnost vzbuzovati úkon víry, jest to láska již do-
konalejší. Mimo přikázání zapovídající jsou přikázání
kladná. Zde spočívá vzrůst lásky do šířky větším a
větším zabráněním poklesků. Zde jest tím větší do-
konalost, čím jest více vyloučených chyb.

Ptáte se, jaký jest vzájemný vztah vzrůstu lásky do
hloubky a do šířky? Odpovídám scholastickou zasa-
dou: *Causae ad invicem sunt causae*, čili, že příčiny
působí souvztažně.

Každý rozmach lásky rozrůstající se jest podmíněn
vnitřním vzestupem lásky. *Extense* lásky jest ovocem
její intensity. Neboť jen láska pevná a hluboká jest lás-
kou uvědomělou.

A zase každý dobrý skutek vykonaný v lásce a tu-
díž z lásky má ohlas ve vnitřním vzrůstu této živé a
životní ctnosti. Každý dobrý čin má vliv na rozvoj
lásky. (Cf. Conc. Trid. Sessio 6., c. 24.) Rozvoj sám
působí v nás ovšem Bůh. (Cf. *Salmanicensis* t. XII.
p. 16059.) Dobré skutky však působí jako skutečná
příprava tokoto rozvoje. Nemůžeme však se spokojiti

s míněním, že by dobré skutky připravovaly rozkvět lásky jen jaksi nepřímo. Sv. Tomáš stává se rozhodně proti tomu: *Actus, qui est ex charitate, ordinatur ad augmentum charitatis et per modum dispositionis et per modum meriti . . . Ergo actus boni non solum influunt moraliter sed physice et dispositive.* (I. Sent. dist. 17., q. 2. art. 3.) „Skutek vykonaný z lásky směřuje ke vzrůstu lásky jako zásluha a jako příprava . . . Proto mají dobré skutky skutečný a přípravný vliv, ne pouze vliv nepřímý.“

Tato uschopňující příprava jest tím vlivnější, čím vřelejší láska ji vysílá. Neboť láska jest prvkem plným napětí. Čím žhavější láska, tím déle šlehají její plameny. Láska, která se stále rozlétá k Nejlepšímu a Nejvyššímu, co může činiti jiného, než že se snaží o trvalé spojení celé bytosti se svým cílem a že vše porádá k lepšímu přilnutí k Bohu-Cíli, že pečlivě odstraňuje překážky v postupu duše.

A když se duše taková přiblíží již tak blízko k Bohu, jest divné, že se mu zcela oddá, jemu a svatým věcem? Čím výlučněji a uvědoměleji přilneme k Bohu, tím více blížíme se k dokonalosti nebes, kde nás Bůh přitáhne sladce, ale neodolatelně a jen k sobě. (2. II. q. 24. art. 8.) Nemůžeme-li tak vysoko zalétati, nemalomyslíme. Poctivě snažme se k Bohu a čekejme na jeho pokyny! Když se nám podaří přenést se přes stálé roztržitosti, když dovedeme žíti v Bohu i ve shonu denního života, přece jen nestojíme a — to jest to hlavní.

*Za svítlnu nohám mým postavil jsi
slovo své . . .*

B. Pečínková-Dlouhá.

Žalm 118.

Rukama matky mé svítíl jsi lucernou
u prvních kroků mých od kolébky.
Světelný vidím kruh, stín kol hebky,

ve světlem kruhu svou nožku tak rozvernou ...
z kruhu se rozbíhá v tajemný stín —
ve strachu, v pláči však rychle se vrací
ke světlu lucerny a v matčin klín.

Stokrát, než šhodila dětské své střevíčky,
stokrát, ba tisíckrát uběhla v stín.
Od chybných kroků a od stínu vin
zpátky mne zvala ta svítlna maticky.
Ruku pak maminky podchytila
matka má církve. Když světlo se ztrácí,
svítlnu výše! A dcera se navrátila.

Vidím v tom kruhu svůj dívčí krok chvátavý,
bujný a rytmičtý, nedočkavý.
Stín je pln tajů, napovídavý:
Tajemství života, srdce sen háravý
snad že tkví mimo ten světelný kruh?
Maria Panno, teď Ty buď mi matkou!
Uchop tu svítlnu, již mi dal Bůh!

Bože můj! V kruhu tvé svítlny kráčí dál
nohy tvé poutnice, zkrvaveny,
přec ne však bloudění uchráněny.
Kam bych se zřítíla, kdybys mi shasil, vzal
učení svého jas, lucernu svou,
nohám mým znaveným naději sladkou,
k Tobě že míří a v náruč tvou?

Poznání a zažití Boha.

P. A. Blatmann O. P.

Bohu díky! Minula 1900letá lhostejnost.
„Křesťanství bylo teprve pochopeno z nejmenší části;
své největší možnosti má ještě před sebou.“ Tak píše
Bernard Dörries na titulním listě své knihy: „Die
Religion des Alltags.“

Neodkladně nahlédl jsem do tohoto spisu; vždyť

neznám též vroucnějšího přání, než čerpati hodně hluboko z poznání náboženství křesťanského.

Na str. 108 a následujících mluví autor o Betlemě a Golgotě, o velikonočním jitru. Nechce postrádati vánoční scény, je mu zázračnou poesii. Avšak kdo vidí v této poesii doslovnou skutečnost, kdo spojuje s ní vyznání panenského zrození betlemského Dítka, ten — praví spisovatel — nepochopil křesťanství, odchýlil se od něho, odchýlil — poslyšte! — nikoli z „nevěry“, ani z planých rozumových důvodů, spíše z důvodů náboženských a z důvodů víry! Rovněž nesmí chyběti v evangeliu vypravování o velikonočním zmrtvýchvstání Ukřižovaného. „Životopis Ježíšův, končící ukřižováním, je pro nás zcela nemyslitelný. Takový život nemůže zaniknouti. Právě na kříži dokazuje svou nezničitelnost. To je docela jisté. Ale nelze vázati se na doslovné znění těchto, samozřejmě tak odporujících příběhů . . . tělesné zmrtvýchvstání a prázdný hrob důvodem naší víry? Tu, upřímně řečeno, nelze souhlasiti. Nikoli! — pravíme opět s největší rozhodností — to nesmí býti! Proč? Protože naše tělo zpráchniví po smrti. A nedáme postaviti si přehradu mezi Ježíšem a nás. Jinak byl by nám jednoduše vzat. Musí sdíleti společný osud lidstva. Jinak je pro lidstvo ztracen. . . Duch jest, který obživuje, tělo nic neprospívá. . .“ Tak praví Dörries doslovně na str. 111.

Slyšte ducha 16. století, jenž pravil: „Nepřipustím zákona o vykládání slova Božího“ (Dr. M. Luther). Podle toho pochopil křesťanství jen ten, který ho spolu s Dörriesem popírá v nejhlubších jeho základech.

Se stejnou ničící a rozdrucující virtuozností mluví se dnes o nejhlubším, co zasahuje v lidský život: o poznání a zažití Boha.

Čtenel Dörriesův pravil v těchto dnech: „Věčný nemůže býti poznán rozumově; pravá, silná, svatá nábožnost nezná dogmat ani vyznání — toto jmenuje zrovna jejím hrobařem — nábožnost je prý svou nejhlubší podstatou výhradně: pocit závislosti na nadmyslné moci a víra v ni. Tušení a cítění této moci.

v samotě lidského srdce je zažitím Boha. „Přirozeně nestírá tento způsob prožívání Boha nižádného zákona, může odpovídati každému znění bible a každému katechismu a onen citel Dörriesův patří s výsměšným pohrdáním na ty, kteří dokazují, že Věčný má napřed býti poznán rozumem, prve než může býti uctíván a milován a — nebude-li výrazu nesprávně rozuměno — zažit. Naši bohoslužbu, naše uctívání Boha, nazývá chladným, ztrnulým, bezživotným, mrtvým.

Z těchto tvrzení nemluví hloubka. Kdo vidí hlouběji, pozná ihned, že tušení a cítění oné nejvyšší moci nepředstavuje úkonu vůle nebo žádostivosti, nýbrž že náleží svou vnitřní podstatou světu poznávání. Je temné, zahalené mlhou a stojí tiše a bojácně na prahu poznávání. Kdyby nebylo tohoto jemného, neurčitěho cítění a tušení, bylo by po posledním předpokladu každé nábožnosti a též po ní samé. Nezvratné je slovo: nihil volitum, nisi cognitum — netoužíme po tom, čeho neznáme (nebo čeho aspoň netušíme). Tím zachráněna čest rozumu, že on totiž — pokud se týče schopnosti poznávací — přináší nám první zvěst o Bohu, je prvním hlasatelem Boha. Ti však, kteří v citu spatřují zvěstovatele Věčného, jsou vlastně tupitelé, ano, možno říci katy lidské inteligence; oddalují z oblasti lidského genia nejvyšší a nejvznešenější předmět, do něhož mohl by se vnořiti a zahloubati. Důsledky, vyplývající z přednosti rozumu vzhledem k Bohopoctě, jsou, jak později uvedeme, předúležité.

Křesťanský kult je prý ztuhlý, studený, bezživotný, mrtvý; není tu stopy po nějakém prožívání Boha citem a láskou. Tak mluvíti může jen povrchní znalec křesťanství. Jsou a byli zajisté lidé, u kterých hlavně platila znalost množství theologických vět a dogmat a kteří zůstali nedotčeni teplou, procítěnou Boží láskou. Tito jsou však špatnými představiteli křesťanského náboženství. Pro nás rozhodující je úřední učení církve a praxe jejích největších synů. První otázka v katechismu, tedy v obecné učebnici církevní, zní: K čemu stvořil Bůh člověka? Odpověď dí: Aby Ho poznával

a miloval. — Slyšme sv. Augustina, Bernarda, Tomáše Aquinského. Náleží k uznaným velikánům církve.

Svatý Augustin byl ducháplný muž. Ještě dnes po 1600 letech kráčíme v jeho stopách. Psal hluboce o nejhlubším božském tajemství — o nejsv. Trojici. Leč zůstal snad státi u svého přemítání, obsahujícího čas i věčnost? Neznal onoho zažití Boha ve smyslu moderním? Čtème jen jeho „Vyznání“! Není velkolepějšího obrazu prožívání Boha nad tento; v jeho srdci nebylo žilky, jež by nebyla spolu jásala nad velkým smilováním Božím, jež by se nechvěla a netřásla před hroznou, vznešenou Boží velebností. „Ó Kráso tak stará a přec vždy nová, jak pozdě počal jsem tě milovati! — Naše srdce (nikoli rozum) je neklidno,“ praví zřetelně, „pokud nespočine v Tobě, Bože!“ — Tak chce sv. Augustin prožívat svého Boha též ve svém srdci! A poslyš, moderní človče, co praví dále veliký biskup. Abychom poznali, že pravá bohopocta nesmí ustrnouti při poznání Boha, že pravým smyslem poznání Boha je touha po božské lásce a cesta ku zažití Boha, praví sv. Augustin — a nemohl to učiniti jasněji a zřetelněji — „amate scientiam, sed anteponite caritem.“¹ Milujte vědění, lásce však dejte přednost!“

Přejdeme ke sv. Bernardu. Málokdo dosáhl takového stupně vroucnosti k Bohu, jako svatý Bernard. Stačí uvést 3 sloky jeho světoznámého hymnu, bychom v něm poznali mistra a velikána v prožívání Boha. Jsou to verše:

Jesu dulcis memoria
dans vera cordi gaudia,
sed super mel et omnia
eius dulcis praesentia.

Nil canitur suavius
nil auditur jucundius,
nil cogitatur dulcius
quam Jesus Dei Filius.

Nec lingua valet dicere
nec littera exprimere
expertus potest credere
quid sit Jesum diligere.

¹ Serm. 354. 6.

Drahá na Krista vzpomínka,
jež srdce vpravdě potěší,
však jeho milá vzpomínka
nad med sladší co přináší.

Nic líbezněj se nepěje,
co lepšího kdo uslyší,
co sladšího kdo vymyslí
nad jméno Ježíš — Syn Boží.

To jazyk nikdy nepoví,
ni lidská ruka napíše,
kdo zkusil, jenom uvěří,
co milovat je Ježíše.

Ke sv. opatu clairvauxskému druží se důstojně sv. Tomáš Aquinský. Tento mistr nesmrtelné slávy na všech polích filosofického i theologického myšlení prožíval rovněž svého Boha ve smyslu moderny. Opěvával onu neviditelnou moc — Tomáš nazývá ji Bohem, Spasitelem — v mohutné své písni „Quantum potes, tantum aude, quia major omni laude nec laudare sufficis.“ Odvaž se všeho, čeho jsi schopen. On převyšuje veškerou chválu. Ty nikdy dosti nevynachváliš! Kdo z moderních vynalezl podobná slova pocty a žhoucí lásky?

A zapomněli jsme snad, že křesťanství použilo i umění, aby vstúpilo svým vyznavačům co nehlouběji toto zažití Boha; zapomněli jsme vznešených těch tónů, na jejichž perutích unášeni byli, kdož hledali Boha a klaněli se Jemu, do svaté a oblažující blízkosti Boha? Za jak dětské, neřku-li blbé a omezené, mají nás modernisté, když myslí, že oni sami prožívají jen svého Boha, my že jsme nevěděli ničeho o tom, neb aspoň že jsme nevěnovali tomuto zažití Boha patřičné pozornosti.

Nutno však zdůrazniti, že cesta k nejvyšší lásce, ke svatému prožívání Boha, vede poznáním. Byla to žena — sv. Kateřina Sienská, jež vyřkla pravdivé slovo:

„Kdo více pozná, více miluje, a kdo více miluje, více požívá.“¹

Zažití Boha však ve smyslu moderním nepodává, přesně vzato, nižádné právě, plně platné bohopocty — v nejlepším případě je to jen karikatura, torso. Nejhlubším vztahem mezi Bohem a člověkem je: Stvořitel a tvor. Svou ideou je dílem nevyzpytatelné moudrosti, své skutečné trvání má od Boží všemohoucnosti a dobroty. Hloubkou a účinností převyšuje každý jiný vztah způsobem, nepochopitelným i samému geniu. Tento vztah podmiňuje všestrannou závislost člověka na Bohu. Není atomu, jenž by mohl býti vyňat, tím více lidský geniu a jeho královský volná vůle. Ona moc, před níž třese se moderna, již cítí, tuší a tak prožívá, je právě tvůrkyní celého člověka. A závěr? Jediný: celý člověk musí býti knězem Nejvyššího, celý člověk musí sloužiti Jemu, svému Bohu. Především však lidský duch. Než, jak má býti hlasatelem, zvěstovatelem Věčného, jak může se svobodná vůle lidská obětavě blížit Bohu, když tento hlasatel neumí ničeho zvěstovati o všemohoucnosti, moudrosti, dobré svého Tvůrce? A on též nehlásá ničeho, zůstává němý, nikoli snad proto, že jeho velitel sídlí v dálkách, nedosažitelných lidské vzdělanosti, neb že trůní za hranicemi každého možného poznávání. Nehlásá a nemůže ničeho hlásati jediné proto, poněvadž nedovolí slovu Božímu, Kristovu, i učení církve překročiti práh duše. Žádná vesnická škola není mu příliš prostá a malá: rád vchází do jejích prostor, získáváti vědění a moudrost. Ano, ještě více! Pyšná, sebevědomá mládež proudí rozsáhlými síněmi našich universit i přes nebezpečí, že u dveří stojí nohy těch, kteří dokazují, že se zde prodává omyl i blud, stejně jako učení čisté pravdy. Jediný jen nesmí nám zvěstovati ničeho, jenom slova tohoto muže oddalujeme opatrně ode dveří své duše, muže, jehož jinak rádi jmenujeme mudrcem, velikanem — ano, největším z lidí — muže

¹ Chi più conosce, più ama e più amando gusta. Lettere di s. Kat. da Siena, ed. Tommasco I, XCIII.

totiž z Nazareta. Dnes stejně jako před 1900 lety . . Ježíš dlel právě na poušti. Před očima tisícíhlavého množství vykonal zázrak rozmnožení chlebu . . Nyní kráčí po vodě jezera genesaretského, by znova kázal v synagoze Kafarnaumské . . Co se stalo potom, blíží se svou ničemností a podlostí zločinům golgotským. Tu na holém, chmurném pahorku uloupili mu pozemský, smrtelný život, v modlitebně kafarnaumské oloupili ho o autoritu jeho zářivě velkého ducha. Opustili ho — jako opouštíme idiota, jako se odvracíme od blázna. Zůstali samotni jenom Petr se svými druhý, kteří nalezli velké, pravé slovo: „Verba vitae aeternae habes — Ty máš slova života věčného.“ A dnes! Dosud nevymřelo pokolení rouhačů a lupičů Kristovy autority — žije v neslýchaném počtu! Malý — děsně malý — je hlouček těch, kteří vyslovují, jako Petr, věřice, své *Credo*. Jim však zůstane sláva: pravých ctitelů Božích, uznaných Božským tribunálem. — Následování utrhačů kafarnaumských a jejich domnělé uctívání Boha je lupičství, plné potupy a hanby.

Z milosti Boží vyvěrá nadpřirozený život.

P. M. Habáň O. P.

Podivuhodným a neodolatelným jest poměr lidské vůle k Bohu. Žádný člověk, byť sebe horší nedovedl dosud zničit v sobě divné pouto, jímž je vázána jeho vůle. Nutně touží po dobru, jejím předmětem jest dobro a nestačí jen jakékoli omezené, nýbrž naprosté dobro, nekonečné dobro, aby vyplnilo bezednou propast vůle. Pod tímto závojem všeobecného dobra skrývá se Bůh, dobro svou podstatou, a nepokojné jest naše srdce, dokud nespočine v něm (August. Confes. I.).

Bůh, nekonečné dobro, jest posledním cílem člověka. Upře-li člověk svůj zrak pevně k němu, nabývá

jeho vůle pevnosti a účinnosti použití všech prostředků, které tam přivádějí. Bůh učinil člověka pevného, postaveného do přímého směru, jímž se nesla jeho vůle k němu, svému cíli. Poznání lidské bylo tak jasné, beze všeho mraku, že rozumný tvor poznáváje sebe jako tvora, poznával ihned svou závislost na Stvořiteli, na první příčině a tímž směrem se nesla i jeho vůle a celá činnost závisela a nesla se k Bohu. Tím jeho jednání nabývalo jisté pevnosti, Bůh, poslední cíl, k němuž byl upřen, byl jeho kormidlem, jak by bez úrazu mohl vésti všechno své jednání. Člověk byl ponořen do rozjímání o Bohu, celá touha duše se k němu nesla, neb pocházela z jasného poznání pravého, nejvyššího dobra.

Hříchem se odvrátil tvor nevděčně od slunce věčné pravdy, která ho pronikala, a tím pozbyl i pevnosti v jednání, již čerpal z neochvějného přilnutí k poslednímu cíli. Tím ovšem ztratil rovnováhu ve volbě prostředků, které ho měly přivést k Bohu, vůle kolísá z pravého dobra ke zdánlivému, neb jí schází neochvějná pevnost, stává se troskou na rozbouraném moři všech vášní, které se rozbourilo zároveň vybaveno z poddanosti rozumu. Celý klid a pokoj prvního stavu závisel na poddanosti celé bytosti Stvořiteli.

Bylo třeba poznati nejdříve hloubku, kam dospěla rána hříchu, dříve než pojednáme o uzdravení lidské přirozenosti milostí Boží, jíž dospívá tvor opět ke své přirozené, přímé stezce, po níž kráčí k Bohu. Milostí se staví opět do poměru, jehož cílem jest Bůh, nabývá jisté pevnosti směřovati ve svém jednání k cíli, v němž jediné nalézá blaženosti. S milostí pak se mu dostává vznešeného duchovního organismu všech nadpřirozených ctností, zvláště lásky, jimiž jest schopen jednati přiměřeně dle svého cíle, umrtvováním a bdělostí znenáhla se tiší bouře vášní a nastává klid. Jako na hladině jezera, v němž po bouři se zrcadlí jasné nebe, tak duše znenáhla dospívá hlubiny, do níž vchází v útlé obcování s Bohem, takže pro hojnost sladkosti

Páně, jíž okouší, umírá světu a jeho rozkoším, aby žila vyšším životem Božím.

Celý postup ovšem se děje znenáhla a vyžaduje snahy celého života, aby duše dospěla tichého vrcholu lásky, kde nežije sobě, nýbrž Kristu.

Vůle tedy potřebuje nebeského léku milosti, aby se povznesla nad úzký obzor svého sobectví, k němuž směřuje téměř každým krokem, aby dosadila na jeho místo vyšší Já, Boha, by oplývala jeho bohatstvím nekonečné lásky.

Rovněž rozumu jest třeba uzdravení, neb pro vliv rozbourené hladiny vášní tápe ve tmách, místo aby ukazoval vůli a ji řídil k pravému dobru, dává se strhnouti vírem. Nesnadnou stala se člověku cesta k pravdě, čehož důkazem jsou věky a národové tápají v bludech. Jen stěží podařilo se některému učenci přirozeným rozumem dospěti k nějaké pravdě o Bohu, o cíli člověka, ač všechny tyto pravdy nepřevyšují jeho sil.

Člověk ocitl se na bezcestí se svými schopnostmi. Přichází Kristus se svou milostí, aby svědectví vydal pravdě. Poručil větru a moři, aby se utišilo, a nastalo klidné bezvětří.

Svým evangeliem zdokonalil jiskry dusící se pod popelem, jiskry přirozeného světla rozumu, udělil mu účastenství na věčném světle, ukázal cestu, pravdu a život a tím opět pozvedl marnotratného syna nejen mezi své nádeníky, nýbrž navrátil mu důstojnost dítky Božího, oblékl ho do nového roucha a poručil, aby se hodovalo. Duše povstává k novému životu, v jehož rozkoších plesá nad bohatstvím domu Páně.

Vůle milostí nabývá v jisté míře své pevnosti, rozum upírá znovu svůj zrak ke slunci věčné jasnosti, v duši otvírá se pod vlivnými paprsky Ducha sv. nový jarní život, Kristus šeptá k duši: „Budiž uzdraven, pokoj vám, hle, zůstávám s vámi po všechny dny, zůstaňte ve mně a já ve vás!“

V příštím pojednání ukážeme, v jakém smyslu milost pozvedá duši k vyššímu řádu.

Ž I V O T

Adorační modlitba.

A. Melka.

Mistr, jenž je mi svou osobou a celým svým životem nejlepší vzor adorace, dal mi též — abych tak řekl — nejlepší formulář adorační modlitby. Psal jej svou krví, svou obětní krví na kříži a vymodlívá se jej den co den v oběti mše sv.

Oběť je nejmohutnější, nejplnější a nejvyšší projev adorace: neboť je to dar jediné svrchovanosti Boží podaný na uznání naší všestranné závislosti. „Bože, Tyś můj zdroj — a můj cíl,“ vykřikl člověk, jakmile přirozeným světlem rozumu Ho poznal: „princip mého bytí a blažený můj cíl.“ (Summa II. II qu. 85. a 2.) Proto:

1. uznávám svou závislost na Tobě — tak Ti náležím a náležiti mám, jako obětní dar, ježž ke cti tvé ničím;

2. žes zdroj všeho, co mám — děkuji Ti za vše;

3. žes zdroj všeho, čeho potřebuji — prosím;

4. a že jsem se svrchovanosti tvé vzepřel a hřešil — lituji, dostičiním, odprošuji a podávám v náhradu obětní dar: dar z potravin udržujících můj život — jako bych kus života, ba celý život Tobě dluhoval; a dar krve z obětních zvířat místo krve své, která by prolita býti měla na zhlazení mých vin.

Tak oběť, přirozený projev adorace, (Summa II. II qu. 85. a 1.) vyčerpává všecken vztah člověka k Bohu čtverým tímto svým účelem: adorací (v užším slova smyslu = chválou), díkučiněním, odprošením (smírem) a prosbou. V tomto čtverém účelu jest vlastně všecko náboženství.

Proto Spasitel, jenž přišel vyučit svět klaněti se Bohu v duchu a v pravdě, vyvrcholil své životní po-

slání v oběť na kříži a v ustavičnou oběť na oltáři — v oběť chvály (adorace), v oběť díky, v oběť smírnou a prosebnou.

A proto já, který znám svou obmezenost a úzkoprsost svých modliteb, nemohu konati své adorace, svá rozjímání a své modlitby lépe, leč konám-li je na čtverý úmysl obětní a podle tohoto čtverdílného formuláře doporučeného Kristem Pánem i církví sv.

První díl mé adorace musí býti tedy — *vlastní adorace*. Všecka modlitba má míti dvojí účel: oslavu Boží a posvěcení člověka. Ale adorace zvlášť. A je zřejmé, že oslava Boha neskonale předčí ostatní účely modlitby. Vždyť tu jde o oslavu bytosti nekonečné, jež je souhrn všech dokonalostí, krásy, dobroty, hodné všeho velebení, nekonečně hodné, i kdybys od ní nie nepotřeboval, nic neměl, nic nedostal, nic jí dlužen nebyl. Ostatně nenaplníš nikdy ostatních tří účelů obětních, nechápeš-li dosti účelu prvního. Neboť kdy poznáš, jakými vřelými díky jsi Bohu povinen? Kdy vyvěře ze srdce cit vděčnosti tak mocný, že by tě strhl k díkyčinění hodnému? Až tenkrát, kdy lépe poznáš dobrodiní, jejich cenu a velikost. A tu poznávati budeš tím lépe, čím jasněji budeš viděti nesmírnou vzdálenost svou od dárce a nekonečnou vyvýšenost jeho nad sebou: zkrátka jeho majestát všeho klanění nejhodnější.

Kdy nahlédneš povinnost dostičiniti za své hříchy a viny své usmírovati? A kdy ji budeš plniti lépe? Čím jasněji budeš viděti, jak hřích je nekonečná urážka majestátu všeho klanění nejhodnějšího.

A kdy budou tryskati ze srdce tvého vřelejší a důvěrnější prosby, leč až lépe poznáš bohatství moci a síly a dobroty, moudrosti a vědomosti, skryté v majestátu, všeho klanění nejhodnějším?

Proto je klanění tak důležité: je to základní a opěrný bod veškeré modlitby.

A my? —

Ach, jak nepatrný díleček našich modliteb je věnován adoraci!! A přec by to měla býti hlavní a nej-

přednější část naší zbožnosti! Nuže — nenapravíme to?

Není to přec nic nesnadného:

Uznejme a vyznejme vždy nejprve, kdykoli před jeho velebností se objevíme, že je pánem našeho rozumu, a to se děje *úkonem víry* —; tím skláníme před ním svůj rozum: „Pán můj a Bůh můj!“ Tomáš viděl člověka, vyznal Boha: já rovněž chléb vidím, Boha vyznávám: Dominus meus et Deus meus.

A s rozumem skloňme vše ostatní: je Pán svatý, svatý, svatý — mající právo na každé hnutí naší vůle, na každý úder srdce... Vždyť jsme jen tvorové jeho, t. j. cosi, co existuje jen na jeho pokyn a na jeho pokyn hyne... Nicota... které On řekl: „Buď!“ — a tak k víře se připojuje *pokora*: „Substantia mea tamquam nihilum ante Te.“ (Ps. 38, 6.)

A že tvou mocí jsem a žiji — náležím Ti — Tys života mého jediný cíl nejvyšší... a tedy mé snahy, mé tužby, *má láska* jen k Tobě se nesou:

„Co bych jiného chtěl na nebi?

A co na zemi krom Tebe?

Být i zhynulo tělo mé a srdce mé,

Bůh bude skalou mou, dílem mým na věky.

— — — — —

Mým štěstím jest Bohu býti blízko.“

Ž. 72, 26 n.)

A proto zcela se Ti odevzdávám i *vůli svou* a přijímám vše, co se Ti líbí na mne dopustiti: nakládej se mnou podle zalíbení svatosvaté vůle své. Tuus suum ego — Tvůj jsem.

A jako klanění tak i *díkučinění* bere se touto cestou *víry, pokory, lásky a oddanosti*. Očima víry vidí duše děkující nebesa otevřená nad každým svatostánkem a z nich paterým průlivem jako vodopády milostí a požehnání řinoucí se na zemi; *přítomnost Boha živého* na zemi — jaká záplava blaha a útěchy z ní do nesčetných srdcí! Jeden průliv. Druhým proudí zátopa přesvaté krve na nesčetné oltáře v *oběti mše sv.* a očis-

fuje, obmývá a zkrasňuje celý svět a chrání jej od záhuby. A třetím vysypá se rajský dešť sv. Hostií na stůl svátostný pro nesčetné duše *k sv. přijímání*. A čtvrtým bohatý *pokrm na cestu do věčnosti* pro umírající. A pátým jako rosné krůpěje s velekněžské hlavy našeho Arona novozákonného snáší se dešť svatých svěcení a milostí kněžských na tolik kněžských rukou a srdcí, z nichž plyne požehnání a posvěcení světu celému: jsou tito kněží jen pro Svátost oltářní svěcení — z ní a pro ni je máme.

To vidí *víra*, trne sv. úžasem, diví se... A vidí, jak je zde překlenuata propast mezi tvorem a Bohem nejštědřejší: neboť darem, kterým ji zde božská blahosklonnost překlenula, není jako jinde, jen něco stvořeného, nýbrž sám Bůh! O zázraku! O dive dobroty! Díky, díky —!

Co je člověk — žes ho *takto* pamětliv.

Co je člověk, že si ho všímáš,
nebo smrtelník, že o něj pečuješ?

(Ž. 8. 5.)

Pokora takto zasypaná dobrotou Boží vidí, že je tím víc povinna milovati a se oddati Pánu tak dobrému a plniti tuto povinnost hlavně dobrým a častým užíváním daru tak vzácného:

„Čím se odplatím Hospodinu,

za všechno, co prokázal mi?

Kalich Páně za spásu zdvihnu

a jméno Páně budu vzývat.“

(Ž. 115, 3. 4.)

Ani třetí účel adorační modlitby — smír — nejde jinou cestou leč zase cestou víry, pokory, lásky a oddanosti.

Víra co dí o hříchu duši adorující? Adorátor vidí hřích nejen jako škůdce své nesmrtelné duše, kterou zbavil nebeské krásy, Boží přítomnosti, věčné blaže-

nosti... Oh — zde před majestátem moci a lásky vidí hřích v příšernějším světle: odbůjce svrchované Velebnosti je to; svatosvatá práva, která ona na nás má, nohama šlapě; nevděčník, který je schopen vraždit samu Lásku ve chvíli, kdy dává dary nejvyšší; zrádce, jenž uráží Srdce nejlepší...

Ó, jestli kde, tož jistě zde v adoraci je snadno vzbuditi lítost dokonalou.

Od toho, jenž byl uražen, sklání se pohled tvůj do propasti nicoty, která se opovažuje urážeti. Sotva kde jinde užíš svou nízkost, nehodnost tak jasně jako zde ve světle bělostné sv. Hostie. Jako Petr v loďce, když mu v záračném zalovení ryb záblesk Boží všemohoucnosti posvítí na toho, kdo před ním stál — i na vlastní jeho nehodnost, pocítil v tu chvíli všecku svou propastnou nehodnost a zvolal v pokorě: „Pane, odejdi ode mne, neboť jsem člověk hříšný“ (Luk. 8, 5). — tak se zde *ponížíš*, pro své viny i ty...

A *láska* se ozve. Láska žádající soucit a útrpnost s uraženým Bohem, a budící pevná předsevzetí nápravy. —

Srdce rozničené láskou, očistěné lítostí je teď schopno vyplniti co nejlépe i čtvrtý účel adorační: *prositi*.

Víra ukazuje prosbě adorátorově náplň veškeré milosti a pravdy... a tak blízkou... na dosah ruky. Přetéká. —

A vedle ní nuzný a chudý, který zde právem volá ve své nedostatečnosti a *ponížení*:

Já pak jsem ubožák a chudás,
Bože, na pomoc mi přispěj!

(Ž. 69.)

A když adorátor s důvěrou dětinou poprosil za sebe, vyvstává v přítomnosti lásky objímající celý svět i v jeho srdci adorujícím *láska* rozpínající své objetí všem: všem trpícím, všem potřebným, nuzným a objímá je. Co nemůže snad konati skutkem, koná zde modlitbou, totiž apoštolát a misie... „Otčenáš“ Spa-

sitelův vede modlitbu adorační do závrtných hlubin a výši a šíří.

Tak se žíví a sílí i láska prosbou: „Přijď, království tvé!“ „Ó, pojdte a klanějme se!“

Katolická obroda ve světě.

Dr. J. Král.

Pravda, dnes uznávají i naši odpůrci, že katolicismus dobývá odvážně míst v lidské společnosti, která mu byla odňata. Je těžko i největšímu sektáři popřít tento fakt, ale lze jej zlehčiti. Možno tu obrodu katolickou zlehčiti tím, když se ukáže na její důvody jako na méněcenné. Namítne se třeba, že důvody jsou venkonce citového rázu, že jsou diktovány lidskou slabostí. Člověk po válce jest vyčerpan a často není schopen velké činnosti a snad i nerad přemýšlí a nedomýšlí. Zmítá se v nepokoji vnitřním, zesilovaném nepokojem vnějším. Ovšem, jsou i takovými důvody renesance katolické ve světě. Berme člověka, jaký jest. Prozetelnost ostatně miluje i takového člověka, a i z něho se může státi milostí Boží světec. Ale jest málo správné, když se ulpívá na těchto důvodech. Nechci v této stati vyjmenovávati, jakým způsobem se projevuje vzrůst nynější zbožnosti, všimnem si raději jejích tajemných příčin.

Minulost jest propastně hluboká a pohled do těch hlubin působí závrť. Tím patřením do věků, které jsou sloupy dějin, a které mají různou tvrdost a různou barvu, se setkáváme nejen s člověkem, s jeho životem a často s jeho bolestným pádem, nýbrž stýkáme se s Vůlí, která jest vyšší než vůle člověková, a která dává směr vývoji, velikosti a neváhejme užiti toho slova, malosti lidstva. Setkáváme se s člověkem hojujícím se sebou samým, s Bohem a ďáblem. Velikosti nebo malosti nás všech jest podložen mohutný zápas. Slovo: hřích, slovo tak těžké a nešťastné, že

musila pro ně býti stvořena Kalvarie, jest od prvých hodin stvoření hybnou silou, které Prozřetelnost, dopustivši ji, ač je hrozná jako střela jedem napuštěná, užívá pro dobro člověka. Co té síle dodává tragické velikosti, tot krev nekonečné Lásky, jež stéká z kříže. Hřích jest proto čímsi hrozným, že jest popřením lásky. Cesta člověkova jest cestou od hříchu k lásce a patření na tvář Boží, konečná kontemplace, jež jest cílem člověkova žití, jest úplným a naprostým vítězstvím lásky. A každá náboženská obroda předpokládá podléhání hříchu lásce. Totéž platí o obrodě ve století svaté Terezie Ježíškovy.

Nuže, ty dvě příčiny společně a vzájemně na sebe působící a jedna nad druhou vítězí, jsou kořenem obrody: hřích a láska. Hřích v celé své příšernosti a láska v celé své vznešené a sladké velebnosti. Pod tím zorným úhlem nazíráno jeví se nám dopuštění Boží a ruka Boží v takové záři, že je možno správně viděti jen skrze slzy. Neboť na naši pýchu se usmívá milosrdenství. Kříž, který zosobňuje lásku, jest tak výmluvným zvěstovatelem milosrdenství, že při patření na kříž skoro zapomínáme na svoji zlobu.

Všimněme si po těchto úvahách tří momentů v historii lidské od XII. století. Hluboké zbožnosti rozplameněné ve XIII. věku dvěma patriarchy-zakladateli řádů, sv. Františkem z Assisi a sv. Dominikem a jejich žáky. Vlny renesance, z níž přejímá individualism a na něm staví reformace všech odstínů. A konečně nesmírného snížení člověka encyklopedickou filosofií XVIII. věku. Jsou to tři věky vryté v historii lidstva nezníčitelně.

Století X. jest černé a krvavé. Století XI. a XII. se vyznačují neobyčejně tvrdým bojem mezi světskou mocí a mocí duchovní. Canossa jest skvostnou korunou. Petr vítězí nad Caesarem, ale ve společnosti lidské se stále více stmívá. Když vystupuje svatý František a sv. Dominik, jest lidstvo i když věřící, nábožensky slabé. Mravní život upadá i v klášteřích, falešní reformátoři ničí květy víry, bohatí nenávidí chudých,

křesťanská láska jest pošlapána. Hřích jest v purpuru na trůně, odkud svrhl ctnost. A jako kdysi hřích přinutil Lásku k oběti, tak tehdy hřích nutí Lásku, aby dala lidstvu dar, jímž by byl přemožen. Milující Dárce dává sv. Františka a sv. Dominika a sv. Kláru a sv. Tomáše Aquinského a toho posledního dává spíše pro doby budoucí. Poněvadž láska Boží jest milosrdná, obdarovává člověka nejbohatěji tehdy, když jest v největší bídě postaven. Když je tou bídou vnitřní již tak zkrušen, že se blíží zoufalství. A to jest nadějí i pro naše století, v němž hřích a v jeho důsledku bída mravní jako by pronikly všude. Milosrdná Láska nám dala v té naší ubohosti veliký dar sv. Terezií Ježíškovou a lze doufati, že ta Láska nás obejmě tak silně, že se nedostaneme z její náruče, v níž nám bude tak sladce a blaženě. Nezapomeňme jednoho: Všechny konverse, jichž je dnes tolik a tolik, se dějí z potřeby lásky u člověka. A ten zvroucněný život náboženský ve Francii, v Itálii, v Anglii, v Německu, ve Španělsku, jinde a jinde, jest hudbou lásky. Láska předpokládá poznání a poznávání jest činnost rozumová.

Františkáni a dominikáni, pokorní a inteligentní a vždy milující změnili lidstvo. Ovšem ne všechno. Pýcha lidská je nezníčitelná a vynalézavá. Namlouvá člověku, který rozumem dosáhl výšin, že jest bohem. Renesance a reformace, které znamenají zbožnění člověka, zapomenuvšího na kříž a na slzy předků pod ním prolévané, mají společný základ: pýchu. Jak rozdílný jest naturalism renesance od naturalismu sv. Františka? Jak odlišný jest duch reformy Lutherovy, Calvinovy, Zwinglovy, Husovy od ducha reformy sv. Františka! Na jedné straně pokora, na druhé straně pýcha. Nebezpečí bylo tím větší, čím důkladnější bylo zdůvodňování filosofické. Po sv. Tomáši Occam a Luther! A kdyby nebylo sv. Tomáše, byla by byla snad zničena víra v celé Evropě. Odstraňte sv. Tomáše a ničím církev, pronesl kterýsi reformátor a neřekl těmi slovy jen lesklé fráze. Tridentský koncil, který zarazil rozpínavost bludu, jest pln ducha sv. Tomáše. Sv. Tomáš

zachránil Evropu a zachraňuje ji i v dnešních dobách. Pýcha rozumová byla poražena sv. Tomášem a jest jí poražena i dnes.

Racionalism encyklopedistický a racionalism kantovský jsou květy na stromě renesance a reformace, květy později rozkvetlé, ježto přetvořování lidstva trvá déle než přetvořování člověka. Osmnácté století se mrzce smálo, o to jest nižší století XVI., které ještě klnulo. Století XVI. se rouhalo, tvrdíc při tom, že věří, a v tom jeho omylu jest bolestná tragédie. Století XVIII. se rouhalo, smějíc se a nízce hřešíc a nevěříc. Nebot k víře je třeba velikosti a toto století velikosti nemělo. Je třeba prostoty a toto století jest i se svým Rousseauem rafinované. Proto trest, který Prozřetelnost seslala, byl krozný, byla jím veliká revoluce. Byl tak hrozný, že bylo třeba k usmíření uraženého Boha krve nevinných.

Láska je trpělivá a vynalézavá. Je trpělivější a vynalézavější než hřích. Svatý Pavel, dítě veliké lásky Ježíšovy, to řekl krásně ve své slavné písni o lásce (V I. listu ke Korintským). Nuže, ta Láska mohutná, ježto nekonečná, trpělivá, ježto milosrdná, vynalézavá, ježto milující, ta Láska Tvůrce ke tvorů, jenž jest dílem lásky, dopustila utrpení a bolest, aby zachránila člověka. A jediná bolest byla dosti velikou v očích Božích, aby byla novým nástrojem k zachránění Francie a jiných zemí. Jediné bolest byla tak vznešená, že jí Bůh užil k záchraně Anglie před rozkladným protestantismem, katolicismem, který tam nesli vyhnanci katoličtí z Francie. Pronásledováním byla zesílena víra a rozhojněna naděje a rozpálena láska.

Člověk vcházející z XVIII. století branou revoluce do století XIX. jest rozpoltěn. Nemůže se smáti cynickým smíchem Voltairovým, ježto do jeho ucha zaléhá ustavičně lkání a místo kletby slova odpuštění, jejichž síly nic nezdolá. Člověk prvních desítek let XIX. věku nechce žít jako žil jeho předchůdce a nemůže hned najít světlo, které by ho ostatně oslepilo, ježto byl jeho zrak zesláblý. Musset, básník, jenž vyzpíval

vnitřní chvění a zmítání tehdejšího člověka, napsal, že by chtěl věřit v Boha, ale on neexistuje. Ale člověk přece k němu šel a spěchal rychlými kroky. Romantismus jest výrazem a hlasatelem toho spěchu a nelze jej odsuzovati. Romantismus ukázal člověku jedno: Krásu středověku. Ukázal tu jinou a oslňující krásu člověku, který nevěřil skorem v žádnou krásu. Ukázal mu krásu středověkého umění a dával tušiti i krásu liturgie. A tím dával tušiti krásu Boha. Lidstvo tehdy nepotřebovalo sv. Tomáše, lidstvo rousseauovsky nahlášené potřebovalo Chateaubrianda. Nesnižují tím velikosti sv. Tomáše, nikoliv. Jen ckeci říci, že Prozřetelnost znala člověka a věděla, jak ho vyvésti z prachu a jak ho naplniti touhou po věčnosti a kráse duchovní. Romantismus doplňoval harmonicky dílo obětí revoluce. Romantismus ukazuje na středověk, vzbuzuje lásku ku přírodě a ukazuje na heroismus křesťanský, připravoval člověka. Nestudoval ještě středověké filosofie, ale budil touhu po ní. Připravoval půdu a toho bylo třeba a to bylo jeho posláním. Největší pěvci a tvůrci romantismu upadli v pantheismus, ale tehdy již po novém utrpení a před novým utrpením Francie a s ní jiné země se probouzely.

Cesty Prozřetelnosti jsou nevýzpytatelné. Když nám nechápajícím a nevidoucím daleko, poněvadž bychom musili býti světci, abychom dále prohlédli, nuže, když se nám zdá, že dílo božské hyne, že jest ohroženo a opuštěno, ono se chystá k výboji. Jak máme hleděti na ten scientismus a racionalismus druhé polovice XIX. stol., jenž zaměřuje téměř celou Evropu, všude působě hroživě na těžce se rodící víru po dřívějších otřesech? Věda jásá, že potřela víru. Pokládá se za všemohoucí, není prý pro ni žádného tajemství. Není Boha, není nesmrtelné duše. Člověk svým rozumem vše obsáhne, vše pronikne. Zkrátka, věda slaví triumf a proti ní se zdá křesťanská filosofie, která začíná býti intenzivně pěstována, velice nepatrnou a malíčkou. Zednáři vládou téměř ve všech státech. Německo prodělává kulturní boj, v Rakousku liberalismus shoví-

vavě trpí mlčící církve, Itálie klně papeži. Socialism proniká jako nové spasitelné náboženství do dělnických vrstev. Literatura se chlubí naturalismem, který proti bolesti křesťanské staví radost čistě pozemskou, již chce překonat katolicism. Bůh to vše dopouští, máje při tom svůj cíl: „Člověče, jako by říkal, dopouštím vše. Dokaž, čeho jsi svými schopnostmi schopen!“ Ach, nebyl všeho schopen. Věda a filosofie nemohla dáti člověku vnitřní pokoj a vnitřní štěstí. Filosofie neuspokojila jeho rozum. Velikost člověka tkví v tom, že jest stvořen k obrazu a podobnosti Božímu. Že je tak velký, že ho nenasytí konečné. A ta přirozenost člověka zvítězila. Člověk, kterému dávali se hřmotem konečno, potřeboval a toužil po nekonečnu. Nepokojné bylo jeho srdce, dokud nebylo naplněno Bohem. Toť příčina četných konversí ke katolicismu před válkou, která se projevovala hlavně mezi mladou inteligencí. Prozřetelnost užila lidské pýchy k naplnění člověka štěstím a pokojem, jichž svět dáti nemůže.

Auprostřed vítězného jásání racionalismu a atheismu a socialismu a liberalismu vydává nesmrtelný papež Lev XIII. encykliku „Aeterni Patris.“ Zatím co racionalism jest na všech stranách veleben a přijímán, veliký Lev XIII. hlasem všude slyšitelným volá, že jediné pravou filosofií, která zachrání lidstvo před pohromou, jest philosophia perennis, filosofie sv. Tomáše A. Svět se směje ve své pýše tomu hlasu náměstka Kristova a zlostně laje, když ten prostý papež Pius X. dává do kletby modernistické these a jejich hlasatele, kněze většinou. Proč se směje a proč laje? Cítí bezděky a musí si chtít nechtít přiznati, že jeho pýše hrozí veliké nebezpečí. Proto byl tak ostrý a jest boj proti scholastické filosofií, která však již zvítězila, jak svědčí to veliké thomistické hnutí ve světě. Sv. Tomáš zachraňuje opět Evropu a s ní celý svět od smrti bludem.

Po válce zříme, jak se hortí církve, spočívající na bludu, a jak mohutní církve, stojící na skále pravdy. Blud rozděljuje, pravda sjednocuje. Blud jest anarchie, pravda jest řád. Církve jediná chrání řád a proto její

velikost v nynější době tolik vyniká. Cum exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum. Až budu povýšen, všechno k sobě potáhnu. Církev jako krásná věž života vábí k sobě lidstvo, které zakusilo trpce, co znamená žítí bez ní. Lidstvo potřebuje jednoty, volá po sjednocení a sjednocení jest možné jedině v lásce. V lásce Boží.

Pius X., když nabádal ve své encyklice ku častějšímu, ba, dennímu přijímání, když vybízel i děti, aby se účastnily hostiny nebeské, děl, že budou malí světci. Jsou malí světci a jsou strůjci té obrody, která jest v dobách temných takovou nadějí. Eucharistie tvoří poklady, tvoříc světce, a z těch pokladů jsou hojně obdarováni, kdož jsou chudi. Lidstvo bez Boha, ba, stavějící se proti Bohu, jest chudé, a poněvadž Láska Boží odpouští a smilovává se, za vzdor odplácí největším darem: milostí obrácení. Myslíte, že by bylo jinak možno vysvětliti ta obrácení největších odpůrců katolicismu, jichž jest přece tolik?

U nás snad nelze ještě příliš hovořiti o obrodě náboženské. Ale u nás jsou též katolíci, kteří se umějí modliti, kteří rádi přijímají Tělo Páně, a kteří se snaží o svatost. V absolutnu jest náš úkol ohromný. Každý z nás se může státí stavitelem chrámu. Proto jsem nejspíše psal tuto stať, ve které jsem neuváděl zářivé příklady nynější zbožnosti, ale sledoval tajemné působení lásky Boží. Což kdyby tak každý čtenář tohoto časopisu obětoval denně jeden Otčenáš a jeden Zdrávas a ročně jedno přijímání za renesancí katolickou v naší zemi?

Končím otázkou, která jest nadějí: Vždyť všichni věříme v obcování svatých.

Bileam.

Dr. V. Zapletal O. P.

Bileam odvětil vážně a velebně: „Tak musím mluvit, jak Bůh káže.“

Po tomto prvé nezdaru nevzdal se Balak přece vši naděje, nýbrž řekl kouzelníkovi: „Pojď se mnou jinam (na jiné místo), odkud přehlédneš Izraele: a tam ho prokleješ.“

Vyhledal místo, odkud bylo viděti lépe cizí národ; celý národ izraelský přece nebylo viděti. Bylo to vyvýšené místo nad hřbet horstva Fasgy; i tam dal Balak vystavěti sedm oltářů a obětovali každý býčka a ovci na všech oltářích.

Král musel opět zůstat u zápalné oběti, kdežto kouzelník poodešel a radil se s Bohem. Úzkostí hučelo Balakovi v hlavě a jeho srdce prudce tlouklo.

Když se Bileam vracel, tázal se ho král: „Co oznámil Bůh?“

Bileam odpověděl:

„Stůj, Balaku, a slyš,
poslouchej, synu Seforův!

Není Bůh jako člověk, by klamal;
není jako zrozenec lidský, by se měnil.
Rekl-li něco, jak by toho neučinil?
Promluvil-li, jak by toho nevykonal?

Uloženo mi, bych žehnal,
požehnání zabránit nemohu.
Není modly v Jakobovi,
sochy v Izraeli neviděti.

Hospodin, jeho Bůh, je s ním,
jásot z králova vítězství v něm (zní).
Bůh jej vyvedl z Egypta,
síla jeho podobá se zubru.

Není hadačství v Jakobovi,
není věštění v Izraeli;
časem svým se oznamuje Jakobovi
a Izraelovi, co Bůh učiní.

Národ (ten), hle, jako lvice bude vstávat
a se zvedat jako lev;
nelehne si, dokud kořisti nezhltní,
dokud se krve usmrcených nenapije.“

Balak zbledl, když plynula se rtů Bileamových
slova požehnání a pak oslovil kouzelníka: „Nemů-
žeš-li zlořečiti, aspoň přece nežehnej!“

Bileam odpověděl: „Neřekl jsem ti, že mně bude
možno činiti jen to, co mně Jahve přikáže?“

Chvilí se Balak rozmýšlel a pak pravil kouzelní-
kovi: „Pojď, zavedu tě ještě na jedno místo. Snad zalíbí
se Bohu, abys jim mohl odtamtud klnouti.“

Zavedl Bileama na vrchol hory Fogor, který shlíží
s výše do pustiny. Odtud bylo viděti nejlépe národ
izraelský.

Balak vystavěl podobně i zde sedm oltářů a připravil
k oběti sedm býčků a beranů.

Bileam upřel oči na step, na níž tábořily kmeny izra-
elské. Zůstal bez pohnutí a za okamžik upadl do vytr-
žení, v němž připadl naň duch Boží a prorokoval těmito
slovy:

„Mluvil Bileam, syn Beorův,
řekl muž se zavřeným okem,
pravil ten, jenž řeči Boží slyšel,
patřil na to, co mu Všemohoucí ve vidu ukázal,
sražen byl k zemi a pak otevřel oči:

Jak jsou krásné stany tvé, Jakobe,
a tvé příbytky, Izraeli!
Jako údolí plná hájů,
jako podél řek svlažované zahrady,
jako stany, jež postavil Hospodin,
jako cedry blízko vody.
Voda teče z jeho okovů,
výsev jeho v hojné vláze.

Vyvýšen bude král jeho nad Agapa,
jemuž království bude vzato.

Bůh je vyvedl z Egypta,
síla jeho podobá se zubru;
bude hltati národy, své nepřátele,
kosti jejich přerážeti
prostřelovati svými šípy.
Natáhnuv se leží jako lev
neb jako lvice, kterou buditise nikdoneodvází.

Kdo ti bude žehnati, bude sám požehán,
a kdo bude ti klnouti, mezi kleté bude zařazen.“

Tedy i tentokrát kouzelník žehnal. Balak se roz-
hněval na vidce, ale snažil se potlačit své rozčilení.
V zoufalství spráskl ruce, protože podle mínění všech
současníků byl přesvědčen, že se vyslovená kletba
nebo požehnání nedá již změnit.

Když tedy už všechna naděje v kouzelníka byla
ztracena, řekl král k Bileamovi: „Povolal jsem tě, abys
proklel mé nepřátele. Protože však jsi jim třikrát po-
žehnal, můžeš se vrátiti domů. Chtěl jsem tě bohatě
odměnit, ale Jahve tě připravil o chystanou poctu.“

Majestátně se vydal Bileam na zpáteční cestu a Ba-
lak se s ním vlídně rozloučil i přes svůj hněv, neboť
vládlo tehdy obecné mínění, že nikdo nesmí urážeti
kouzelníka, nechce-li za svou urážku pykati.

Obrácení.

Dr. Fr. X. Novák.

Po obrácení.

Doba po obrácení je doba *duševního klidu*.

Přestaly těžké duševní boje. Přestalo tápání ve tmách
a mlhových pochybností. Přestala nerozhodnost a ne-
jistota našeho duševního stavu. I na venek odstoupili
mnozí, kteří nám bránili, nás přemlouvali, zdržovali a
brzdili. Ustoupil jarmack světa a nastalo utišení. Uti-
šení ne nepodobné onomu, o kterém nám vypravuje
sv. evangelium (Mat. 8, 24—27).

Jest takovým duším jako plavci, který po bouřné plavbě dospělochranného přístavu. Jako vojínovi, který z těžké, dlouhé války se vrátil do tichých poměrů domácích. Jako nebezpečnou nemocí zmítanému, když se navrátilo zdraví a s ním jistota života.

*

Doba duševního štěstí.

Všichni konvertité to doznávají. Již ten přechod z bouře do zátíší, z boje do míru, z pochybnosti do jistoty je sám o sobě pramenem oblažujícího vědomí. K tomu přistupují stále nové a nové objevy drahocenných, dříve netušených statků duševních. Nový, ničím nepotřísněný šat duševní. Nové, nepoznané štěstí obcování s Bohem ve sv. svátostech. Téměř nově odkrytá sladkost modlitby. Pořád hlubší vnikání do sv. pravd, pořád dokonalejší s nimi splývání. Takové štěstí dá se připravovati jen ku štěstí onoho člověka, který, nalezná skrytý poklad, s radostí nad ním jde a všechno prodá, co má, a koupí pole, kde je ten poklad (Mat. 13, 44). Anebo ku štěstí oné ženy, která po úsilném hledání našla ztracenou drachmu (Luk. 15, 8 násl.). Anebo, chcete-li, ku štěstí objevitele, který po dlouhém bloudění, po mnohých nebezpečích a zklamáních objevil novou zemi, krásnou, úchvatnou, plnou nebeských tajemství a darů.

*

Doba duševního pokroku.

Nikdy není duševní pokrok člověku bližším, nikdy si jím člověk není jistějším. Různé vášně jako by byly usnuly, není cítit jich útoků a záchvatů. Následky hříchu dědičného jako by nestávaly: srdce, vůle, rozum, všechny síly duševní znají jen jeden směr: Boha a jeho sv. vůli. Modlitba v ten čas není námahou, nýbrž sladkou odměnou. V ten čas hodiny na modlitbě ztrávené zdají se krátkými chvílemi. V ten čas učí se člověk na-

pamět mnohým krásným modlitbám, které mu zůstanou jako poklad po celý pozdější život. V ten čas duše nekráčí, nýbrž spěchá; běží, letí na cestě k Bohu.

Opravdu letí, opravdu nekráčí? Opravdu. Ale ne ani tak ze síly vlastní, jako spíše z milosti dobrotivého Boha, *který ji chová v náruči své jako matka dítě*. Dítě v náruči matčině bez námahy dojde daleko a přece vlastně nedojde tam samo, nýbrž matka je tam *doneše*. Tak je s duší v té první, *sladké* době po obrácení. Platí o ní slovo sv. Pavla: *lac volui potum dedi, non escam* — mlékem jsem vás napájel, nikoli tuhým pokrmem, kterého jste dosud nemohli snést (I. Kor. 3, 2). Doba, kdy Bůh i tuto nově obrácenou duši bude krmiti tuhým, ale zdravým chlebem utrpení a zkoušek, ještě nenadesla, ale přijde, přijde později, až Bůh to uzná pro ni vhodným.

Má i svá nebezpečí a své obtíže ta doba.

Obtíže může si připravit sám obrácenec svou jakousi přemrštěností, jednostranností, duševní nevyrovnaností, nemotorností, s níž obvyčejně v novém životě pojímá a plní zákon Páně. „Nově obrácení a zamilování jsou často nesnesitelní sobě i jiným,“ praví sám takový jeden konvertita, P. Verkade.¹ *Non neophytum*, ne novověrce, varuje již sv. Pavel (I. Tim. 3, 6), běží-li o jisté úřady v církvi.

Někdy může právě tato upřílišená horlivost při nedostatečném ještě a nevyspělém poznání duševním vésti i k t. zv. *skrupulositě*, která všude a ve všem vidí těžké hříchy a sama sebe zbytečnými úzkostmi trápí. Dobrý duchovní vůdce (který vůbec při díle konverse je veliký dar Boží!) dovede tento mrak duševní úzkostlivosti brzo zaplašiti.

Ba i ta duševní sladkost, o níž nahoře byla řeč, není bez nebezpečí. *Aby obrácenec v ní nehledal podstatu duchovního života*. Aby si to falešně nevykládal, až Bůh mu ten dar vezme a postaví ho na tvrdou cestu samostatného snažení duchovního. Pro každého nadejde

¹ Die Unruhe zu Gott. Herder, Freiburg i. Br. 1920. Tam podává historii svého obrácení.

jednou taková doba. A tu mnozí nad tím ztratí správný duševní směr. Trápí se zbytečnými výčitkami, jako by sami ten stav byli zavinili a Bůh za trest jim byl odňal milost svou. Podnikají různé pokusy, aby se ten prvotní stav jim znovu vrátil. A když se tak nestane, upadají v malomyslnost, ochabují v modlitbě, i sv. svátosti počnou zanedbávati, až i úplně propadnou netečnosti a vlažnosti.

Kristus Pán mluví o obrácencích, při nichž poslední věci jsou horší prvních (Mat. 12, 45), a sv. apoštol Petr užívá obrazu o psovi, který se vrátil ke svému vývratku, a o svini, která vykoupavši se, šla opět se válet do kalíšťe bláta (2 Petr. 2, 22). Aby nikdo, i při největší horlivosti prvotní, nepoddával se nebezpečné a klamné jistotě.

*

Doba duchovních líbánek, abych tak řekl, trvá různě dlouho po obrácení. Čím energičtější je duše, tím bývá obvykle kratší. Jako matka dítě plenkám odrostlé staví na zem, aby samo chodilo, odstavuje je od prsu, aby si zvykalo na tvrdý, ale živný chléb dospělých, tak to činí Bůh s duší obrátence, když uzná ji dosti silnou k dalšímu samostatnějšímu životu duchovnímu. Ten další život duchovní pak podobá se cestě pouští, tvrdé, s mnohými útrapami a odříkáními spojené, kde oasy radosti pravé a hluboké sice nescházejí, ale přece jen oasami jsou, aby duše nezhýnula únavou a vysílením. Šťasten, kdo na té cestě vytrval, až ho zavolá Pán. To je ta cesta obvyčejná do nebe.

Je ještě cesta jiná, podobná putování v Alpách, brzy nad propastmi mimořádných utrpení a zkoušek hrdinsky snášených, brzy údolími rajských krás a útěch. To je cesta mimořádná, cesta vyvolených milácků a svatých Božích samých.

Křesťanská forma umělecká.

Dr. Jar. Hruban.

Nová doba, zdá se, jest málo přízniva i křesťanskému umění i křesťanské estetice. Jako by nebylo možno najítí spojení mezi uměleckými ideály moderních věků s požadavky a tužbami křesťanského názoru. Avšak nemysleme, že věci dospěly již tak daleko, nebo jsou ještě tak daleko, že s uměleckým dílem, které ve svých rozumových prvcích se odnáší ke kředu křesťanskému nebo s estetickým zkoumáním, jež se opírá o filosofii církvi doporučovanou, nebylo by možno úspěšně předstoupiti před kompetentní forum. Mohli jsme pozorovati, s jakým uznáním a respektem od vynikajících myslitelů byly přijaty Oskara Katanna: „*Ästhetisch-literarische Arbeiten*“, vydané Tyrolů ve Vídni (Innsbruck, Mnichov) roku 1918. Autor v nich zdůrazňuje cenu tradice jako duchové moci, žádá dělbu práce a pokračování v díle, spolupráci individuí a generací, sepětí všeobecného a trvalého s individuálním a proměnlivým. Nepodceňuje synthetického prvku, který též leží v eklekticismu. Opakováním neztrácí pravda ničeho na své ceně. V duchu této metody načrtává Kattann novoscholastickou teorii krásna, systém umění, teorii tragična atd., všude při tom se vypořádává pečlivě s vědeckou tradicí. Hluboce a krásně naznačuje vztah nauky o Trojici k pojmu krásna. — Bylo uznáno a s povděkem konstatováno, že i když estetický objektivismus u Katanna jest nesen objektivismem theologicko-metafysickým, neznamená to, jak jeho studie ukazují, žádné brzdy pro rozdělení práce a pokrok díla v estetickém oboru. To stačí, aby bylo prokázáno, že theologicko-metafysický objektivismus může se uplatňovati i v nejnovějších problémech estetických.

V jakém poměru jest světový názor křesťanský, resp. katolický k umělecké tvorbě současnosti? Nepřekvapí nás, že umění současné ve svém celku není živeno ze zdrojů náboženských: při celkovém odnáboženštvání

života nelze ani v umění očekávat náboženské inspirace. Nemám tu naprosto na mysli námětů náboženských, o ty není ani v dnešním umění nouze: jde o to, abychom zjistili, zda forma uměleckého díla má něco z křesťanského ducha, z křesťanského pojmání světa a života. Takových otázek nelze rozřešit jedním slovem: vyžadují studia odborného a detailního; za to však výsledky obohatí měrou často netušenou naše poznatky.

Pokud vím, nebylo dosud v umění soustavně psáno s tohoto stanoviska, totiž o dějinách křesťanské formy v umění. Toto téma stane se tím naléhavějším, čím mocněji snad bude přibývat hlasů, které by chtěly ztotožňovat tuto křesťanskou formu umění s křesťanským náboženským uměním a které by v důsledku tohoto nesprávného zúžení pojmového chtěly prohlašovat, že náboženské umění křesťanské dnes odumřelo a že o vlivu křesťanské inspirace umělecké není již možno mluvit. — Katolické náboženství nemusí hledat apologii své pravosti v tom, co blahodárného vykonalo pro uměleckou kulturu; avšak projeví-li se vskutku nesmírný význam jeho pro ni, snad docílí se aspoň tolik, že vážněji a poctivěji se jím budou obírat také ti, kteří dosud jsou ho úplně vzdáleni.

Křesťanskou formou uměleckou chtěl bych tedy nazývat všechnu strukturu uměleckého díla, která vznikla jako adekvátní výraz umělecký z křesťanského pojetí světa a života. Tento vznik může býti zcela uvědomělý, ale též více podvědomý nebo zcela neuvědomělý, historicky úplně dokazatelný, jindy zatím jen tušený nebo předpokládáný. Rozlíšíme-li přesně náboženský obsah od jeho formy, mohou ovšem nastati případy, že t. zv. náboženské dílo obsahem nebude se projevovat formou náboženskou, že naopak setkáme se s náboženskou formou na díle nenáboženském (areligiosním) a ovšem též s díly nenáboženského obsahu a nenáboženské formy, jakož i s díly náboženskými, vyjádřenými náboženskou formou. Čím jasněji postihneme, co vykonalo a co znamená křesťanství v ději-

nách, tím bezpečněji budeme moci stanoviti formy umělecké, které vytryskly z křesťanství. Je-li ve Vy-
cpálkově „Kantátě o posledních věcech člověka“, díle
nesporně křesťanském i námětem, vzatým ze dvou mo-
ravských lidových písní, i úmyslem skladatelovým,
jímž byl protest proti materialismu a poukaz k du-
chovním statkům, používáno častěji věčné formy hu-
debního projevu, fugy, poněvadž se v básni jednalo
o věčné pravdy (srv. „Listy hud. Matice“, listopad
1922), pak smíme právem tuto formu zváti křesťan-
skou formou uměleckou.

Vznik hudební formy fugy možno ovšem přičítati
k oněm tisícům nevypočítatelností ve světovém dění,
avšak z toho, jak a kde byla přijata a pěstována, jsme
oprávněni souditi, že zvláště vyhovovala křesťanskému
náboženskému pojmání. — Š čímsi poněkud podob-
ným sledujeme se v chorálu gregoriánském. Jakmile
hudba byla zbavena pout prosodie, byl styk s antikou
po té stránce přerušen. Tón byl svoboden. Duším „bar-
barských“ národů bylo vítáno bujné, fantastické hýře-
ní v melodii odpoutané od slova. Snad koptické církve
to byly, které vyjásaly v mocných liniích melodic-
kých své allelujah, jež pak ve formě důstojnější chrá-
mů, ale nezkráceno na své mohutnosti, přešlo do zpěvu
řecké a římské církve. Jest to zřejmě již projevená sna-
ha vysloviti to, v čem selhává řeč. Durandus pozna-
menává: „... pneuma však či jásot jest nevýslovná
radost myslí nad Věčným a pneuma klade se jen na
poslední slabiku antifony, aby se naznačilo, že Boží
chvála jest nevyslovitelná a nepochopitelná. Pneuma
znamená radost života věčného, již žádné slovo vyjád-
řiti nedovede, proto jest též pneuma hlas bez určitého
vyznačení.“ O dosahu takových a podobných zjevů
ve starověké hudbě, o hudbě jako umění par excellence
křesťanském byly psány celé knihy a nemohu více za-
tím než k nim odkázati.

Filosofická idea absolutna i souvztažná idea relativ-
nosti vynikly ve svém významu až kvasem křesťan-
ským; analogicky jest tomu s uměleckými formami,

kteřé jsou jakýmsi přetlumočením těchto ideí v mluvu jednotlivých umění.

Vracím se k Vycpálkově „Kantátě“. Ve spojení s námětem i forma akordů a jejich spojů jest v poslední příčině vytrysklá se stanoviska křesťanského názoru světového; veškerá tíha a inadekvátnost světa oproti tužbám duše lkající po slitování Božím jest v oněch disonancích, které nemohou dospěti svého rozvedení, a tíha země ozývá se ještě ze závěrečného:

nezapírej se mne,
nebs ráčil stvořiti mne,
k obrazu svému, Pane!

kteřá, ač vyvrcholuje v čistém, jasném dur, přece končí otevřeným h-d-fis-a vlekouc takto až před trůn Slitování všechny pády a poklesky křehké duše lidské.

Nemohu se pokusiti dále o letmý rozbor ani jednoho jiného díla uměleckého, již proto ne, že každé dílo vyžadovalo by studia nejen své definitivní podoby, ale i svého vzrůstu. Přišlo by na řadu starokřesťanské umění, zvláště hrobkové malířství, starokřesťanské mosaiky, básnická forma (v nejširším slova smyslu) Dantovy „Božské komedie“, ať jmenuji jen některé z vrcholů. Ale křesťanská forma umělecká naprosto nekončí středověkem. Vynoří se, ne-li dříve, zvláště patrně v hnutí romantickém; stačí, abychom srovnali úsilí o soukromé dílo umělecké (Gesamtkunstwerk), jak se ztělesňuje gigantickým činem R. Wagnera s výrokem z jeho „Náboženství a umění“: Své nejvzácnější dědictví zanechala nám křesťanská církev jako vše lkající, vše říkající, znějící duši křesťanského náboženství — abychom plně byli přesvědčeni, že nejen ta neb ona forma umělecká, nýbrž umělecká tvorba vůbec jest stále svlažována nepřetržitě proudícími zdroji věčné nespokojenosti a touhy po království, které není s tohoto světa.

Proto ještě na jediné správné cestě jsou ony snahy, které se pokoušejí o obrodu křesťanského umění nejen

se zevnějšku studiem a technickým cvikem, nýbrž které z nitra znovu intenzivně křesťanského usilují dáti křesťanskému umění jemu vlastní křesťanskou formu. Tak počíná si na př. umělecká škola italská „Beato Angelico“ v Miláně snažíc se uvésti své chovance takto ke kořenům křesťanské inspirace.

Jest to konečně jediný kruh, v němž se vše točí: z intenzivního křesťanského života vytryskne zase velké umění ryze křesťanské, které musí býti světu zjevením, poněvadž nevyčerpatelné jsou poklady, za jejichž clonu víra patří a toto umění zase vynutí si uznání a úctu a také získá mnohé myslí, které jinak rosou milosti sotva mohly by býti svlaženy.

Hrozné místo.

P. Marian Schaller, O. S. B.

Jakob utíkal před svým bratrem Esauem, jež byl připravil lsti o práva prvorozených, do syrské Mesopotamie. Na cestě z Bersabe do Haranu přišel na jedno místo, o němž nevěděl, že bylo už od Abrahama posvěceno, a chtěl na něm po západu slunce přenocovati. Vzal jeden z kamenů, které tam ležely, položil si jej pod hlavu a spal na tom místě. Tu viděl ve snách žebřík stojící na zemi, jehož vrch dotýkal se nebes. Andělé Boží vystupovali a sestupovali po něm. Hospodin pak stál nad žebříkem. Když Jakob ze spánku procitl, pravil: „V pravdě Hospodin jest na tomto místě, a já jsem nevěděl.“ Pln úžasu pokračoval: „Jak hrozné jest toto místo!“¹ (2. Mojž. 28, 10—17.)

Starý zákon používá často slova „hrozný“, „hrůza“ ve spojení s Bohem nebo božským. Jméno Boží je „svaté a hrozné“ (Ž. 110, 9). Člověk nemůže přímo pohlednouti na Boha, aniž hrůzou nezemřel. Svatost a velebnost Boha musí každého, kdo ji uzří, rozdrtití. Nikdo bez zničení nemůže zaslechnouti přímo Boha

¹ Není tu nic jiného než dům Boží a brána nebeská.

mluviti. Živá představa přítomnosti Boží člověka děsí.

Místo, na kterém spočinul židovský patriarcha, svatostánek při putování vyvoleného národa pouští, ba i přeskvostný Šalamounův chrám v Jerusalemě jsou pouze stínem toho, co představuje chrám křesťanský.

Pocituješ onu hrůzu před Božstvím, které se tady skrývá? Pozoruješ zde onen neviditelný pohled Boha, který svým absolutním právem všechno proniká, všeho se zmocňuje, vším hýbe? Znamenáš na sobě, jak postupuje každý atom tvé bytosti? Že není možnosti uniknouti Mu, i kdyby nás přikryly hory a pahrbkové? Uvědomuješ si, že toto místo je Mu obzvláště vyhrazeno, ačkoliv je všude, neboť všechno jest jeho?

Jak to, že ubohý lidský tvor vyhrazuje Tvůrci místo v jeho stvoření? Zajisté, že se neodvažuje tvrditi, že Bohu dopřává pouze tohoto místa, nýbrž chce sám sobě pouze uložit povinnost zde zvláštním způsobem uctívati Nejvyššího, jelikož nedovede vždy a všude se Mu náležitě klaněti.

Bůh žárlivě stráží toto místo, na němž Mu svobodný člověk chce sloužiti, a proto je vyplňuje hrůzou své svatosti. Nemysleme si, že to slůvko „hrůza“ je příliš silné. Pro mnohého člověka nemá dosti síly, aby ho vychovalo pro dobro a ctnost, pro čistotu a svatost a odvrátilo od špatnosti.

Duchovní zrak člověka zbožného znamená v chrámě nejen zvláštní přítomnost Boží a její svatou hrůzu, nýbrž vidí i sestupovati s nebe a opět do něho vystupovati zástupy nebeských duchů, kteří se účastníují všech liturgických konů a tajemství. Již David o tom mluví, že bude „před zraky andělů“ Bohu pěti. Sv. Benedikt z Nursie nabádá své duchovní syny k uctivosti při bohoslužbách poukazem na přítomnost andělů, s nimiž mniši společně Boha oslavují.

Jaká hrůza by nás obešla, kdybychom spatřili jenom jediného nebeského posla v jeho duchové kráse! A to by byl pouze sluha Boží, jenž sám se chvěje před trůnem Pána!

Všekeru hrůzu křesťanského chrámu a oltáře po-

znají jednou ti, kteří opovrhují svatým hněvem Boha, jenž by je mohl okamžitě zdrtiti, a neuctivostmi a špinavostí duševní poskvňují toto místo nejvyšších tajemství a činí z něho peleš lotrovskou.

Hrůzu křesťanského chrámu poznají, kdož jej navštěvovali, a ačkoliv v něm slyšeli a viděli svaté věci, přec je neslyšeli a neviděli, kdož v něm přijímali milosti a povrhli jimi na smetiště hříchů ve svém srdci. Všichni, kdož sice často chrám navštěvovali, ale svým chováním a životem uvedli svatá místa, zbožnost, modlitbu i křesťanství v posměch, nenávist a opovržení.

Hrůzu křesťanských svatyní poznají, kdož tato místa nemilují, jim se vyhýbají, ačkoliv je zde „dům Boží“ a „brána nebeská“, kdož jsou cizinci v domě Otce. Všichni, kdož nechodí sem Boha uctívati, k Němu se modlíti, o Něm slyšeti, sytiti se svátostmi.

Děs Božího domu poznají, kdož nejen sami sem nechodili, ale také jiným tam zatarasili cestu uloupením chrámu, posměchem, znemožněním návštěvy bohoslužeb.

Jak hrozné je toto místo!

Cena rozjímání pro vnitřní život.

P. Vilém Schlössinger O. P.

Rozjímání zaujímá vynikající místo mezi prostředky milostí, jichž může duše užítí ke svému vnitřnímu vzrůstu, prohloubení a dozrání. Svou podstatou je stejně předmětem činnosti rozumové jako prací srdce, zaměstnává tedy celého vnitřního člověka; naplňuje jeho duševní život novými pravdami a podněty k dobremu, ano, k nejvyššímu. Rozjímání je pro duši více než obcerstvující koupel: tato posiluje sice tělesné zdraví, nedává je však, nemá-li je již člověk. Rozjímání naplňuje duši vždy novým obsahem, otevírá jí nové světy, uvádí ji do hlubin pokladů našeho svatého náboženství, při čemž bývá celý vnitřní člověk

rozohněn k větší lásce a obětavé horlivosti v povinnostech.

Rozjímání nemá však ceny, není-li *modlitbou*. Proto mluví i učitelé duchovního života o rozjímavé *modlitbě*. Jenom tato má na duši vliv obrozující, přetvořující, zdokonalující. Nedbá-li člověk modlitby při svém rozjímání, není-li jeho rozjímání stálou rozmlouvou s Bohem o předmětu rozjímání, upadá buď v suché, neužitečné rozumování, nebo — je-li povahy blouznivější — v přecitlivělé omámení. A výsledek rozjímání rovná se nule. Duše musí se *modlití*: hned od začátku rozjímání mluvit s Bohem, rozmlouvat s Ním o předmětu rozjímání, ovšem nikoli abstraktně, nýbrž konkrétně, s ohledem na vlastní denní poměry, aby mohlo býti poznané zužitkováno ještě téhož dne.

Rozjímání nesmí se zvrhnouti v jakési snění. Nejprve třeba pojati pravdu rozumem, ujasniti si ji a předvésti ji duši a to i v jejím praktickém významu. Rozjímáme-li o čtvrté prosbě Otčenáše, nestačí říci si, že učí nás Pán všechny prositi o denní chléb pro fyzický život, že poukazuje též na sv. přijímání — denní stravu duše — spíše musím si ujasniti, jaký význam má tato prosba *pro mne*, pro můj tělesný i duševní život, proč mám pronášeti denně tuto prosbu, jak jest nutně potřebna právě *pro mne*, bych dosáhl na Bohu všeho, čeho potřebuji denně pro tělesný i duševní život.

Jisto je, že rozjímání není možné bez *důkladného přemýšlení* o předmětu rozjímání tímto konkrétním způsobem, totiž bez praktického vystižení. Jak by se také mohla vůle rozehráti pro něco, čeho nezná? Pravdu však, již uváží duše prakticky před Bohem a s Ním, netoliko pojme, ona stává se osobním jejím majetkem, přechází, jak se říká, do těla a krve. Tak bude člověk jednati i později v určitém případě podle pravdy, prakticky poznané.

Sv. Tomáš Aqu. praví, že mnohým lidem nechybí poznání, ale spíše chtění. Vědí dobře, co mají činiti, jsouce křesťany, nečiní toho však, poněvadž jejich

chtění je příliš chabé. Proto není činnost rozumová hlavní věcí při rozjímání, nýbrž *činnost vůle*, aby totiž poznaná pravda stala se pevnou zásadou. Pozná-li rozum důkladně a prakticky některou pravdu, roze- hřeje a nadchne se pro ni nutně i vůle a bude ochotna, jednati podle poznané pravdy. Je tedy úlohou vůle, vzbuzováním afektů a předsevzetí přizpůsobiti po- znanou pravdu dennímu životu.

Velkou důležitost mají tu přiměřená hnutí myslí, či afekty. Jimi mluví duše nejlépe s Bohem o poznané pravdě. Výběr těchto afektů je veliký. Duše může v nejruznějších melodiích a toninách vyjádřiti své city. Vira, naděje, láska, důvěra, pokora, lítost, zahanbení, radost, touha . . . tyto a mnoho jiných v nejruzněj-ších odstínech — dětinným způsobem vzbuzovány — přispějí k tomu, že vůle se netoliko roze hřeje, ale roz- žhaví a je disponována (hotova) k potřebným před- sevzetím.

Rozjímání bez předsevzetí je marné. Ovšem musejí to býti zcela konkrétní předsevzetí, asi v této formě: Dnes musím v tomto případě, sebrati všecku svou duševní sílu, abych neztratil trpělivost, jako se mi stalo již tak často. Připravím se tedy a vyzbrojím, bych se nedal strhnouti a zůstal klidný. — Duše, jež se takto připraví na zvláštní případy, neupadne tak snadno, zachová trpělivost a dobude vítězství bez vel- kého namáhání.

Koná-li duše rozjímání denně a učiní při něm po každé určité předsevzetí, pojme za rok 365 takových předsevzetí a sotva všechny skuteční. Neboť ani ve- liký světec nevěděl by si rady s takovou obrovskou masou předsevzetí, jež by způsobila roztříštění sil a ochromila energii vůle. Duše musí tudíž při pojímání předsevzetí obrátiti všecku pozornost k určitému bodu — nazvěme jej životním předsevzetím — takže nebu- dou předsevzetí z denního rozjímání ničím jiným, nežli dávno známý a cvičený úmysl v novém šatě a zabarvení s jiného hlediska. Tak zvolí si na př. jedna duše pokoru svým životním předsevzetím, jiná tichost,

třetí trpělivost, čtvrtá lásku bliženskou a vztahuje všechna předsevzetí z rozjímání k této ctnosti.

Nesmíme ovšem zapomínati na to, abychom volali k Bohu o pomoc a milost ke splnění učiněných předsevzetí. Spasitel náš doporučoval nám vše nejen bdění, ale i modlitbu; oboje jest stejně důležité. Duše musí tedy i zde dětinně se modliti, prositi, úpěti a útočiti na Pána o milost, by jeho předsevzetí z rozjímání nebylo nadarmo.

Rozjímání není tak snadné. Mnohdy nedaří se vůbec. Ubohá hlava! Docela znavena duševní prací — má nyní konati své rozjímání. A srdce tak studené! — Tyto těžkosti zná každý, kdo denně rozjímá. Co činiti? Vynechati snad proto rozjímání? Toť by bylo největší bláhovství! Netrap se, milý příteli! Hle, co můžeš činiti v době určené k rozjímání: Můžeš klidně uvažovati o jediné větě z přečtené látky rozjímací. Některá věta působí vždy hlouběji na duši. Můžeš se tázati, jak bys provedl tuto větu v praktickém životě. Potom vzbud několik úkonů: víry, naděje, lásky, litości atd., uvaž, jak uskutečníš ještě dnes poznanou věc, a učin předsevzetí; potom obrát se několika vroucími slovy prosby k milému Spasiteli — a vykonal jsi při své únavě výborné rozjímání; výborné proto, že přineslo tvé duši tak hojný užitek. — Némám snad pravdy?

Ano, ale roztržitosti! Nedobrovolné roztržitosti nemusejí duši znepokojovati. Nejsou hříchem, poněvadž jsou nedobrovolné. Nejlepším prostředkem proti roztržitostem je dobrá příprava na rozjímání, hodně živé uvědomění přítomnosti Boží: „Chci nyní mluvit s Bohem.“ Čím živěji je duše proniknuta vědomím Boží přítomnosti, tím spíše uchrání se roztržitostí.

A vyprahlost? — Cena rozjímání nezávisí na libých citech a vzrušení, jež snad duše pociťuje. Je-li tvá duše vyprahlá, uč se konati své rozjímání i ve vyprahlosti — až ti Bůh zase dopřeje své útěchy a vroucí nálady. Uvedeným již způsobem vykonáš dobré rozjímání i při největším suchoparu.

Na konec ještě dobrou radu. Duše, jež se snaží o zvnitřnění a prohloubení, koná *každý den* svědomitě své rozjímání. Přísloví pak praví: Pověz mi, s kým obcuješ a povím ti, kdo jsi. — Duše, obcující denně v rozjímavé modlitbě s Bohem, stává se šlechetnou, čistou, svatou, božskou. — A takovou duši chceš býti zajisté?!

V Z O R Y

Vzor v utrpení.

Jaroslav Čella.

Bolest stvořil v ráji člověk v okamžiku, když v prarodičích vychutnával pro sebe a pro děti všech věků sladké šťávy zapovězeného ovoce. — Hned po pádu promluvil Bůh o bolesti a od té chvíle žije, pálí, žhne a tříbí srdce lidská. — Než, Bohem je člověk umělcem. Dovede udělati ze hmoty věci obdivuhodně velebné. — Žulové skály mění v gotické dómy, z několika praprostých barviček stváří nebeské Madony, z černého inkoustu nebo i matné, šedé tuhy vyvolá jasavé jarní hymny, truchlící elegie, očistné žalmy, závrtné taneční body překrásných symfonií. — To umí člověk..! A co umí Bůh, z jehož rukou je člověk? Jaký div, že On svou svatou vůlí si z *bolesti* tvoří *nebe* pro člověka, nebe takové, jak je zná apoštol. Dal lidstvu bolest a dal mu loď, jež by je převázela z údolí pláče do radostí ráje. — Každý se chvěje bolestí, která jest odstupňována. Znáte náš útlý květ, jarními touhami vonící, krásný a čistý? *Sv. Terezii?* Rekl bys, že i v jemně opýlenou korunku tohoto květu se *nejen často*, ale snad *stále* odvažoval někdo — byť i z lásky — kapati myrhové, hořké pozdravy bolesti? — A ona o ní tak

dobře věděla! Věděla o ní už jen proto, aby si stále uvědomovala, že je *ještě* na zemi, kde je bolest doma! *Chtěla* se státí svatou. Toužila silně po svatosti a už tato touha jí dávala do vínku pro život bolest. Nesmí nikoho překvapiti, praví-li: „Velmi mnohé kříže a zkoušky přese mne přešly, vytrpěla jsem na zemi mnoho — jenže v dětství jsem snášela bolesti se zármutkem a truchlením, nyní požívám těchto trpkých plodů se srdcem plným radostí a slasti.“ — Vždyť, jak jen *tělesně* trpěla. — Zdála se však sama sobě silnou, velmi silnou. — Byla nemocna, trpěla mnoho, ale o svou nemoc se nestarala, protože se starala jen o Krista! Čistá její krev jí nachově barví kapesník a ona je nejupřímněji překvapena sladkým, vzdáleným šepmáním, jež jí oznamuje příchod jejího štěstí. — Tak silni, jako toto dítě nebyli ani nejsilnější světa...! Svě tělo tak ovládala, že o něm nevěděla! Nevěděla, nebo věděla jen dětsky o jeho hlubokých hlasech, poněvadž i její smysly — ne tak duše — si navykly naslouchati jen jemným zurčením potůčků lásky jejího Seigneura! — Nemluvila! — Měla klíč od své duše — a neotvírala, i když se jí v ní tísnilo tolik bolestných vzdechů, jež vyvěraly z palčivého utrpení fysického — tělesné, zvláště před smrtí trpěla tolik, že se Pánu nemohla dosti naděkovati, že jí dává síly, aby vše vítězně snesla.

A její mučení vnitřní? Vnitřní bol přecasto nejen čeřil, ale i neklidně, hořce rozbouřil čisté jezírko její duše, ale všechny vyvolané vlny vždy se pod její vítěznou vůlí řadily v tiché úsměvy, jež skryly mnoho, mnoho! V úsměvu nevidíme vrásek. — Anebo je vidíme, myslíme si však, že se zrodily s úsměvem. — Srdce a duše — bolavé, ale pro lásku! Otce i sourozence milovala, jak nejlépe dovedla. — A míti *otce-světce* a sourozence se srdci neméně svatými — a vše, jako dítě opustiti... A dobrovolně — pro lásku věčnou, jako dítě, které v jejích letech nejvíce hledá teplého útulku ve stejně zladěném srdci. — Věděla, že tatíčka její odchod na Karmel velice bolí — jako otce a jako člo-

věka — věděla, že mnoho korkých slzí rozbrázdí proto jeho dobrou tvář, věděla, že jest mu opravdu malou, nejmilejší princezničkou — a přece *snáš* — a jak od-
daně — poslední objetí před životním rozloučením. Trpěla velmi — a přála si více . . . Vymodlila si potřebnou sílu . . . Potřebovala jí tolik — vždyť často ani útěchy neměla, neboť někdy: „ne závoj, ale *zed* zakrývala mi hvězdnatou oblohu!“ Byla odhodlána ke všemu. — Nemá přání, než dáti se na pospas lásce. — Chce tak milovati svého Pána, že by láskou až *zemřela*! — Za bolesti jen děkuje! Roztoužené volá: „Ó Bože můj, což je větší radosti, než trpěti pro lásku tvou? Cím je utrpení větší a čím je skrytější očím tvořím, tím více se na mne usmíváš.“ A: „*bolest* spojená s láskou je to *jediné*, co má pro mne, zde v údolí slzí — cenu!“ — Velký hrdina Job před smrtí prosí Hospodina (10, 20): „Dovol mi . . . bych maličko vyřkal se z bolesti,“ ne tak sv. Terezie. — Ona vidí v bolesti „la divine lumière“, božský paprsek, jenž jí vypráví o přízni Ježíšově. S prosbou o bolest nezapomíná však prositi o dar, aby ji pochopila a pak radostně snesla, vždyť věděla, že bolest nesnášená jest skrytý červ, jenž brzy podhlodá mír duše.

Tak sv. Terezie! A my? My všichni, vyjma několik málo nepoznaných světců, bolesti nerozumíme. — Nerozumíme, poněvadž celý směr našeho věku dělá z nás mimosy — zhýčkané jedináčky, kteří sice bolesti dvojnásobně snad cítí, ale stahují se před nimi, jako před nočním mrazem. Ti, kdo porozumí hlasu bolesti, kteří pochopí její signály, mohou býti jisti, že neztroškotají i v největších mlhách v životě. — Náš svět má velmi mnoho bolesti. Každý člověk má své. Ty bolí mnoho, proto mnoho, že je tak neradi *snášme*. Vždyť snad i naše *modlitby* jsou tak často echem bolesti. Jsou to z největší části prosby — méně již díky; děkovati již tolik neumíme. — Jsou-li prosbami, tedy prosíme o něco, čeho nemáme! — Toužíme — a *touhy* bolí . . . Zaútočí-li na naše srdce bolesti — právě — mrazivé — tu jim je nerozevíráme k objetí, nedovolu-

jeme jim, aby se vybolely v Boží lásce — ale mnohdy,
abychom je ubili, voláme s dekadentem :

„Pojď, hříchu, v ohnivý ať keř se zanítí
tvé božstvo všemocné, ať sálá září žhavou...
... tvou krví nejsladší chci bolest zkojiti —

Kéž by se k těmto slovům svět neznal... A on se
k nim zná — a ještě hrdinsky ! Ale poněkud duchovně
prozíravějšího člověka až v hloubi nitra bodá, když
vidí všude kol sebe *spěchati* vše tam, kam šel, aby za-
šel starý, pohanský svět... ! A nezachrání se, leč *bo-
lestí*. Nenajde Boha, leč ruku v ruce s *bolestí*. — Je-
dině bolest, leč ne antická, studená, ale prohrátá *vírou*
a *láskou* rozechvěje naše umírající, tichnoucí srdce
k posledním slovům Ježíškovy Terezie : „*Oh!...
Je l'aime... Mon Dieu, je... vous... aime!!* — Můj
Bože, já Tě miluji.!

K úvaze.

Posvěcení stolu.

Od té chvíle, co Ježíš u stolu požehnal chléb a víno,
něco tajuplného obestírá jídlo a pití. Neklidní lidé na
to zapomínají. Zapomínají, že spojení s Kristem u sv.
stolu jest nejvyšším způsobem jídla. A proto ostatní
jídlo má býti pokornou přípravou na stůl nejsvětější.
Takto jdeme ke stolu, v takovém duchu vykonáváme
své stolní modlitby. Jíme, protože Bůh nás chce zde
míti. Pokrm dává nám sílu pracovati pro Boha, růsti
k němu ! Kdo by mohl při této myšlence znesvěcovati
krásný účel pokrmu jeho zeslabováním nemožnými ú-
pravami, kdo by jej zatěžoval zbytečnou hojností, kte-
rá místo síly uspává a vrhá do žáru tělesnosti ? Jak
dobře znaly to vše naše matičky, žehnající těsto chle-
bové i chléb před nakrojením, učící nás vroucně se žeh-
nati a modliti před jídlem a po jídle, vedoucí prostě a
jednoduše denní stůl. — Kovář —

Adorace.

Sladké, tiché upomínky zanechala ve mně bělouňka kaple sester klarisek věčného klanění v Praze nad lékárnou Fragnerovou. Jako student jsem tam ztrávil tak krásné chvíle. A bývala vždy plná ta kaple. A nyní přiznati si, že my, katolíci, pražští katolíci jsme byli tak ledoví, zbabělí a nedovedli si tu kapličku udržeti, že jsme dopustili, aby sestry deprimované nedostatkem dorostu a umučené hladem, opustily ty tiché síně. Smutná jest ta jejich ulička a tam, kde sestry lkaly a úpěly za hříšnou Prahu, popisují se teď stohy papíru a fascikle se kupí na fascikle; jest tam německé vyslanectví. Jaká změna!

A přece potřebujeme takových kaplí. Ne jednu, aspoň deset pro Prahu. Jinoši, dívky, pražské ženy a muži, vyberte si jeden chrám a tam ve dne v noci prostě Pána, aby nešlehal, netrestal. Neb nalezně-li Pán aspoň deset spravedlivých, nezahubí Města. Bylo by ho přece škoda, našeho královského, hrdého města. Přece nesmí propadnouti Baalovi! Musí se najíti několik těch, kteří nesklonili před ním kolenou, protože klekají jen před Pánem. Máte 40hodinové pobožnosti, ale to vše jest rozbité po celé Praze. Slijte své prosby, svou lásku v jednu řeku, naplňte aspoň jednu prostoru a klaňte se, klaňte Pánu, neb tolik bratří se mu neklání. Napište mi, co si kdo o těch mých slovech myslí. A nejen v Praze i jinde!

Pražské karmelitky.

Moudrý stavitel opatřuje hromosvodem vysoké stavby. Prozřetelnost postavila na špici Prahy skromný klášter karmelitek — zlatý hromosvod lásky. Dole Praha řve a hlučí a směje se a pláče a nahore za ní k nebi volá 15 drobných sester, které nepoznaly světa a proto jej právě tak dobře znají. Modlí se, trpí, obětují zcela a bez výhrady vše a to za nás, za hříšníky. Modlí se za církev a z jejich krve obětované, z jich slz a proseb sílí se ti, kteří bojují s ďáblem o každou duši, kteří milují velikost, krásu církve a bojují s polovičatostí a nerozhodností a malicherností těch, kteří mají

viděti daleko a býti celí a Kristovi a ne též trochu světa. A nyní to, proč to vše píší? Proč my Češi máme těch Karmelů tak málo; nemýlím-li se, jen tento? A proč doň vstupuje tak málo českých dívek? Vím, boj, akce jest potřebná, ale není třeba též duší — obětí, duší, klanějících se Bohu, těch, kteří jsou stále s ním? Nemyltete, tyto rozjímavé duše vykonají mnoho, snad více než kteří hartusíte na věčné jejich modlení. Či snad též holdujete zásadě přede mnou pronesené nějakým „pracovníkem“: V našem spolku (rozuměj v hostinci) více vykonáme pro katolicismus než vy v kostele? Tohle už je herese a nedej Bůh, aby se rozšířila! Tedy, proč nemáme více Karmelů? České dívky! Poznejte karmelitky, rozmnožte jejich řady a postavte se po celé vlasti jako hromosvody milosrdenství Božímu! Oběťte se za nás, spaste nás! Či máte v žilách limonádu místo krve?

Aby Kristus kraloval v Čechách.

Četli jste snad s radostí láskou prodchnutou studní Krlínovu o obrodě katolicismu, t. j., že katolicismus obrozuje národy, zestárlé hmotářstvím. Musí obroditi i národ náš. Máme k tomu zbraň neomylnou: modlitbu. Vroucí, Bohu oddaná modlitba koná divy. Vykoná i ten div, že Ježíš zasedne na stolec svatováclavský. Sepněme ve sboru kolkolem své dlaně a denně ten Otčenáš a Zdrávasse zbožně pomodleme, aby dobrý Bůh nedal více blouditi našemu lidu, aby i jej obrodil mízou svého náboženství živého a hluboko zakořeněného. Jest nás již tolik v naší rodině. A čtenářů ještě více! Podníkejme soustavné útoky na nebe, na Srdce dobré, milující a — zvítězíme. Snad sami se vítězství nedočkáme, leč, co na tom. Jednou přijde! Musí přijíti! Vždyť se modlíme a chceme se stále, lépe a více modliti. Co Bůh začal, kéž též dokončí!

K R Ů P Ě J E

Bůh a já.

Card. Newmann: Přel. Prokop Holý.

Před rozjímáním.

Krátké návštěvy nejsv. Svátosti pro každý den téhodne.

Představuji si, jak bych dlel před Spasitelem, přede mnou přítomným — jakož v jeho neviditelné přítomnosti skutečně jsem vždy a všude.

Klaním se Ti, Spasiteli, jenž jsi zde přítomen jako Bůh i člověk, s tělem i duší, se svým pravým tělem i krví. Klečím před tvým svatým člověčenstvím, jež bylo počato v lůně nejsvětější Panny, spočívalo na jejích loktech — potom dospělo k mužnosti a povolalo u moře galilejského dvanáct apoštolů; jež konalo divy a hlásalo slovo moudrosti a pokoje. A když se naplnil čas, zemřelo; povýšeno jsouc na kříž, dalo se uložiti do hrobu, pak vstalo z mrtvých a nyní panuje na nebesích na věky.

Chválím a velebím toto přesvaté člověčenství a zcela se zasvěcuji a odevzdávám Tomu, jenž jest po-
lrmem mé duše a mou rozkoší věčnou!

¹ (V neděli): Ó Moudrosti, jež jsi vzešla z út Boha svrchovaného, panujíc od končin do končin, mocně a něžně vše řídíc a pořádajíc. „Přiď a nauč nás cestám svým!“ (Sir. 24, 5, Moudr. 8, 1.)

(V pondělí): Ó Pane a Vůdce domu izraelského, který jsi se zjevil Mojžíšovi v plameni hořícího keře² a dal na hoře Sinai Zákon, přiď a vztáhna rámě své, spasiž nás!

¹ Tyto antifony vzaty jsou z breviáře, z posledního téhodne před Hodem Božím vánočním.

² předobraz panenství.

(V úterý): Ó Kořeni Jesse, který se vztyčuješ na znamení národů a před nímžto zmlknou ústa králů a ježž vyzývati budou pohané, přijď, abys nás vysvobodil, a neodkládej!

(Ve středu): Ó Klíči Davidův a Žezlo domu Izraelova, jenž otvíráš a nikdo nemůže zavřítí — zavíráš, a nikdo otevřítí: přijď a vyveď zajaté ze žaláře, kteří sedí v temnostech a stínu smrti! (Is. 42, 7, 22, 22, 9, 2.)

(Ve čtvrtek): Ó Východe, odlesku světla věčného a slunce spravedlnosti, přijď a osvět ty, kdož sedí v temnotách a stínu smrti! (Zach. 3, 8; Žid. 1, 3; Mat. 4, 2, Is. 9, 2.)

(V pátek): Ó Králi národů, po kterém tolik toužili — kamene úhelný, který jsi základem vše spojujícím, přijď a zachraň člověka, kterého jsi z hlíny stvořil! (Ef. 2, 20.)

(V sobotu): Ó Emanueli, Králi a Zákonodárce, očekávání národů a Spasitel jejich: přijď a spasiž nás, Pane a Bože náš! (Is. 33, 22.)

Z klenotů staré liturgie.

Didache. 2. století po Kristu.

Děkujem Ti, Otče náš, za svatou révu Davida, sluby tvého, kterou jsi nám podal Ježíšem Kristem, služebníkem svým. Buď sláva Ti na věky.

Děkujeme Ti, Otče náš, za život a poznání, kteréš nám dal Ježíšem, služebníkem svým. Buď sláva Ti na věky.

Jak tento Chléb byl rozptýlen po horách a sebrán byl v jedno, tak nechť se shromáždí církev tvá od končin země v království tvé, neboť Tysslavný a mocný v Ježíši Kristu na věky.

Děkujeme Ti, Otče svatý, za svaté jméno tvé, které jsi zasadil do srdcí našich, za poznání a víru a nesmrtelnost, kteréš nám ukázal Ježíšem, služebníkem svým. Na věky buď Ti sláva.

Ty, Pane všemocný, stvořil jsi všechno pro jméno své, okusit dal jsi lidem pokrmu a nápoje, zač Ti děkovati mají; nám pak jsi uštědřil duchovní chléb a nápoj služebníkem svým. A tak především děkujeme Ti za tvou moc, buď sláva Ti na věky!

Buď pamětliv, Pane, církve své, abys ji chránil od všeho zlého, abys ji zdokonalil ve své lásce! Shromážď ji od čtyř větrů posvěcenou ve své království, kteréš jí připravil. Neboť jsi silný a slavný na věky.

Nechť přijde milost a zhyne tento svět! Hosanna Bohu Davidovu! Je-li kdo svatý, jen přistup blíž, ne-ní-li, nechť činí pokání. Maran Atha!

Byť na světě...

Meister Poppe der Starke¹ — Přel. Otto F. Babler.

Byť na světě nad vše mocný člověk byl,
byť, co nikdo nepochopil, duch jeho pochopil,
a byť on sám byl zázrak nad zázraky;
byť až k nebesům ho zvedlo štěstí,
byť mohl pojmut, spočítat i vésti
zrnka písku v moři, hvězdy taky;
byť obrů tisíc síla jeho byla
i přemohla i podrobila,
byť vysoké hory a skály
dle jeho slova povstávaly,
byť vše, co voda, oheň, vzduch i země hostí
ode dna po trůn slunce, mu dáno bylo;
byť k manželské mu oddanosti
dle jeho touhy vzácné ženy přáno bylo,
čisté, milé, vychované v ctnosti
nad krásu, nad spanilost,
a byť by, k ní se přidruživ,
i tisíc let byl živ:

Co bylo by vše to, kdyby nezískal Boží milost?!

¹ Z t. zv. „Manessische Handschrift“ čili „Grosse Heidelberger Liederhandschrift“ (z počátku 14. století).

Z E S Í T Ě

Mystiky slavný a bohatý řád karmelitský reformy sv. Terezie slaví letos své 700leté jubileum. Radujeme se upřímně ze všeho, co vykonal tento slavný řád pro církev, a vroucně si přejeme, aby i u nás pevně zase zakotvil. Potřebujem ho jak soli u nás.

Dílo negace zahyne na souchotiny. Starokatolická církev, s takovou slávou zakládána, dospěla konečně stadia vzdorných sekt. Na jejich theologické fakultě v Bernu mají již tolik profesorů co studentů. Jest jich celkem 11! A to jsou tam ve znamení 50letého jubilea! Myslíte, že naše česká obdoba potrvá déle?

Konverse. Syn rabína Wise, vůdce liberálního židovstva v Americe, konvertoval. Na pokřik nad tím odpovídá rabín Wise, že jednání jeho syna jest jediné možné jednání muže přesvědčeného o potřebě nové životní cesty. — Věhlasný francouzský malíř Lucien Jourdain, předseda spolku „Artisans de l'autel“ opustil svůj atelier a vstoupil v Paříži do kněžského semináře. Již léta věnoval mnoho volného času sdružení „Přátel chudých“ a dobrovolně vyučoval náboženství chudou a opuštěnou mládež. — Zároveň jeho přítel malíř Couturier vstoupil do řádu dominikánského. Již předtím se věnovali dva členové téhož spolku životu řeholnímu: Breton stal se františkánem a de Forceville jesuitou. Tšk.

Blahoslavení italského železničáře. U turinského arcibiskupství projednává se právě beatifikační předběžný proces přednosta turinského nádraží. Jako 15letý hoch vstoupil co dělník do železničních služeb v nichž setrval po 40 let, postupuje zvolna po žebří administracních úřadů, až to přivedl na přednostu stanice. Celý jeho život byl velkodušným apoštolátem mezi pracující třídou, mezi chudinou. Založil dělnické knihovny, syndikáty a pomocné organisace. Sympatickým železničářům přejem, aby se dostalo

brzy nejvyššího oslavení jejich stavu v beatifikaci jich druhů.

Kristus mezi chudými. Nevěrec L. Descaves v socialistickém „Intransigeant“ sklání se před krásnou postavou abbé Fontaine na pařížském předměstí: „Jest to opravdový žebrácký farář. Získal své lidi nejen kázáním, nýbrž též svou láskou, tím, že se jim věnoval. V té bídě přece sehnal 150 tisíc franků, vystavěl nouzovou kapli, a má ji stále plnou. Má tam svou školu, svou patronáž, kancelář pro zprostředkování služeb a míst, má tam dílny pro ženy bez místa, konsumy, pokračovací a odborné školy, konečně i prázdninové kolonie pro děti svých milovaných chudých. Chudáci mají k němu naprostou důvěru, žije pro ně, stará se o ně, navštěvuje nemocné“... Ano, chudým se zvěstuje evangelium. Jste dobří chudí, leč nutno najít cestu k vašemu srdci. Kristus již dávno našel tuto cestu, a kdo chce chudého zahrát, musí jej zahrát Láskou Mistrovou!

Z Ameriky. Na námořnické akademii Spojených států byl zaveden odbor Společnosti Nejsv. Jména Ježíš pro katolické akademiky. Akademikové chodí každé neděle společně na mši sv. Sto z nich přistupuje týdně k sv. přijímání. — O velikonoční neděli přistoupilo 4000 new-yorských policejních strážníků ke společnému stolu Páně v katedrále sv. Patrika. V čele měli A. Smitha, guvernéra města a J. Walshe, bývalého senátora. Strážníci šli korporativně v uniformě za praporem společnosti Nejsv. Jména.

Sdružení herců — katolíků. Angličtí herci katolíci se právě seskupili v mohutný svaz, aby mohli lépe hájit morálku často tak hrubě poličkovanou různými divadly.

Papež. „Papež jest jedinou autoritou v západní civilisaci, která se neopírá o zbraně. Všechny ostatní vlády obklopují se bodáky, děly, letadly a továrnami na třaskaviny. Leč, duchovní hlava 400 milionů duší má jediný prostředek své vlády, to jest: požehnání. Nepozorovatelně, bez zbraně ovládá papež dobu, která

se potácí pod tíží svého zbytečného zbrojení a touží po autoritě, která nenahání strachu a přece budí úctu.“

Guglielmo Ferreri. — („Univ. Service.“) Historik Ferreri byl spolupracovníkem protinábož. „Secolo“ v Miláně.

H O V O R N A

Pan B. P. z Prahy: Chcete, abychom sestupovali do hlubin lidského nitra. Budeme sestupovati i do propastí naší bídy i našeho v *Bohu* bohatství. Přirozeně, že nesmíme zůstatí na povrchu. Ale, to jest též věcí našich přátel, aby dali pravdám vzkličiti v hlubinách svých duší. Jinak nepomůže sebe hlubší pobízení spisovatelů do nitra.

Několika starším čtenářkám. Baviti někoho nehodláme. Komu je náš časopis tuze svatý, nemůžeme mu pomoci. Leč, pro několik čtenářů zvyklých na sladké kalendářní povídky nemůžeme olupovati tolik dychtivých čtenářů o hutnou, silnou stravu.

K. Z., Horákov. Mnoho jest povolanych, málo vyvolených. Mnoho jest povolanych: to jest, všichni jsme povoláni ke spáse, a kdo chce, tož známkou, že jest též vyvolen. A že jest méně vyvolených než povolanych? Pohledte kolem sebe! Co lidí opravdu žije bez Boha a bez nejmenší myšlenky na něho. Takové Bůh opouští. Jinak však Bůh nikoho neopouští, nebyv prve sám od nás opuštěn. Stačí to? Ne-li, odpovím dopisem. Nejlepší ale jest milovati a doufati. Ano, vy musíte býti *přesvědčena*, že jste mezi vyvolenými!

Dr. B. v B. Že nás ignorují a to i časopisy, kamž jsem dlouho přispíval? Bolelo mne to zprvu jako Vás, ale teď si říkám: Cui bono? — Máme již svůj kruh. A hlavní jest osobní odporučování časopisu. A zde tak málo uposlechlo naší prosby o sdělení adres známých, kteří by mohli časopis odbíratí! Díky Vám za ně.

J. R., Praha. Víím, že k recenzím a drobnostem hodil by se lépe petit. Ale, více očních lékařů mne důrazně vybízí, abych nedal více nic tisknouti petitem našeho typu. Ostatně, ničeho tím nezískáme, protože náš petit musil býti tištěn v proložených řádcích, neb se lámaly háčky a čárky v tisku.

Rev. Bauer, Bruno, Nebraska. U-S. A. - Peníze, o nichž se zmiňujete, jsme vůbec nedostali. Sdělují to zde, kdyby se byl i můj dopis jako Váš zase ztratil.

Dp. J. V., Kutná Hora. Díky za povzbuzení. Postupně se vmůžeme a přílohu rozšíříme. Vlastně jsem ji již rozšířil. Ale otázky z profanní vědy nemůžeme otiskovati. Dostal jsem již za zdánlivě tam spadající články o hudbě sfér. Dostal jsem mnoho a s různých stran! Ohledně častějšího vycházení jsem rozhodnut aspoň 8krát do roka, t. j. vždy za 6 neděl. Víím, že čtenáři netrpělivě čekají a že doba 2 měsíců jest příliš dlouhá.

M. V., Dlouhomilov. Na uměleckou obálku jsme si hned nemohli troufati. Kdybyste věděl, jak jsme začali! S 10 Kč chudé služby! Technické zdokonalování půjde sice vpřed, ale pomaleji, pomaleji než zlepšování ideové. Za jiné rady P. B. zaplat!

E. M., Břevnov-Střešovice. Nemějte obav; až dojde ku změně typu, bude vybrán typ takový, který by dovolil zachovati formát i množství tiskové plochy.

Pí A. M., Brno. Chcete míti větší užitek z obcování mše sv. - Snažte se rozuměti, co se kněz modlí uoltáře. Opatřete český misál. Každý knihkupec vám jej opatří, nebo obraťte se na nás. S radostí Vám vyhovíme. Až budete sledovati mši sv. z misálku, tak mistrně přeloženého i Vám známým P. Schallerem, poznáte, jaké bohatství modliteb jest v klínu církve svaté!

L I T E R A T U R A

Jsmo ochotni všechny zde uvedené knihy obstarati i poraditi knihy ze všech oborů, vnitřního i duch. života. Redaktor.

Herder, Freiburg i. B.: Waltendorf: Sponsa Christi, 1926, 162 str., 4 MK 20. V době živého zájmu o kletoty Karmelu předkládá Karmel v Pontoise vzestup své jedné omilostněné dcery, která od klavírní virtuosky přechází v moře tónů nadzemských, které poslouchá v bezpr. vedení Kristově, který z ní učinil umělkyni svých ctností. Četba strhující, očistující a povznášející — —r—

Lippert: Von Seele zu Seele: 1926, 19. vydání, 278 stran, 3 MK 40. Sbírka čistých, plných a hlubokých studií vnitřních stavů duše snažící se výše, které byly otiskovány v čas. „Seele“ Jesuita Lippert má velmi jemnou, obratnou ruku ve svém zásahu do palčivých otázek lidského nitra. Hodí se tak krásně do programu naší snahy: na hlubinu! —sb—

Reatz: Jesus Christus, v. 80, 396 str., 10 MK 50. Nové dílo o Kristu a přece zase nově pojaté! Není to život Kristův v běžném smyslu, ani apologií. Líčí osobu Kristovu, jeho slova a dílo. Dává mluvit jeho dílu. Podává kriteria vnější i vnitřní božskosti Ježíšovy. Staví kámen na kámen, až stojí vám před očima velebná postava Kristova. Vzorně vypravená kniha hodí se za vzácný dar k primicím a pod.

Kühnel: Von der Enkelin Gottes: 1926, 128 str. v. 80, 4 MK 60. Dnes již známý vřelý myslitel Kühnel podává několik myšlenek k orientaci v náboženském umění. K. snaží se pochopiti umělce a chce jeho tvůrčí sílu ztlumochiti těm, kteří tak jasně nevidí. Učí umění rozuměti a je milovati. Naši čtenáři, kteří musejí si zalíbiti čistou krásu, budou vděčni K., přečtou-li si též tuto knihu. —o—

Bonifatius-Druckerei, Paderborn: Dr. Eng. Krebs:

Dogma u. Leben, I. a II., 766 a 490 str. Dílo vynikajícího německého theologa. Probírá celou nauku katolickou, ukazuje její životnost, vyvozuje, jak jí užití v našich potřebách. S jemným porozuměním všimá si moderních otázek, všeho, co mučí dnešní duši, a snaží se najít katol. odpověď. Kniha jest plna přesnosti, katolická velikost pravdy se v ní jasně odráží. Pokrm silný a dobrý. Hodí se pro laiky, kteří chtějí hlouběji poznati své náboženství. Pro duchovenstvo jest kniha plna látky, skoro již připravené pro obsažení kázání a pro přednášky. — Hodí se výtečně jako krásný primiční dar. Vázané oba svazky stojí asi Kč 150.— —o—

Gabalda-Lecoffre. Paris: *Gilson: S. Thomas d'Aquin.* 3. vydání, str. 380, cena 12 fr. Nádherné dílo velkého franc. znalce schol. filosofie. Sleduje sv. Tomáše poctivě v jeho díle a tak se mu podařilo podati věrný a sytý obraz naukové výšky and. učitele, který tolik obohatil teoretickou morálku. Kniha jest dobrou příručkou všem, kteří chtějí poznati názory sv. Tomáše v morálce. Odporuji všle. —

Biard: Les vertus théologiques d'après S. Paul. 1924, 234 str., cena 7 fr. Autor, který pronikl do listů sv. Pavla, nachází v nich velké zdůrazňování nutnosti tří božských ctností. Studuje tuto nutnost, strukturu dle sv. Pavla. Studuje hlavně víru proti protestant. výkladům víry dle sv. Pavla. Celá studie jest protkána snahou po prohloubení duch. života těmito ctnostmi. Hodí se pro zpracování k duch. cvičením. —r—

Grasset-Paris: A. Baumann: St. Paul., 64. vydání, 350 str., 1925, 12 fr. Kniha silná hodna silného umělce a křesťana Baumann. B. jest oslněn osobností sv. Pavla a ukazuje ho v celé velikosti, Pavla — horícího pro Krista a duše. A přece jest to kniha vážná, řekl bych, posvátně střízlivá, protože pravdivá. Nevím ani jak doporučiti ten spis všem apoštolům, hlavně mladým, aby se učili pohrdati sebou a obětovati se zcela, aby se stali pavlovskými dušemi. B.

Baumann: *L'anneau d'or des grandes mystiques.*

12. vydání, 322 str., 9 fr., 1924. Řetízek, chcete-li řetízkový kruh velkých milovníků Božích. B. se sytí na žhavé lásce Boží sv. Kláry a Angely, sv. Kateřiny a sv. Jana z Kříže. Klesá s údivem před Ruysbroeckem a Kateřinou Emmerichovou. Studie jsou sice nesejné ceny. Já sám nejvíce cením Ruysbroecka. — B. jest křesťan, který vidí, a to i věci skryté „běžným“, t. j. povrchním katolíkem. Theologem sice B. není, ale jest milujícím a láska otvírá obzor i oči. Bože, kdo nám vydá v češtině obě knížky? S. B.

R. d'Ascétique et de Mystique. Toulouse, 1926: Lettres spirituelles du P. J. J. Surin: 20 frs. Vydavatelé zmíněné revue založili knihovnu, která vydáváním krit. textů duch. spisů má podpořit duch. život. Miluji P. Surina a jsem hluboce vděčen toulouským jesuitům za tento vzácný dar. Jak byl Surin pečlivý, stále starostlivý o své duše! Jak bohatá jest jeho nauka! Vydání jest vědecké, ale tím jenom čtenář získává, máje spolehlivý text autora tak jemného a těžkého, jako jest Surin. Patří do všech klášterních knihoven! — Brait —

Rauch — Wiesbaden. Dr. Anton Anvander: Im Heiligtum. Spisovatel nechce říci, že by pro ženy bylo třeba jiného výkladu mše sv. než pro muže. Ale chtěl by právě ženy a dívky naučiti, aby oceňovaly možnost přítomnosti při mši sv. a aby ji sledovaly v hlubokém usebrání. Ukazuje liturgické i mystické hloubky nejsvětější Oběti, že ji vidíme užaslým zrakem v její nekonečné grandiositě. — ou —

P. Januarius Grewe O. F. M. Řada obrazů ze života svatých, z jejich mládí; v každém vyzdvížena jedna jeho ctnost, již jako příkladu použito výchovatsky. Kniha je dokladem, jak životopis, byť stručný, ale vřele a s uměním psaný, potvrzuje zkušenost, že příklady táhnou. — ou —

Revue des Jeunes: Paris: H. Petitot O. P.: Sainte Thérèse de Lisieux. Une renaissance spirituelle. 10 fr. str. 291. S dychtivým očekáváním otevřel jsem novou práci známého nábož. psychologa Petitot. Podává ne-

skreslený obraz moderní světice. Poukazuje na její poslání, ukazuje, že „cestička“ sv. Terezie není ani kvietismem ani illuminismem, a varuje prozřetelně před skreslováním sv. Terezie na sladíčkovou, slečinkovskou „světici“. Petitotova sv. Terezie jest pravá světice veliké, hrdinné ctnosti, která mnoho bojuje a mnoho trpí a která jest veliká právě tím, že tak svědomitě si hleděla toho, co se říká jinak malíčkosti a co zabíjí vyšší vzlet tolika duší.

Braito.

Lemmonyer: La vie humaine. Překlad Summy sv. Tomáše. Regent dom. studia pařížské provincie mistrně přeložil z 2. části 2. dílu Summy otázku 179 — 189, o různých formách lidského života. Jeho názor na kontemplaci jest mi zadostiučiněním pro mé názory ohledně myšlenky sv. Tomáše o této věci. Celá Summa vyjde péčí franc. dominikánů asi v 15 svazcích po 12 francích. Svazky jsou kapesního formátu, na papíře „Biblia“ tištěné a obsahují dokonalý lat. text, překlad, výklad a řešení moderních otázek dle sv. Tomáše. Doporučuji vřele toto laciné a vkusné vydání všem, kteří se zajímají o sv. Tomáše.

Lad. Kuncíř: Bazin: Čtyři malé dítky. Bazinovy romány mají svou pověst. Bazin líčí v tomto díle sílu křesťanství, které přemůže i nejsilnější protivy, které prosvěcuje hrdou lásku k rodné hroudě. Jest to román silný, křesť. ženy a jejího vítězství. Vřele doporučuji i do venkovských knihoven.

— Braito —

Sv. Terezie Ježíškova: Listy: přel. P. Braito, vydal Kuncíř, 10 Kč. Doporučuji všem co nejvřeleji tuto jemnou knihu plnou svatě, velké síly, ve které se zračí celá velikost a něha velké světice. Necht' není jednoho čtenáře našeho časopisu, který by si neopatřil tento český překlad jejích Listů!

Meyer, Jessen, München: M. de Unamuno Abel Sanchez, 169 str., *Der Spiegel des Todes*, 240 str., *Don Quijote I. a II.*, 268 a 306 stran. S neobyčejnou reklamou zavádějí se k nám spisy dosud málo známého Španěla Miguela de Unamuno. U. jest mimořádně nadaný spisovatel. Je samostatným myslitelem čistě španěl-

ského rázu. Jeho exil zvyšuje zájem oň. Někteří by ho nejráději nazývali mesiášem. Premrštěnost! U. může býti nazýván osvoboditelem v tom smyslu, že svítí do hlubin lidské duše a burcuje moderního člověka ze spánku materialismu. Povrchním lidem, kterým materialism byl již dogma, je takový spisovatel ovšem hlasatelem úplně nového světa. Ale pouze jim, nám nestačí a slabé mate! Unamuno patří do řad spisovatelů jako Dostojevski, Tolstoj, Strindberg, mužů, kteří indirektně mluví pro katolickou víru tím, že uznávají a zaručují potřebu náboženství a pořád opakuji — ovšem ne pozitivně — nutnost Zjevení, třeba slovem: „Nutno buditi v lidstvu velikou touhu vědomím, že nikdy nedosáhne, po čem touží.“ (Unamuno, Don Quijote.) Mluví ovšem jen těm, kteří dovedou konsekventně mysleti.

Ti, kteří dělají Unamunovi reklamu, zdůrazňují stále — a sice úplně v intenci spisovatele — myšlenku: Unamuno — celý člověk, jen — člověk.

Je to pravda. U. je ve svých myšlenkách elementární člověk. Člověk vzdorovitý, který chce svoji tragiku. Člověk dědičného hříchu, zatvrzelý ve své pýše.

Chybí mu pouze to, co by ovšem z něho udělalo tak zcela jiného člověka: vystoupení ze svého vlastního „já“, radostné, odvážné, na sebe zapomínající oddávání se Jinému, Vyššímu, než je člověk.

A nečiní teprve to člověka celým člověkem . . . ?

A. Scherzer

Téqui, Paris: Louis Lajoie: Transfigurée par l'Eucharistie et par la lutte, třetí vyd., str. 90, cena 2 fr. Autor nás seznamuje s květem svatosti, s Matildou, která ve svém mládí měla plno špatných vlastností, která však od svého prvního sv. přijímání počala tak houževnatě odstraňovati překážky vlády Ježíšovy v sobě, že stala se z ní neodbytná dobyvatelka svatosti. Zemřela v r. 1915, ve věku 24 let. Nový vzor pro nás. Následujme jej. Tšk.

J. Schnitzer: *Savonarola*, 2Bde. München, Reinhardt 1923 30 MK.

Dílo ohromné píce, životní dílo starého badatele o Savonarolovi. Zdá se, že otázka o S. je historicky řešená. Ovšem poslední slovo v této otázce nebude slovo historie, nýbrž slovo theologie. Ale bude snad možno, na základě historického resultátu zbudovati aspoň hypotézu theologického řešení. Recenze této knihy patří do našeho časopisu, neboť Savonarola nebyl jen kazatelem a reformátorem, nýbrž také asketou a mystikem. Schnitzer věnuje Savonarolovi mystikovi celou kapitolu: „Der Beter & Mystiker“.

Osobnost S. kreslí Sch. slovy: „S Pavlovou aktivitou spojil S. žár zbožnosti sv. Jana, se silou prorockého slova něžnost a vroucnost nejsladší mystiky“.

AS.

Vernher: Amour et souffrance: 1926, 154 str. Drobounká, ale milá knížka, učící nás velké ceně utrpení. Učí nás rozuměti oběti a krvi a obě přinášeti pro Boha a duše. Bolest jest právě známkou Boží dobroty, neb nás chce křížem očistiti. Čím více milujeme, tím lépe trpíme a více chceme trpěti, neb utrpení očisťuje naši lásku k Bohu. Ve chvílích bolesti a rozrušení ponořte se do této tiché knížky. Naučí vás hleděti a dá vám klid.

sb.

Tyrolia, Innsbruck: P. G. Hoornaert S. J. — Sternaux: Der Kampf um die Reinheit. Tyrolia-Verlag, 80, 340 str. Kniha dobře doložená, daleka být jen mravoučným a zdravotním traktátem. Toť rozmluva přítele psychologa, který ti teple tiskne ruku a odvádí od hříchu a neštěstí. Taktně a jemně dotýká se ran, ale s vojenskou rázností vede k uzdravení. —ou—

— Das Gebet der Gemeinschaft, 3. vyd. Latinsko-německé vydání denních modliteb církevních pro ty, kteří se chtějí modliti s církví a ne s nasládlými různými modlit. knížkami. Vřele doporučuji. —h—

Před red. závěrkou došly a v příštím čísle budou posouzeny tyto knihy: Kuncíř: J. Durych: Kouzelná lampa. G. K. Chesterton: Stromy pýchy. Paul Féval: Suánové a modří. Schöningh: MUDr. Liertz: Seelenaufschliessung, Lindworsky: Willenschule. Reinhart:

Förster: J. Christus. Bonnè: Im Kampf um die Ideale.
Heiler: Sidhen Sundar Singh. Herder: Fischer: Seelenpflege. Fahsel: Gespräche mit einem Gottlosen.
Momme Nissen O. P.: Der Rembrandt - Deutsche.
Descleé: Lemmonyer: Notre-Dame-Contemplations.

On mne miluje!

Kdo myslí na mne v tomto okamžiku? Kdo myslí na mne v celém světě? Ach, snad ani jediná duše. Snad není jediného srdce, které by mne milovalo. Než, proč se trápím? Což nemám Ježíše ve svatostánku? Vždyť on mi dostačí.

Ano, je zde, patří na mne s nebeskou dobrotivostí, vztahuje ke mně svou náruč, ukazuje na ránu svého srdce a dí mi: Miluji tě, dítě mé!

Ježíš mne miluje! Sbírá ubohé modlitby s mých rtů, ukrývá je ve svém Srdci, kde je zdokonaluje a proměňuje v ohnivé šípy lásky.

Ježíš mne miluje, počítá všechny mé námahy a obtíže mého denního zaměstnání a zapisuje je svou nejvyšší krví do knihy života. Dnes večer, až budou únavou vyčerpány mé síly, až nebudu ničeho schopen, položí svou žehnající ruku na mou hlavu, a zase mne občerství a posilní.

Ježíš mne miluje! Vidí mé slzy, slyší mé vzdechy, vidí mne trpět! Zdá se mi často, že visím na kříži.. Ach, nikoliv, to Ježíš mne sevřel do svého náručí.

Ježíš mne miluje. Tolik mne miluje! A já... nemyslím na to!

Ubohé srdce, kde jsi? Jsi snad mrtvé?

Z „Eucharistických jisker“.

NA HLUBINU

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ A PROHLoubENÍ
DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

Ročník první. V Olomouci v srpnu 1926. Číslo čtvrté.

Z Á S A D Y

Třikrát Svatý.

P. Em. Soukup O. P.

Úsečným způsobem nejpovolanějšího učitele života vyměřil sv. Petr úkol a význam duchovního snažení člověka: „Podle toho Svatého, jenž vás povolal, buďte i vy svatí ve všem obcování svém, ježto psáno jest: Svatí buďte, neboť já svatý jsem.“ (1. Petr. 1, 15.) Není tedy pochybnosti, že již při prvních krocích duchovního života musí člověk mít smysl pro svatost Boha; tím lépe postupuje ve svém duchovním snažení, čím hlouběji chápe svatost Boží.

Je to ostatně cesta výchovy duše Bohem samým prováděná. Když Bůh začínal si vychovávat lidstvo a svou milostí viditelně uchopil izraelský lid, nápadně stavěl do popředí svou svatost; první slovo, které budoucí vůdce lidu, Mojžíš, slyšel od Boha, bylo zdůrazňování svatosti Boží: „Zuj obuv, neboť svaté je místo, na kterém stojíš“ — posvěcené blízkostí svatého Boha. V obřadných předpisech opět pravil: „Buďte svatí, protože já svatý jsem.“

Pojem Boží svatosti zjemnil Nový zákon a tak ji zdůrazňuje, až poslední kniha jeho prozrazuje, že ani andělé v nebi nedovedou Bohu nic lepšího a vystižnějšího říci na oslavu jeho, nežli zpívatitřikrát „svatý“, nejsvětější Svatost bez poskvrny, bez nížin a stínů nesvatosti.

Co je tedy obsaženo ve slově „Třikrát Svatý“? Svatým označovalo lidstvo od začátku nedotknutelnou, popřípadě nedotknutou věc a osobu. Svatým bylo nazýváno, cokoli bylo vyňato ze všedního užívání, at bylo obětováno božstvu, nebo nedotknutelnou pro neoprávněné ruce. Ten prastarý výměr byl prohlubován podle příkladů, které život přinášel; a protože příklady nejnedotknutelnějších věcí a nejvíce nedotknuté krásy neživé i živé poskytovalo náboženství, spojen byl pojem svatosti výlučně s náboženstvím. Ovšem pak na vrcholu svatosti, jako ideál, spatřujeme Boha.

Když chceme znáti obsah jména svatého Boha, nejspíše k němu pronikneme onou starou myšlenkou: nemá všednosti.

Nejstarší učitelé křesťanství tak mluví o svatosti Boží, že svatost rovná se naprosté dokonalosti. A opět byl prohlubován ten pojem, až se stanulo na trojí složce svatosti, jak je udává sv. Tomáš: Bezúhonná dokonalost v bytosti, úzké spojení s Bohem, upevnění v obojím.

Ve světle tohoto rozdělení můžeme již zřetelněji mluvit o svatém Bohu.

Bezúhonná dokonalost bytosti. V Bohu není všednosti. Umíme dobře rozeznávat mezi všedním a nevšedním v životě. A přece i to nejvíce nevšední je tak ubohé svou všedností. O Bohu však nejlépe v tomto ohledu řekneme slovo starého spisovatele, jenž, máje mluvit o svatosti Boží, řekl latinsky „simplicissima deitas“: čirá, pouhá, nesložitá božskost. Nic všedního, omezeně dokonalého není v podstatě Boha, ani v jeho vůli, ani v jeho rozumu, ani v jeho díle. Svatý jest třikrát svatý, třeba říci, beze stínu nedokonalosti nebo omezené dokonalosti.

U lidí tato bezúhonnost dokonalosti se určuje blízkostí Bohu, spojení s Bohem láskou nejdokonalejšího přátelství. I v Bohu jest láska, vlastně Láska, Duch svatý, jenž svým jménem opět dokazuje tuto druhou složku Svatosti v Bohu. Sv. Jan řekl: „Bůh jest láska“, a tím jen v jiné obměně řekl: Bůh je svatý. Nic

tak nemiluje svatý člověk jako Boha; Bůh třikrát svatý miluje toliko sebe, a bohatství této lásky je tak veliké, že jí může přímo plýtvati na veškeré stvoření, chtěje v něm podati důkaz své svatosti bezúhonné a nevšední, důkaz, který nás přímo ohromuje, a jenž Jemu přece je pouhým naznačením důkazu.

Svatý je pevný, upevněný v dobrém a jaksi nepřístupný útokům všednosti, které by mohly jeho svatost změnit, zeslabiti. Sv. apoštol Jakub s tohoto hlediska káže o Bohu třikrát svatém: „U něho není proměny ani z obratu zastínění“ — pevnější je stálost jeho nežli nejjasnějšího slunce. Nemění se Bůh, neboť není v něm žádně z příčin, jež by umožňovaly nebo vyžadovaly změny. Jest On Bůh silný, jež dokonale vše vykoná, bez opravy; jest On Bůh nesmrtelný a věčný, žádná změna nemá k Němu přístupu. Protože není v Bohu všednosti, proto není v něm změny, odvolávání, opravování, proto je třikrát Svatý.

Nebylo by řečeno všechno, kdybychom nedodali se svatými Otcí: Bůh je svatý a proto je krásný. Bůh je Svatost sama a proto je Krása sama. Není v Bohu všednosti a proto jest jen Krása. Jest Netknutý a Nedotknutelný a proto je Krásný. Nikoli malou a mělkou krásou hmoty, nýbrž neobsáhlou a hlubokou krásou duchovou.

Bez obtíží můžeme pochopiti celý dosah rozkazu Božího: Budte svatí, protože já svatý jsem. Že znamená vedení člověka k nejvyšší dokonalosti a kráse. Můžeme pochopiti jedinečnost téhož příkazu v Novém zákoně: Budte svatí, jako váš nebeský Otec svatý jest. Že znamená zabezpečení cesty k největší kráse duše a života, protože se shlíží v nejdokonalejším vzoru, protože je člověk samým tímto vzorem veden.

Pochopíme zcela jednoduchým způsobem, že není mravnosti bez Boha, neboť není svatosti ani krásy života bez spojení s Bohem, Svatostí a Krásou.

Pochopíme na konec, že jediný opravdu krásný život člověka je život duchovní, protože vede ke sbližení s Tříkrátsvatým, protože činí člověka Jemu po-

dobným v tom, co kdosi nazval „krátkým výrazem velikosti a krásy Boží“, ve svatosti.

Svatý Bůh a svatý člověk, tot slova ne odstrašující, ne pouze pro mimořádné existence, nýbrž pro všechny a pro každého. Slova jako vůdčí hvězdy a jako hvězdy v hluboké tůni se zrcadlíci: světlo a uhasení žízne duše.

Bůh jest pravda.

Ch. V. Hérís O. P.

V předešlém článku jsem připomenul, že Bůh jest svrchovaná dobrota, zdroj a počátek všeho dobra a vši dokonalosti. A v obdobném smyslu musíme také uznati, že Bůh jest naprostá a nezměnitelná Pravda, z níž všechny věci přicházejí čerpati svou hodnotu pravdy. Jistě zdá se snazším prohlásiti, že věci mají pouze dobrotu relativní, neboť jest to dosti zřejmé. S jakousi obtíží chápeme s počátku, že mimo Boha jest každá pravda jaksi nedovršená a vratká. Co jest opravdu absolutnějšího než klad a zápor, jimiž náš duch vyjadřuje pravdu, která jest jeho majetkem? „To jest“ nebo „to není“ — nejmenší váhání, nejmenší pochybnost o tom bere nám pravdu, o níž jsme myslili, že ji chápeme. A přece je jisto, že nic není pravda než ve funkci první Pravdy a že jedině v ní se uskutečňuje čirá a naprostá pravda. Několik okamžiků úvahy postačí, abychom to pochopili.

Pravda jest shodnost rozumu s věcí. Tak tomu učili Aristoteles, sv. Augustin a sv. Tomáš, věrní tlumočníci všeobecného názoru inteligentních lidí, kteří přemýšlejí. Pravda předpokládá dva póly: ducha a skutečnou věc, uskutečňuje se však v duchu, neboť duch má pravdu, když si uvědomuje skutečno, když se mu připodobňuje a je v sebe přijímá. To samozřejmě předpokládá, že věci již svou povahou mají určitou schopnost k tomuto životnému přizpůsobení, které je přetvořuje v myšlenku. Duch, aspoň náš duch, netvoří

věcí, nýbrž je předpokládá. Jak by však si je mohl přizpůsobiti, kdyby nějaký předchozí soulad je již zásadně s ním nespojil? Jak by si mohl lidský duch přizpůsobiti věci, kdyby již předem nebyly jaksi, abych tak řekl, myšlenkou?

Ovšem nenapadá nám zbavovati věci mimotné jich hmotné skutečnosti, abychom z nich učinili neodvislé existující pojmy. Věci jsou opravdu tím, čím jsou, mají svou přirozenost! Jejich hmotnost odnímá jim všechnu možnost mysliti sebe a uvažovati o sobě, jak činí bytosti duchové. Neukazuje však snadnost, s jakou se podávají duchu za předmět, na úzký jich vztah s rozumem?

Řekl jsem právě, že náš duch netvoří věcí, nýbrž že je předpokládá.

Ale zmínil jsem se též, že pravda, jsouc soulad mezi věcí a duchem, uskutečňuje se pouze v duchu. Věci se nám však jeví, jako by již byly zařízeny k tomuto souladu. Co jest to jiného, než že věci samé též předpokládají ducha, od něhož závisejí? Tento duch není ovšem duch náš, protože věci nečekaly na nás, aby existovaly. Tímto duchem jest duch, který je ovládá, který je myslí a který je zná. Jest to duch, v němž věci nejdříve existují jako myšlenka a pravda.

V závislosti na tomto duchu a jím uvedeny v existenci stávají se tyto věci schopné býti znovu prožity jiným duchem, duchem stvořeným, jenž se probouzí dotykem s nimi a je sobě přizpůsobuje.

Bůh jest pravda. To znamená, že všechny věci jsou v něm pojmově vyjádřeny dle svého příslušného bytí. Všecky věci jsou pravdivé ve svém časném bytí, protože vyjadřují ve stvořené skutečnosti ideu Boží. Věci stvořené mohou mít vztah s naším rozumem a mohou vzbuditi v něm myšlenku proto, že čerpají v Bohu veškerou svou poznatelnost. Řekněme to stručně: naše pravda, náš soulad se skutečností jest skromným a nepatrným vyjádřením myšlenky Boží, která jest posledním podkladem veškeré pravdy a vši jistoty.

*

Ale to jsme se jen letmo dotkli problému pravdy. Pravda není pouze souladem mezi duchem a věcmi, nýbrž jest též poznáním ducha o věci. Pravda jako poznání hledá povahu věci a její poslední důvod. V tomto smyslu říkáme, že člověk hledá nenasytně pravdu, nemaje pokoje, pokud nenalezne poslední proč.

Různé skutečnosti našeho vesmíru jsou vzájemně, byť neviditelně spojeny a uspořádány. Proto, abychom poznali jednu z nich dokonale, musíme si všimnouti všech a nikdy člověk nemůže uzavřít v tomto ohledu své pátrání.

Věda má přísný smysl pro toto ustavičné pátrání. Jí nestačí odhalení některých zákonů přírodních, nýbrž chce vysvětliti tyto zákony všeobecnějšími a snaží se odhaliti zákon nejvyšší, který by jí podal vysvětlení všech vztahů ve vesmíru. Nemenší požadavky má filosofie. Protože však jest hlubší než věda přírodní, vede dále než ona. Filosofie pozoruje každou věc dle její povahy a snaží se odkrýti tajemné svazky, které ji spínají s velkými zákony bytí. Ví, že každá věc jest částečným úkazem bytí a že, chceme-li poznati její smysl a význam, musíme se na ni dívati pod světlem bytí všeobecného. Filosofie proto snaží se uchvátiti toto bytí, které podává poslední výklad všeho skutečného, jsouc nejdokonalejším výrazem pravdy.

Ovšem, filosofie právě tak jako přírodní věda nedospěje k naprostému spočinutí v úplném jasu. Poznává však, že toto bytí jedno a jednoduché, vyjádření naprosté pravdy nemůže býti nic jiného než Bůh. Poznává, že Bůh jest bytostí nekonečnou, v níž se pojí v dokonalé prostotě veškeré způsoby a uskutečnění konečného bytí. Jeho bytí úplně neodvislé a naprosto nutné jest posledním důvodem všech zdejších částečných a nedokonalých existencí. Jeho bytnost naprosto jednoduchá a jednotná má veškerá bohatství bytí bez omezení v prostoru a v čase. Veškeré stvořené skutečnosti jsou slabým napodobením naprosté dokonalosti této božské bytnosti.

Filosofie poznává krom toho všeho, že v této Bytosti jest poznání totožné s vlastním bytím! Jest to poznání, které se úplně proniká, poznání, které nezná ani nejistoty ani stínu. Toto poznání pronikající se v čistotě svého bytí poznává veškeré věci, protože všechny věci mají v Bohu svůj původ a svůj cíl. Bůh jest bytí ale zároveň též naprosté světlo a jas. To znamená, že má zcela dokonalé poznání sebe sama, naráz poznává a proniká celou bytost stvořenou. V něm jest tudíž naplněna vši pravdy.

Prvá část této těžké ale velmi poučné studie dovedla nás k závěru, že všechny věci jsou vyjádřeny v Bohu. Avšak proto není ještě v Bohu množství myšlenek! Veškeré věci jsou Bohu známy v jedné, jediné a prosté myšlence svého bytí. Pravda jest soulad rozumu s věcí. V Bohu pak skutečnost všechna má svůj vzor, s ním se musí každá skutečnost shodovati. Pravda jest též souhrnným a dokonalým poznáním všeho bytí. Bůh pak jest Bytí a Poznání. Obojí však jest v něm totožné. To znamená, že Bůh jest naprostá pravda, pravda dokonalá, a že není pravdy právě tak jako není bytí, které by z něho nevycházelo. Jím a v něm najde lidský duch světlo, jím postupuje ve svém poznání pravdy. Každý takovýto pokrok v poznání pravdy jest jakýmsi úsekem v našem dlouhém vystupování k Pánu pravdy a světla.

Duše-žalobník.

B. P. Dlouhá.

Až půjdu k soudu, přísný Soudce, Bože,
až půjdu k soudu... Hruza myslit nedá
a moje lůžko — Záhořovo lože,
u něhož lítost, strach a bolest sedá.

Až půjdu k soudu — a ti všichni vstanou,
jimž v životě jsem nějak ublížila,

a zasypou mne výčitkami, hanou
a kletbami ti, jež jsem pohoršila!

Ó svědkové mých hříchů, kam se skryji!
Kde hory jsou, jež pohrbí hanbu moji!...
Však nikdo strašněji, ať jak chci, ruce myji,
než vlastní duše má, když žalovat se strojí!

Ta duše žíznivá, sám plamen, jenž se szírá,
a kterou u všech kalužin jsem napájela
a nedbala, že hyne a že dlouze zmírá —
než k prameni Vod Živých pustila ji zcela...

Ta duše hladová, jež okem vášní mroucím
své sousto hledala, by mohla žít a tvořit!
Jak mohla jsem ji jenom místo Chlebem skvoucím
jen lidskou nicotou — ne živit, ale mořit!

Má duše zdržovaná, žalobníce krutý!
Má duše mučená přes půl lidského věku!
Je pozdě dost, však závary už odsunuty,
6 let, kam toužíš, za tebou se vleku...

A pro radost, žeš Chleba okusila
jímž žijí andělé, ať končí žalob míra!
Pojď, horu hříchů svých bych trochu umenšila,
chci volat: *Zde je Chléb! Ať nikdo neumírá!*

Z milosti Boží vyvěrá nadpřirozený život.

P. M. Habak O. P.

Bůh Pána našeho Ježíše Krista ať nám zjeví a udělí
moudrosti, abychom ho poznali, a osvítlí oči naší duše,
abychom pochopili, jak velkou jest naděje v jeho po-
volání, jak velký jest lesk bohatství jeho dědictví,
které dává svatým, a jak nesmírná velikost jeho moci

se jeví v nás, kteří jsme uvěřili.¹ Dle slov apoštoloých jen vyšší světlo může člověka ozářiti poklady milosti Boží. Posvěcuje duši a činí ji schopnou vyššího, útlejšího spojení s nejvyšším Dobrem, které jí sděluje princip svého intimního života poznání a lásky a to tím způsobem, že člověku přináleží. Onen princip jest vznešeným a pravdivým obrazem Božství a tedy činí duši Bohu podobnou a příbuznou tak blízko, že se stává božskou a žije životem Božím. Tento princip jest zároveň zdrojem života, jímž se rozvíjí zahrada duše a v ní rozkošné květy láskyplného poznání a důvěry k Bohu, mezi nimiž dětinná oddanost dítěte k Otci, s níž volá k Bohu: „Otče náš!“

„Cenný dar nám udělil Pán tím, že nás pozvedl k účastenství na své božské přirozenosti.“²

V čem spočívá naše povýšení k této vyšší božských hor, rozum lidský jasně nechápe, závrát ho jímá a jen zjevení mluví o něm. Nové synovství, jehož se dostává znovuzrozeným z Ducha sv., má svůj základ v nové přirozenosti, dle níž jest člověk narozen z Boha (Joan. I.) a jen patření na Boha ve věčné kontemplaci objasní neurčité pojmy lidského rozumu, které si vytvořil o nadpřirozeném daru ze zjevení.

Racionalisté snaží se omeziti zjevené pravdy na obor lidského rozumu, který přirozeně má v sobě síly a schopnost poznání, zjevení a milost rozvine pouze přirozené jeho síly, a tedy potřeba zjevení slouží jen k tomu, aby se snáze a bezpečněji k pravdám dospělo. Rozum lidský jest měřítkem vši pravdy i nadpřirozené. Modernisté³ zase dospívají k poznání veškeré pravdy z imanence plné života, která vychází na povrch náboženským citěním. Lidské vědění jest omezeno se dvou stran, viditelným světem, za který rozum nesahá, a vnitřním omezením, jímž jest vědomí. Výše rozum nesahá, vše vyšší jest pro něj nepoznatelné. Duše potřebuje něčeho božského a to ji přivádí k náboženské

¹ Ephes. 1, 17.

² II. Petr 1, 4.

³ Encykl. Pascendi Pii X.

zkušenosti, že cítí Boha v sobě přítomného, je s ním spojena, a On pak mluví k duši. Duše se snaží nejasná s počátku slova Boží si uvědomovati a je vyjadřovati. Odtud vysvětluje modernismus i rozdíl mezi přirozenem a nadpřirozenem. O milosti pak ovšem nemožno mluvit jako o něčem vyšším.

Proti těmto směrům církev činí rozdíl mezi pravdami přirozenými a nadpřirozenými, které jsou a zůstanou pro lidský rozum tajemstvími a jinak než zjevením nemohou býti poznány. Vždyť patří do vnitřního života Božího, do vyššího řádu. Tam pozvedla Boží dobrota lidstvo, aby sem šlo jako ke svému cíli, a udělila mu k tomu též prostředky.¹ Milost posvěcující jest vlastností, která působí znovuzrození v duši a pozvedá ji ke stavu dítek Božích a uděluje jí účastenství na Boží přirozenosti.² Tím ovšem jak racionalism tak modernismus a všechny jiné systémy, které se klanějí rozumu jako jedinému bohu pravdy, zavrhuje vše, co by ho mohlo dle jejich domnění pokořiti, dostávají smrtelné rány a na hlubině pravdy se objevuje závrtná výšina tajemství Božích, v nichž se ukrývá pro duši božský život. Pozvolný jest výstup, po němž duše kráčí, než se jí otevrou tajné ty kraje poznání a lásky, a vystupuje k nim jen duše velkomyslná, která se denně přináší v obět.

Duch lidský jest přirozeně schopný spojit se s věcmi a to buď přijímaje je k sobě přemýšlením, nebo zase vůle jeho se k nim nese předpokládajíc v nich dobro a tedy láskou se s nimi jednotí. Hluboko, až spodstatou bytosti člověka spojena, jest jeho schopnost poznávati a milovati všechny věci, především však Boha, k němuž má zvláštní vztah jako stvoření ke svému Stvořiteli. Celá hlubina jeho bytí závisí od Boha jako od první příčiny a proto vzdychá k němu z celé své síly. Poznání Boha jako první příčiny a svého pravého cíle a dobra, k němuž jest určen, budí v lidském duchu přirozenou touhu a snahu po něm.

¹ Denzinger 1786, 714 atd.

² Denzinger 786, 792, 795 atd.

Tak ho miluje puze prirodzeností. Zůstává však ve své nekonečné vzdálenosti a ubohosti od velikosti Boha našeho, jehož podstatou jest bytí a poznání, jehož dechem jest láska. Přírozenost lidské nepatrnosti nesaá výše.

Proto rozum lidský může chápati pojmu nadpřirozena, o němž mu mluví zjevení a víra, toliko úměrně ku prirodzenosti, již od Stvořitele obdržel jako základní princip všeho lidského jednání, omezeného na přirozený řád.

Přirozeným jest pro tvora všechno, čeho vyžaduje jeho bytost, a to aby byla postavena do jistého druhu; a pak vše, co následuje z její podstatné konstrukce. Mezi přirozenými požadavky jsou síly a schopnosti, které podstatně přináležejí k bytosti, vztah ke všem příčinám, od nichž se jí může dostati zdokonalení, konečně touhy a snahy prirodzenosti, aby dospěla svého cíle. Jejím cílem by byla přirozená blaženost; u rozumného tvora bylo by to dokonalé poznání Boha, původce přírody a z poznání pocházející láska. O vyšším poznání a milování, v němž plesá nejsv. Trojice, neměl by ani tušení.

Vše, co jest výše, je darem nesmírného Božího milosrdenství a jeho dobroty. Převyšuje zcela přirozené požadavky, na něž má prirodzenost právo po svobodném ustanovení věčného úradku.

Z toho lze si utvořiti částečný a záporný pojem o nadpřirozenosti: dar Boží, jímž pozvedá Bůh tvora k dokonalosti, převyšující všechno přirozené a je zdokonalující.

Tím ovšem povstává v člověku nové narození k vyššímu životu, v němž jako syn Boží vchází do důvěrného obcování s Otcem, účastní se jeho intimního života a blaženosti a tím ocitá se v novém způsobu života, dle jehož pravidel musí jednati. Nadpřirozený cíl, k němuž je povznesen, vyžaduje nadpřirozených skutků, aby byla shoda a souměrnost mezi činy a cílem.

Velký zázrak Boží lásky způsobil, že život a blaženost Bohu přirozená stává se přirozenou tvoru; znovu-

zrozením z Boha člověk dostává novou přirozenost založenou na přirozeném podkladu. Nová přirozenost jest rovněž principem všeho jednání ve vyšším řádě a tak povstává v duši nový organismus života. Milost Boží jest účastenstvím na přirozenosti Boha a jest tou vyšší přirozeností v duši, z níž pak pocházejí nové schopnosti a síly, tři božské ctnosti a nadpřirozené ctnosti mravní. Každá z nich jest účastenstvím na Božství, takže celý nový organismus jest božským a tedy i jednání lidské, nalézá-li se člověk ve stavu posvěcující milosti, jest božským. Duch sv. pomáhá naší slabosti, píše apoštol, a prosí za nás nevýslovnými vzdechy. A týž dává svědectví naší duši, že jsme syny Božími, jest to Duch vyvolených, v němž voláme k Bohu: „Otče!“ Nový duchovní organismus jest podroben zcela řízení božského Vůdce, jenž svým jemným a silným, zároveň však nenásilným vedením přivádí tvora k plnění své vůle, v níž spočívá dokonalost.

Jest podivuhodná podobnost mezi nadpřirozeností a přirozeností. Bůh dává tvoru nový život duchovní nejen ve smyslu mravním, dle něhož ten, kdo jiného vede nebo zdokonaluje jeho rozumový život, jest též příčinou nového života, Bůh dává vyšší život ve vlastním smyslu, buduje na přirozeném podkladě novou nadpřirozenou přirozenost, z níž, podobně jako z přirozené přirozenosti, plyne život, síly, snaha a schopnosti k cíli.¹ Skutky, které člověk koná, zůstávají svobodnými a pocházejí od něho, jsou vskutku lidskými, neboť celý, nadpřirozený organismus předpokládá přirozené schopnosti, které pozvedá k vyššímu řádu. Proto cokoliv člověk jako člověk činí, pochází od přirozenosti a jejích schopností povznešených k nadpřirozenému řádu.

Lidstvo tedy dle ve zvláštní ochraně dobrého Boha, nalézá se blízko Boha a jest mu podobno. V jistém smyslu každý člověk obdařen milostí jest bohem. Nadpřirozený řád není pro člověka cizí zemí, v níž by se mu nedařilo, naopak láska Boží jej učinila rájem roz-

¹ Scheeben, Natur und Gnade str. 162.

koše a v něm postavila člověka znovu po vypuzení z prvního ráje, ovšem skrze zásluhy Kristovy, který jako milosrdný Samaritán obmyl lidstvu hluboké rány. Je to tedy řád lásky, který předpokládá zvláštní milování Boží, plnění duši vyšším poznáním a láskou a uděluje věčné, nesmírné rozkoše samého Boha. To platí o celém nadpřirozeném řádě.

V jakém poměru se nalézá milost posvěcující k celému nadpřirozenému řádu? Zmínili jsme se o tom výše. Milost posv. jest účastenstvím na Boží přirozenosti. Duše ji přijímá v hloubi svého bytí, ve své podstatě, takže ji celou pozvedá do božských končin, kde proudí nový pramen života.

Předměttem dalšího pojednání bude teologické vysvětlení této podivuhodné účasti na Boží přirozenosti.

Vedeni Bohem.

P. Silv. M. Braitto.

Literatura:

Piny-Char moy: L'abandon à la volonté de Dieu.

Caussade: L'abandon à la Providence divine.

Lehodey: Le saint abandon.

Toužíme vzhůru a jsouce křesťany, napájenými pravověrnou naukou, víme, že jenom Bohem stoupáme, že jenom k němu je pravý vzestup a že tudíž každý náš krok má k němu směřovati. K tomuto Bohu blížíme se láskou. Láska, uvědomělá láska nechť řídí celý náš duchovní život. Poměr duše k Bohu musí býti poměrem dobrého dítěte k otci, tedy poměrem synovské lásky, oddanosti a důvěry. Tím jsme přišli k důležitému činiteli v duchovním pokroku. Duše snažící se stoupati k Bohu, musí uznati svou nemohoucnost a slabost a nevědomost a oddati se měkké ruce Boží, musí se odevzdati vedení Božímu.

Tato oddanost a důvěra je zcela samozřejmá. Bůh

nás upřímně miluje a vše, co přímo v nás koná, směřuje k našemu dobru. Jeho vůle jest svatá a chce jen svatost. Bůh jest nekonečně dobrý a chce jen naše dobro. Proto musíme se mu oddati jako děti, oddati jeho vedení. Tu musíme něco říci o důvěře v Boží prozřetelnost, o pokorném, pak radostném a konečně očekávajícím přijímání všeho z rukou Božích a učiti rozeznávati hlas a vůli Boží od vlastní samolibosti a varovati před zhoubným duchovním subjektivismem a svéhlavostí v otázkách postupu v dokonalosti.

Náš život duchovní musí býti hluboce proniknut a ovládn duchem tří božských ctností. Především víra naše musí býti živá, čím dále tím více uvědomovaná a uvědomělá. Život náš musí odpovídati tomu, co věříme. Věříme, pevně věříme, že Bůh jest dobrota sama, že jest všemohoucí a dle toho též musíme s Bohem jednati. Věříme v jeho dobrotu a moc a proto mu musíme důvěřovati. Musíme doufati, že nás přivede k sobě, že nám dá prostředky, abychom došli k němu. Musíme pracovati, ale — s Bohem. Práci řídí vůle. Proto naše práce musí býti vedena vůlí ovládnutou a řízenou vůlí Boží, čili naše vůle se musí sjednotiti se svatou vůlí Páně. Proto jsme se zrodili, abychom plnili jeho vůli. To ovšem znamená, že musíme často podříditi se jemu. Musíme se obětovati přesně vyslovenému Božímu přání, jeho zástupci dle hierarchických stupňů, i třeba za cenu pohřbení lesklých slov a představ. Když prožijeme plně pravdu, že Bůh s námi otcovsky smýšlí, jedna jediná bázeň nás bude děsiti, odchýliti se totiž od jeho sv. vůle. Plnění vůle Boží v nutných věcech otvírá nebe, plnění vůle Boží, která jest ve své všeobecnosti přáním, radou, obléká nás dokonalostí. A čím více a čím lépe a přesněji a radostněji budeme plniti vůli Boží, tím více se zdokonalujeme. Krásné jsou o tom řádky ctih. P. Rodrigueza a sv. Františka Saleského.

V čem podrobovati se vůli Boží? Přirozeně, že nejprve v tom, co Bůh zřejmě prohlásil, že to jest jeho vůlí. Příkázání Boží a církevní a povinnosti stavov-

ské. Nebylo by tedy správné pro zvl. soukromou a domnělou zbožnost zanedbávati svých povinností neb se prohřešovati proti prostému právu přirozenému. Vzpomeňte si, co Kristus Pán vytýkal ostře farizeům v tomto ohledu. Jiným naznačením Boží vůle jsou rady. To ovšem jen pro duše vyvolené. Všem však Bůh zjevuje svou vůli vnukáním svých milostí. Jako blesk pojednou ozáří sdělení Boží vůle naši duši, ukazuje jí dobro, které by bylo krásné vykonati. Po celý život nás Bůh takto osvětluje. Musíme jen býti pozorní a uceliví. Zkušený duch. vůdce vás naučí poznávati a rozeznávati tyto návštěvy Světla.

A ještě jedním způsobem musíme se oddati vůli Boží. Musíme se oddati Bohu v tom všem, co chce s námi v jednotlivých případech našeho života duchovního i hmotného. Musíme se zkrátka oddati řízení Božímu. Nejnížší stupeň zde jest, kdy lidé prchají sice před nepříjemnostmi, jak jen mohou, snášejí však vše hořké a těžké, je-li toho nezbytně třeba, neb nechtějí uraziti dobrého Boha. Dokonalejší je již přijímají ochotně, i když po nich nijak zvlášť nedychtí. A ještě dokonalejší přímo jako by předcházeli vůli Boží. Letí vstříc křížům, objímají z dálky vůli a přání Páně. (Viz sv. Bernard: *Sermo I. de S. Andrea*. Nro 5.)

Přátelé, jak se zachováme k vůli Boží? Budeme hledati tvrdohlavě vlastní cestičky ke spáse, když nám jeho vůle jasně rysuje daleko vpřed přesnou cestu? Nepůjdeme raději cestou jeho přikázání, cestou osvědčenou, která vychovala tolik světců? Nesmíme se snažiti odloučiti u světců mimořádné od oné vyšlapané, úzké, tvrdé cestičky Boží vůle.

A v životních osudech bychom si chtěli sami býti určovatelí? My bychom chtěli býti moudřejší než sama božská Prozřetelnost? Aspoň taková ať jest naše láska a důvěra, abychom dovedli zaseptati pokorně: *Fiat, staň se!* (V příští studii pojednáme o dalších bodech, hlavně o postupu v oddanosti a odevzdanosti.)
P. d.

Ž I V O T

O čtení *Písma svatého*.

Prof. T. Hudec.

Čísti *Písmo svaté*? Jak a proč?

Spisovatel John Ruskin má ve své sbírce *Sezam a lilie* články, nadepsané *Královské pokladny*. Pokladnami těmi rozumí knihy trvalé ceny, napsané nejvyššími mysliteli lidstva a představující nejvyšší vrcholy, k nimž myšlenka lidská se povznesla. Poklady tam uložené jsou vzácnějšími zlata a stříbra, protože to jsou poklady ducha. Poklady ony jsou přístupny každému, mohou se stát majetkem každého!

Slova Ruskinova platí ve zvýšené míře o knihách *Písma svatého*. Jsou-li vzácné knihy královským pokladem, pak *Písmo svaté* je v pokladu onom nejzářivějším dýmantem, před jehož cenou mizí všechna ostatní veledíla světových literatur. Právem sluje *Písmo svaté* knihou knih!

Písmo svaté převyšuje nekonečně všechny ostatní knihy hlavně z toho důvodu, že není pouhou knihou lidskou, ale knihou božskou. Jsou v něm vložena slova samého Boha! Je sice psáno lidským pisatelem, v lidské řeči, vyjadřuje se lidským způsobem: ale za touto zevnější lidskou formou tají se a působí Boží Duch, který svatopisce povzbuzoval, řídil a chránil vnukaje jim, co mají psáti a jak mají psáti. Vlastním autorem posvátných knih je tedy Bůh sám. To je podstata nauky o *inspiraci* *Písma svatého*, která patří k základním dogmatům křesťanské víry.

Nesmí nás v tomto přesvědčení o božském původu *Písma Svatého* másti *lidská stránka* a snad i lidské nedostatky, se kterými se tu a tam v posvátných knihách setkáváme, jako na př. nedokonalost ve způsobu vyjadřování nebo naivní lidové názory. I svatopisci

byli křehkými lidmi a dítkami své doby, která se v jejich spisech obráží se svými přednostmi i nedostatky. Ale, jak už řečeno, za tímto lidským zevnějškem vane *Boží Duch*, který proniká svaté knihy tak jako míza prostupuje a oživuje strom.

Z inspirace jako přirozený důsledek plyne, že Písmo svaté nemůže obsahovati *žádného bludu*. Kolik omylů bývá v knihách lidských, i v těch nejlepších! Nikdy si nejsme jisti, vede-li nás autor cestou pravdy anebo neodchýlil-li se — snad nevědomky a nepozorovaně — na stezku končící u propasti bludu! Té obavy při knihách Písma svatého není. Zde mluví k nám Bůh sám, který je absolutní, naprostou Pravdou a který tedy nemůže ani blouditi sám ani klamati jiných. Když tato nejvyšší Pravda mluví, tu člověku nezbývá než říci s pokorou a s důvěrou: Mluv, Pane, neboť slyší služebník tvůj . . . ! —

V Písmě svatém jsou uloženy náboženské a mravní pravdy, které Bůh ve své lásce a milosrdenství chtěl pokolení lidskému zjevití, protože lidský rozum, zatměný dědičným hříchem, není s to oněch pravd postihnouti anebo aspoň nemůže k nim s jistotou dospěti. A jsou to pravdy, po nichž lidské srdce právě nejvíce touží a jež jsou nám k dosažení našeho věčného cíle nejpotřebnějšími! Pramenem oněch *zjevených pravd* je na prvním místě, vedle ústního podání, Písmo svaté.

Bůh svěřil svaté knihy církvi, aby z nich zjevenou nauku čerpala a věřícím jako životodárný chléb rozdávala. Úkol ten také církev od počátku hned plnila. Svatí Otcové ve svých spisech o to především se snaží, aby studiem a výkladem Písma svatého učení Kristovo lépe poznávali, osvětlovali a prohlubovali. Také pro všechny pozdější církevní spisovatele Písmo svaté bylo a bude nevysychajícím a nepřehraným pramenem poznání nejvyšších pravd, jež našemu smrtelnému zraku odhalují tajemství Boha a věčnosti. Pravdy ony jsou tak vznešené a neobsáhlé, že dle slov sv. Petra sami andělé touží do nich nahlédnouti (I. Petr. 1, 12).

Když andělé si přejí v ony pravdy lépe vniknouti, čím více má mít člověk-křesťan touhu pohřížiti se svým umem do oněch nauk, jež nám Bůh v Písmě svatém zjevil! —

Každá četba má vliv na utváření povahy člověka a to často větší vliv, než sami tušíme. Známé přísloví dí: Pověz mi, s kým obcuješ, a já ti povím, jaký jsi. Podobně lze právem říci: Pověz mi, co čteš, a já ti povím, jaký jsi! Dobrá kniha je dobrým přítelem a ušlechtilá četba také zušlechťuje naše srdce a našeho ducha. Lze-li to říci o každé dobré knize, tedy tím více o Písmě svatém. Horlivé čtení Písma svatého je nejlepší školou ctnosti a křesťanské dokonalosti. Vidíme tam, jak Bůh řídí osudy lidstva, a učíme se z toho posuzovat vše pozemské sub specie aeternitatis. Učíme se tam poznávat sebe, přemáhat své náklonnosti, bojovat se svými vášněmi a kráčet tak za svým věčným cílem.

Kolik je v Písmě svatém uchvacujících příkladů heroických ctností, jež nás nabádají k následování — a kolik příkladů přísné božské spravedlnosti, které nás zase od zlého odvracejí! Kolik je tam krásných povzbuzení a napomenutí, jež se nevyhladitelně vtiskují do mysli čtenářovy! Ve škole Písma svatého naučíme se nadpřirozené křesťanské moudrosti, kterouž „kdo nalezne, nalezne život a dojde požehnání od Hospodina“. (Přisl. 8, 36.)

Školou dokonalosti je Písmo sv. i proto, poněvadž podstata křesťanské dokonalosti záleží v tom, že se stáváme více a více podobnými ideálu vši dokonalosti: Ježíši Kristu. A právě v Písmě svatém, v evangeliích totiž, jest *ideál dokonalosti* ztělesněný v osobě Kristově vyličen tak živě a názorně, že Jej vidíme před sebou jako ve skutečnosti. Prostých a velebných slov našich evangelií nedostihne a nenahradí žádný sebe duchaplněji sepsaný život Kristův. Postava Ježíše Krista, jež je v evangeliích vykreslena s celou svojí božskou velebností a dobrotou, září odtud jako maják do všech časů a dob, osvěcujíc a přitahujíc k sobě

srdce každého člověka, v jehož nitru není ještě potlačena veškerá touha po mravní ušlechtilosti a dokonalosti! —

Připadla nám snad někdy myšlenka, jak šťastnými byli apoštolé a učedníci Páně, jimž bylo popřáno viděti a slyšeti Božského Mistra, když s jeho rtů se linula slova nebeské moudrosti! Než nemáme důvodu příliš jim záviděti. Vždyť máme v Písmě svatém autentické a nefalšované znění Kristových slov, která až dodnes s plnou a neztenčenou silou zvučí z řádků našich evangelií!

Anebo kdo by si přál poslechnouti největšího řečníka všech dob, sv. Pavla, ať čte jeho listy, kde poučuje, napomíná, kárá a těší své čtenáře: mluví brzy slovy otcovské lásky, brzy s autoritou vůdce, jemuž je svěřeno Kristovo stádo, brzy opět jako orel vzlétá do nejzávratnějších mystických výšin. — A právě tak můžeme slyšeti v Písmě svatém sv. Jana, Isaiáše, Jeremiáše a všechny ony velké muže Starého i Nového zákona, kteří „nadchnuti Duchem svatým mluvili“. (2. Petr. 1, 21.)

Tak je Písmo svaté opravdovou „královskou pokladnou“, kde najdeme posilu v pokušeních, útěchu ve strastech, pomoc a oporu v bojích pozemského žití! Jen je třeba sáhnouti po nadpřirozených pokladech, jež jsou tam nahromaděny a jež jsou každému přístupny. —

Nechceme zde mluvit o tom, jakou cenu má Písmo svaté také s hlediska přirozeného, na př. jako pramen staré historie nebo jako zdroj, z něhož brali náměty uměleckého tvoření malíři a sochaři atd. Procházíme-li galeriemi starých mistrů, pozorujeme, že většina jejich výtvorů jsou takorč ilustracemi k jednotlivým stránkám Písma svatého. Je to dokladem, jaký význam mělo Písmo svaté pro umění v dobách jeho největšího rozkvětu.

O tom, jak třeba čísti dobré knihy, napsal Ruskin v uvedeném článku tato případná slova: „Kov, jež hledáte, jest spisovatelův duch neb názor a jeho slova

jsou jako skála, kterou musíte rozdrtit a roztavit, a byste se k němu dostali. A motyky jsou vaše vlastní píle, důvtip a učenost. "Jen tak se stane zlato uložené v „královských pokladnách“ naším vlastnictvím."

A nelze říci totéž plným právem také o četbě Písma svatého? Není to lehká zábava, která nás na okamžik upoutá a na kterou v nejbližší chvíli zapomeneme, nýbrž čtení Písma svatého je vážná práce: ovšem i prospěch, který tam pro duši svou a pro věčnost nalezneme, je o to větší. Práce ona záleží v tom, že nejen hledíme vníknouti do smyslu slov v Písmě svatém, ale především že se přičinujeme osvojiti si ducha jeho, neboť „litera zabíjí, ale duch oživuje“.

Proto je racionalismus tak suchý a neplodný přes celou svoji exegetickou učenost a přes bezpočetné folianty, které o výkladu Písma svatého napsal. Zůstává totiž tkvěti na zevnější literě Písma, ale jeho duch, to jest Duch Boží Písmo svaté oživující, zůstává pro něj nedostupným tajemstvím.

Tomáš Kempenský hned v první hlavě svého Ná sledování píše, že mnozí z četby evangelia jen nepatrný prospěch mají, protože „nemají ducha Kristova“. Duch Kristův jest duch lásky ke Kristu a duch pokory spojený se snahou vlastní život připodobnit Kristu. Jen ten, kdo má tohoto ducha, bude čísti Písmo svaté s opravdovým užitekem a nalezne v něm „manu skrytou“. (Zjev. 2, 17.)

Důvody, které jsou v předchozím uvedené a jež nás mají nadchnouti pro horlivou četbu Písma svatého, nejsou ničím novým. Již svatí Otcové na ně poukazují a při tom takorůzka nenalezají dosti slov, aby četbu svatých knih co nejdůrazněji nám vložili na srdce. Sv. Jeronym, „největší učitel v Písmě svatém“, v listech ke svým přátelům opět a opět připomíná jim toto napomenutí. „Písmo svaté čti často, ba nikdy neodlož z rukou svých svatého čtení.“ „Uč se tam, čemu máš učit.“ „Ať je Písmo svaté neustále v rukou tvých a budiž stálým předmětem tvého rozjímání.“ „Když ses k tobě se blíží, ať je svatá Kniha v rukou tvých,

a když klesneš do spánku, ať hlava tvoje se skloní na posvátné stránky.“

Zanedbávání četby Písma svatého je známkou náboženského úpadku v naší době. Bible bývala kdysi u katolíků rodinnou knihou. Dědila se z pokolení na pokolení a každé z těchto pokolení nalezalo tam poučení a upevnění v křesťanském životě. Má-li býti náboženský život u nás opravdu obnoven, tu třeba znova probuditi lásku k Písmu svatému a zálibu v jeho čtení. To jest jeden z úkolů katolických kněží i laiků, jimž leží na srdci rozkvět katolicismu u nás.

Tajemství chrámové hudby.

Otto Albert Tichý.

Hudba jest umění, a proto v naší hmotářské a strojařské době jest pro ni tak málo porozumění. Tím méně jest lidí, kteří chápou hloubku církevních zpěvů a dovedou jimi promluvit k duši posluchačově.

Na pohled by se zdálo, že není nic prostšího, než učiniti zadost oficielním příkazům o chrámové hudbě, když jde jen o věc tak snadnou jako chorál, nebo žádá-li se po varhaníku, aby jeho hra odpovídala slohu církevního zpěvu. Ve skutečnosti jest tomu tak jako s křesťanem, který by na př. znal nazpaměť všechny dogmatiky, a se světcem, který i bez soustavného studia theologie dospívá na vrcholky nazírání.

Tím nechci říci, že by k církevní hudbě dostačilo umění zazpívat či zahrát několik písniček nebo zkomoliti nějaký snadnější introit. Adeptům chrámové hudby jest třeba klásti podmínky co nejpřísnější, poněvadž jde o přímou službu Boží, čili, abych se vyjádřil moderněji, o koncert před Majestátem všech majestátních, před Autorem všech autorů, před samým Stvořitelem. Kdo si myslí, že do kostela dostačí ledacos, jest horší podlého rouhače, ale ani největšímu umělci není dovoleno zapomenouti, že církevní hudba jest jen

vzrušenější modlitbou a že jen tím bude dokonalejší, čím pokorněji, pozorněji a zbožněji se jí bude povznášeti k Pánu.

Tri slůvka: pokorně, pozorně a zbožně obsahují základní znaky dobré chrámové hudby, ale nerozumí se tím nějaké sentimentální výlevy rozbolavělého srdce. Ctnosti ty buďtež v prvé řadě mužnými činy.

Pokorně budeme zpívati nebo hráti, zapomeneme-li na sebe a budeme-li míti na mysli jen Hospodina, kterému pějeme chvály. Nemůžeme však opravdu pokorně zpívati, není-li všecek náš život jediným aktem pokory. V tom právě tkví rozdíl chorálu zpívaného někde v Solesmes a slavnostní mše zpívané v bohaté farnosti některého velkoměsta. Právě pokora jest součtem všech aktů pokory za celý život a jen v tom smyslu může přispěti k hlubšímu pojetí chrámové hudby.

Pozorně zpívati může jen ten, kdo ví, nač má míti pozor, čili kdo zpívati umí. Jest v tom zahrnuta povinnost studovati a nabyté vědomosti pozorně aplikovati.

Kolik z našich ředitelů kůrů věnovalo náležitou pozornost historické a vědecké stránce gregoriánského chorálu? Oficiální církevní zpěv jest skoro všude pouhou trpěnou přítěží, která se posuzuje podle měřítka bachraté německé hudby vícehlasé. Kdo se v něm snaží uviděti ekvivalent dosud nepřekonané tvorby architekturní, jak se nám dochovala v nádherných katedrálách středověkých? Kdo se jej snaží zpívati s takovou pružností, aby se podobal zanícené četbě posvátného textu, jak se rozléhal tmavými kobkami římských katakomb? Kdo se přičiňuje proniknouti smysl zpívaných slov a postihnouti neskonale výraznost gregoriánského chorálu, který často až do nejmenších podrobností, takřka dramaticky interpretuje zpívaný výňatek z Písma?

Pohříchu nesetkáváme se jen s nepozorností neuvědoměnou, zhusta to bývá nepozornost vědomá, lépe řečeno beztaktnost. Jak jest možno, aby se na místech,

kde jest v dispozici slušný pěvecký sbor, zpívalo o veliké mši svaté česky, bez zřetele ke všemu tomu, co o tom vyřkl Řím?

Kousněme do toho kyselého jablka. Mají nějaký smysl tyto sverepé novely k papežským dekretům? Nemluvě o tučné dávce lenosti, lze vážně vzít v úvahu to chvilkové vlastenecké vzplanutí, jež s chlapeckým gestem škrtá skoro tisíciletou tradici latinského ritu po našich vlastech? Česká kultura jest kulturou západní, v níž od věků byla latina jedinou obcovací řečí. Zaváděti do obřadů řeč lidovou jest nálezeček protestantských rozumářů. Proto Kongregace Ritův mou-dře roztála gordický uzel v ten smysl, že vzpomínkou na doby svatého Cyrila a Metoděje dovolila liturgii staroslovanskou, a to jen na určité svátky a na určitých místech, aby nebyla tím zlehčena staletá tradice ritu latinského.

Dokud nebude vyplněn náš liturgický modernismus, marno bude mluviti o kráse katolických obřadů, neboť ony „národní“ či spíše vulgární příměsky je budou hyzditi jako netvorný polyp.

Zbožně zpívati jest stěžejní požadavek dobré chrámové hudby. Neživi-li se můj zpěv anebo moje hra hlubokou věrou, nadějí a láskou, jest to jen měď znějící a zvonec zvučící. Nikdy nezapomenu hlubokých dojmů, jichž se mi dostalo při zpěvu starých poutníků. Zděděný poklad víry, obohacený vítězstvími dobytými ve znamení kříže, nezdolná naděje v přispění Boží a věčnou odplatu, horoucí láska ke Spasiteli prolivšímu krev za naše viny, trestajícimu nás za hříchy, ale zas odměňujícimu stonásob všechny ty, kdož si z lásky k Němu něčeho odepřeli: vše to se obrazilo v jejich chvějícím se hlase. Poznal jsem, že všechno umění jest neskonale nízko pod tímto naivním sice, ale vznešeným projevem milujících srdcí.

Hodláme-li pěti chvály Hospodinu, třeba Ho napřed milovati, třeba však milovati i posvátnou hudbusamu. Třeba se hýčkati s každou neumou, s každou notečkou, brousíce ji jako nejdrahocennější kámen.

Všimněme si otců benediktinů. Nebyti jejich včelí píle, neměli bychom ani zdání o chorálu, který až do nedávna byl nám znám jen v okleštěné versi z 16. stol. nebo v místních diecésních vydáních, znetvořených často až k nepoznání (vzpomínám si na Libera — potpourri, jež jsem po celý měsíc listopad slyšel v Haliči). Právě pro tuto obětavost se line tak líbezná vůně z prvních opravených graduálů, hemžících se tisícerými interpretačními znaménky, jež připojila ruka nikdy neuspokojeného dom Pothiera. Krása chorálu tak jako moudrost Písma vzdává se jenom těm, kdož jej milují, a čím více jej milují, tím více krás v něm nalézají, poznávající zároveň, že z něho vyvěrá všechna středověká i novodobá hudba (viz o tom velmi zajímavou kapitolu ve Vincenta d'Indy „Nauce o hudební kompozici“).

Již jsem se zmínil o obětavosti francouzských benediktinů. Nikdy se dosti nenazdůrazňuji nezbytnosti této ctnosti, jež vedle libovonného kvítku pokory bývá nejušlechtlejší ozdobou kůru chrámového. Nejednou jsem slyšel, a sám jsem se o tom přesvědčil, že nejkrásnější a nejvroucnější bývají ty obřady, přinichž zpívají dobrovolní pěvcové, ne zpěváci placení. Lze si to vysvětliti jen tím, že ono plus, které přinesli opustivše útulné domovy, hry a zábavy, dodalo jejich hudbě toho čehosi tajemného, co bych nazval nebeským rubem bolesti. Co nás nejvíce blaží v domově, jest otcovská a mateřská láska, jíž byl rodinný dům svědkem. Právě tak sebezápor zpěváků balzamuje jejich výkony čímśi tak rajským, že toho nelze dosíci nijakou virtuositou uměleckou.

Při obětavosti zmizí všechny ty racionelní i iracionelní záminky, pro něž obyčejně ztroskotává všechno úsilí o zavedení pravého církevního zpěvu, jak si toho přeje sv. Otec Pius X. ve svém „Motu proprio“. Obětavý pěvec chutě se pustí do studia latiny, dyšící starobylou posvátností, tak jako se bude pilně hroužiti v taje staroslovanské liturgie. Nebude litovati dvou neb tří večerů v týdnu, jež přinese v obět chrámové

hubbě, nebude se báti, aby jeho talent nezanikl ve sboru, poněvadž ani sebe větší dar se mu nebude jeviti dosti důstojným domu Páně. Při obětavosti zmizí osobní třenice a nedorozumění, a zůstane jen ideál a vzor nejvznešenější Oběti, Beránka tichého a pokorného *srdcem*.

Zlato.

F. Odvalil.

Ó zlato, zlato, zlato!

Co stalo se s tebou, ty obraze světla, že jsi tak dlouho již nástrojem temnot?

Jsi jako žlutá, těžká a chladná krev Netvora noci!

Nemáš jí býti, však zdáš se jí být tak příliš a cele!

Neboť jako oběhem vody žije zelená země a oběhem krve růžový člověk, tak oběhem tvým, zlato, žije prokletí...

V tebe se vtělil první odpad od zákona Páně (říkají tele neb býček, jak komu se líbí).

Za tebou šel zmatený, gigantický Babylon přes slávu Nebukadnezara do ožralé svatokrádeže Baltasarovy.

Za tebe prodávali ducha sofisté a povinnost muži a srdce svá ženy a vlast svou občané.

Pro tebe zničena říše Inků, vylidněny země a vyhubeni národové, když ty jsi špinavou vlnou se přelévalo na starou Evropu.

A ejhle, když ona pak zmítána šílenstvím smrti na kusy se krvavě rvala, tys odběhlo zas od ní, nemocné, za oceán obludnou vlnou miliard, nulami nakadeřených, a z bývalé paní své učinilo jsi otrokyni tělem i duchem.

Ó zlato, zlato, zlato!

Co činíš z těch, kteří tě mají! Co činíš z těch, kteří po tobě touží! Co činíš z těch, kteří tě ztratili!

Co všechno ještě způsobí vlny tvé, tak těžce se přelévající!

A já dnes, když poznal jsem hroznou tvou práci, jsem rád, že nikdy jsem na sobě neměl nic z tebe, a Bůh dej, bych nikdy nic neměl!

Ó zlato, zlato, zlato! Připomínáš mi andělů pád! Jak proklel tebe asi Tvůrce tvůj kdysi, hned od počátku, kdysi, v den první viny tvé, ty Tvore tak stkvoucí!

Vždyť i Pán Ježíš pohrdl tebou a ani prodán nechtěl být za tebe, zvoliv si méně prokleté stříbro.

A vyhýbal se i jménu tvému, vysloviv je jen dvakrát, a to vždy v zákaze: Nechtějte mítí zlata! Nepřisahejte ani na zlato chrámové!

Jen tehdy, když jako dítě milostné usmál se na svět, dovolil těm, kteří byli pravými mudrci, ve vánoční době položit tebe k bosým svým nožkám.

Ó, jaké proudy Krve svátostné přetéci musí po tobě v kalichu mešním, než budeš vykoupeno!

Ale jak velké budou pak muset býti skutky tvého pokání!

Tot vše, co povědět může můj žal m o tobě!

V Z O R Y

František, muž evangelický.

P. Jan Ev. Urban O. F. M.

„Proč ty? Proč ty? Proč právě ty?“ ptal se dychtivě jednou bratr Masseus svatého otce Františka.

„Co tím chceš říci, Masseo?“

„Chci se tázati, proč právě za tebou běží celý svět, a proč si každý žádá jen tebe vidět, tebe slyšet, a tebe poslouchat? Nejsi přece ani krásný, nejsi učený ani urozený? Proč tedy ty?“ — 1

V nejrůznějších charakterech světců, jichž má církev, křesťanství desítitisíce, a kteří jsou výkvěty své

¹ Actus b. Franc. c. 10.

doby, svého okolí a společnosti, jsou snad v křišťálové čistotě zastoupeny všechny možné povahy člověka: od strohé, kruté askese sv. Jeronyma do prostičké, dětské svatosti sv. Terezie od Ježíška, od samotářského života sv. Pavla, Antonína a jiných egyptských Otců k činnostiplnému, rušnému na venek životu sv. Dominika a všechny stupnice a odstíny, které leží mezi těmito extrémy, ukazující, že každá povaha jest vhodným základem pro působení milosti. Ale právě v tomto boji mezi nižší částí lidské bytosti a milostí jeví se charakteristické rozdíly mezi světci a o řešení tohoto poměru, jak daleko jest šetřiti přirozenosti, aby to nepřekáželo milosti a jak dalece nutno zapíratí onu, aby vládla tato, spočívá svéráznost a původnost toho kterého světce. Vliv pak na toto řešení rozhodující má jeho názor nebo chápání Boha a z něho plynoucí chápání zjevení, bližního a sebe.

V tom také spočívá svéráz, původnost a význam svatého Otce Františka. —

1. Základním znakem Františkovy osobnosti je *mysl pro skutečný život*. Tento rys skutečnosti (slova konkrétnost a praktičnost by to vystihla lépe) je asi právě to, co táhne celý svět ještě dnes k němu, katolický, duchovní i laický, ale právě tak — snad mnohde ještě více — i kruhy nekatolické. Neboť jest jisto, že většina svatých, právě proto, že zůstali vždy lidmi, v jakési obavě, aby hmota (čímž myslím vše, co překáží v přiblížení Bohu) nenabyla ani bezděčného, nechtěného vlivu na duchovní život, odcizovali se přirozenému životu, umrtvovali vše, co mělo nádech přirozenosti, třebaš na tom někdy nebylo ani stínu nedokonalosti (láska k přírodě, společnost, činný život, veselost, úsměv), a tím se odcizovali skutečnému životu prostého křesťana, který je viděl v nedozírné výšce nad sebou — a neměl přirozeně ani odvahy ani chuti jich následovat. — Ač i sv. Otec František nezůstal ušetřen tohoto strachu, přece celkem nejvíce se přiblížil zlaté střední cestě mezi přirozeností a milostí a tím zůstal blízkým lidskému srdci v jeho slabosti, nebe při-

blížil zemi, ukázał křesťanství s jeho přirozeně krásné stránky, nezačav při tom své vlastní svatosti. Pro tento praktický, u něho základní rys, pro toto sblížení ideálu a skutečnosti, říkají mu umělec života. — Odtud jeho přitažlivost, že neodstranil lidskou přirozenost z díla spásy jako pozitivního spolupůčinitele, ale prozářil a posvětil ji milostí a láskou. —

Z tohoto základního rysu jeho povahy vyrůstají další lišné znaky: jest to předně jeho poměr k Bohu a zvláště ke Kristu Pánu:

2. Do výprav křížových zůstávala osoba Krista Pána západnímu křesťanstvu více vznešenou představou vtěleného Boha, nežli synem člověka, podrobeným lidské slabosti. Avšak pohled na místa, kde Pán chodil, učil, trpěl, vyvolal v myslích západních křesťanů živý obraz *trpícího Spasitele* a tohoto obnoveného, konkrétního nazírání chopil se s celou duší František a vdechl je do svého řádu a jím probudil v duchovním životě západu nový směr a poměr ke Kristu; Kristus Pán byl mu nejen Vykupitelem od viny, nýbrž hlavně předobrazem ideálního lidského života, nejvyšším vzorem, ale zároveň jako hmatatelný projev Boží dobroty také nejžádoucnejším předmětem nejohnivější lásky. A z tohoto chápání božského Spasitele vyrostly další charakteristické známky jeho osobnosti, které můžeme nazvat skoro vášněmi jeho života: *evangelium*, a z něho plynoucí *apoštolát*, *chudoba* a *kříž*!

3. *Evangelium*: Po celý starověk kvetl duchovní a tajemný výklad Písma sv. a i většina světců prvního tisíciletí — ač všichni následovali Krista — chápala evangelium více duchovně a své následování Páně utvářela dle toho: jak chápali jeho řeči, jak jim připadaly důležité různé výroky a přikázání, tak zdůrazňovali buď rozjímavý, skrytý život nebo evangelické rady a život společný v coenobiích. — Avšak Františkovi bylo *želé* evangelium příkazem: Slyšet, co řekl Pán, jak jednal a hned to konat, bylo mu jedno a totéž; neuvažoval, zda jest to rada, zda příkaz,

nespekuloval o tom, zda se to hodí do jeho okolí, nebo zda to bylo řečeno jen současníkům Krista Pána, nýbrž okamžitě jednal pod vlivem a intuicí své lásky ke Spasiteli. Evangelium, celé evangelium bylo jeho řečí, a touhou jeho bylo přivést všechny lidi k dokonalému zachovávání evangelia. A řehole františkánská začíná téměř lapidárními slovy: „Řehole a život bratří menších jest ten, svaté evangelium Pána našeho Ježíše Krista zachovávat životem v poslušnosti, bez vlastnictví a v čistotě.“ To byla jediná a původní řehole; ostatní hlavy jsou jen rozvedením tohoto evangelického základu (takřka se zdá, jako by je František psal, jen aby měl co papeži předložit ke schválení, neboť po všem v poslední větě řehole vrací se opět k své drahé myšlence: „... abychom svaté evangelium, které jsme pevně slíbili, upřímně po katolicku zachovávali.“

4. Z této vroucí lásky k evangeliu snadno pochopíme pak jeho důslednost, až žárlivou, v provedení ideálu *chudoby*. Nikdo nesměl být chudší než on, žádný žebrák netouží tak po bohatství, jako František toužil po naprosté chudobě, již příznačně nazýval svou paní, svou nevěstou.

5. A rovněž z touhy po naprostém zachovávání evangelia zvolil způsob života tehdy neslýchaný: (neboť řeholníkům nebylo dovoleno zabývat se duchovní správou, nýbrž naopak, stále byly obnovovány příkazy klauzury) — *život apoštolský*; jen k odpočinku, jen k načerpání nových duchovních zásob a k občerstvení mezi bratry měli se bratři scházeti v klášteřích — ne v klášteřích, ale v chudíčkých, nepatrných eremitériích, chaloupkách, které jim darovala lidská láska.

6. A vrcholem jeho nazírání na Spasitele byla jeho zvláštní úcta k *Ukřižovanému*, který mu nebyl korunovaným králem na kříži, jak ho obvykle maloval byzantský starověk, nýbrž skutečným „mužem bolesti“. Dokonáním pak tohoto konkrétního pojetí Krista byla stigmatisace, svaté rány Mistra, otisknuté, obnovené na těle učedníkově.

7. Nutným důsledkem tohoto skutečného a živého názoru na božskou osobu Ježíše Krista je ovšem zvláštní, *osobní poměr* k Bohu, který u Františka silně vystupuje.

Ač vždy byl věrným synem církve, ač přesně zachovával jistě všechny její předpisy ohledně bohoslužby, přece jeho zbožnost byla úplně osobní, ano, subjektivní. Ač se modlil též církevní hodinky, přece se nerozpakoval dáti přednost chudobě a darovati jedinou jedinou liturgickou knihu chudé ženě. A ač se bratři též modlili společně v chóru, přece táhla jak Františka tak i bratry více sladká samota a příroda, v níž se cítil František jako dítě u svého Otce nebeského. A neváhám říci, že právě tato určitá subjektivnost v poměru k Bohu získává sv. Františkovi dnes mnohé z přátel, stojících mimo církev — avšak správně chápána, s jeho dětinnou oddaností a poslušností k církvi, je právě normou našeho osobního poměru k Bohu a přírodě. — —

V těchto asi bodech — v pojmání Krista skutečného, v nekompromisním zachovávaní celého evangelia, hlavně v chudobě a apoštolátu, osobním poměru k Bohu, kterého cítil, viděl i v přírodě — záleží Františkovu dějinný význam a původnost (originalita): Jeho objevení bylo úplným převratem v názorech jak na duchovní život mnoha a mnoha jednotlivců, tak i na Krista Pána, na evangelium a život řeholní. František byl více mužem vůle a citu, než rozumového hloubání a jak prostě a jednoduše chápal Boha a evangelium, tak prostičce a bez dlouhých řečí je hlásal a žil. A touto nenucenou, přirozenou samozřejmostí, s jakou se cítil dítětem dobrotivého Otce — přirozenou, nenucenou láskou, jakou objímal celou přírodu, každého tvorečka a hlavně ovšem bratry a sestry — lidi, v níž nebylo nic tvrdého, nic odpuzujícího a nepřirozeného, táhl za sebou svět. — Síla jeho osobnosti přetrvala věky, ano, snad je chápán, oceňován, milován stále hlouběji, čím citelnější je nám potřeba jeho ducha proti pohanství, potřeba zdravé lidské přirozenosti a

lásky. A proto praktický význam jeho úcty pro nás lze shrnout ve vroucí výzvu: Zpět k prostému, přirozenému životu, zpět k evangeliu a k chudému, čistému Ukřižovanému Spasiteli!

K úvaze.

Synovská láska.

Požehnání otců staví domy. Vědomi této pravdy prosili jsme před započetím díla o požehnání své duchovní pastýře. Udělil nám je nejdp. arcibiskup olomucký. Stále budou mne provázeti jeho otcovsky měkká, teplá slova povzbuzení a požehnání. Řekl jsem mu tehdy, že budeme vychovávat lid k dětinné úctě a lásce k biskupům. Jest v tom ohledu tolik nezdravého mezi námi katolíky. Řeknu to přímo: Náš episkopát musí býti všem katolíkům úžasně vysoko. Katolík, dobrý katolík nedovolí si mluviti neuctivě o své hlavě. Ten jeho biskup jest obětovaný, jest sluhou všech, má tolik odpovědnosti a starostí. On prvý vystupuje na popraviště v dobách, kdy se Pánu zalíbí očistovati v lázni krve a pronásledování svou církev. A jdou tiše a klidně. Oni neohroženě říkají pravdu i hlavám států, i když se jim to vůbec nelíbí. Oni bdí nad statující duší. Vidí dále a lépe než nejlepší politikové. Jejich názory se tedy nemusí vždy shodovati s názory politiků. Ale katolík nikdy za to nehodí kamenem po svém pastýři. On jej vroucně miluje. Denně se kněz, tedy za lid a s lidem, modlí v kánonu: a za představeného našeho: Leopolda (Františka, Karla, Šimona etc. . .). S něžnou oddaností opakujeme s knězem tu upřímnou prosbu. Dejme svým pastýřům lásku za lásku. Dnes svět trpí krizí autority. Nebudou-li věřící ctíti a přesně dbáti autority hierarchické, utonou ve zmatku protestantského svobodářství. Katolík nikdy nekritisuje nelaskavě svých biskupů, nýbrž je miluje, je poslouchá a ctí. To jsem považoval za nutné, i když se to snad někomu nebude líbiti! *Redaktor.*

Pronásledovaná a proto Kristova.

Kristus předpověděl své církvi boje a pronásledování. A tak když všichni mají pokoj a názory nejvýš střednější požívají veřejné ochrany, Kristův kříž příliš palčivě šlehá svou Láskou do očí těch, kteří se scházejí ve tmě, tmu milují a rozšiřují. Znáte je, pomocníky ďábla? Nevěsta Kristova jest oděna purpurem krve svých dětí. Právě si Pán vyvolil Mexiko, kde se dostalo katolíkům toho sladkého štěstí trpěti za Krista. Svaté duše v slzách říkají: Že tam nejsem! Ale vedle silných jsou tam i slabí a kolísající. A za ty musíme se modlit. Věříme v obcování svatých, máme proto povinnost poskytnouti svým bratřím almužnu modlitby, aby je Pán sílil, by se stali hodnými nástupci Petra a Pavla, Lina, Kleta, Xysta atd. Vroucně, vroucně se modleme k Pánu za ně a za církev, aby se krví přebrodiva k míru, jehož potřebuje k řádnému svému vývoji. Však nám splatí tu službu, *kdybychom jí snad někdy potřebovali.*

K R Ů P Ě J E

Umučení svatých ze Scili.

Scili: město v bývalé římské části Numidie v sev. Africe.

Roku 180 za konsulátu Klaudiana dne 17. července pravil prokonsul Saturninus v úřední síni k předvolanému Speratovi, Nartzalovi a Ciffinovi, Donatě, Sekundě a Vestii: „Můžete zasloužiti si milosti našeho vladaře, vrátíte-li se ke správným názorům.“

Na to Speratus: „Nikdy jsme zla nepáchali, bezbožnosti jsme nepodporovali, nikomu jsme nikdy nezlořečili, nýbrž hrubě přijati díky jsme spláceli — protože panovníka ctíme.“

Saturninus prokonsul pravil: „I my jsme zbožní a naše náboženství je jednoduché, a přísaháme při moci pána našeho vladaře a vyprošujeme mu zdraví, což i vy činiti jste povinni.“ Speratus pravil: „Jestli mne pokojně vyslechněš, povím ti tajemství jednoduchosti.“

Saturninus odpověděl: „Nechci slyšeti tvých řečí o našich posvátných věcech, ale raději přísahajte na moc našeho vladaře.“

Speratus pravil: „Já neuznávám nadvládu tohoto světa, nýbrž spíše sloužím onomu Bohu, jehož nikdo z lidí nevidí, aniž může spatřiti tělesnýmá očima. Krádeže jsem nespáchal, koupím-li co, platím clo, protože uznávám Pána svého a Vládce králů a všech národů.“

Saturninus prokonsul prohlásil ostatním: „Vzdejte se tohoto přesvědčení.“ Speratus odpověděl: „Spatným přesvědčením je zabíjeti lidi, mluvití křivé svědectví.“

Saturninus prokonsul opět: „Zanechte této pošetilosti.“ Cifinus řekl: „Není, koho bychom se báli, leč Pán náš, jenž jest v nebesích.“ Donata pravila: „Čest Cesarovi jako Cesarovi, ale povinnou bázeň Bohu.“ Vestia řekla: „Jsem křesťanka.“ Sekunda prohlásila: „Co jsem, tím chci zůstat.“

Saturninus prokonsul otázal se Sperata: „Zůstaneš křesťanem?“ Speratus odpověděl: „Křesťan jsem;“ a s ním všichni souhlasili.

Saturninus prokonsul tázal se: „Chcete lhůtu na rozmýšlenou?“ Speratus odpověděl: „Tak spravedlivá věc nepřipouští rozmýšlení.“

Saturninus prokonsul pravil: „Co máte ve schránce?“ Speratus pravil: „Knihy, a listy Pavla, muže spravedlivého.“

Saturninus prokonsul prohlásil: „Třicet dní vám dávám na rozmýšlenou.“

Speratus opět pravil: „Křesťan jsem;“ s ním všichni souhlasili.

Saturninus prokonsul přečetl rozsudek z tabulky: „Budtež mečem popraveni: Speratus, Nartzalus, Cifinus, Donata, Vestia, Sekunda a ostatní, kteří se při-

znali, že vyznávají křesťanství; neboť zůstali zatvrze-
lými, ačkoli jim bylo umožněno vrátiti se k nábožen-
ství římského národa.“

Speratus zvolal: „Díky Bohu vzdáváme.“ Nartzalus pravil: „Dnes jsme svědky (mučedníky) v nebesích; Bohu díky.“

Saturninus prokonsul nařídil hlasateli, aby oznámil: „Rozkázal jsem, aby byli popraveni Speratus, Nartzalus, Ciffinus, Veturius, Felix, Akvilinus, Lefancius, Januarius, Generosa, Vestia, Donata, Sekunda.“

Všichni zvolali: „Bohu díky!“ A ihned stali byli pro jméno Kristovo:

Poznámka. Za prokonsula Saturnina vypuklo první pronásledování křesťanů v severní Africe, jak dosvědčuje Tertullian. Přinášíme líčení, jak je zapsalo úřední pero křesťanské obce.

Bůh a já.

Card. Newmann. — Přel. Prokop Holý.

I.

Bůh — Stvořitel.

1.

Bůh učinil vše a viděl, že je to dobré a vše že je stvořeno k svému blahu. Ale co je dobré tomuto, není již dávno dobré onomu; co činí šťastným toho, činí nešťastným onoho. Bůh však stanovil, abych dosáhl pravého dobra, ačli neporuším svou vinou jeho plánu sám. Vidí mne, jak jsem — volá mne mým jménem; zná míru mých sil a ví, jakého stupně dokonalosti mohu dosáti; vidí před sebou mé pravé štěstí a jest ochoten mi ho dopřáti. Bůh ví, co je mým pravým štěstím — nevím toho však já. Není všeobecného pravidla, co je dobrem a blahem; co se líbí jednomu, nelíbí se druhému. A tak jsou cesty, vedoucí k dokonalosti, roz-

dílné a prostředky k spáse jsou pro každou duši vytčeny zvlášť. Proto vodí nás Bůh vždycky po svých cestách vlastních.

Víme, že chce naše pravé štěstí, ale neznáme, ani v čem záleží ani kterými cestami ho dosíci. My jsme slepi; kdybychom byli ponecháni sami sobě, jistě bychom se cíle minuli. Proto musíme se svěřiti zcela vedení jeho.

Jsouce pak v jeho rukou, nesmíme se lekati a ochabovati ani tehdy, vede-li nás cestami cizími — via mirabilis, cestou podivnou, jakož dí církev. On nás provede bezpečně a dovede nás k tomu, co je vpravdě pro nás nejlepší, nikoli k tomu, co jsme my za nejlepší považovali, ani k tomu, co se hodí pro jiné, nýbrž, co se hodí právě a jen pro nás.

Modlitba. Bože, svěřím se zcela a bez výhrady ruce tvé! Bohatství nebo chudoba, radost nebo zármutek, přátelství či osamělost, čest nebo ponížení, sláva nebo pohrdání, příjemnost nebo soužení, tvá přítomnost nebo skrytost — vše je dobré, pochází-li od Tebe; nebots Tys moudrost a láska. Čeho lze si více přát? Vedls mne podle svých úradků, přijal jsi mne se slávou. Co je pro mne na nebi možno mimo Tebe, čeho mohu si přát na zemi mimo Tebe? Tělo mé stárne, můj vzlet ochabuje — ale „Tys Bůh srdce mého a podíl můj na věky“.

2.

Bůh byl sám v sobě dokonalý a blažený — a přece ráčil stvořiti svět ke svému oslavení. Jest všemohoucí a byl by mohl učiniti sám všechny věci, ale jeho vůlí bylo, aby jeho plány byly uvedeny ve skutek skrze bytosti, které stvořil. Naším cílem jest jeho oslava, naplnění jeho úradků. Jsem proto stvořen, abych byl i činil to, co určil jen mně; v úmyslech a na světě Božím mám místo, kterého nezaujímá nikdo. Ať jsem chud či bohat, vážený nebo pohrdaný u lidí, Bůh mne zná a volá mne mým jménem.

Stvořil mne, abych mu prokázal zcela zvláštní, určitou službu; svěřil mi to i ono dílo, jehož nesvěřil nikomu jinému. Mám své vlastní poslání; snad ho zde na zemi nechápu a nepoznávám, ale na věčnosti, v jiném životě bude mi odhaleno. Potřebuje mne nějak k vykonávání svých plánů právě tak, jako každý z archandělů má své místo ve světovém plánu; proto nesmím chybiti, jinak povolá někoho jiného; může vzbuditi syny Abrahamovy i z kamene!

Mám tedy účast a podíl na velkém díle Božím; jsem jedním kroužkem v řetězu, jednou nitkou v poutu, spojujícím lidi vespolek. Bůh mne nestvořil nadarmo: splním svůj úkol, seč jen jsem. Budu andělem pokoje a míru, hlasatelem pravdy v kruhu svého působení, třebaže toho nezamýšlím — jen zachovám-li jeho přikázání a budu-li Mu sloužiti ve shodě se svým posláním. Proto budu mu zcela důvěřovati, ať se se mnou stane cokoliv, ať mne vede má dráha kamkoliv: nikdy nedopustím, abych byl živ marně!

Budu-li stísněn, nechť Mu holduje mé utrpení; budu-li v soužení či bídě, ať mne bída přiblíží k Němu! Nemoc, zármutek i bída jsou snad nutné prostředky k velikému cíli, přesahujícímu náš obzor. Bůh nečiní ničeho nadarmo: ať můj život prodlouží nebo zkrátí: ví, co je dobré. Ať mi odejme přátele a pošle mne do ciziny, ať mi sešle pohár trpkosti a stísněnosti ducha, ať přede mnou zastře budoucnost: ví vždy a vždy, co je dobré. —

Oh, Adonai — Pane, který řídíš Izraele a vedls Josefa! Emanueli, Moudrosti nevystižná: Tobě zcela se oddávám, Tobě svěřuji se s tělem i duší! Tys moudřejší než já; miluješ mne více než já sám sebe: Naplň na mně své úmysly, ať jsou jakékoli! Jednej ve mně a skrze mne, jak se Ti líbí! Jsem stvořen a zrozen toliko ke tvé službě, abych náležel jen Tobě a byl tvým slepým nástrojem! Nuže, učin, abych tvým slepým nástrojem i byl! Nežádám si věděti, nežádám si viděti — prosím toliko: užij mne podle svého nekonečného milosrdenství!

Který lidský duch dovede si učiniti obraz o lásce, kterou lne věčný Otec ke svému jednoroznému Synu! Jest tato láska věčná a nekonečná; je tak velká, že theologové dávají jméno této lásce Duchu svatému, aby vyjádřili její nekonečnost a dokonalost.

Uvažuj tedy, duše má, o tomto hrozném tajemství, hluboce se mu klanějíc. Neboť jako miluje Otec svého Syna, tak miluje Syn tebe, náležíš-li k jeho vyvoleným. Reklť výslovně: „Jako miloval Otec Mne, tak Já miluji vás; zůstaňte tedy v lásce mé!“ Kteréze tajemství v celém okruhu zjevených pravd je větší než toto? Láska, kterou miluje Syn tebe, bytost stvořenou, jest podobna lásce Otce k jeho Synu nestvořenému. Jak podivuhodné to tajemství! Ty jediné vysvětluješ věc nepochopitelnou, že vzal na se mé tělo a za mne zemřel! Ono tajemství plyne z tajemství tohoto, ale také se z něho teprve dokonává. Kdyby mne byl nemiloval láskou nevýslovnou, nebyl by za mne trpěl. Nyní chápu, proč se za mne vydal na smrt: miluje mne tak, jako Otec miluje svého Syna — ne toliko tak, jak milují pozemští otcové, nýbrž jako miluje věčný Otec svého věčného Syna! Nyní chápu poněkud smysl onoho nepochopitelného, jako propast hlubokého ponížení. Chtěl mne raději vykoupiti, než stvořiti světy nové!

A kterak vytrvalý je ve své lásce! Miloval nás již za dnů Adamových. Na počátku již řekl: „Nepustím od tebe, ani se tě nevzdám.“ Nezavrhł nás v našich hříších, nikoho, ani mne. Vždy a vždy znova mne nalezl až mne vykoupil svou Krví. Byl rozhodnut již dávno a vykázal mi místo ve svém svatém království, ačkoli jsem se tak tvrdošíjně vzpíral! A nyní, když mi projevil svou lásku věčnou, čeho že ode mne žádá? Ničeho jiného, než abych Jej také miloval, byť toliko svou nepatrnou měrou, jakou je schopen tvor ke svému Tvůrci. —

Oh, tajemství všech tajemství! Jak nevýslovně vel-

ká je láska věčného Otce k Synu, tak nepochopitelná jest láska božského Syna k nám lidem. Proč to, Pane můj? Cos našel dobrého na mně, ubohém hříšníku? Proč jsi shlédl na mne dlouhým, hlubokým pohledem lásky? „Co je člověk, že si na něj vzpomínáš, co syn země, že jej navštívuješ?“ Věnovals nekonečnou lásku svou tomuto bídnému tělu a mé slabé, vinné duši, jež mají život toliko z tvé milosti! Dokonej na mně, Pane, své dílo, a jakos mne miloval od počátku láskou věčnou, dej, abych i já Tebe miloval až do konce!

H O V O R N A

Sl. M. H., Nové Benátky. Díky za verše. Jsou technicky dokonalé i obsahem krásné. Jenže do rámce časopisu hodí se spíše verše meditativní než čistě lyricky-popisné. Těším se na další v tomto směru. Díky za adresy!

Dp. Fr. K. Ptáte se po vkusných, laciných obrázcích. Jsme ve spojení s pařížským „L'art catholique“, které nám již pro více spolubratří dodalo s velkými zvl. výhodami dobré obrázky. Dostanete je již od 7—8 haléřů v krásném, jemném sepiovém tisku. Jen se na nás, jako každý druhý, s důvěrou obraťte.

M. B., Smíchov. Děkuji za slova uznání. Ani si nezasluhujeme tolik chvály. Jsme jen rozsevači. Ploďm dává zrání Pán! Ale buďte ujštěni, že dávající se vám, dáváme se celí. To snad rozlévá tu radost v čtenářích!

K. N. v Praze. Které knihkupectví bychom vám doporučili? Obráťte se se vši důvěrou na knihkupectví L. Kuncíře, Praha II., Voršilská 3. Svědomitě a odborně vás obslouží.

Všem. Dávno jsme za polovicí ročníku. Přinesli jsme krvavé finanční oběti, aby časopis byl prvotřídní i po technické stránce. Tiskárna si dala záležeti s ne-

všední pečlivostí. Musíme jí však platiti. *Několik set* však dosud nezaplatilo! Drazí, neubíjejte nás svým otálením! Zaplaťte nám, jste-li dlužní. Příkládáme složenky k zaplacení. Kdo nezaplatí do 5. čísla, od toho si peníze vyběřeme pošt. příkazkou a ani potom nezaplativším zastavíme zasílání a svou pohledávku za 5 čísel postoupíme právnímu zástupci.

„*Nepořádek.*“ Ten nepořádek neděláme my, nýbrž čtenáři, kteří si odjedou na letní byt a neudají adresy. Číslo potom přijde zpět. Sděluji vám však a všem, kteří neobdrží nějaké číslo, aby je reklamovali. Reklamace se nezalepují a nefrankují. Poznačte jen na lístku: „Reklamace.“

Z E S Í T Ě

Co se děje v Římě? Projednávají se právě beatifikační záležitosti ctih. Noela Pinot z Angerské diecése, dále mučedníků: arcibiskupa z Arles, J. M. du Lau, biskupa z Beauvais: Fr. I. de la Rochefoucault a P. Louis de Rochefoucault, biskupa ze Saintes, kteří byli umučeni v září 1792. — Sv. kongregace obřadů radila se nedávno ve svém valném sezení, aby sv. Janu z Kříže byl přisouzen titul: doctor mysticus — učitel mystický. Vroucně si toho všichni přejeme! V téže schůzi jednala o zahájení jednání o svatořečení bl. P. J. Eymarda.

Velký biskup. Biskup Zarate v Mexiku „nalezen“ byl tyto dny „mrtev“ ve vězení, kde trpěl od 16. května. Otiskují jeho posl. pastýřský list, chloubu to katolické mužnosti a odhodlanosti: „Nechť žije Kristus Král! Snad se někdo domnívá, že se nerozumně vydávám hněvivým výbuchům tyranů. Ale lépe jest vyvolati nepřátelství vůči lidem než vůči Bohu. Nebojíme se vězení a vražedných zbraní. V opovržení máme a slavnostně odsuzujeme všechny a každý jed-

notlivý z útoků, které byly spáchány od mexické vlády proti církvi. Pan prezident nechť ví, že žije v této zemi muž, který má s pomocí Boží odvahu vytrpěti, je-li nutno, i mučednictví. Jen jednoho žádám od jakobínství, aby mne nezavraždili úkladně!“ Tušil, že bude jednou „nalezen mrtev“. Drazí, pomodleme se zaň či spíše k němu a — pojďme za ním!

Katolicism v Japonsku. V Japonsku jest teprve 150 tisíc katolíků. Jejich morální velikost však dovedla japonskou vládu k vydání zvl. zákona, který zaručuje církvi zákonitou existenci. Kostely katolické budou osvobozeny od daní, jejich majetek jest nedotknutelný a nezabavitelný. Vláda přiznává katolicismu tatáž práva jako dvěma oficiálním náboženstvím státním. Hořko srovnávali!

Jsmě všichni dělníky... Tak pravil doslovně svatý Otec Pius XI. ke shromážděným kol něho dělníkům dne 31. července 1926. „Jsmě všichni a musíme býti dělníky nějaké věci a běda tomu, kdo není dělníkem nějaké dobré, svaté, užitečné věci! To by byl tvor neužitečný, příživník. Stvořitel sám jest prvním dělníkem, jehož viditelným dílem jest celý svět, vesmír, ježž denně obdivujeme v úsměvu slunečním, ve hluku bouří, v květech země a nádherách moře. A když se chtěl Stvořitel státi dělníkem ještě vznešenějšího díla, díla vykoupení, chtěl býti dělníkem v nejvlastnějším slova smyslu . . . místo, které zaujímal Ježíš, když přišel mezi lidi, bylo právě postavení dělníka. I Ježíš byl dělníkem a proto se církev vždy s takovou zvláštní láskou obírala s postavením dělníka . . .

L I T E R A T U R A

Upozornění. Redakce jest ochotna obstarati všechna zde uvedená díla.

Herder, Fr. in Br. Brentano: Wie Gott mich rief.

(2. a 3. vydání.) 340 str., 6 Mk 50. Dílo vzácných liter. vlastností, psané z poslušnosti a líčící konversí. Hrdinka líčí nenuceně své boje o pravdu, své hrůzy a úzkosti, jimiž se probíla k míru až do kláštera. Jest to kniha velmi poučná pro všechny hledající. B.

Pius XI. Rundschreiben über den hl. Franziskus. 60 str., 1'80 Mk. Latinský text a německý překlad. Herder vydává papežské encykliky. Jsme mu vděční za to, neb bývá dosti těžko dopátrati se jich. Sv. Otec staví tu zestárlému světu vzor čistého následovníka Kristova a přeje si, aby světec volal svět k návratu k církvi, aby tak obnovil svět.

Rauschen: Grundriss der Patrologie, 500 str., 8'60 Mk. 8. a 9. vydání. Kniha jest výtečnou theologickou pomůckou pro vyučování. Podává též poslední archeologické výzkumy. Knize této se opravdu podařilo podati nejkratší, při tom však úplný a vědecký nástin patrologie. Odporučuji hlavně bohoslovcům a mladším kněžím. S. B.

Kaplan Fahsel: Gespräche mit einem Gottlosen, 214 stran, 4'20 Mk. Zvláštní význam této knihy spočívá v tom, že v ní zastánce moderní skepse kříží zbrane s uvědomělým věřícím. Dialogická forma dává knize nádech dramatickosti. Dovede vnést světlo do mnohého rozbouřeného, kolísajícího srdce a zase rozbouřiti mnohou mrtvou hladinu zdánlivě spokojeného nevěřícího. Pro každého kněze i laika! —o—

Krebs Engelbert: Die sieben Gaben des hl. Geistes. 306 str., 7 Mk. Prof. Krebs vydal tato prostinká, ale zároveň bohatá hloubkou rozjímání Milosrdné sestry S. Isidory. Prostá sestra, mající jen vzdělání obecné školy, potvrzuje, že jest směšný blud o inteligenci, jako by se vlévala řadou dekretů a diplomů. Tato kniha jest důkazem, že Duch vane, kde chce a že jeho Moudrost zahanbuje celou naši „chytrost“. sb.

Joseph Fischer: Seelenpflege. Str. XI + 228. 2. a 3. vyd. Moderním způsobem mluvy podaná nauka o ctnostech s pastoračními poznámkami a poukazy na příslušná díla vydaná firmou Herder & Co. —es—

Téqui: Paris: Duplessy Retraite de I. communion, 9 frs. Kanovník Duplessy, známý odborník katecheta ve Francii, který napsal mnoho odb. knih, významává se ve svém díle čistou, lahodnou jasností, která však přece krásně se snáší s dogm. přesností. Dovede hlavně pak děti rozezhřáti. Katechetům odporučuji. B.

Garriguet: Les deux grandes devotions ... 6'50 fr. Kniha populárně dogmatická o vzniku, vývoji, historii a významu pobožností k Srdci Páně a Srdci P. Marie. Kniha poučí opravdu všechny ctitele posv. Srdcí. —r—

Gibert S. J.: Les petits chinois, 2'50 fr. Roztomilé vypravování z misí o malých, pokřtěných dětech. Horlitél pro rozšíření misijní myšlenky mezi dětmi najdou v knížce hodně zajímavého materiálu. o.

Pichenot: L'évangile et l'Eucharistie, 12 fr. Jedná se o soubor nedělních promluv, v nichž jest šťastně probrána celá křest. nauka v základ. rysech. Kniha prostá, ale hutná. lk.

Lepidi O. P.: Explication dogmatique sur le Culte du Coeur Eucharistique de Jésus. 2'50 fr. Nedávno zesnulý Mistr sv. Paláce podává dogm. podklad pobožnosti euchar. Srdce Ježíšova. Uvádí, čím se liší od pobožností podobných, a dokazuje, jak tato pobožnost rozohňuje zbožnost věřícím.

Anonym: Le fête et la Messe de J. Chr. Roi. 7 fr. Dílko seznamuje nás s textem svátku Krista-Krále a osvětluje naukově tento triumf Kristovy oslavy na zemi. Výklad dogm. jest velmi metodický a solidní a přece hodí se výborně ke kázáním a ku rozjímání. Vřele odporučuji. B.

Koenig: Nouveau mois de Sacré Coeur, cena nedána, 244 stran, druhé vyd. Krásný cyklus kázání o Nejsv. Srdci, zpestřený příklady ze života posl. světů a velkých franc. křesťanů. Velmi praktické jest přidání sbírky modliteb k Nejsv. Srdci. Sloh jest živý, zažehující ohně.

Marchand: Les faits de Lourdes, 15 fr. Nástupce

dr. de Boissarie rozbírá jednotlivá uzdravení v Lurdech od r. 1923 do r. 1925. Kniha jest velmi klidně, střizlivě, ale právě proto s hlubokým přesvědčením psaná. Odporučujeme citelům bílé Madony Pyrenejské.

—o—
Schöningh, Paderborn: Lindworsky: Willensschule. 120 str. 1'80 Mk. V poslední době nabízejí se s velkou reklamou různé školy vůle. Lindworsky podává svou školu budovanou na dlouholeté zkušenosti. Dle něho u normálních lidí jest stejně silná vůle, na kterou působí důvody. Dle něho umění silných důvodů jest uměním ovládnutí vůle.

B—o.
Zahn: Einführung in die christliche Mystik, 1922, posl. vydání 664 str., 12 Mk. Vydavatelství této vzácné knihy poslalo ji, ač dávno již vyšlou, redakci. Nejedná se o liter. novinku, ale používáme této příležitosti, abychom upozornili na tuto knihu, jednu z nejlepších pro každého, kdo chce najít spolehlivého vůdce v duchovním životě vlastním i ve spleťtých otázkách mystiky. Přísně se vypořádává s falšovanou pseudomystikou a pantheisujícím sněním. Ukazuje pojem mystiky, církevní ráz pravé mystiky, zdroj její v milostech a svátostech. Nato studuje modlitbu a její formy mystické. Nakonec poučuje o mystických a podobných zjevech. Zajímavá jest studie o spiritismu a t. zv. demonické mystice. Tato kniha patří bezpodmínečně do každé klášterní knihovny a do knihovny každého snaživého a inteligentního duch. vůdce.

Braitto.
Liertz: Seelenaufschliessung. 178 str. Kniha spadá do oboru dnes tak rozšířené duševní analýse. Autor jest lékařem-psychologem a psychiatrem, tedy odborníkem. Jeho studie vzbudily zájem a živou polemiku i s katolické strany. Poslední slovo však o těchto otázkách nebylo dosud řečeno a tak vítáme přítomnou studii jako paprsek v temnu. Celá práce se točí kolem studia osobnosti, jejích tajemných zákoutí a vlivů. Chce tak probádati duši, porozuměti jí a léčiti ji. Kniha zajímavá, hlavně pro zpovědníky a lékaře.

V. Zapletal O. P.: *Mose, der Volksführer*. Stran 360, cena 7 Mk. — Úžasná erudice se tu pojí s básnickou delikátností a s vypravovatelskou rafinovaností vyškolených romanopisců. Čtu knihu a budu ji zase čísti. Romány Zapletalovy by měl mít každý katecheta v ruce, i kdyby se třeba jen k vůli nim měl naučiti německy. Ony by ho naučily pro vyučování více než deset odborných knih, jsouce vědou aplikovanou. —es—

Kösel (Oratoriumsverlag), *Przyvara*: Gott., 188 str., 4 50 Mk. Obratný stylist a hluboký psycholog Przyvara ukazuje, jak stále již od starověku vtírá se člověku myšlenka na Boha. Slyšíme v této knize přímo symfonie touhy po Bohu. I v omylech nachází P. tento stesk po Věčném. Všem doporučuji! —b—

Steffes: *Religionsphilosophie*. 280 str. Nymwogenský profesor Steffes podává jeden z prvních katolických pokusů o filosofii náboženství. Filosofie náboženství odezírá od apologetiky. Kniha pak chce být příručkou, vědeckou příručkou a úvodem do filosofie náboženské. Zkoumá působení náboženství a ospravedlňuje je se stanoviska rozumu, chráníc se všeho racionalismu. — Odporučuji jen odborníkovi!

S. B.

Volksvereins-Verlag, M. Gladbach. Deuster: Menschengüte. 236 str., 3 Mk. Autor chce konečně zpívat hymnus o dobrých lidech. Vidí v lidech vše dobré co je v nich. Dokazuje ohnivě i nešťastným, že jest mnoho dobroty na světě, jen třeba ji umět hledati. Kniha čistého, svatého optimismu. —r.—

Rademacher: *Gnade und Natur*. 150 str. 2 Mk. Známy apologetický spisovatel podává nauku církve o milosti. Očistuje ji od bludů a předsudků. Ukazuje, že milost přirozenosti neničí, nýbrž ji jen zdokonaluje. Mluví o milosti v člověku a o významu vlivu milosti na přirozenost v životě civilním, v kultuře a v sociálním snažení. Končí poněkud odlehlou, dle mého, studií o vlastenectví a náboženství. Jako stvořené k přednáškám! —l—

Tyrolia, Innsbruck: Schenz, Sonntagsglocken. 385 str., 5'50 Mk. Spisovatel se snaží nelíčenými slovy naučiti čtenáře vyssát duchovně co se dá z nedělních pokladů liturgie. Jest to výborná nedělní četba pro laiky, kterým knihu doporučujeme. —r—

Fr. Borgmeyer, Hildesheim. Völmecke: Die Gottesidee im Bewusstsein der Menschheit. 151 str. Studie přišla velmi vhod v nynější době, kdy se jeví takový zájem o gnosticisťm, okultisťm, kabalisťm a budhism. Vypořádává se se všemi t. zv. tajnými naukami o Bohu, přechází na spiritismus a svobodné zednářství. Přejí knížce hodně čtenářů u nás. —r—o.

Grabinski: Neuere Mystik. 495 stran, 7'50 Mk. Známý odborník podává další výsledky svých badání o otázce snů, telepatie, stigmat, strašidel. Sněsł úžasně mnoho materiálu. Jenom patřilo by jej teď kriticky zpracovati. Nelíbí se mi užívání slova „Mystik“ o tom všem, co píše. Jinak jest kniha velmi poučná. Odborníkům vřele doporučuji. R.

Malfatti: Menschenseele und Okkultismus. 219 str. Spis jedná o všech záhadách duše a její činnosti. Kriticky řeší otázku telepatie, snů a tušení. Tím se liší jeho práce od Grabinskiho, která jest jakousi snůškou materiálu. Nesmírně zajímavé jsou stránky o somnambulismu a dvojnictví. I jasnozření tu nalézá svou kritiku. Klidně propřacovává otázku strašidel a spirit. zjevů. Jest to četba těžká, ale vděčná pro odborníky i vzdělanější laiky. Pro děti to ovšem četba není. B.

Prager: Die Weltanschauung Dostojewskis. 215 str., 6'50 Mk. Dostojewskiho prozařuje osobitý světový názor. Spisovatel líčí jeho osobní rysy, snaží se zajmouti všechna jeho díla v řetěz jedné myšlenky. Jest mu více než básník. Učí rozuměti Dostojewskimu. S.

H. Bahr: Liebe der Lebenden. 3 sv. 408, 316, 344 str. Deníky od 1921 — 1923. Bahr podává na výsost zajímavé doklady o duchovní krizi let poválečných. Spisovatel jest bystrým pozorovatelem ve vykládání

příčin zjevu oněch let. Celé pak dílo jest prozářeno hlubokou láskou k bloudícím a nešťastným, které by rád přivedl k světlu.

Gabalda, Paris, Rivière St. Basil, 320 str., 10 fr. Podáváme další svazek ze sbírky: Les moralistes chrétiens. Známy štrasburský profesor Rivière nastiňuje grandiosní postavu velkého moralisty, sv. Basila. Z jeho spisů líčí jeho názory na morální život. Odporují všem přátelům těch starých, vážných, přísných a proto tak velkých sv. Otců. — o —

Perrin, Paris: Cherel: André Michel Ramsay. Autor snaží se studovati otázku tolerance. Připouští jako církve možnost politické tolerance pro zamezení většího zla. Zavrhuje s ní tolerantismus plynoucí z bludu kladoucího všechna náboženství sobě naroveň. Ukazuje na svém hrdinovi — nábož. dobrodruhu 18. století, typ apoštola tolerance. Líčí jej, muže prostředního, ale činného a vášnivého, měnícího se jako luna, dospěvšího až k čirému racionalismu. Teď se nedivíme, že tolik volal po toleranci.

Descleé, Lille: Lemonyer: Notre Dame. 192 str. Jemná duše Lemonyerova rozlila se celá v těchto rozjímáních o přesv. Panně. Cítíme přímo jeho lásku k ní a jsme strhováni jíti za vůněmi jejích ctností. V těchto rozjímáních takřka vidíme před sebou čistý květ sv. Panny. Co nejvřeleji doporučuji pro chvíle samoty.

Spittler, Basel, Häberlin: Eltern u. Kindern, 74 str. Bystrý pedopsycholog líčí konflikt generací. Vykládá, jak přichází k přelomu mezi starými a mladými, omlouvá mladé z výtky nevďěku a vysvětluje tento zjev. Vykládá, jak ztrácejí děti úctu a lásku před rodiči, důvody vzaté u rodičů i dětí. Zajímavé pro vychovatele. — r —

Reinhardt, München: Bonne: Im Kampf um die Ideale, str. 372; Bonne, věřící protestant, ne vždy dobře rozumějící církvi, líčí svůj boj za umravnění lidu, boj proti alkoholu, nemravnosti, vyliďňování venkova. Kniha zajímavá, ač z ní číší věčný protes-

tantský shon za dneškem, snad ze slabé víry ve vyšší život. Kniha jest zajímavá pro ty, kteří pracují v katolickém smyslu na ozdravení lidu. Braito.

Aschendorff, Münster: Post: Die kath. Wahrheit, str. 224, 4 Mk. Spisovatel podává laikům krásný souhrn dogmatických pravd o Bohu, stvoření a zachovávaní věcí. Postupuje přesně podle sv. Tomáše a jasným hutným slohem probírá jednu pravdu za druhou. Odporučuji všem laikům. X.

Oldenbourg: Berlin: Handbuch der Philosophie. I. *Howald:* Ethik des Altertums: 64 str. lex. 80. V úplně novém zpracování podává curyšský odborník etiku staré filosofie. Vychází od skrovných pramenů předhistorické doby. Přechází k Sokratovi, jež líčí jako duchovně spřízněného s prvními skeptiky, které však v sobě vítězně přemohl. Dle něho Sokrates nezanechal školy. Jeho nejv. dílem jest prý vliv na Platona, o němž pak dále pojednává. U Platona hlavně zdůrazňuje proti sofistům přesvědčení sociálního souručenství. Celá sbírka, jejíž jednotlivé svazky postupně zde probereme, patří do všech větších knihoven. Sbíрка jest redigována Bacumlerem. Z katolíků jest v redakci více zástupců.

Universita cattolica del Sacro Cuore: Milan: Olgati: L'idealismo di Giorgio Berkeleyy, 220 str. 15 lir. Olgati, průkopník obrození schol. filosofie v Itálii vypořádává své účty s bojovníkem idealismu. Podává obšírně a spravedlivě jeho nauku, ukazuje jeho zhoubný vliv a jeho význam v dějinách filosofie. Z jeho studie přímo cítíme vděčnost rozumu církvi za to, že nás osvobodila svou filosofií z pout idealismu. —r—

Gemelli O. F. M.: Il mio contributo alla filosofia neoscolastica, 84 str., 5 lir. Rektor milánské university, geniální františkán líčí svou cestu k thomismu, své boje proň a své úspěchy. Končí úvahou, jaké vyhlídky má scholastická filosofie v boji proti současným filosofům, líčí též své stanovisko k pokroku neoscholastiky oproti nejstarší filosofii.

L. Kuncir: Durych: Kouzelná lampa. — Řada čistých, jemných visí. D. má dar opravdové kouzelné

lampy. Vidí neviditelné i v nejjednodušších denních drobnostech. Jak jsem mu vděčný za jeho teplý tón v takové skizze: Tanečnice. Odporuji všem, kteří rádi myslí při četbě a nespokojí se rozžvýkanou literaturou.

Družstevní knihkupectví v Králové Hradci: B. Pečínková: *Ženy*. 3 Kč. Stránky jemné, něžné ženské psychologie čisté lásky, mučednictví matky, vřelé oddanosti. Cítíme takřka z knihy protest proti odsuzování ženy. Spisovatelka ukazuje slohem barvitým a nevtrávným velikost a vnitřní krásu ženy. Kniha by neměla chybět v žádné soukromé ani veřejné knihovně.

B. S.

Humana: Letovice: Legenda tří druhů. 20 Kč. P. Břejcha potěšil nás všechny touto krásnou knížkou k františkánskému jubileu. Cítíme jiný, krásnější dech z těch řádek a tak vroucně prosíme, aby nás sv. František přiblížil ke své prostotě a spokojenosti, jíž stačí Kristus, které netouží po kletém zlatě, jež nás rozeštvává.

—r—

Českoslov. akc. tisk. v Praze: Beaupin: Na výboj: 212 str., 12 50 Kč. I u nás známý organisátor a řečník Beaupin píše o nutnosti vnést hluboký nábož. život do našeho veřejného a spolkového života. Zvláště dnes nelze dosti zdůrazniti toto volání. Jsme vděční dp. Melkovi, že nám tuto dobrou knihu přeložil.

Před redakční závěrkou přišly tyto knihy, které budou v příštím čísle posouzeny: *Kunčič*: *Chester-ton*: *Stromy pýchy*, *Papini*: *Hotový člověk*: *Fehal*: *Šuarnové a modři*, *Milán*: *La mortalita dei Missionari*, *L'annuario*, *Reinhardt*: *Sâdhn*, *Sundar Singh*. *Herder*: *Der Rembrandt-Deutsche*, *Českosl. akc. tiskárna*: *Kudrnovský*: *Záhady spiritismu*, *Neumann*: *Katolic-tví a naše nár. osvobození*, *Blatenský*: *Víra a kultura*. *Tiskové Družstvo*: *Hradec Králové*: *Novotný*: *Spiritismus*, *Aschendorff*: *Schellers Konformitätssystem*, *Kant u. Katholicismus*, *Der Neue Geist-Verlag*: *Scheler*: *Vom ewigen im Menschen*.

NA HLUBINU

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ A PROHLoubENÍ
DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

Ročník první. V Olomouci v říjnu 1926. Číslo páté.

Z Á S A D Y A Ž I V O T

Povaha Boží.

P. E. m. Soukup O. P.

Duše věřící ráda vidí Boha v onom slově Písma „Bůh je láska“. Duše milující chce jíti hlouběji. Protože miluje, chce znáti podrobnosti o Bohu milovaném, chce proniknouti do jeho povahy, aby uvědoměle, a tím věčně milovala. K tomu nestačí jen slovo „láska“. Neboť láska sama nemá svérázu a nemůže sama býti základem hluboké a trvalé vzájemné lásky. Lásku činí malou nebo hlubokou a krásnou a strhující teprve povaha toho, v němž jest. A tak i slovo „Bůh jest láska“ nebo „Bůh jest otec a my děti milované“, teprve tehdy strhne duši k uvědomělé, hluboké a krásné a trvalé lásce, chápe-li duše povahu tohoto Boha, protože samo slovo „láska“ jí nevyslovuje.

Ohnivá duše sv. Augustina byla Boží milostí přivedena na cestu lásky nebeské. Byl dosud na cestě lásky jen pozemské a duše stržená láskou k Bohu hledala poznání povahy Boha; byl příliš filosoficky vzdělán, než aby nevěděl, že bude ještě blaženější v této lásce, až pozná povahu Boha.

Do svých „Vyznání“ napsal modlitbu, která prozrazuje, jak hledal a našel povahu Boha. Jeho duše začíná se modliti: „Ty Nejvyšší a Nejlepší“ a probírá

v řečnické vyškolenosti vše, co zná křesťan o Bohu, až na konci utkvívá na dvou slovech: Spravedlivý a milosrdný. „Proto nech mne mluvit, Pane, před tvým milosrdenstvím, mne, jenž jsem prach a popel. Nech mne přece mluvit, vždyť nejsi člověk, který by se mi smál.“

Láska našla povahu a pevně zakotvila v tom nejhlubším a nejobdivuhodnějším pro lásku: Bůh spravedlivý a milosrdný — obojí v božské dokonalosti a souměrnosti.

Kdo chce bezpečně zakotvit v Bohu láskou skutečně věčnou, musí tak chápat a znát povahu Boha — lásky. Pojďme do školy ke sv. Tomáši Akvinskému.

Ze sestavení otázek v první části Summy 3o a následně zřejmo, že sv. Tomáš je si vědom, jak povaha rozumové bytosti se ukazuje ve způsobu díla. Dílo Boží nejvšeobecnější a — smíme-li říci — nejobsáhlejší a nejvíce „rozumové“ je pořádání věcí stvořených, určování cílů a vedení k nim, ani svobodného člověka nevylučujíc. V něm se tedy ukáže Boží povaha, Boží svéráz. Mluví tedy Učitel napřed o Bohu — Lásce; ale hned přechází ke spravedlnosti a milosrdenství a na práhu otázek o prozřetelnosti a předurčování končí větou: Ve všech dílech Božích se ukazuje spravedlnost a milosrdenství.

Toť svéráz Boha našeho, jeho povaha. A zároveň pevný základ obdivu, nezlomné důvěry a věčné lásky v duši člověka, i před záhadami prozřetelnosti i před tajemstvími předurčení.

Je ovšem třeba proniknouti poněkud hlouběji, aby se objevil tento důsledek, aby se setřel jaksi populární názor, jemuž spravedlnost znamená motiv hrůzy, milosrdenství pak motiv změklosti, na kterou lze třebas i hřešiti.

Pravda a láska vždy a ve všech podrobnostech každé myšlenky a každého činu bezvadně dokonale a v nejdokonalejší úměrnosti uplatněné — toť ideál, který člověk hledá kolem sebe, a jemuž domněle nalezenému se zrovna klaní. Z této zkušenosti a z této

podmínky bezpodmínečného důvěrování vysvětluje sv. Tomáš povahu Boha, nejvyšší autority, povahu souladu spravedlnosti a milosrdenství.

Nauka jeho o spravedlnosti Boží vrcholí ve větě: Spravedlnost Boží jest pravda. Neboť nejdokonalejší moudrost vytvořila plány rovnováhy ve tvorstvu, a tuto rovnováhu udržuje, aby pravdou bylo, co Pravda věčná uznala za správné. Jak to vyjádřil Diviš ve knize o jménech Božích: Všem dává, co jim patří podle hodnoty každého a každého udržuje v jemu patřícím řádu a zásluze. (Summa I. 31).

A ještě sv. Tomáš k tomu přidává myšlenku o rodině vzorně řízené, čímž opět vyniká Otec Bůh a zdánlivě tvrdé slovo spravedlnosti se stává milým.

Spravedlivý Bůh! Hříchy neoplakávanými mimo pořádek a mimo zásluhy se octnuvší člověk tu ovšem pocítí hrůzu. Ale jen tehdy, nechce-li oplakávati a vrátiti se do řádu a zásluhy. Jakmile však to vykoná, rázem se změní dojem dosavadní. Jméno Spravedlnosti se stane největší, vlastně jedinou pevnou oporou nádeje a radostné důvěry.

Spravedlivý Bůh! Co vyroste v duši dobré vůle pod dojmem toho slova? Vzpomínka na krupěj vody, kterou Spravedlivý nenechá bez povšimnutí a bez zařazení do „dávání podle hodnoty a zásluhy“. Člověku dobré vůle pomyslení na Spravedlivého znamená radostnou práci ve slepé oddanosti vedení Spravedlivého.

A což, když tento Spravedlivý je zároveň Milosrdenství?

Milosrdný člověk často provede i osudný nerozum, chtěje býti milosrdný, způsobí škodu. To proto, že lidské milosrdenství je spojeno s vášní. Se smutkem totiž nad bídou druhého. A ve smutku se nadělá nejvíce chyb.

V Bohu není vášně. Proto není v Bohu smutku nad bídou tvora. Ale je v něm všemohoucí láska a proto všemohoucí vůle pomoci. Vyplní každou mezeru, nahradí každou ztrátu, odstraní každou bídu u těch, kteří jsou jeho. Ovšem — nedělá chyb, protože není

v něm smutku. Ale je milého srdce, nejinteligentnější láska je, všemohoucí láska je. Ví o každé bídě, pomáhá tak, aby opravdu pomohl, aby neuškodil; třeba jinak, než čeká tvor ve své bídě.

Něžné milosrdenství — „každý nedostatek odstraní“, praví o něm s rozhodností samozřejmosti sv. Tomáš. (Tamt. a. 3.) A v posledním článku učí, že v každém díle Božím je spojena spravedlnost s milosrdenstvím, zvláště u člověka; a že tak je proto, že Bůh chce štěstí člověka.

„Srdce hořelo v nás, když nám vykládal Píma,“ řekli učedníci v Emauzích. Kam až musí prchnouti nízký pojem o Bohu tvrdém, jaksi panském, pánovitém? Kam se před touto pravdou poděje nedůvěra, váhání, opovážlivé spoléhání?

Tot povaha Boha: spravedlivý a milosrdný. Srdce se musí rozhořeti v klidném žáru lásky k němu, v na-prostém a bezohledném a neopatrnickém odevzdání. Co žádá, je spravedlivé a vyvěrá z milosrdenství, toužícím po štěstí člověka. Co učiní s člověkem, jenž se jeho zákonu podrobí? Milosrdenství a spravedlnost.

Ceho potřebuje člověk nejvíce ke svému štěstí? Spravedlnost a milosrdenství. Je chce od lidí, nikdo mu je nedá čistě, leč jediný Bůh. Jeho spravedlnost a milosrdenství je zárukou štěstí člověka Božího.

Rozhoř se, srdce, rozhoř se láskou věčnou!

Do země zaslíbené.

Bela Dlouhá.

Altitudo manus suas levavit —
Hlubina ruce své zdvihá.
(Habakuk 3, 10.)

Od hrců egyptských, kde smyslem nachystáno,
už na pochod se dejme k zaslíbené zemi!
Má duše, vyřkni tvrdě rozhodné své „Ano!“
a napiš krví znamení nad veřejemi.

Je strašlivá ta pout, však vzhůru srdce, vzhůru!
Je naše meta hodna všeho utrpení.
Ať všechny schopnosti tvé pějí žalmy v kůru,
by věrný zůstaly až do dne vykoupení.

Teď nutno přejít mořem rudé krve vlastní.
Nech propasti své vzkřiknout k Bohu v této chvíli!
On obětoval svou — zná sílu krve zvláštní,
On učiní, by zdmi se vlny postavily,

by tvoje touha žhavá, smutný poutník bílý
po suchu přešla středem, pomůže On tobě,
jen strže, skály na dně by se obnažily,
ať hloubky tvoje k Němu zvednou ruce obě!

Vím, potom přijde poušť, kde budeš hladem zmírat
a krutou žízni šilet, hynout slinou hada.
Však divů zakusíš, že třeba na kříž zírat,
což rány vyléčí; že skála vydá ráda

svůj pramen poutníku, když modlitbou v ni bije,
že Mana nasytí vždy srdce lásky chtivé . . .
A třeba že v tu poušť se ještě moře lije
a stihá patu tvou, když unikla mu dříve:

ty dojdeš, poutníče, v svou zaslíbenou zemi! —
Jak krátká byla pout! Teď věčné přebývání . . .
Ach, moci vrátit se a znovu jíti s všemi,
kdo těžce v dům ten jdou, kde Otec k svým se sklání!

Žítí v přítomnosti Boží.

P. Vilém Schlössinger.

Dle sv. Tomáše Aquinského jest snaha žítí stále ve
vědomí přítomnosti Boží jedním z nejlepších prostřed-
ků postupovati k dokonalosti. Právem! Neboť žítí
v přítomnosti Boží není nic jiného než žítí ve stálém

spojení s Bohem, nejenom tak, jak jsme spojeni s ním milostí, ani ne silou jednou uvědomělé a vzbuzené myšlenky o Boží přítomnosti. Toto spojení duše žijící v přesvědčení a ve vědomí přítomnosti Boží jest spojení stále vědomé a uskutečňované. Žítí v přítomnosti Boží znamená vědomě mysliti na Boha, kterážto myšlenka naplní duši jakousi posvátnou náladou, cítěné přítomnosti Páně! Tato nálada jest předchutí oné slasti čisté a duchovní, kterou zakoušejí svatí v nebi ze své blízkosti k Pánu!

Chápete velký význam této snahy žítí stále v přítomnosti Boží? Nemůžeme ani dosti oceniti cenu a význam této přítomnosti Boží. Především totiž duše, která si stále představuje, že jest ve přítomnosti nejvyššího Pána, uchrání se snáze velkých hříchů. Neboť kdo by se odvážil hřešiti v přítomnosti toho, o němž víme, že nás upřímně miluje, že jest nejsvětější, nejmocnější, který by nás mohl okamžitě časně i věčně zničiti? Takto překoná člověk skoro hravě i nejhorský pokušení, bude-li si stále představovati svého Boha, Boha blízkého.

A čím živěji bude duše proniknuta myšlenkou, že Pán s ní dlí, tím více se uvaruje i sebelehčího hříchu, neboť se bude hroziti, posvátnou, dětinnou bázní uraziti dobrého Boha, který ji stále provází a ve všem vidí. Varovati se hříchu, hle, první krok na cestě k dokonalosti! Poznáváte již velkou cenu tohoto cvičení?

Jděme dále! Snaha žítí stále v myšlence na Boží přítomnost ponese nás obřími kroky ve směru všech ctností. Neboť zmíněný úkon žádá celou řadu jiných ještě ctnostných úkonů, jako víry, důvěry, lásky, lítosti, vděčnosti a oddanosti. Čím více a čím lépe opakujeme tyto úkony, tím více se zakořeňují v duši. Více však ještě! Tím, že duše žije stále v myšlence, že Bůh ji pozoruje, že s ní žije, cítí se stále pobízena neustále a neustále se snažiti vzrůstati k Bohu, stoupati ve ctnostech. Neboť k tomuto cvičení jsou skoro nutné úkony víry, lítosti a lásky. Duše, která často na Boha myslí, chce též podati Bohu důkaz své lásky,

chce mu přinášeti líbezné oběti! Stále a stále se snaží přiblížit se ctnostmi k tomu, v jehož přítomnosti tak ráda dlí a jehož svatost a velikost proto tak dobře zná. Duše žijící takto delší dobu vychovává se ke zvláštní, třeba i pro mimostojící předčasné zralosti.

Život uvědomovaný a uvědomělý v Boží přítomnosti uschopňuje nás též k utrpení. Bolest nás nikoho neušetří. Ale, jak málo lidí dovede vytěžit z bolesti, co se z ní vytěžit dá a má. Duše, která stále se obírá svým Bohem, hned vycítí, že to jí Pán posílá vzácný dýmánek pro její korunu, jen že musí jej přibrousiti v krvi vlastního srdce! Duše žijící s Bohem začne dokonce s radostí vítati bolesti, které ji mají přivésti ještě blíže k Bohu, v jehož blízkosti se snaží žíti.

Utrpení dobře pro Boha snášená obohacují duši množstvím zásluh.

Nuže, když nás život v přítomnosti Boží učí trpěti, prokazuje nám tím též onu službu, že nás obohacuje pro onen slavný den odplaty. Vše to uznávám, řekneš mi snad na to, ale jak to prováděti, mně, který od rána do večera jsem v ustavičném shonu práce a povinností?

Měj tu pokoru, začítí v tomto ohledu jako dítě. Urči si nejprve, kolikráte za den chceš se rozpomenouti na Boha, kolikráte aspoň nejméně chceš si představit, že žiješ v jeho přítomnosti. Neboť nač nechce člověk zapomenouti, nezapomene! Po nějakém čase hned zpozorujete, jak se ta myšlenka na Boha sama vybavuje v oněch určených okamžicích či příležitostech. Pak nechť duše pokročí dále, nechť si stanoví, ještě častěji mysliti na Boha a vmýšleti se ještě častěji do Boží přítomnosti, třeba každou hodinu, neb půlhodinu. Tak se stane duši tato myšlenka druhou přirozeností, předpokládaje ovšem, že se nedá odstrašiti nějakými počátečními neúspěchy. Člověk se všemu naučí, chce-li, a proto se naučí i stálému životu v Boží přítomnosti. Když to nejde ještě ani dnes ani zítra ani za týden nebo měsíc, pak to půjde třeba za dva měsíce nebo i později. Bude-li duše chtítí a za to Boha pro-

siti, osvojí si přece jednou tento krásný zvyk, stále se obíratí svým Bohem. Až bude člověk tak daleko, pak bude mysliti na svého Pána i při práci i při největším ruchu, v bolestech, i v radostech. Člověk bude se stále vraceti k této myšlence a bude v ní hledati svou útěchu, svou sílu a svou radost.

Tato myšlenka Boží přítomnosti stane se tím obvyklejší duši, čím lépe se člověk naučí uvéstí jakousi změnu do vyjadřování snahy o Boží přítomnost. Necht se snaží duše jednou se povznést k Bohu úkonem víry, který ji vynese vysoko až k samé velikosti Boží. Jaká slast zalije duši, když opětuje Pánu svou žhavou lásku! Neodolatelnou sílu načerpá duch náš v důvěryplném odevzdání se Bohu, který to s námi nejlépe myslí a otcovsky nás vede! Pocit vděčnosti pomáhá mnoho ke vzbuzení této důvěry. Velmi mnoho třeba doporučení vracet se k Bohu tak zvaným vzbuzováním a obnovováním dobrého úmyslu!

Když duše takto zaměňuje a střídá své myšlenky na Boží přítomnost, nemůže nastati omrzelost neb jednotvárnost anebo nuda.

A ještě jednu myšlenku uvedu. Pochází od sv. Vincence Ferr., velkého apoštola a učitele duchovního života. Radí, aby se člověk nikdy tak neponořoval do práce, aby se v ní úplně ztratil, aby si ani nevzpomněl na Boha. Radí přetrhnouti na chvíli práci, povznést se ke Tvůrci a Otci našemu a potom zase dále pracovati. Uvidíte, že pak ta práce vaše bude vám sladší a lehčí. Tím získá práce a i duše vaše, která nezpovrchní, což jest velmi nebezpečné při práci úmorné a vysilující.

Nuže, co nejčastěji a nejlépe jak dovedeme spojujme se s Bohem, dleme rádi v jeho přítomnosti a uvidíme, jak přímo poletíme vzhůru k Bohu, neboť jest nemožné přibližovati se častěji k ohni a nenačerpáti od něho aspoň poněkud tepla!

Vedení Bohem.

P. Silv. M. Braitto.

Musíme se dáti vésti, oddati se Bohu a jeho vedení. Rozvedu teoreticky i prakticky, co jsem minule naznačil v širokých obrysech.

Bůh jest nejlepším vůdcem a proto, chceme-li rychle postupovati, svěříme se mu oddaně! Duše se oddá tehdy Bohu, když si ho zamiluje, a tak se mu oddá, jak vřelá jest její láska k němu. Nejméně však žádá se po všech, aby jej a jeho vůli, vyjádřenou příkázáními, milovali více než sebe, než okolí a lesklý svět. Nejméně žádá se po všech, aby bez reptání se podrobili Božímu řízení v životních okolnostech. Abychom se oddali neb aspoň odevzdali, či nejméně, přijali vůli Boží, musíme Boha milovati. Neboť láska znamená spojení a co jiného jest poslušnost neb odevzdanost neb oddání než spojení s Boží vůlí, tedy s Bohem samým, neboť spojení rozumových bytostí není možné bez spojení vůlí. Láska dává nejnižší stupně spojení s vůlí Boží a připravuje k oddanosti a k oddání tím, že činí víru a důvěru živější a pevnější. Dokonalá láska plodí dokonalé oddání. Láska budí živou víru a důvěru. Obojího jest nutně třeba k tomu, abychom klesli do náručí Božího a dáti se Pánem vésti. Člověk jest velmi podezřívavý a bojí se cizí ruky, jedná-li se o celé jeho bytí. Proto, abychom se zcela oddali Bohu, musíme býti proniknuti nesmírnou důvěrou v jeho vedení.

A tuto důvěru bychom Pánu nedali? Bůh má zálibu ve svém titulu dobrého Boha, Otce! Chce jen naše štěstí a k tomu vše pořádá. Dítě se slepě oddává, kam jej nese matička, a my bychom chtěli míti stále od Boha vysvětlováno, proč to či ono?

Přátelé, jak se zachováme napříště? Dáme se Bohu. Zamilujeme si ho a půjdeme za ním. Musíme se přetvořit tak, aby se naše duše stala pro Boha živým „Ano!“ Každý náš vzdech nechť jest „Amen“ k vůli Boží.

Nebudu více mluviti o poslušnosti k vůli Boží pro-

jevené zákony. Chci říci jen několik slov o našem chování k vůli Boží projevené událostmi, životními osudy.

Jak se budeme chovati k tomu, co chce na nás Bůh seslati? Především nutno se dobře připravit. Duše naše nechť jest stále jako by v očekávání, nechť jest stále připravena přijmouti vše z ruky Boží. A když přijde to, co Bůh chtěl, přijměme to aspoň se skloněnou hlavou a zašeptejme: Buď vůle tvá. Ukáží na životních podobnostech, jak se zachovati v různých okolnostech.

Máme býti připraveni na vše z ruky Boží. Ale tato příprava nás nikterak neosvobodí od pravidel svaté moudrosti a opatrnosti. Bůh si přeje, abychom se řídili ctnostmi ve svém jednání a opatrnost křesť. jest též ctností a to základní! Nutno konati vše, co jest v naší moci. Tedy, student nebude nerozumně přepínati svého zdraví, neboť tak by hřešil proti ctnosti opatrnosti. Nemoc musí člověk přijmouti z ruky Boží, ale sám ji nerozumností přivolávati jest trestuhodné.

Představený musí se spolehnouti na Boha, učiní však vše, co jest v jeho moci, neboť i to si přeje Bůh. Bůh nás nebude zkoušeti nad naše síly, dobře, ale ty se též nesmíš zbytečně vydávati v nebezpečí a musíš bojovati a modliti se! Odevzdanost, oddanost a oddání nevyklučují tedy opatrnost, starost; vylučují jen starostlivost, úzkostlivé pečování o to, co přijde neb může přijít nebo by snad mohlo přijíti! My se musíme odítí svatou lhostejností k tomu, co na nás Bůh sešle! Lhostejnost není cynickou bezcitností, naše lhostejnost jest uvědomělým úkonem vůle, která se chce soustřediti na Boha. Cítí bolest a hořkost, ale protože tak chce Bůh, přijímá to, a protože přijímá to tiše a klidně, jest jí to tak milé jako slasti, totiž stejně milá jest jí vůle Boží projevovaná zkouškami nebo něžnostmi. Toto objetí vůle Boží jako vůle Boží jest kladným prvkem oddání se a teprve ve vlastním oddání dostupuje vrcholu.

K tomu jest ale potřebí, aby se Bůh stal uvědomělým středem celé naší bytosti! Naše vůle se neoddá Bohu, je-li příliš vázána k pozemským věcem. Musíme se

zřeknouti všeho, abychom, až Bůh nás skutečně všeho zbaví, neodvrátili se od něho a nešli s plácem hledati ty ztracené hračky, neb aspoň plakati usedavě a jako lidé nemající víry na hroby svých zamilovaných věcí a hodnot. Bůh může nás ve všem navštívit a proto jest velmi potřebné všeho se zřeknouti a býti připravenu na ztrátu všeho i — nejdražšího! Ovšem, rázem toho nenabudeme. Lze se však k tomu pozvolna vycvičiti. Denně si myslíme, kdyby mi Pán vzal to či ono štěstí, co bych dělal, a předcházejme Boha sami říkajíce: Pane, dávám Ti to, neb jest to tvé! Víš, srdce bude sice trochu krváceti, to hloupé, měkké lidské srdce, ale má vůle chce zvítěziti nad ním, aby získala Tebe!

Všeho se máme zříci. Tedy, jest nesprávné něco si přát? Ne, toho netvrdím. Sv. František Saleský sice razil heslo: Po ničem netoužit, nic nechťtí a nic neodmítati. Ale pozor na léčky kvietismu! Vy musíte si přát milostí, sil, pomoci Boží, ctností křesťanských. O věci nutné ke spáse prositi musíme denně. A i o jiné věci smíte prositi, ovšem vždy dodati: Je-li to tvá vůle! Když cítíte, že vaše utrpení vám škodí duchovně, prosťte Ježíše, ať vám buď utrpení odejme nebo vám sešle ještě více síly. Smíme tedy žádati o časné věci jsoucí ve vztahu s naší spásou. Bylo by ale zvráceností prositi o pozemské hodnoty pro ně samé, prositi o ně, vymáhati si je! Duše naše jest jako hluboká nádoba. Bůh ji naplňuje svými milostmi. To ale tam musí býti místo pro jeho lásku. Čím více v něm svět a jeho zájmy zaujímá místo, tím méně tam Bůh rozlévá svůj oheň. Vyprázdní duši svou od všeho světa, od očekávání pozemského štěstí, od čistě hmotných přání a udělej tak v ní hodně, hodně mnoho místa a Bůh tě naplní až po vrch!

Tedy, jak se máme chovati k jednotlivým okolnostem, věcem a událostem a stavům v životě?

Především, jak se zachováme k časným věcem, chceme-li býti spojeni s vůlí Boží? Časné věci nejsou nejvyšším dobrem, jsou ale prostředkem k dosažení tohoto dobra. Smíme o ně prositi, jako o prostředky.

Prosme o ně skromně a ne hltavě. Prosme o ně, když cítíme, že bez nich byl by brzdný náš pokrok k nebi. A můžeme též prositi za odvrácení časného zla, aby neškodilo našemu dobru duchovnímu (cf.: Modlitba III: N. po D. sv.).

Jak se zachováme k životu a k smrti?

Dříve neb později všichni skonáme. Kdy ale a jak? Život jest jen pozvolnou smrtí. Tolik věcí nám život zkracuje! Nemoci, starosti, práce! Lidé sami jako by nevěděli, jak lépe se navzájem otravovati a ubíjeti!

Náš život jest stálým bojem s ďáblem, s nepřítelem obratným, zarytým. Teď jsme, doufejme, v milosti Boží. Ale bude tak dále? Nebylo by lépe zemřítí takto?

Toužíme po nebi z lásky k Bohu. Svět nás neuspokojuje a tak žízníme po Něm, studnici vody živé. I prvý i druhý důvod omlouvá touhu po smrti. A oba důvody nás opravňují k přání delšího života. Život jest boj a my milujeme Boha a právě proto chceme hodně dlouho bojovati, abychom hodně dokázali Bohu svou lásku. Tedy obojí jest přípustné, ale protože nevíme, jaké plány má s námi Bůh, ještě lepším jest nechtít ani dlouhého života ani brzké smrti. Nejlepší jest přijmouti dlouhý život jako prostrannou arénu k vítězstvím pro Boha a nevolati smrt vysvoboditelku. Nejlepší jest stále tak žítí, abychom mohli v okamžiku vydechnouti duši, aby se rozlétla za svým Bohem. Rozhodně však nesmíme stále naříkati nad dlouhým životem, že jest hořký, a prositi o smrt. Nesmíme též tak přilnouti k životu pozemskému, aby se nám odtud nechtělo!

Utrpení jest naším denním chlebem. Nevyhneme se mu. V něm nejlépe se osvědčí, jak jsme božími, jak jsme poslušní jeho vůli, která nám toto utrpení poslala. Uvědomte si, že bolest posílá nám milující ruka Páně. Chce nás mítí zcela pro sebe a tak nám odnímá vše, co by nás vzdalovalo od něho. Chce nás mítí čisté a svaté a proto nás spaluje ohněm bolesti, aby z žáru hořkosti vyšlo čisté zlato ducha plného Boha. Utrpení

se nevyhnete a proto — nepokoříte-li se a nepodrobíte-li se vůli Boží a nepřijmete utrpení v tom úmyslu, s jakým vám je posílá, nejen že si nezměníte bolesti, nýbrž ještě rozhněvate si Pána. Kdo se vzpěčuje v utrpení, dává na jevo, že opouští Boha, který zkouší sítím utrpení, že jest plevou určenou pro peklo.

Utrpení žádá víry v Prozřetelnost a v dobrý úmysl Boha. Víra nám musí hlásati, že Bůh na nás nezapomíná, že o nás ví a že nás vede. Člověk milující opravdu Boha rád půjde ohněm zkoušek, chce-li tak jeho Láska jej k sobě úžeji přitáhnouti.

To musí býti naším cílem: tak býti oddán Bohu, že s radostí, neříkám citovou, uchopíme žhavé železo jeho očišťování. Nejsme-li tak daleko, alespoň, třeba v slzách, řekněme: Pane, Ty chceš, Ty víš, proč tak chceš a proto se Ti podrobuji. Jenom mne neopouštěj, a když zvyšuješ útrapy, zvyš též svou milost. Nikdy však a nikdy nesvírejte křečovitě dlaň svou s výčitkou a hrozbou k nebi! Není chybou dětinně a jemně naříkati si Pánu, jenom ale ke všemu vždy dodejme: Ne má, ale tvá vůle se staň! Budme pamětlivi krásných slov sv. Terezie od Jezulátka (List 3. a 4.), že utrpení jest zlatodolem, kterého musíme využít!

Utrpení naše jsou někdy stupňována velkými pohromami pro církev neb vlast neb ještě užší společnost. Katolík tu nikdy nesmí zapomenouti, že jest jeho povinností dívati se i na pohromu okem věčnosti. Podrobí se Božím úradkům a — nebude zoufati. Bůh by nedopustil zla, kdyby nebyl tak mocný, aby i ze zla učinil dobro, praví sv. Tomáš Aq. Nemalemyslně nad pronásledováním církve, neříkejte úzkostlivě: Co by bylo, kdyby začalo u nás pronásledování? To by bylo, co by chtěl Pán, který dovede dáti sílu dětem a který držel u kříže „slabé“ ženy, když mužové se poschovávali!

A jak se máme dívati na nemoc a zdraví? Zdraví můžeme použít pro službu Boží a můžeme ho zneužít v boji proti němu. Můžeme prositi o ně z prvního důvodu, ale, když nám je Pán odnímá, myslíme si, že

to proto, abychom je nezneužili, nebo proto, že nás chce očistiti nebo nám dáti získati zásluh. Nebudeme tedy mrhati hříšně zdravím, ale též nebudeme věčně se o ně choullostivě báti a unavovati celé okolí svým naříkáním. Zdraví jest potud užitečné, pokud chce Pán. Duše jemná to pochopí a přijme obojí z jeho ruky, jsouc si vědoma toho, co ohnivých Božích lásek vzplálo ve výhni nemocí, co velkých věcí vykonali lidé slabí a churaví!

Z téhož důvodu bude nám lhostejné bohatství i chudoba. Smíme prositi Pána, aby nám dal to nejnnutnější, neb shon za denním chlebem překáží v rozletu k nebi. Z toho důvodu církev se stará o zmírnění nejhorší bíd, z té příčiny mají nesvědomití zaměstnavatelé, odírající své lidi, vinu na jejich nedokonalém, hříšném životě. Proto boháči, než odsoudí různé chudáky pro jich chyby a hříchy, nechť zpytují nejprve vlastní svědomí, zda nejsou spoluvinní! Ale bohatství není třeba ke svatosti. Naopak, brzdí její rozvoj. A jen tehdy jest požehnané, dáme-li je cele ve službu Boží, ve službu společnosti.

Nesmíme tak přilnouti k bohatství, abychom „nesnesli“ pohromy, která by nás o ně připravila, nesmíme býti zbožnými proto a jen proto, že nám Bůh žehná.

Po majetku přijde klid a odpočinek. Potřebujeme ho. Smíme si ho mírně dopřáti. Ale člověk poslušný vůle Boží, chtějící se dáti jím vésti, nebude tak sobeckým, aby se ponořil do svého klidu, když venku zuří bouře a on by měl stát na palubě. To jest bezcitnost a ta jeho zbožnost jest jen přetvářkou. To nemiluje Boha, nýbrž své uspokojení, své pohodlí. Člověk oddaný Bohu musí býti ochoten i klid i odpočinek, za sloužený třeba, obětovati, když Bůh velí! Víím, že klid usnadňuje sblížení s Bohem a rozmluvu s ním. Sv. Tomáš však praví, že to není známkou pravé lásky k příteli, kdo se nechce od něho odloučiti, i když ho přítel posílá něco mu udělat k vůli. Nemiluje dokonale Boha, kdo chce u něho dlíti v rozjímání, zatím

co ho Pán posílá na pomoc klesajícím a potřebujícím. Výslovně zdůrazňují: „Když ho Pán posílá.“

Bůh nahradí stokráte, co duše takto ztratila. My musíme následovati sv. Kateřinu, která si vystavěla v srdci vnitřní celičku, ve které dlela i v tolika starostech o církve a duše k ní se slétající!

Zkrátka, ani život ani smrt, ani utrpení ani boje, ani bohatství ani chudoba nesmí nás odloučiti od Lásky Boží. Jen po ní se budeme snažiti. Láska se projevuje spojením. Spojení zde na zemi, nedokonalé věrou v rozumu, dokonalejší vůlí v lásce musí se projevovati čím dále tím všeobecnějším, hbitějším a radostnějším přilnutím k Bohu, přijímáním všeho z jeho dobré ruky a odevzdáním, pak oddaností a konečně oddáním se v náručí nejměkčí a nejsvětější. (Přesť dále.)

Privilegium zpovědi.

Jaroslav Durych.

Kdyby na některé planetě žili lidé a někdo z nich byl přenesen na naši zemi a povrchně pozoroval naše zvyky, mohl by si utvořiti také toto mínění:

Katolíci jsou zvláštní třída vyvrhelů, kteří se všeobecně dopouštějí těžkých zločinů a zločinnost jest téměř jejich základním rysem; při tom trpí duševním rozdvojením, cítí sami nesnesitelnou hnusnost své zločinnosti a snaží se jistou formou zbavit se jejich následků; této formě říkají zpověď. Nekatolíci nejsou tak zvrhlí; ti se spravují platnými zákony, na kterých se usnesli; poruší-li někdo tyto zákony, je podle nich trestán; tím svou vinu odpyká; vina se trestá veřejně a tím se lidé rozdělují na spravedlivé a nespravedlivé; mimo to se tito lidé spravují ještě některými zásadami, které v zákonech důsledně provedeny nejsou; kdo se proviní proti těmto zásadám, je trestán špatnou pověstí; kdo činí radost zákonům i zásadám, jest spravedlivý a nemá příčiny k lítosti a nejistotě svědomí.

Ale katolíci jsou lidé toho druhu, že konají zločiny proti zákonům i zásadám, ty, které trestá zákon, i ty, které trestá špatná pověst, ale též různé zločiny temné, na které jim nestačí názvosloví právnické, které nazývají hříchy. Tyto hříchy jsou těžší než zločiny proti zákonům, neboť zločiny se trestají vězením a v nejzazším případě smrtí tělesnou. Katolíci se však přiznávají, že konají zločiny mnohem horší, jakých ani smrtí tělesnou odpykati nelze. Dopouští-li se však většina těžkých zločinců svých nejtěžších zločinů, jako na příklad vraždy a zvrhlosti jen málo kdy a ve většině případů jen jednou za celý svůj život, jest zločinnost každého katolíka téměř nepřetržitá a to jest skutečnost tak všeobecně známá, že církev katolická sama nařizuje pod trestem klatby každému jednotlivci zpověď aspoň jedenkrát za rok. Aby jim to usnadnila, učinila zpověď tajnou. Odpouští jim v ní i utajené zločiny, které, kdyby vešly ve známost, byly by trestány mnohaletým žalářem a třebaž i smrtí. Nenutí ani vraha, aby šel k světskému soudu a přiznal se k vraždě, nebyl-li náhodou vypátrán. A odpouští jim hříchy, které i samým katolíkům se zdají hnusnější než vražda. Jest v tom něco zvráceného, neboť nekatolíci, kteří jsou jati lítostí nad utajenými zločiny, chodívají přímo k soudům, veřejně se udávají z vraždy, podvodu a jiných zločinů a veřejně se podrobují soudu a trestu. Katolíci se spokojují tím, že vykonají zpověď, při které se jim nedostane ani trestu ani zlé pověsti a jsou už takoví, že ani církev sama nedoufá v jejich nápravu a proto je nutí, aby zpověď konali každý rok aspoň jednou a to až do své smrti. Jsou si sami vědomi své bídosti, neboť začínají svou zpověď slovy: Já bídny hříšník. Ani zločinec před soudem není nucen takto o sobě mluvit, poněvadž jeho svědomí není tak zatíženo. Ale katolíci se tímto slovem označují všeobecně. Tím uznávají sami, že jejich zvrhlost jest větší a mravní úroveň nižší než u nekatolíků.

Toto však není názor fantastického obyvatele některé planety, nýbrž názor skutečných lidí tohoto

světa. To jest forma boje proti zpovědi, proti svátosti, kterou církev odpadlá, ba i nevěrci, trpce závidí církvi katolické.

Namítá se, že v ušní zpovědi několika slovy lze se zbavit následků nejtěžších hříchů; že to je snadné a pohodlné a že to znemravňuje. Ostatní slova o pokrytectví přicházejí pak sama sebou a zpověď se prohlašuje za hloupost ne-li podvod.

To jsou tedy názory lidí, kteří jsou mimo církev.

Církev má nadpřirozenou a zázračnou moc odpouštět hříchy. Moc tato jest úžasná. Představí-li si nevěrec, že loupežný vrah přijde ke knězi, vyzpovídá se, dostane absoluci, není nucen od církve, aby se vydal do rukou světskému soudu, ale zůstává nadále řádným členem církve a požívá její ochrany, ač by podle světského práva patřil na šibenici, nejde mu to na rozum. Církev i takový zločin jako vraždu může úplně vyřídit ušní zpovědí. To se mu zdá pohodlné a laciné. Ale není to tak jednoduché.

Zpovědní formule zní: Vyznávám se Bohu všemohoucímu, blahoslavené Panně Marii, svatému Michaelu archandělu, svatému Petru a Pavlu, svatému Janu Křtiteli, všem svatým a tobě, otče.

Zpověď jest tedy netoliko rozmluva s knězem nebo nepřímá rozmluva s Bohem prostřednictvím kněze; který jako by měl vyřídit hříšníkův vzkaz Bohu, nýbrž jest to soud a prosba o milost před celým dvorstvem nebeským. Při zpovědi jest přítomen nejen hříšník a kněz, ale i sám Bůh a to nikoliv jen prostřednictvím kněze, nýbrž přímo, osobně skrze moc svou knězi danou. Mimo to jsou při ni přítomni všichni svatí, totiž všechny bytosti zrozené nebo stvořené na zemi, které žily v lidském těle, počítajíc v to i Královnu andělů. Z dvorstva nebeského, které nežilo v lidském těle, totiž z andělů, jest tu jako zástupce jeho vítězný vůdce archanděl Michael. Ostatním andělům se nezpovídáme a našimi soudci mimo jediného Michaela jsou tedy bytosti, které nosily lidské tělo, poznaly jeho břímě a smrt, čítajíc v to i Boha

Syna, který jest soudcem nejvyšším. Toto složení soudu zaručuje jeho slávu, spravedlnost a jeho nadpřirozená práva. Celý tento soud jest při zpovědi přítomen. Katolík v to věří a nemůže tedy pochybovati o tom, že by tento soud neměl moci odpustiti mu hříchy rudé jako šarlat.

Podstatou svátostné zpovědi jest víra, že tento soudní dvůr skutečně při zpovědi jest přítomen a kněz že jest nástrojem a představitelem toho soudního dvora.

Zpověď tedy není symbol, nýbrž přímé obcování s Bohem a s nebem. Jest to jediná svátost, při které člověk sám svolává dvorstvo nebeské, mluví k němu, dvorstvo nebeské a kněz ve zpovědnici jen naslouchají a uvažují, dokud člověk nedomluví. Jest to konfrontace člověka s celými nebesy.

Dělají se též rozdíly mezi dobrými zpovědníky a méně dobrými. Zpovědník má býti pomocníkem kajícníkovým, ale rozhodně nesmí být jeho obhájcem; jest vyšetřujícím soudcem. Obhájce v jeho osobě kajícník nepotřebuje a chtíti nesmí. Dobrý zpovědník jest takový, který umí rozeznati nejistotu kajícníkovu a pohrnutí ho k tomu, aby vyjevil i ty věci, o kterých je na pochybách. Často se stává, že se lidé nezpovídají z věcí, o kterých se domnívají, že to hříchy nejsou, ač to jsou hříchy smrtelné. Někdy to bývá nevědomost, někdy otupělost. Mezi zpovědníky bývají dobří znalci, kteří z věci, která by jinému unikla, vycítí, že ve vyznání hříchů něco vážne, že obrazu duše něco chybí. Neboť kajícník má vykreslit pravý obraz své duše a i když je to dle stupně jeho nadání obraz nemělý, nesmí postrádat určitého stupně jasnosti. Proto dobrý a zkušený zpovědník jest výborným pomocníkem kajícníkovým. Dle vlastností a schopností zpovědníkových nesmí se však posuzovat jakost zpovědi, poněvadž zpověď má býti dílem kajícníkovým, spolupráce zpovědníkovy při vyznání jest vlastně jen výrazem dobroty a milosrdenství církve. A najde-li kajícník náhodou zpovědníka méně znalého či dbalého, musí mysliti na vlastní podstatu zpovědi.

To nutno míti stále na mysli. Zvláště katolíci to musí vědět. Mluvíme-li k Bohu v modlitbě, účastníme-li se bohoslužby nebo obřadů, tu také voláme Boha a to dle síly či slabosti své zbožnosti a víry. Svým voláním upozorňujeme Boha na sebe. Představujeme si, že mezi námi a Bohem jest jakási vzdálenost, Bůh jest vysoko nad námi; dle toho, v jakém stavu myslí a milosti Ho voláme, že přichází k nám blíže; je-li milost v nás slabá, tu nepřichází blíže, nýbrž pouze naslouchá se své výsosti našemu hlasu; působí-li milost silněji, přichází k nám blíže a při působení milosti nadpřirozené vstupuje až do našeho srdce. Podobně se nám přibližují andělé a svatí. Někdy se nám ani nepřibližují, jako by zůstávali na svých místech a jen k nám shlíželi. Ale při zpovědi svoláváme veškeré dvorstvo nebeské jaksi na dosah ruky, do své hmotné blízkosti, zveme je k rozmluvě a proto zpověď jest obzvláště vzácná a zázračná svátost pro každého člověka; při ní má sám právo svolati nebesa do své blízkosti, veškeré to nesčíslné množství svatých a přesvatých bytostí, a toto množství přichází a poslouchá řeč tvora lidského. Při ostatních svátostech člověk spíše poslouchá, odpovídá jen na dané otázky a koná to, co obřad předpisuje. Tím se svátost pokání liší od ostatních svátostí.

Zpovědník jest tedy lidským, smrtelným zástupcem Božím; z milosrdenství Božího jest též pomocníkem kajícíkovým; ovšem že mu pomáhá dle milosti Boží a dle svého lidského nadání a dle svých lidských vlastností. Ale i v tom se jeví mnohdy velmi zřejmě řízení Boží. Jest velmi těžko posuzovat zpovědníka dle jeho slov. Na příklad zpovědník k řadě hříchů dosti ošklivých neřekne ani slova výtky; vlastně nemusí promluvit vůbec ani jedné věty nějakého povzbuzení či naučení; může vyslechnout zpověď a ihned se modlití latinskou modlitbu a udělit absoluci. Někdy se kajícíkovi zdá, že by kněz měl mu říci něco jiného, co se zdá důležitějším nebo vhodnějším. Ale kajícík nesmí zapomínati, že zpověď jest svátost a že člověk

neví, mluví-li ústy zpovědníkovými člověk, kněz, či sám Bůh. Proto kritika jest opovážlivá. Vytýká se mezi lidem, že zpovědníci se jich vyptávají na věci, které prý jim dosud třeba ani na mysl nepřišly, a posuzují to jako všetečnost. Kdyby mysleli při tom na to, že zpověď jako úkon svátostný jest děj nadpřirozený a zázračný, pochopili by, že taková otázka zpovědníkova může býti prorockou výstrahou do budoucna a vyzvání k opatrnosti. Zpověď přece není jemnou společenskou zábavou, nýbrž soudem; jest to pokání za hříchy, za které je třeba utrpení; člověk jest dílem svého Stvořitele a Stvořitel má právo se ho ptát a zkoušet ho svými otázkami a ten, kdo se uráží, ukazuje jaksi, že zapomíná, co je to zpověď, že zapomíná na svou poddanost vůči Bohu a že si myslí, že zpověď jest skutečně jen pouhá diskretní porada s knězem, se smrtelnou a slabou lidskou bytostí. Bohužel jest toto mínění dosti rozšířeno a tím se stává, že nejen názor na zpověď, ale i zpověď sama zpovrchní a lidé pak říkají: Ten a ten hřeší celý rok či celý život, pak jde k panáčkoví, řekne mu pár slov, dostane rozhřešení a už je všechno v pořádku. Anebo: ten kněz zpovídá tak, ten zas onak, jděte tam a tam, ten zpovídá slušně.

To jsou tedy těžké omyly.

Přijde třebaš kající s velmi těžkými a choulostivými hříchy, které mu jdou strašně těžko z úst. Vypočte je a čeká. Očekává ještě těžký výsledek, trpké vyčítky, těžké pokání. A hle, kněz se ho zeptá, zda je to všechno, pak řekne laskavě jednu nebo dvě věty, určí za pokání třebaš jeden jediný Otčenáš a Zdravas a udělí absoli. A jindy zase přijde člověk, který se častěji zpovídá a má právě na svědomí jen lehké, všední, menší hříchy; a zpovědník ho vyslýchá, vyptává se na podrobnosti, vyčítá mu i ta nejmenší provinění, dlouho a důtklivě ho napomíná a varuje a poručí mu pokání mnohem větší a někdy i obtížné. Anebo: někdo se zpovídá z různých hříchů, z těch některé považuje za hrozná, třebaš násilí, vilnost,

útlak, podvod, jiné zase za všední, třebaš nedbalou modlitbu; a tu zpovědník se těch těžkých hříchů třebaš ani slovem nedotkne, ale chytí se některého toho hřichu malého, o kterém si kajcíník myslí, že se z něho ani nemusil zpovídat, a pro ten hřích ho nyní souží výčitkami a za ten mu poručí dát dostiučinění. Právě z toho jest vidět moudrost Boží. Bůh jest tak mocný a poklad Vykoupení jest tak nekonečný, že Bůh může nejstrašnější hřích odpustit takřka se shovívavým úsměvem na rtech. Vždyť lotru na pravici odpustil za celý život beze slova výčitky a řekl jen: Ještě dnes budeš se mnou v ráji. A nemocným říkal dobrotivě: Odpouštěj se ti hříchové tvoji. A byl by odpustil i Jidášovi, kdyby si byl Jidáš na Něho vzpomněl. Milosrdenství Boží se posmívá zlosti lidské a naznačuje: Myslíte, že sebe větší zlost vaše může milosrdenství Boží převrátit? Vy všichni vespolek si nemůžete ani vymyslet takový hřích, který by nemohl Bůh odpustit, pakli by hříšník o odpuštění stál.

Ale malý všední hřích jest někdy nebezpečnější než hřích zločinný. Za zločiny člověk totiž sám trpí ve svém nitru. Trpí strachem, lítostí a zoufalstvím. Malými hříchy se však hanobí klidně. Hovění tělesné lenosti třebaš může býti někdy člověku větší překážkou než páchané násilí; nedbalá, ospalá modlitba může snad více škodit než svatokrádež; jí-li člověk a pije-li o něco více než třeba, i když se ještě nedopouští obžerství a opilství, může upadati ve veliké nebezpečí. Neboť odvahy; je třeba překonat hrůzu, přestáti bolest, odnepoctivosti. K těžkému hříchu jest aspoň třeba jakési malé hříchy jsou hříchy zbabělé; jsou to úskoky a vážit se přímého nebezpečí, odhodlat se čeliti následkům světským, osudovým; to vše padá na váhu. Na těžký hřích člověk nezapomíná, ten se vpaluje do srdce jako žhavé železo a bolí jako krutá vášeň, jako neštěstí a hrůza. Ale tak zvaný lehký hřích se často ničím takovým neodpykává a proto zakaluje svědomí, podlamuje čestnost a upřímnost. Lepší jest někdy opravdový zločinec, který má v sobě stálou hlubokou hrů-

zu, než člověk, který všedními hříchy pozbyl citu a hloubky a stal se vlažným. Poněvadž nejsi ani studený ani horký, ale vlažný, vyvrhnu tě z úst svých.

Takto se tedy jeví ve zpovědi moudrost církve a moudrost Boží. Jeví se v ní nekonečné milosrdenství a též nekonečná spravedlnost a to tak, že jedno druhému není na ujmu. Odpadlíci nechtějí uznati tuto harmonii božských vlastností a proto zavrhlí zpověď z lidské pýchy, kterou nazývají rozumem, ač neprávem, neboť za rozum považují úpadek rozumu, odvráceního od Boha. Rádi by přijali milosrdenství, ale nechtějí konati spravedlnost. Odmítají ušní zpověď; nechtějí mluvit s Bohem osobním; zpovídají se hromadně; nemají tolik poctivosti k Bohu, aby každý sám za sebe přišel k soudu; anebo nevěří.

Církev považuje všechny žijící lidi za hříšníky. Ti druzí se snad nepovažují za hříšníky; leda připouštějí, že snad někdy chybují a že jejich rozum na všechno nestačí a že za to nemohou, když se jim někdy něco nezdaří.

Těmto lidem se podobají katolíci, kteří se považují za lidi dobré. Slyšíme někdy muže a ženy říkat: Já nejsem zlý, ale něco takového nesnesu. Anebo: Já jsem dobrá, ale mám tuze měkké srdce. — To jsou zlá slova. Chce-li katolík říci, jaký jest, má říci: já bídný hříšník. A člověk, který řekne: já nejsem zlý, vydává tím o sobě bezděky svědectví, že je násilník, zlostník a co horšího, že je pokrytec. A ženy, které o sobě říkají, že jsou dobré, zapomínají, že takové slovo lze sotva prominouti ženám vyvrženým. Katolíci nesmějí takto o sobě mluvit.

Jsou ještě zpovědi nesvátostné. Lidé někdy se svěřují ze svých hříchů svým přátelům. Jest to věc zvrácená a marná. Nejedná-li se o útěchu, kterou může poskytnouti lékař, právník nebo člověk, který může svým dobrodíním, radou, almužnou či jinou pomocí změnit truchlivý stav takového člověka, jest správně vždy jej odkázati k zpovědníku. Zbytečno je svěřovati se lidem. Ten, kdo poslouchá, ztrácí úctu k tomu, koho

poslouchá, a ten, kdo se vyznává, nejen nenabude útěchy, ale upadne pak v ještě větší rozpaky a pozná, že udělal velmi pochybnou věc. Kdo ublížil, má sice povinnost prosit za odpuštění a smír, ale jen toho, koho se to skutečně týká. Všecko ostatní je bloudění nebo i ješitnost. A hrozná jest ješitnost pod maskou lítosti.

Kdyby lidem, kdyby katolíkům bylo jasno, co je to zpověď, byl by život na světě přece o něco lepší. S duší trpí i tělo, vůle a lidské konání. Je-li duše uzdravena, i tělu se lépe daří. Neuzdravuje-li zpověď tělo, pak mu aspoň ulehčuje. Zpověď očisťuje rozum a smysly. Neboť jest to styk s Bohem a ten nezůstává nikdy bez nadpřirozených následků duševních i hmotných. Komu se nedaří dobře, kdo trpí čímkoliv, nemocí, chudobou, zármutkem, starostí, může vždy aspoň něco získati zpovědí; aspoň jasnější mysl a trochu naděje. Kdyby život katolických společenstev byl více proniknut působením zpovědi, jistě by se jevil odraz toho v kultuře, v politice, v rodině, v blahobytu. To, že dnešní výsledky práce katolíků a jejich organizací jsou tak slabé a bledé, má svou příčinu také v tom, že svátost pokání není přijímána tak, jak by přijímána býti měla. Nepronikla dosud víra v to, že Bůh je bytost osobní, která s každým člověkem osobně zvláště jedná a že tato činnost Boží jest stálá a nepřetržitá, i když člověk na Boha nemyslí. A neproniklo dosud vědomí, že zpověď není jen rozmluva kajícíkova s knězem, ale že to je svolání celého dvorstva nebeského. Kdyby tomu bylo jinak, pomáhali by dnes katolíci jiným věcem, než jakým pomáhají, a požehnání Boží by se jevilo všeobecněji a skvěleji.

Věřící i nevěřící, zdraví i nemocní, bohatí i chudí, i vy, odpadlíci, nevěrci a pyšní pochybovači, přijďte všichni a zpovídejte se! Bude vám pak lépe, bude vám pak možná zcela dobře.

Prostota.

Dr. Fr. Novák.

Jednoduchost, prostota, přímost, kde je naléztí?

V nás samých jí od přirozenosti není. Od přirozenosti jsme složeni z těla a z duše: tělo pak žádá proti duchu a duch proti tělu (Galat. 5, 17). To je počátek a hlavní pramen všech nesrovnalostí, dvojakostí, zápletek, bojů a hříchů v nás, jichž nikdo není prost, na něž i sv. Pavel si naříkal: já nešťastný člověk, kdo mne vysvobodí z těla smrti této (Řím. 7, 24), a jinde: dán mi byl osten pro tělo, anděl to satanův, aby mne políčkoval (2. Kor. 12, 7).

Není jí proto ani v našich snahách a podnikcích, prýstících právě z oné rozpoltěné naší přirozenosti. Ono slovo Písma sv.: že všeliký člověk lhář jest (žalm 115, 11), není jen o rozporech jazyka, nýbrž i o nedůslednostech, protivných směrech, nestálostech a převrácenostech našeho chtění a konání, našeho životního díla vůbec. Předložil tobě vodu i oheň. K čemu chceš, vztáhni svou ruku. Před člověkem jest život i smrt, dobré i zlé, co se mu bude líbiti, dáno bude jemu, praví moudrý Sirach (15, 17. 18). Tato možnost a svoboda blouditi, hřešiti, voliti mezi životem a smrtí není předností, nýbrž trestem za hřích, uvážíme-li, co jinde praví Bůh o srdci lidském, že smysl a myšlení jeho ke zlému nakloněna jsou od mladosti (Gen. 8, 21).

A nejméně té jednoduchosti a prostoty lze naléztí v tom, co nás obklopuje od kolébky až po hrob, v lidech, ve společnosti, v onom světě vůkol nás, jehož jsme nerozdílnou částkou organickou. Téměř bez konce je ve sv. Písmech počet míst, kde Bůh zřídá se světa, staví se proti světu, ba vyslovuje své běda nad světem. Nikoli proto, že by ten svět byl o sobě špatným a zlým, vždyť i on vyšel z rukou Božích. Ale právě pro tu jeho povrchnost, rozervanost, obojakost, ochotu spojití se s každou proradou a lží proti pravdě a ctnosti, ba proti svému Tvůrci samému.

Proto je tak vzácná a řídká ona ctnost jednodu-
chosti, prostoty a přímosti. Pravím ctnost. Tedy něco,
co nám není dáno od přírody, co nic nemá společného
s duševní omezeností neb zaostalostí (jak někteří lidé
bludně se domnívají). Nýbrž co je výsledkem bojů a
obětí, jako každá ctnost, a k čemu Bůh musí dáti mi-
lost svou a sílu.

Kde tolik je na světě cest a cestiček pohodlných a
skrytých, vyhýbavých a obcházejících, širokých a
dlážděných, stinných a tichých, není malou věcí ži-
votně voliti a zachovávat cestu jednu, tu, jež jest ces-
ta přikázání Páně (žalm 118, 32), tvrdá (žalm 16, 4),
úzká, takže jen málo je těch, kteří ji nalézají (Mat.
7, 14).

Když mezi lidmi je tolik různých učení, názorů,
tvrzení, mínění, knih, věr, stran ba i církví, aby si
každý mohl vybrat, jak se mu to nejlépe hodí, jak to
lichotí jeho vášním, zakrývá nahotu jeho hříchů...
není všedností zadati život svůj jedné pravdě, a to
té, která se nemění jako plášť po větru, nýbrž trvá na
věky (žalm 116, 2), která je Kristus sám a jeho sv.
Duch (Jan 14, 6 a 16, 13), která vede k světlu (Jan
3, 21) a která nás činí svobodnými svobodou slávy
synů Božích (Jan 8, 32. Řím. 8, 21).

Kde každý se vynáší nad to, co jest, každý zakrý-
vá své chyby: v tom marném a marnivém závodění,
honění a pachtění za stínem stínu není maličkostí spo-
kojiti se před světem tím, co opravdu jsme, státi na
sobě, znáti se ke svým chybám a slabostem a snad i od-
mítnouti ty marnivé cáry, jimiž nás chtějí obvěsiti a
zmaškařiti.

A podobně, když lež a klam nabyly občanského
práva ve společnosti tím nepopíratelněji, čím „kultur-
nější“ je ta společnost, bude vždycky věcí velikým
vyvarovati se lži v každé formě, nepřetvařovati se, ne-
pochlebovati, nýbrž bílé nazývati bílým, černé čer-
ným, a to nejvíce tam, když jde o Boha a ony poslední
věci, které neznají, nesmějí znáti kompromisu.

To je ta ctnost prostodušnosti, přímosti a jednodu-

chosti. A potkati se s člověkem, který ji volil za družku svého života: s člověkem jedné víry, jedné velké životní pravdy, jednoho jazyka, jednoho životního snažení, jednoho chování navenek i dovnitř, před světem i bez něho, je svátek duše. Je věc řídká. Tak řídká, že již Kristus sám se neudržel, aby neprojevil svého údivu, když v Nathanaelovi našel duši prostou a přímou: Aj, pravý Izraelita, v němž lsti není (Jan, 1, 47).

*

Z okna svého bytu patřím na jablň obsypanou zlatým podzimním ovocem a dívám se na hromadu kamení složeného podle cesty. Obojí mi ukazuje podstatu a cenu duševní zcelenosti, prostoty a mravní rozběhlost všelijaké dvojakosti a nedůslednosti.

Z miliontých buněk skládá se strom. Ale všechny ty buňky jsou co nejdokonaleji spjaty jedním, velkým zákonem organickým, tvoří své vlastní, sebou trvající ústrojí. A to ústrojné sepětí, značí život. Značí vzrůst. Značí květ a ovoce. Značí krásu a poesii, sílu a trvání, to všechno, co nás v přírodě tak uchvacuje a povznáší —

Čím je proti tomu všemu taková hromada kamení? Nežije sobě. Neroste. Nekvete. Čeká na cizí ruce, na vnější moc, která jím, tím kamením, posype cesty, aby chodci po něm šlapali. Nebo která jím vyplní zdi, aby jiní v nich bydlili —

*

Buď nitrným organismem a nebud hromadou kamení.

Žij v duši své Bohem svým, poněvadž nemít Boha je mrtvým býtím.

Zapouštěj hluboko kořeny své duše, snah svých, do všeho, co opravdu velikého, krásného, užitečného vůkol tebe chová život, doba a lidstvo, stále, dokud ti dechu a síly na tomto světě. Ale tak, jak zapouští strom své kořeny do půdy, v níž roste: abys neztratil sebe sama a neprodal za nic ve svém okolí, abys vždycky

byl celý svůj a celý Boží, když jedno bez druhého neobstojí, když to druhé ručí za zdraví a sílu prvního.

Hle, to je ta pravá jednoduchost, přímost, prostota a prostoduchost. To je, stále s milostí Boží, cesta, jak k ní dospěti.

Z milosti Boží vyvěrá nadpřirozený život.

P. M. Habák O. P.

Jako od věčnosti Bůh jest Otcem Věčného Slova, sděluje mu svou celou přirozenost, svůj život, celé Božství, tak v čase stává se Otcem člověka v nekonečné své lásce, když mu svou milostí sděluje účastenství na své přirozenosti. „Naplňuje ho plností Boha“ (Efes. 3, 20). „Jako já žiji pro Otce,“ praví Kristus (Jan VI. 58), „tak i ten, kdo mne požívá, bude žíti pro mne.“ Týž život pronikající bytím Kristovým kane i do duší s ním spojených v mystickém těle, jako ratolestem se dostává života od kmene.

Který lidský rozum se odvážil kdy sníti o nadpřirozeném životě Božím plynoucím do duší lidských? Čeho by se neodvážila ani největší lidská domýšlivost, o tom vypravují všechny stránky Písma sv., ba celá Radostná Zvěst spočívá ve znovuzrození z Boha pro smrt a vzkříšení Kristovo.

Mladost lidského pokolení se tím obnovila, bytí jeho bylo utvořeno dle Boha (Efes. IV. 24). Duše ne-žije, nýbrž Kristus žije v ní, tot vrchol mystických pokladů, o nichž kázal svatý Pavel. Vznikl nový poměr znovuzrozených lidí k Synu Božímu po jeho smrti, kterou otevřel světu bránu svého srdce. Zvěst o něm zalehla až do nejzazších konců světa. Člověk uzdraven z ran hříchu vystoupil na vrchol synovství Božího.

V čem spočívá naše podobnost s Kristem a účastenství na přirozenosti Boží?

Míti účast na něčem znamená napodobovati neb míti v podobě nebo ve skutečnosti dokonalost vyššího, avšak odměřenou a omezenou.

Účast pak může býti obrazná nebo skutečná. Prvým způsobem stává se někdo účasten něčeho z vůle vyššího, jako na př. vyslanec z vůle vladařovy zastupuje vladaře, stává se účastným jeho moci, když jedná jeho jménem.

Skutečná účast přináleží věci od přirozenosti bez ohledu na vůli, jako na př. obraz má přirozeně účast na podobě toho, koho představuje. Aby pak přirozená účast byla v pravém slova smyslu, jest třeba, aby dokonalost u obou majitelů byla *skutečně* a *od přirozenosti*.

Všechny stvořené věci jsou již účastenstvím na dokonalosti a kráse Boží, však jejich účast jest jen odvozená, neboť dokonalosti, které mají tvorové, jsou vyšším způsobem v Bohu. Účastníci se toho, co přináleží Bohu v pravém slova smyslu, patří do vyššího řádu, do nadpřirozené oblasti.

Smysl slov apoštola Petra (II. hl. 1.) „Účastnými nás učinil (Bůh) na své přirozenosti“ jest nesmírně hluboký. Sv. Tomáš (I. II. q. 110. a. 4.) poukazuje, kam sahá význam jeho slov: Tak jako rozum lidský se účastní na Božím poznání ctností víry, vůle se účastní milování Božího ctností lásky, podobně přirozenost lidské duše se účastní znovuzrozením milostí Božské přirozenosti.

Slova nestačí, aby vyjádřila velikost daru Božího. Avšak za němými ústy duše v nazírání volá o jeho vznešenosti, vypravuje o nesmírné lásce Boha našeho, chutná něžné objetí z úzkého spojení, a cítí radost z podobnosti, kterou jí vtiskla Boží dobrota s milostí posvěcující. Jak malichernými se jí objeví různé pokusy vyjádřiti podstatu tajemného daru Božího, zvláště pokusy snažící se zmenšiti jeho velikost. Nesmírnou křivdu Boží dobrotě působí rozumářská snaha zmenšiti vše, co přesahuje rozum a jeho síly, a onen hrozný minimismus v nadpřirozenu, snažící se uzavřiti Boha, jehož

podstatou jest bytí a dobro, určití mu hranice, jak daleko se může a má sdíleti. Naopak prostá slova Písma mluví o pokladech Boží dobroty a bohatství Boží lásky, ba, známo jest o svatém Pavlu, že nenalézá ve svých listech vhodného výrazu, aby vyjádřil moře Boží dobroty jevící se v milosti. Znovuzrození z Boha, (Jan I.) k vyššímu řádu, o jehož pojmu jsme se zmínili, se děje dle jakési podobnosti s přirozeným zrozením, v němž nová bytost obdrží vskutku celou přirozenost lidskou, takže jest stejně člověkem jako jeho rodiče.

Písmo sv. užívá výslovně slova znovuzrození z vody a z Ducha svatého. Proto musí býti podobnost mezi obojím zrozením. Avšak ve znovuzrození z milosti se jedná o vyšší řád, a proto zrození přirozené jest jen podobenstvím. Účast na přirozenosti Boží musí býti skutečná ve znovuzrození z Boha, jinak není možno pomýšleti na nějakou podobnost. Není však účasti na podstatě, (v čemž by se skrýval pantheismus), jest sdělením skutečným synovství Božího, ale způsobem přiměřeným omezené schopnosti tvora-člověka. Tím se jeví vznešenost milosti, která jest odrazem Boží dobroty (I. II. 110. a. 2. ad 2.) rozlévající se jako účinek zvláštní lásky a činí člověka „bohem“.

Nekonečná výše povstává v nesmírné propasti stvořeného bytí, stává se skutečným dítkem Božím, neh dostává Boží přirozenost uvedeným způsobem. Duše toužící po poznání sebe, zkrušená svou nicotou, pozoruje-li jen sebe, se pozvedá na křídlech po úvaze o své důstojnosti dítky Božího. Proniká do nejzazšího konce významu slov: „Otče náš“, která opakuje s rozkoší dítěte.

Hlubší vysvětlení toho, co působí milost v duši, otevře ještě více bránu upřímné zbožnosti k Bohu, Otci.¹

Přirozenost Boží obdobně k lidské přirozenosti (neboť každá dokonalost v Bohu je nekonečně vyšším způsobem) jest základem života a činnosti, tedy poznání a milování Božího. Aby tedy milost byla účastí na

¹ Salmaticenses, Disp. IV. De necessitate gratiae, dub. III.

jeho přirozenosti, musí vstoupiti do duše božský základní prvek života a činnosti, který spočívá v poznání a lásce, ne však totožný s Božským principem, aby nepovstalo pantheistické blouznění, nýbrž dostává se duši vyššího, nadpřirozeného principu, jenž má v sobě opravdu něco, v čem se shoduje s Božským principem, totiž to, že jest základním principem činnosti, poznání a lásky téhož druhu a řádu jako je poznání a láska v Bohu. Účastní se tedy plnosti Boha a jeho života. Že pak přirozenost Boží jest základním principem poznání a lásky, víme z toho, že přirozenost jest prvním principem činnosti podstaty. Pro Boží podstatu nej přirozenější činností jest poznávati a milovati sebe. Tím si znázorňujeme tajemství nejsvětější Trojice, že Syn a Duch svatý rozeznávají se od Otce podobně jako v lidské duši se rozeznává myšlenka a impuls vůle od podstaty duše.

Milost Boží vstěpuje do duše základní princip božské činnosti. Tak dí Zjevení. Všechny chvalozpěvy sv. Pavla na tři Božské ctnosti, víru, naději a lásku, které jsou vlastně ústrojím; jehož užívá omilostněná duše, aby projevila svůj vyšší život, to dokazují.

„Láska nikdy nezanikne,“ praví na př. o lásce,¹ zůstane tedy táž i ve věčném nazírání na Boha, a proto jest téhož druhu jako láska v nebesích, která má též předmět k milování jako Bůh sám, totiž Božskou podstatu, dostává tedy láska svého zvláštního určení od předmětu Božské lásky a proto jest téhož druhu jako láska Boží.

Rovněž poznání z víry má též předmět, totiž první Pravdu, podstatu Boží, jak na ni zírá nebeštan a jak ji vidí sám Bůh v nesmírné blaženosti. Rozdíl mezi poznáním z víry a nazíráním není jako dvou různých věcí rozdíl. Pouze způsob vidění jest rozdílný. Víra poznává jakoby v mlze, nejasně, nedokonale, patření na Boha nemá hustého závoje víry a proto víra při jasném patření na Boha v nebesích nebude více, neboť jasno a tma se vylučují.

¹ I. Cor. 13, 8.

Příští pojednání ukáže ten pramen života prýstící z milosti, jenž vystupuje až do věčného života.

Církevní rok.

P. Marian Schaler, O. S. B.

Ježíš Kristus, Syn Boží, přišel na svět, aby nás vykoupil a usmířil opět se svým rozhněvaným Otcem. S těmi, kdož v Něho uvěřili, spojil se v mystické tělo, jehož jest hlavou. Již mrtv, dává na kříži otevřeným bokem život novému pokolení — církvi, kterou obmyl svou Krví a představil ji tak neposkvrněnou svému Otcu. Po svém zmrtvýchvstání dlel ještě chvíli po boku této své nevěsty, potom však odešel k Otcu, aby v Jeho domě připravil všecko na její příchod. Neodešel od ní na věky, neboť sám jí pravil, že maličko a opět Její spátrá. Poslal jí zatím Ducha-Utěšitele. Ten ji učí všemu, čím se mohla zalíbiti svému nebeskému Ženichu.

Láskou a vděčností nesmírnou jata, připomíná si stále, co všecko Kristus pro ni učinil. Duchem dlí už v nebi, ale jest jí dosud putovati po zemi. Vedena však Duchem svatým, přeměňuje svůj pozemský život v nebeský tím, že z něj činí mystické putování za Kristem. Její život není obyčejný a všední; celá doba jejího trvání jest slavnostní přípravou na věčný život v nebi. Její postupování dějinami jest velkolepý průvod lidí, kteří sebe samy zapřeli, opovrhli všedností a oděli na sebe Krista. Jest to královské pokolení, kněžský lid, jsou to dítky Boží, kteří Mu za ustavičného děkování obětují na oltářích Jeho. Jednorozeného, jenž sám je k tomu před svým umučením vyzval.

Rok co rok prožívá církev znovu všechny důkazy lásky Boha k nám tvorům. S počátku byla všechna její mysl zaujata vzpomínkami velikonočními, kdy se odehrálo nejhroznější a nejdojemnější drama — ukřižování Boha, jenž přišel s myšlenkami pokoje a lásky a obdržel za to rány, nenávist a smrt. Jak by tedy

nejásala, když o velikonoční neděli jako vítěz nad smrtí a peklem ze svého hrobu vstal! Nikdo neměl tak slavný a velkolepý hrob! Bylo to tedy nejprve umučení Kristovo a dokonané vykoupení, kterým církev ve vzpomínkách se zaměstnávala; a nejen velikonoční, ale každá neděle měla být radostnou vzpomínkou vzkříšení! Tím způsobem se staly nejprve velikonoce počátkem církevního roku.

Církev si však připomínala celý život Vykupitele; bylo tedy přirozeno, že brzy zvykla si klásti počátek roku na připomínku Narození Páně a rozvinula pak během celého ročního období vzpomínky na vykupitelské dílo svého božského Spasitele Římský seznam svátků přináší už r. 354 den 25. prosince jakožto připomínku Narození Páně a zároveň první svátek církevního roku.

Stejně jako doba postní byla přípravou pro velikonoce, tak později stala se doba adventní přípravou pro slavnost Narození Páně a tím byl opět posunut počátek církevního roku.

Takto upravený kalendář se ustálil a první neděle adventní jest teď prvním dnem v církevním roce. V něm církev sv. žije vzpomínkami a touhou po svém Žemichovi-Ježísi Kristu. Její věrou, nadějí, láskou, vděčností, touhou, soucitem, radostí a vítězstvím v Kristu jest proniknuto každé slovo modlitby, jež z vnuknutí Ducha svatého pronáší, a každý bohoslužebný čin (liturgie), jež z vnuknutí téhož Ducha svatého koná. Jelikož tento Božský Učitel jest stejné podstaty s nestvořenou krásou a pravdou, jest všechno, čemu církev učí, půvabné a velebné, něžné a ohromující, radostné a pokorné, očistné a spasné. Uspořádání církevního roku jest v souladu také s celou přírodou.

Křtem sv. stali jsme se dítkami, údy církve sv. a byli jsme včleněni v mystické její tělo. Nechme tedy svou duši a svým srdcem procházeti její mízu, jež nás všechny pojí v jedno tajemné tělo a jež není ničím jiným, nežli láskou, kterou jsme zasnoubeni bohočlověku Kristu a prohlášení za dítky Boží! Žijme jejím

životem a zaměstnávejme svoje duše tím, čím se ona ve svých vzpomínkách obírá! Modlete se jejími slovy a přivlastněme si její obřady; tím dosáhneme pokoje a míru, který je dítkám Božím vlastním! Ona nejlépe ví, čeho se lidská srdce děsí, po čem touží a co je může úplně nasytiti!

Ona dostala rozkaz vychovávatí nás pro nebe; proto působí svými modlitbami a obřady na všechny naše smysly a učí nás žítí před Bohem a v Bohu! Rozjímejme tedy, za co nám dává ve svých nádherných modlitbách prositi, jaké myšlenky chce v nás probudit čtením statí z Písma sv. Starého i Nového zákona a jakým způsobem svými tklivými a vznešenými obřady zušlechťuje všechny naše smysly, aby přinášela Bohu důstojné oběti nejen naše duše, ale také naše tělo.

V Z O R Y

Apoštol Eucharistie.

Prof. A. Melka.

Ve svém spise „O sv. přijímání“¹ mluví bl. Petr Julian Eymard mezi jiným též o „vůdčí milosti života“. Rozumí jí mimořádnou milost, odlišnou od milostí obecných, poskytovaných všem duším, milost, která řídí vývoj duchovního života a vede obyčejně k zvláštnímu povolání. U některé duše na př. jest touto milostí veliká láska k utrpení Páně; její mysl zaujímá stálá a takřka jediná myšlenka na utrpení Páně — a proto její ctnosti, láska i život budou provanuty dechem utrpení Spasitelova.

Jiná duše má vůdčí milostí kajícnost atd. — Nejvyšší

¹ „O sv. přijímání“, výňatky ze spisů bl. Petra Jul. Eymarda, podle 15. vydání franc. přeložil Ant. Melka. Zasílá kongregace nejsv. Svátosti v Brně (Františkánská 2).

a nejvzácnější mezi různými milostmi jest zvláštní láska k nejsvětější Svátosti. To proto, že její předmět jest nejdokonalejší a že nám jej přibližuje více nežli jiná tajemství.¹

Ani nechtěje podal bl. Petr Julian Eymard těmito slovy vysvětlení celého svého života. Synek nezámožného živnostníka² (měl lis na olej) ssál již tuto milost téměř ze zbožného srdce matčina, která jej už jako nemluvnátko nosívala do kostela. — Když se naučil běhati, mohli býti jeho domácí jisti, není-li ho doma, že je v kostele. „Co tu děláš?“ ptala se jednou starší sestra, když ho našla za oltářem s ručkama sepjatýma a očima upřenýma na svatostánek. — „Jsem tu u Ježíška a poslouchám, co mi povídá.“ — Hoch, jenž nechodil ještě do školy, měl od svátostného Pána tolik osvícení, že prosil svou sestru, aby zaň obětovala sv. přijímání na ten úmysl, aby zůstal povždy čistý a stal se knězem.

A tento úmysl nespouští se zřetele a provádí jej konečně po mnohých a mnohých obtížích r. 1834. Ale i vůdčí milost jeho života, totiž jeho neobyčejná láska a oddanost k nejsv. Svátosti, vystupuje vždy zřetelněji a zřetelněji. Již jako výpomocný kněz v Chatte (1835 — 1837) podpisuje svou krví před nejsv. Svátostí své pevné předsevzetí, že chce Spasiteli výhradně náležeti. Potom jako farář v Montenayrdu (1837 — 1839) uskutečňuje své předsevzetí a vstupuje do kongregace maristů, která ho po noviciátě poslala za spirituála do Belley (1840) a pak (1844) za provinciála do Lyonu. Po průvodu božítelovém (1845) rozhodl se, že se dá ještě více věsti svou vůdčí milostí, a že Ježíš svátostný bude stálým předmětem jeho kázání a cestou, po níž povede svěřené duše. Konečně v poutním chrámě blahoslavené Panny ve Fourvière uzrála v neobyčejných paprscích milostí, kterých se mu dostalo od Rodičky Boží, myšlenka založiti řád, jenž by se věnoval výhradně úctě nejsv. Svátosti, tak jako

¹ 1. c. 148.

² Naroděn 4. února 1811 v La Mure d'Isère.

se jiné řády věnují účtě některého tajemství ze života Páně, a za dvě leta potom (18. dubna 1853) měl již hotovou i formu svého řádu: řádu adorátorů.

Milost, která jej vedla, byla tak mocná, že byl ochoten, jak sám napsal, ji provést, byť měl i kamení jísti a někde v chudobinci umývati. Když papež Pius IX. nazval zamýšlený podnik jeho dílem Božím a když komise tří biskupů jej prohlásila za vůli Boží, přikročil k založení ustavičné adorace. Na den svatých Tří králů 6. ledna 1857 zřídil v kapličky, v níž proměnil svůj byt, adorační trůn božskému Spasiteli. Pro nedostatek klanitelů bylo konáno klanění s počátku jen třikrát týdně. Křest bolesti a utrpení, jež musí podstoupiti každá nově zrozená kongregace, dostavil se brzy. Dům, v němž byla kaple, se prodával a zbožný zakladatel musil sbíhat celou Paříž, nežli našel božskému Pánu nové přístřeší na předměstí sv. Jakuba 68. R. 1858 měla již kongregace osm členů. Rok později mohl býti již zřízen adorační dům v Marseilli. Současně založil P. Eymard i kongregaci „služebnic nejsv. Svátosti“, která pak z mateřského domu pařížského se rozšířila do Angers, Binche, Chicontimi, Quebec, Rio de Janeiro a San Paolo.

S domy svými spojil bl. zakladatel i kongregaci laickou k stálému klanění nejsv. Svátosti a spolek kněžích-adorátorů.

Myšlenka adorační nebyla sice v církvinikdy nová; nová je však forma, kterou jí dal P. Eymard, a též její organisace. Po každých osmi hodinách — dnem i nocí — dostavují se střídavě řeholníci kongregace Eymardovy před Pána dnem i nocí vystaveného na vyzdobeném trůně svátostném a trvají zde celou hodinu v adoraci, na níž se mají náležitě připravovati. Aby se řádně konala, vyučil je bl. zakladatel zvláštní metodě modlitby rozjímavé, totiž meditaci podle čtverého účelu obětního (klanění, díkučinění, smír, prosby). Sám více světec než učenec vedl své druhy neodolatelným příkladem svého života pokorného a stravujícího se v adoraci. Jeho oblíbená myšlenka a modlitba zněla:

„Být jen mrvou pod strom eucharistického hnutí!“ Jeho zjev, když dlel na klekátku všecek pohřížen v modlitbu a zrakem upřen na sv. Hostii, plnil diváky úžasem a dojmem nesmazatelným. Z řečí a promluv a ze skrovných jeho poznámek sestavili jeho synové eucharistini čtyři svazky a několik duchovních dopisů. První ze 4 svazků (Skutečná přítomnost) vyšel v českém překladu v Občanské knihtiskárně v Brně. Druhý, jehož první vydání tamtéž bylo již rozebráno, vydala svým nákladem v druhém vydání (podle patnáctého francouzského) kongregace nejsv. Svátosti v Brně (Františkánská 2). Spisek tento „O sv. přijímání“ je překrásnou příručkou duším denně přijímajícím. Obsahuje téměř celou věrouku sv. přijímání, vzácné a praktické návody k němu, ale přesahuje daleko svůj nadpis, poněvadž podává obšírnou asketiku pro duši, která častým a denním sv. přijímáním má dospívat až k vrcholům mystického spojení s Bohem. Vezmi a čti!

Vyčerpán pracemi a adorací, zkoušen i zklamáním nejedním zesnul zakladatel kongregace nejsv. Svátosti ve svém rodišti, kam onemocněv cestou se uchýlil — daleko od svého adoračního trůnu a svých spolubratří smrti světců 1. srpna 1868 v 57. roce věku svého. Teprve po 9 letech mohl býti převezen do Paříže k svým a uložen za podnoží svátostného trůnu Spasitele v chrámu své kongregace. Dne 12. července 1925 prohlásil jej sv. Otec Pius XI. za blahoslaveného.

K úvaze.

Co se bojíte malověrní?

Bůh má své plány a jeho cesty nejsou cestami naší sebelásky. Užívá prostředků, které mají ukázati, že On jest posledním pánem a pořadatelem všeho. On nepotřebuje lidí, on nepotřebuje, aby ho lidé zachraňovali. Jemu nikdo nedělá milostí a dobrodiní. On

se obejde i bez pyšných, pouze v sebe důvěřujících stád, lidsky lidských organisací. Kristus umírá, sám a v potupě. Peklo jako by triumfovalo a zatím to triumfuje Láska! V té katastrofě to vítězí Bůh! Bůh si volí slabé a nepatrné světa, aby zahanbil jeho pýchu spoléhající na masy a na hrubou sílu. Dopouští, aby se církev po tři století očistovala krví svých nejlepších dítek. Dodnes krvácí z tisíce ran, ale to jí nezničí. Z krve vyrůstají růže a ty růže omamují celý svět. Až k nebi se vzpíná chytráctví filosofů a kacířské pohrávání si s logikou, vlády a národy se zvedají proti Hospodinu a proti Kristu jeho, ale tesař galilejský má pro všechny přichystány rakve, všem strhne jednou masku, pod níž se zjeví ubohá plytkost, pýcha, krutost, nečistota, které urážela moudrost, čistotu a tichost Ježíše Krista. Svět zmítá se v křečích revolucí, avšak nad nimi nade všemi, nad troskami říší a kultur a národů nepohnutě stojí kříž! Proto, neboj se, stádečko Boží. V množství není spása! To se jen dábel jmenuje „moc“ a „legie“.

Víra živá.

Víra naše musí proniknouti do všech žilek, musí řídit každý čin náš a každý náš krok. Víra katolíkova není jen záležitostí jeho soukromí. Proto katolík, který jest žurnalistou, nesmí napodobovati metod těch, kteří neznají svaté, nadpřirozené lásky k bližnímu. Nebude u svých protivníků čenichati jen zlé, nebude je podezřívati, jsa si vědom, že i protivník má právo na své dobré jméno. Ve své polemice se nikdy nesníží k nadávkám, neb nadávati jest ošklivé a hříšné!

Publicista, který chce býti katolíkem, nebude vydávati sladkých románkových vodiček, které jsou vypočítány na dráždění smyslnosti. Jemu není obchodní vedení podniku tak důležité, aby pro ně zakopával nevinnost tolika mladých duší. Takový publicista dá dobrý pozor na kalendářní povídky, aby se v nich nepřímou neschvalovalo, co musí katolík vždy a všude zavrhnouti. A rozhodně již musí přestati uve

řejňování inserátů, které i obrázkem urážejí stydlivost! A jestli tohle nestačí, uveřejníme seznam těch kalendářů, kterých se to týká a které přece zaplavují naše katolické rodiny!

Katolík, hraje-li ochotnický divadlo, musí nechat všech obhroublých vtipů a katolík, který něčemu podobnému jest přítomen, nebude se tomu smáti ani tomu tleskat, nechce-li býti vinen cizím hříchem!

Redaktor.

Z E S Í T Ě

P o ř á d á d r. J. K r l t n.

Své laskavé čtenáře prosíme, aby nezapomínali pomodliti se každého dne za obrodu katolicismu v našem národě Otčenáš a Zdravas a obětovati na ten úmysl jednou ročně svaté přijímání. Je třeba v této těžké době modliteb soustředěných a vroucích. Projevíme jimi nejlépe svoji lásku k vlasti a k bližnímu.

Konverse. Svět potírá všemi silami pravdu Kristovu a ona září stále jasněji. A čím více jest ve světě myšlenkové anarchie, tím krásnější a spasnější se jeví vznesená jednota katolicismu. A lidé, kteří okusili různých systémů filosofických, neukojení jimi vracejí se do lůna církve a v ní nacházejí klid a plný dosah života. Jak oznamuje „Osservatore“, bylo přijato v Římě P. Zachim, dominikánem, několik amerických protestantských bohoslovců, kteří při studiu různých forem křesťanství došli ku přesvědčení, že jen jediná církev katolická jest opravdu apoštolská. Pravda osvobozuje.

Láska k Eucharistii. Mezi katolickými akademiky francouzskými roste stále více láska k Ježíši eucharistickému. Střediskem toho hnutí jest Bordeaux. Studující se shromažďují k nočním adoracím, které za-

čínají promluvou, pokračují meditací, po nichž následuje píseň eucharistická. O půlnoci jest sloužena mše sv., při které přistupují studující ke stolu Páně. Naši studující by měli napodobiti francouzské přátele.

Církev všeobecná.

V konsistoři 21. června jmenoval sv. Otec čtyři čínské biskupy. Jest to po dlouhé době zase prvé jmenování domorodých biskupů v misijním území. Po těchto čtyřech jmenoval sv. Otec další dva. Všecky pak posvětil sám na biskupy ve velechrámu sv. Petra dne 24. října.

Vatikán proti Mezinárodnímu kongresu morální výchovy.

V Římě pořádá se pod patronancí vlády IV. mezinárodní sjezd pro morální výchovu. „Osservatore Romano“ prohlašuje, že kongress volávají typičtí zástupci protestantského a zednářského hnutí, které sdružuje v sobě bizarní míchaninu Rabindranátha Tagore, vyznavačů Mohamedových, Buddhových, apoštolů francouzských, italských a jiných apoštolů neodvislé morálky. „Osservatore“ protestuje proti svolání tohoto kongresu protikřesťanského a protikatolického do věčného Města jako proti provokaci a urážce.

Kongres pro asketiku a mystiku. Koncem tohoto roku bude se pořádati v Madridě kongres pro asketiku a mystiku. Kongres bude spojen s oslavou 200. výročí svatořečení sv. Jana z Kříže. Podávám program čtyř odborů tohoto kongresu: 1. Studie o životě, díle a vlivu sv. Jana z Kříže. 2. Badání o celém problému mystiky. Prameny duch. obzoru sv. Jana. Mystická škola karmelitská a španělská věda. 3. Asketika a mystika. Různé studie o duch. životě dle sv. Jana, o nazírání, o noci a očisťování duše. 4. Kázání a vedení duší. Vlastnosti kazatele a vůdce duší dle svatého Jana.

Katolická obroda v Portugalsku. Pod skalou, depťající skalou, vyrůstají čerstvé lístky nového, jarého života. Intelligence, ta pravá, vnitřní intelligence jest vždy zaražena brutálním pronásledováním církve a

ptá se po příčině. Následek toho jest návrat k Matce. V Portugalsku cítí mladá generace hlad po pořádku, po jistotě a pravdě. Mladí literáti začínají se vraceti ke Kristu. Na universitě v Coimbre sdružuje křesť. sdružení již na 600 nadšených, hořících hochů. Klerus dohání, co bylo zanedbáno. Misie a exercicie zkyprují a zalévají půdu duší. Mohutně vzkvétající sociální hnutí křesťanských kruhů dává tušiti životnost celého hnutí. Velký úspěch dlužno spatřovati též v tom, že katol. církev byla konečně uznána vládním dekretem právní osobou. Jest to sice smutné, máme-li nazývati úspěchem něco, co jest tak samozřejmé. Ale v daných okolnostech to v očích světa úspěchem rozhodně jest.

Náb. život v Holandsku. V Holandsku jest jen 2 a půl mil. katolíků, zato ale dobrých a horlivých katolíků. Holandští katolíci neznají nedostatku kněží. Mají asi 5.000 kněží a to ještě za nimi stojí reserva 5.000 chovanců chlap. seminářů a 2.000 bohoslovců. Chlapecké semináře dodávají třetinu svých svěřenců do bohosloví. Radostný jest rozvoj úcty k nejsv. Svátosti. Euch. svaz má 100.000 členů v 165 odděleních. Sv. přijímání rozdělují se po milionech ročně ve všech diecésích. Primát má diecése harlemská s 20 miliony ročních svatých přijímání. Velká jest obětavost hol. katolíků pro misie: Holandsko má v misiích 1500 kněží, 800 bohoslovců a bratří a 1400 sester.

Belgie pro dílo sjednocení. Belgie po příkladu svého velkého kardinála Merciera živě se zajímá o dílo sjednocení. V Bruselu, Liège (Luttich), v Lovani a ve Verviers pořádaly se celé studijní týdny pro otázku Unie. V Belgii existují již zvl. domy bened. řádu, které se speciálně věnují otázce sjednocení. Existují již 2 takové kláštery. První jest ve Verviers a druhý u Anvers (Antverpy). Opatství vervierské specializuje se pro východ, antverpské se zajímá o sever. Byl též založen obdobný klášter ženský.

Sv. Otec a kardinál L. Andrieux proti paganismu
hnutí L'action française.

Ve Francii existuje rozvětvené hnutí monarchistické

a nacionalistické zvané *L'action française*. Hnutí jest velmi rozšířené mezi studentstvem, hlavně pařížským. Pokud hnutí drželo se pěstění lásky k vlasti, která jest křesťanskou ctností, a pokud své monarchistické názory neztotožňovalo s katolicismem, bylo to hnutí velmi sympatické, protože sdružovalo bystré a nadšené hochy. Vadou jest, že hnutí vede Maurras, který jest ve svých názorech čistý pohan a kterému jest katolicismus pouze pomůckou k národní francouzské velikosti. Hnutí se dostávalo stále více do vedení takovýchto pohansky naladěných vůdců, a to přimělo kardinála Andrieux k protestu. Sv. Otec odpovídá na tento dopis. Otiskuji tento dopis sv. Otce v jeho hlavních myšlenkách.

Vaše Eminence poukazuje na nebezpečí tím větší, že se dotýká katolické víry a katolické morálky, aniž by to bylo vždy zjevno. Nebezpečí to by mohlo odkloniti nenápadně katolického ducha, horlivost a zbožnost mládeže a písmem či slovem dotknouti se její citlivosti v čistotě, zkrátka uvolniti dokonalost křesťanského života a ještě spíše apoštolát pravé katolické činnosti, k níž jsou všichni, především však mládež, pozváni, aby pracovali pro rozšíření a upevnění království Ježíše Krista v jednotlivcích, v rodinách a ve společnosti Vaše Eminence vypočítává a ne bezdůvodně zavrhuje projevy nového systému náboženského, sociálního a mravního, co se týče na příkl. Boha, vtělení, církve a vůbec katolické dogmatiky a morálky, hlavně v nutných vztazích k politice, která jest logicky podřízena morálce. V těchto projevech jsou stopy obrození pohanství, ke kterému se připíná naturalismus, ježž tito autoři čerpali (nevědomky, myslíme) tak jako mnozí z jejich vrstevníků z veřejného vyučování oné moderní a laické školy, travičky mládeže, a kterou oni sami tak horečně potírají.

Jsmo stále plni obav o tuto drahou mládež vůči všem nebezpečím, všude vyvolávaných, hlavně takovými neblahými směry i když se to děje ve spojení s takovým dobrem, jakým jest chvályhodná láska

k vlasti a proto jsme se zaradovali, když i mimo Francii ozvaly se poslední dobou hlasy, aby upozornily a varovaly. Nepochybujeme též, že všichni mladí uposlechnou vašeho hlasu, biskupa a církevního knížete. V něm a s ním uposlechnou též hlasu společného Otce všech věřících

Dáno v Římě u sv. Petra, 5. září 1926, v pátém roce našeho pontifikátu.

Na list kardinála Andrieux odpověděli katolíci, sdružení v „L'Action Française“ a zapřisahají se, že nejsou pohany, že věří všemu, co hlásá katolická církev, a že chyby jednotlivcovy nesmějí býti vytýkány všem. Mládež vřelou adresou J. Sv. Piu XI. slibuje věrnost a poslušnost svaté Stoliči a zdůrazňuje, že chce vždy jen pracovati pro rozšíření království Božího na zemi. Maurras se též hájil, ale dosti slabě. Zdá se, že hlas církevního knížete dá podnět k anketě, která bude jen prospěšná.

K R Ů P Ě J E

Sv. Bernard: o „Vnitřním domě“.

II. O milosrdenství a pravdě a o polibku míru a polibku spravedlnosti.

Šťastné svědomí, v němž si vyšly vstříc milosrdenství a pravda, políbily se spravedlnost a mír. Pravdě vyznávajícího se vyšlo naproti milosrdenství smilovávajícího se, poněvadž se nemůže nedostávat milosrdenství tomu, kdo se poznává v pravdě. Políbení spravedlnosti jest milovati nepřátele, opustiti rodiče a jakékoliv vlastnictví pro Boha, bezpráví trpělivě snášeti, sláve se všude vyhýbati. Políbení pokoje je zváti k míru nenávisníky, volati k svornosti rozdyčené, protivníky

klidně snášeti, bloudící laskavě a dobrotivě poučovati, zarmoucené milostivě těšiti a se všemi míti mír.

XIII. Rozumná duše je zrcadlem, v němž lze viděti Boha.

Význačné a hlavní zrcadlo k nazírání na Boha jest rozumná duše nalézající sama sebe. Jestliže tedy neviditelné věci Boží spatřujeme a poznáváme pomocí těch, jež jsou učiněny, kde, táži se, než v jejím obraze nalézáme hlouběji vryty stopy jeho poznání? Nechť utře tedy své zrcadlo, očistí svou duši, kdokoliv žízni po patření na Boha. Blahoslavení čistého srdce, neboť budou Boha viděti. Pravý kající každodenně pohlíží na toto zrcadlo, je čistí, drží, chrání. Zkoumá, zda nenalézá se na něm něco, co se nelíbí Bohu. Stírá nejen hříšné skutky, nýbrž i myšlenky, aby na něm nezůstalo nic, co uráží Boha. Drží je, aby nepadlo a neutkvělo láskou na zemi a se nepošpinilo prachem prázdných myšlenek. Chrání je, aby ten, jenž má stánek v duších, jehož rozkoší jest býti se syny lidskými, jenž stojí u dveří a tluče, aby našel čisté místo k přebývání, kteroukoliv hodinu se mu zachce vstoupiti, neboť Bůh, jenž je milovník čistoty, nemůže přebývati v srdci nečistém.

XVIII. O pozdvižení srdce a co v tomto pozdvižení možno viděti.

Kdo se neustále těší v lásce Boží a zakouší často vytržení mysli, pozdvižen jsa ode všech věcí časných a pozemských objeví se před Bohem, a když uvažuje o jeho kráse, ohromen nesmírností jeho krásy, cele se oddá jejímu obdivování. Podivuje se slávě Krále, o-kázalosti království, vznešenosti nadzemského města a štěstí občanů; nazírá rovněž na nesmírnou slávu, Boží dobrotu, sladkost vnitřní líbeznosti a klid věčného pokoje. Rozjímá o Otcově moci, Synově moudrosti, dobrotivosti Ducha sv., blaženosti andělské přirozenosti.

Teší se z Boha pro Boha, divě se jeho laskavosti a uvažuje o jeho velebě. O jak je to líbezné; kéž by nebylo pozdvižení tak krátké! Je uchvacován, zatím co nazírá jen na nebeské věci a v nazírání si libuje. Avšak když se snaží zde zůstati déle; náhle se šine a přicházejí k sobě nemůže se nikomu svěřiti s tím, co viděl nad sebe, ale váben jsa poznanou rozkoší diví se u sebe rozkoši chutnané sladkosti a oné nebeské, vlité duchovní radosti. Rozvinuje také ve svém srdci, když ztichla mysl v těle, jas svěkla a chut vnitřního nasycení a ono ústraní vnitřního pokoje a tajemství nejvyššího klidu. Uvažováním o tom a sladkostí kontemplace se duše naplňuje radostí a podivuhodně plesá. Chtěla by tedy a neustávala by. Chtěla by, dokud by nepřišla před Krále, aby zde plakala a vzlykala, aby se obětovala v slzách, žádala odpuštění a prosila o milost, aby odsud neodcházela, dokud by necítila, že Bůh, jehož příliš urážela, je usmířen, a dokud by se jí nedostalo od něho útěchy.

Neznámý dopis sv. Terezie od Jezulátka.

J. M., J. T.

Na Karmelu v prosinci 1888.

Ježíš

Drahá vychovatelko!

Jsem velmi dojata Vaší milou pozorností. S radostí jsem přijala drahý oběžník mariánské družiny. Samozřejmě, že budu v duchu přítomna Vaší krásné slavnosti. Vždyť v té krásné (družinské) kapli přijala mne svatá Panna za své dítě v krásný den mého prvního sv. přijímání a v den mého přijetí do mariánské družiny. Nemohu zapomenouti, drahá učitelko, jak jste byla dobrá pro mne v těch chvílích oněch velkých dob pro mne. Nepochybuji též o tom, že i ona velká milost povolání řeholního vzešla, vzklíčila onoho šťastného

dne, kdy obklopena dobrými učitelkami zasvětila jsem se Marii u stupňů jejího oltáře a kdy jsem si ji výslovně zvolila za matku, tehdy, kdy jsem poprvé přijala Ježíše! Jsem přesvědčena, že nepatřila tehdy na mou nehodnost a že ve své velké dobrotě shlížela pouze na ctnosti mých učitelek, které tak pečlivě připravovaly mé srdce, aby důstojně přijalo jejího Syna! Věřím též, že proto též chtěla mne učiniti ještě dokonaleji svým dítětem, když mne přivedla do Karmelu.

Myslím, drahá pěstounko, že jste věděla o nemoci mého vřele milovaného otce. Obávám se, že jej Pán odejme mé něžné lásce! Ježíš mi však udělil tu milost, že zase tatíčka uzdravil k mé obléčce. Měla jsem stále v úmyslu Vám psáti, abych Vám sdělila, že jsem byla přijata v kapitule! Nevěděla jsem však den, který určí jeho biskupská milost, a proto jsem vyčkávala. Doufám, drahá pěstounko, že jste si nevyložila jako nevšimavost mé otálení! Ach, nikoliv! Mé srdce jest stále totéž! Ba, myslím, že od mého vstoupení na Karmel ještě se zněžnilo, že se naučilo ještě větší lásce. Myslím často na své dobré pěstounky a ráda je jednotlivě vyjmenovávám při požehnaných hodinách, které trávím u jeho nohou. Prosim Vás, drahá vychovatelko, abyste byla mou tlumočnicí u všech bývalých pěstounek a abyste mne odporučila jich nábožným vzpomínkám, hlavně paní převorce, které vždy zachovávají dětinnou a vděčnou příchyllost. Nezapomeňte též na mne u mých šťastných družek, jichž zůstávám sestřičkou v Marii.

S Bohem, drahá pěstounko. Doufám, že nezapomenete ve svých svatých modlitbách té, která jest a vždy bude Vaší vděčnou dcerkou

S. Terezie od Jezulátka,
nehod. čekatelka karmelitská.

N. B. Otisk nikomu nedovoluji! Braito —

Náhrobní nápis Aberkiuv.

Vyvoleného města jsa občanem toto jsem zřídil
za života svého, abych, až přijde chvíle, měl schránku
zde pro své tělo.

Jméno mé: Aberkios — jsem žákem pastýře čistého,¹
jenž vodí oveček rodinu po horách, po nivách,
jenž očima velkýma všude zírá.

Mne vyučil . . . umění věrnému,
jenž do Říma mne poslal, bych shlédl království
a královnu spatřil zlatitým oděnou hávem a ve zlatě
chodící;²

tam uzel jsem lid nosící zářící odznak.³
I syrské kraje jsem viděl a města všechna prošel,
Eufrat jsem překročil; všude pak našel jsem přátele,
provázen Pavlem. Víra⁴ všude mne vodila
a za pokrm skýkala všude mi rybu z pramene
velikou, neporušenou, již čistá chytila panna,
a dala ji přátelům požívat navždy

s nejlepším vínem, jež smíšené podává s chlebem.⁵
Tato slova by byla sem vryta, diktoval jsem zde já
Aberkios,

jenž sedmdesátý druhý rok věku svého jsem vpravdě
dovršil.

Kdo jim rozumí a stejně smýšlí, za Arbekia se pomodli.
Ať nikdo nepohřbí do mého hrobu nikoho jiného;
pakli však ano, zaplatí římské pokladně dva tisíce
zlatých

a tisíc zlatých nejlepší vlasti mé Hieropolis.

Poznámka. R. 1881 a 1883 našel anglický učenec Ramsay

¹ většina učenců vykládá o Kristu.

² opis Církeve sv.

³ v řeckém znění „sfragis“ — prastarý název křtu. sv. Aberkios
zde mluví obrazně o křtu, vše křesťanské a římské církvi.

⁴ slova „Pavel, víra“ poukazují zase na křesťana.

⁵ nejlépe vykládá toto místo Dölger: Kristus jest rybou, kterou
chytá čistá panna, to jest církev, když byl Ježíš pokřtěn v Jordá-
nu a kdykoli jsou jednotlivci křtěni — a kterého dosud skýtá vě-
řícím jako pokrm a nápoj.

kusy sloupového náhrobku křesťana Aberkia, blízko města Hieropolis ve Frygii; nyní nalézá se v lateránském museu v Římě. Řecký nápis na náhrobku je psán šestiměřem až na jeden pětiměř a je dokladem vzdělaného a nábožného ducha Aberkiova. Aberkios byl hieropolský bohatý křesťan; nápis si složil a dal vyřtiti koncem 2. století, jak souhlasně tvrdí učenci. Je to jedna z nejdůležitějších a nejstarších památek křesťanských. Fotografii sloupu uveřejnili Marucchi a Vilpert.

H O V O R N A

„Nemohu dále.“ Probůh, duše, zastav, vždyť to není pravda, co říkáš. Bůh tě přece nezkouší nad Tvé síly. Zase se roztrhnou mraky a zase bude v nitru teplo. Kristus šel pro Tebe od Petrova zapření, Jidášovy zrady, potup a hořkostí až na kříž, až ve smrt v osamocení a opuštěnosti a Ty - Ty bys, duše, mohla říci: Nemohu dále. Ano, Ty nemůžeš dále, ale s Pánem půjdeš ještě hlouběji do propasti bolestí. Jen přivíň se k němu, jen se ho nespouštěj. Uvidíš!

O. K. v. T. Psal jsem. Nedostal jste dopisu? Jen vpřed! To jste pohřížen v zklamání a zármutek! To Vás chce Bůh mít zcela pro sebe a očisťuje Vás v lázni krve. Lázeň ta jest horká, duše však po té koupeli neobyčejně zkrásní.

Dp. V. v B. Odpověděl jsem dopisem na Vaše návrhy, které nadšeně vítám. Znáám sám dobře otázku voj. služby franc. kněží a tak by se dalo leccos i u nás z franc. zkušeností uplatnit.

Sl. H. Díky za verše. Uveřejním v příštím ročníku, neb letos mám látky až nad hlavu. Blahopřeji!

p. V. ý. Děkuji za dopis. Výtečná jest Vaše myšlenka, aby náš časopis byl rodinnou četbou na místě různých rozbředlých historek. Radujeme se z dobra, které Vám naše články duchovně působí.

Více dopisovatelům. Diskretnost jest přísně zaručena. Redaktor-kněz musí znát požadavky přirozeného zákona o svěřeném tajemství. Dopisy jsou ničeny a

ty, které se uchovávají, jsou učiněny nezneužitelné vymazáním podpisu, místa a data.

Sl. uč. T. v. P. Soustavné studie o nábož. vedení dětí zabralo by letos již mnoho času. Sdělte mi, které otázky byste hlavně chtěly mít vysvětleny, a pak se Vám vyhoví.

„Zbytečnosti“. Hartusíte na naše posudky knih, že Vám do našich knih nic není. Tedy 1. Většině čtenářů zas do posledních nábožen. novinek cizích jest velice. 2. Nám pak musí ještě více záležeti, aby redakce byla bohatě zásobena vším, co nového osvětluje cestu k Bohu. Posudkové výtisky nám pak to jediné umožňují při známé drahotě cizích knih. A že české knihy neposuzujeme, za to nemůžeme, když nám nikdo nic nepošle. Cizí naklad. nás znají, česká asi o nás ještě stále nechťejí věděti. Pochopíte, že se nikomu nebudeme vnucovati.

I. K. v Z. I Vy můžete a musíte se snažiti výše. Všem bylo nám řečeno, buďte dokonalí jako Otec v nebesích dokonalý jest. Co by Vás mělo srážeti s tohoto rozletu za Bohem? Vaše denní, odpovědná práce Vám buď jen prostředkem, jak byste dokázal Bohu svou lásku. Denně mu obětujte sebe celého, své námahy a rcete mu: Pane, ten pot a tu práci a starosti dávám Tobě, dej, ať jsou mi stupni na žebří, kterým bych vystoupil výš, hodně výš, k Tobě! Všechny stavy daly světce. Vy, železničáři, budete mít co nejdříve svého druha na oltáři. Vůbec, mezi vámi jest hodně materiálu, ze kterého se tesají světci. Buďte jím též! Modlím se!

A. J. Nenaříkejte, příteli! Nemůžete-li v neděli na mši sv., jděte v jiný, volný den. Bůh Vás tak posilní jako v neděli. Společnost lidská má právo tu obět od Vás žádati. Dejte ji v lásce své věčné Lásce. Duše sílí obětmi, a celé okolí, i kdyby třeba peklem bylo, Vás nebude moci odtrhnouti od Boha. Naopak, budete-li jen Boha milovati, oheň se bude od Vás rozlévati kolem a rozežhřeje chladné. Ale nejlépe se živí tento zázehující oheň krví, odříkáním a slzami a bolestí.

Uchopte tyto čtyři růže, ať rozkvetou Pánu a zalijí okolí svou vůní.

L. M. v Brně. Ptáte se na výklad značek u některých přispívatelů. O. S. B. znamená řádu sv. Benedikta, O. F. M. znamená řádu menších bratří, neboli františkánů. S. J. nebo T. J. znamená člena řádu jezuitského, O. P. znamená: ordinis praedicatorum, t. j. řádu kazatelského neboli dominikánského, C. SS. R. říká: kongregace nejsv. Vykupitele. To jsou nejdůležitější značky, které se u nás v časopisech a knihách objevují.

L I T E R A T U R A

Jsme ochotni obstarati všechna zde uvedená díla svým čtenářům.

GRASSET: *Baumann: Le signe sur les mains*, 12 fr. 22. vydání. B. líčí jeden z četných dnešních francouzských zjevů, duši, která se obětuje Bohu. Hrdina Jeroným slibuje příteli, že za něho půjde do semináře. Láska k sentimentální dívce ho sráží, konečně po krutém boji, plném tragiky, obětuje svou lásku, bohatství, kariéru a jde zaplnit místo druhá z fronty, který se chystal na kněžství a který před tušenou smrtí zavaruje Jeronyma, aby ho nahradil. Největší cenu má líčení celého hrůzného zápasu mezi volající milostí a mezi světem a krví.

PLON, Paris, Dermenghen: *La vie admirable et les révélations de Marie des Vallées*. 1926, 326 stran, cena neudána. Kniha plná hrůzy, lásky a dojemné obětavosti. Hrůzu ve vás působí líčení soudobého čarodějnictví. Kniha má mnoho interesu pro demonology a hlavně pro hledající velké vzory hrdinného, křesťanského obětování Bohu. Marie des Vallée, přítelkyně, inspirátorka P. Jana Euda, tolik pomlouvaného, loni pak kanonisovaného, vrhá se jako oběť mezi Pána a

mezi četné čaroděje a satany své doby. Trpí muka přisouzená v pekle těm, kteří pracují s ďáblem, trpí jeho posedlost a přece při tom pracuje stále na obrození křesťanstva. Horuje pro úctu k nejsvětějšímu Srdci, trpí mnoho pro ni a konečně umírá schvácena ohněm, který ji celý život stravoval.

BLOUD ET GAY, Cahiers de la nouvelle journée, Nro 3, Qu'est-ce que la mystique? 10 fr., 225 stran. Sborník pojednávající o otázce mystiky. Úvodní studii podává Blondel, který podává nejprve příčiny dnešního probuzeného zájmu o mystiku. Kritizuje různé metody studia mystiky a mystických stavů. Hájí právo rozumu studovati mystiku, hledá vztah mezi filosofickým obsahem a intelektuálním majetkem mystiky v jich kontemplaci. Snaží se o definici vztahu mezi získaným a vlitým v mystice. Končí svou studii heslem, znějícím paradoxně pouze na pohled, že totiž mystik jest nejrozumnějším člověkem na světě.

XXX podává krásnou srovnávací studii křesťanské mystiky a pohanského mysticismu. Delbos píše o německé mystice a dokládá, že Ekehartovská mystika připravovala protestantismus, Karrer, jehož nejnovější dílo o M. Ekehartovi posoudíme příště, tvrdí něco jiného. Abbé Wehrle rozepisuje se věcně a krásně o životě a o mystice sv. Jana z Kříže. Odborník najde v knize mnoho nového materiálu. Br.

L'ART CATHOLIQUE, Paris. Imelda Lambertini, vierge dominicaine par Renée Zeller. Život bl. Imeldy z řádu dominikánského je jedním z nejokvilejších zázraků lásky vzájemné: duše k Eucharistii a Krista k duši. R. Zellerová podivuhodně zmocnila se sujetu tak subtilního duchovně a umělecky, jako je psychologie dítěte umírajícího láskou k Hostii. Knížka volá po tom, býti přeložena, neboť je s to vykonati poslání v době, kdy snad jen časná sv. přijímání dětí mohou pohnouti nebem spravedlivě rozhněvaným.

— ou —

ARS SACRA, Müller, München: Federer: Der heil. Habenichts, 32 stran, 3 mědirytiny, obálka s. offsetem,

cena o 80 Mk. Jemná, něžná knížka v luxusní úpravě. Zpěvný Federer skládá svůj hold k nohám sv. Nemánic a touží po tom, aby jeho sv. prostota, opravdová chudoba duchem a horoucí láska k Bohu zahřála dnešní dobu, která se nápadně utíká k sv. Františku, jako by tušila, že u něho najde pomoci. B.

Karrer: *Der mystische Strom*. 450 str., offsety a mědirytiny z hloubky, váz. 6'80 Mk. Karrer dobyl si vůdčího postavení v otázkách dějin mystiky. Mnichovský Müller vydává právě jeho velkolepou trilogii dějin mystiky. Přítomný svazek jest dějinami duchovního rozpětí a snahy po prožití Boha, jak definuje Karrer mystiku, od křesťanského starověku až do rozkvětu scholastiky. Karrer začal jako historik a proto má tu výhodu před obyčejným teoretikem, že dovede uvést své hrdiny do rámce své doby a tak činí je lépe pochopitelné. Z mistrného líčení tohoto díla Karrerova takořka vidíme vlastníma očima tryskati zdroj živé vody ze skály Kristova učení. Vidíme, jak hoří prvotné křesťanství dokázati své spojení s Kristem i mučednickou smrtí, jak nutí tato láska řady nejlepších prchatí na pouště. Mistrným perem líčí nám vliv filosofie na formulaci křesťanské zbožnosti. Uchvacuje jeho líčení, jak tato zbožnost zcivilisovala barbarský svět, Bohu oddanými kláštery, v nichž hořela velká láska k Bohu, která připravovala tu průbojnou touhu scholastiků co nejvíce proniknouti do hlubin Božích. Z toho důvodu již v linii studií Karrerových ohradil bych se proti jeho thesi o převládající intelektuálnosti sv. Tomáše Aqu. Tato these jest dnes již zastaralou, když jest přece jasno z tolika morálních, asketických a zcela mystických statí a děl sv. Tomáše, že And. učitel byl velkým mystikem v pravém slova smyslu a že ta jeho touha a práce proniknouti co možná nejvíce sv. pravdy byly dány a připravovány vroucí mystikou jeho a celé předcházející doby. — Braito —

DER NEUE GEIST, Verlag Leipzig, Max Scheller: Vom ewigem um Menschen. 10 Mk, váz. 20 Mk. Dnes moderní Scheller podává zde cestu nemocným a

zraněným, kterak možno dospěti k novému životu dle požadavků moderního člověka a to z přirozenosti lidského duha. Špatný pojem o věčnosti by měl ten, kdo by ho kladl jen do oposice s časem a nenechal se ovivati tichým vánkem věčnosti i v tom nejindividuálnějším zaměstnání. Prvním krokem neb činem na obnově člověka jest lítost, o níž jedná první zdě uvedený svazek: *Religiöse Erneuerung*. M. H.

REINHARDT, *München, Heiler*: Das Gebet, vyd. 5., 622 str., 8 Mk. Reinhardtovo nakladatelství zaslalo nám tento spis o modlitbě. Jest psán známým Heilem, bývalým katol. knězem, který se s církví rozešel v dobách éry modernismu. To znamená, že nutno knihu Heilerovu bráti opatrně. Skutečně jsou též ve spise chyby a nedostatky. Spis podává studii dějepisnou a nábožensko-psychologickou o modlitbě. Pojednává nejprve o modlitbě primitivního člověka, jeho způsob modlitby, literární cenu její, přechází k modlitbě heilenského kulturního okruhu. Dochází konečně k modlitbě mystické, kamž nechutně zařazuje i modlitbu budhistickou. Studii uzavírá pojednáním o modlitbě velkých mužů, o modlitbě proroků a náboženských vůdců a studií o podstatě modlitby. Kniha snáší užasnou spoustu materiálu, který však katolík si musí sám zpracovati. V celku není spisovatel v této knize zaujatý, naopak cítíme, jak se ozývá z jeho stylu tajný vzdech a stesk po své staré církvi, se kterou se rozešel, ale jejíž mystiku nepřestal obdivovati. Knihu uzavírá nesmírně bohatá literatura a proto odborník rád po ní sáhne a opraví si sám nesprávnosti a nedokonalosti.

B.

OLDENBURG, *München u. Berlin. Handbuch der Philosophie. 2. Lieferung. Metaphysik der Natur von Pr. Dr. Hans Driesch.* „Dějiny filosofie se stanoviska systematiky“ výstižně charakterisuje autor svůj přehled. Dílko vyniká hutným a přehledným podáním. Všímá si šťastně výhradně otázek metafysiky přírody. S velikou pečlivostí vybírá autor vše z dějin filosofie, co by neslo souvislost s otázkou. Nikde celkově neodsuzuje,

nýbrž ostře vypracovává hranici mezi stanoviskem cizím a vlastním. Příjemně překvapuje pokus o vystižnou terminologii bez pomoci cizích slov, třebaže je pochopitelně těžkopádná. Ke konci podává svou vlastní nauku. Posuzujeme-li se stejnou láskou a opravdovou snahou autora — jak sám to činí vůči jiným — pak můžeme směle prohlásiti, že i místy ne zcela jednoznačný způsob vyjadřování nám nezabrání konstatovati, že stanovisko jeho je do velké míry úplně shodné s naším.

Artur Pavelka.

VOLKSVEREINS-VERLAG, München-Gladbach. A. Heinen: Der Wert des Glaubens, Jsou to jakési pokračovací hodiny z náboženství pro dívky po školních letech; jeden z prostředků, jak předejiti náboženské mělkosti budoucích matek a žen vůbec a proto zvláště u nás nutno vřele doporučiti. —ou—

KOSEL: Otto Schilling „Die Christlichen Soziallehren“: Dílo má více ráz polemický potírající Troeltschovy „Die Soziallehren der christlichen Kirchen und Gruppen“ a vyvracející jeho tvrzení o „žalostných a konfusních teoriích církevních Otců.“ Autor rozebírá sociální znaky křesťanství, dokazuje původnost tohoto jeho poslání, počínaje přímým učením Kristovým, jeho apoštolů, učením církevních Otců až konečně vybudování celého sociálního programu křesťanského ve filosofii thomistické. Spis velmi dobře seznamuje čtenáře s nejzákladnějšími sociálními thesemi křesťanskými. —ff—

UNIVERSITA CATT. DI MILANO: Annuario della Università cattolica del Sacro Cuore: Università Božského Srdce v Miláně oslavuje takto své oficiální potvrzení. Mimo zajímavé informace o stavu university přináší kniha cenné články vědecké, které mají nadchnouti studenty krásou vědy a otevřítí zapomenutou bránu jakési rozkoše do krajů vědecké činnosti ve všech oborech, neboť člověk jest rozumným tvorem a tedy vyžaduje žítí dle rozumu. M. H.

SESTRY N. P. P. M. v Přerově: Faber: Dobrota. Podnikavé sestry přerovské, které vydaly již nejednu

knihu obohacující naši chudičkou duchovní literaturu, vydaly tuto perlu čistého a milujícího pera Faberova. Jest to chvalozpěv na dobrotu, parafrase: A na zemi pokoj lidem dobré vůle. Přejeme knížce hodně rozšíření a všem čtenářům mnoho svatě tiché radosti při četbě.

HLASY SVATOHOSTÝNSKÉ, Lepka S. J.: Sv. Alois. Drobná knížka, vydaná k jubileu tohoto světce. Obsahuje poučení o ctnostech, životě a způsobu následování sv. Aloise. Doporučuji vůdcům mládeže pro přednášky a pro zpovědnici. B. S.

KUNCÍŘ, Praha, Papini: Hotový člověk. Kniha plná bolestných vzlyků, zpověď moderní doby vzhůru toužící a zmítající se v bludech. Papini podává vlastní krví psanou ilustraci k věkopamátným slovům sv. Augustina o neklidném lidském srdci, které nalézá jen v Bohu své spocinutí. Papini chtěl vystoupiti až k nebi, chtěl se státi Bohem a zatím musí zakoušeti jak jest hořké, když jest člověk snížen k zvířeti. Tento tvrdý boj mladé ohnivé duše vysvětluje nám dostatečně, proč tento bouřlivák došel až ke Kristu, ke Kristu katolickému, proč klesl uštván světem a sebou u jeho nohou.

MATICE cyril. v Olomouci. Dr. B. Vašek, *Z problémů dnešní společnosti*. Kniha známého pracovníka dra Vaška jest důležitá. Učí nás, jak máme patřiti na společnost, třídní boj, revoluci, jaké stanovisko máme zaujmouti k otázkám národním, dotýká se problému autority, sociálního významu křesťanství atd. Hledí vždy věcně vystihnouti podstatu otázky a uvésti řadu důkazů. Jeho sečtělост jest veliká. Knihu lze každému doporučiti, hlavně naši veřejní pracovníci by ji měli čísti. —1—

AKCIOVÁ TISKÁRNA, Praha: Blatenský: Víra a kultura, cena 28 Kč, 242 stran. Spisovatel rozebírá jednotlivé historické údobí, snaží se je hodnotiti, aby vyniklo kulturní poslání církve. Spis opírá se o četné prameny a vykoná své poslání. G.

Kudrnovský: Základy spiritismu, cena 4 50 Kč.

Autor podává stručný přehled o spiritismu, o tom, co chce býti, a co je. Ukazuje na různé výklady spiritistických jevů, na náboženské názory spiritismu a na jeho vliv na zbožnost a mravnost. O témž tématě píše kratičký spisek zvěčnělého profesora olomouckého dr. Novotného, vydaný Biskupskou tiskárnou v Hradci Králové, který stručně si všímá spiritistických zjevů a jeho zasahování do náboženství a morálky. Oba spisy se hodí pro rychlou informaci.

Šorm: Sv. František a Čechové, stran 166 in 4° cena 20 Kč. Památkem letošního františkánského roku u nás bude bohatý sborník, uspořádaný A. Šormem. Přední spisovatelé snesli tu spoustu příspěvků o vlivu sv. Františka, o dějinách františkánských úcty, o historii českých klášterů sv. Františka, o obrazech a medailích jeho, i ostatních světců řádových. Živé slovo úvah a přehledů, snímků a dřevorytů. Pietní účel publikace určoval i cenu knihy, kterou co nejvíce doporučujeme.

K. H.

RÄBER, *Luzern Meyenberg*: *Leben Jesu Werk*. V obrovském díle probírá duchaplný spisovatel Meyenberg všechny názory na Krista od prvních dob. Začíná současnými názory na Krista, z nichž zajímavě studuje názory Tolstojovy, polemizuje s Lutherem a celou protest. školou a jde nazpět do dávnověké historie Celsů a prvních kacířů. Velmi pečlivá a směrodatná jest studie M. o nauce sv. Tomáše o Kristu. V druhém díle všímá si moderních protestantů v jich vztahu ke Kristu. Dílo má přes 1400 stran a stojí 60 švýc. franků.

Příště posoudíme tyto došlé knihy:

Doporučujeme vřele čtenářům adorátorských článků krásnou knihu o sv. přijímání od b. Eymarda, kterou přeložil náš horlivý adorátor P. Melka. Knihu dostanete u všech knihkupců s náboženskou literaturou. Máme citelný nedostatek příruček k sv. přijímání pro začátečníky i pokročilé a myslím, že tato klasická

kníha svěťce, který celý život zasvětil Eucharistii, jest jedním z nejlepších průvodců ke svátostnému Spasiteli!

Heiler: Sadhu Sundar Singh, Keyserling: Das Ehebuch, Chesterton: Strom pýchy, P. Stork: Z duch. života, P. Jaroš: Život podle B. Srdce Páně, Šorm: Sv. František a Čechové, Plon: Chroniques 2, Zeller: L. B. Henri Suso, Taurisano: Les fioretti de St. Catherine de Sienne, Nissen: Der Rembrandtdeutsche, Karrer: Franz von Sales. Karrer: Der Meister Eckhart.

Desideratus: Světlo.

Pane, jdu k Tobě! Ruce se chvějí a třpytí slzou, jež kane s očí pláčem bolavých. Bože, ach, Bože, kde je Tvé Světlo? Hledám je v pustinách srdce i v zahradách květů a všechno jen pláče a volá po Světle Tvém. A ty, kde jsi? Nevidíš, Pane, muka má? Či těšíš se z toho, jak svíjí se v bolesti tvůj bídný červ, tvůj červíček? Slyšíš, jak propasti nitra volají po něčem, co by je vyplnilo? Ó, sešli, Pane, sešli své Světlo, a svým jasným pláštěm přikryj své dítě, jež stená a třese se v temnotách Hle, čekám . . .

A bělostný úsměv, jak balzám božských slov jde tiše mimo mne . . . Již cítím, jak vroucně se sklání nad mým čelem a polibek Světla tiskne v mou líc . . . Ó Svatý, nejsem hoden . . . leč jenom slovo rci a budu uzdraven a budu čist a v Světle utonu.

Ó Pane, jenom slovo rci a bude Světlo!

NA HLUBINU

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ A PROHLoubENÍ
DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

Ročník první. V Olomouci v listopadu 1926. Číslo šesté.

Ke konci prvního ročníku.

S nemalými obavami a zároveň se slepou důvěrou v Boží Prozřetelnost posílali jsme do světa prvé sešity našeho časopisu. Dnes dílo se zachytilo a proto třeba účtovat. Co jsme dosud vykonali? Duše lépe znající Boha více jej může milovati. Proto jsme především ukázali na bohatství Božího života, na jeho vlastnosti. Roznítili jsme touhu po něm a ukázali cestu, kterou se blížíme k Pánu, to jest cestu dokonalé lásky a oddanosti. Udávali jsme též vhodné prostředky k prohloubení vnitřního života, církevní liturgickou modlitbu, klanění a sv. svátosti. Osvětlili jsme i otázku zřídla vzrůstu, t. j. milosti. Soustavně jsme podávali perly, které vytryskly z hlubokého života světců a duší Bohu oddaných.

Končíme první rok, bohatší o radostnou zkušenost a odhodlanější jíti dále za vytčeným cílem. Zůstaňte nám věrni a přiveďte nám i své známé do naší rodiny. Děkujeme všem za lásku a obětavost, která nám umožnila překonat tvrdé finanční obtíže. Děkujeme přispívatelům a zveme všechny schopné k spolupráci. A nesmíme zapomenouti ještě jednoho, skromného činitele, na kterého vydavatelé rádi zapomínají, t. j. tiskárnu. Děkujeme té naší za to, že s takovou láskou a péčí tiskla náš časopis. Uplně se shodujeme s jejím názorem, že krásné, svaté slovo si zaslouží vkusného zevnějšku.

S Bohem a — na shledanou v novém roce!

Z Á S A D Y A Ž I V O T

Nad propastí.

P. Em. Soukup O. P.

Propasti jsou výsadou velikosti. V dobrém i ve zlém. Malý člověk miluje hladkou plochost, od propastí utíká. Bůh chtěl mít člověka velikým a proto jej přiblížil k propastným hloubkám poznání a lásky. Postavil před člověka tajemství víry. Ani nejpropastnější hlubinu nezastřel, jednoduchými přímkami naznačil nejintimnější život Božství, tajemství nejsv. Trojice.

Propast nejhlubší — a malý člověk od ní utíkal, neuměje pochopiti, že je mu hlavní studnicí živé vody k velikosti.

Čtu otisk prastarého pergamenu, v němž Mistr Robert z Melunu († 1167) líčí, jak utíkal malý člověk 12. století: „Ohledně Trojice bývá otázka, jaký užitek přináší víra v ni a proč bez této víry nikdo nemůže býti spasen. Zdaž by k bázni a milování Boha nadevše nepostačilo věřiti, že je všemohoucí, nejmoudřejší a nejvyšší dobro, aniž by se věřilo, že jest Otec, Syn, Duch svatý? Mnozí praví, že věří v Boha všemohoucího, nejmoudřejšího, nejvyšší dobro, odmítajíce uznati Otce, Syna, Ducha svatého.“

Kdyby to psal mistr dnes, neměnil by asi nic, leda že by přidal slůvko o věřících, kteří si nevědí rady s tajemstvím nejsvětější Trojice, nechápou, jaký má význam pro výšiny duchovního života.

Tajemství Trojice zcela zjevně oznámil Ježíš Kristus. A nám tu platí toliko slovo sv. Augustina: „Věřím, abych rozuměl.“

Tajemství nejsvětější Trojice samo člověk poutník nepronikne nikdy, byť by se mu vysvětlení podávalo tak zdánlivě průhledné jako třeba toto:¹

¹ J. Kühnel, Von Gott und von uns. Str. 11.

„Myšlenka, když Bůh sebe myslí, slovo, které Bůh mluví, když sebe vyslovuje, to je celý obsah Boha, to jest on sám. Toto slovo nazýváme „Slovem“ Boha, Synem Božím. A tento Syn je Bohem, protože Bůh vše o sobě vysloví, když vyslovuje sebe. Vše o Bohu jest ovšem zase Bůh. A svatá láska mezi vyslovujícím a vysloveným Bohem, radost Otce ze Syna, to jest ze sebe, radost Syna z Otce, to jest opět celá láska a radost Boha, to jest opět Bůh. My pravíme „Duch svatý“.

Klasikové theologie ovšem mluvili značně opatrněji, vědouce, že nelze rozumu poutníka vysvětliti Trojice. Kdo by se odvážil lidskými slovy líčiti intimní život Boha, když často člověku nestačí lidská řeč, aby mluvil o svém životě duše! „Věřím, abych rozuměl“ ne naznačuje pochopení tajemství, nýbrž pochopení důsledků tajemství. Aby tajemství nejsvětější Trojice mohlo v duši vykonati, co chce, kynouc duši vzhůru, výše k bohatství rozvinutého života, není třeba znalosti odstínů theologických jemností. Postačí znalost několika jmen, obsažených ve zjeveném tajemství.

Se jménem Otce spojil nábožensky hloubající duch jména: Příčina, Moc, Divotvorce; ze jména Syna vytvozeno: Obraz, Moudrost, Pán církve; Duch svatý se nazývá: Dar, Láska, Posvětitel.

K tomu si přidáme sv. Bernarda slovo podivuhodné obsažnosti, šířky a hloubky: „Je Trojice tvůrčí: Otec, Syn, Duch svatý. Je trojice padlá: rozum, paměť, vůle. Je trojice, do které tato upadla: slabost, nevědomost, žádostivost. A je trojice, skrze kterou padlá trojice se zdvihá ke Trojici, od které odpadla: víra, naděje, láska.“

Mohl by Bernard napsati toto slovo, které zní jako svatý chorál, jako symfonie tragiky, práce a triumfu, kdyby neznal Trojice? Věřil, aby rozuměl, a porozuměl a pronikl do nejzazších tajů života duše. Pronikl tam jako lékař a učitel a těšitel zároveň.

Srovnajme si obsah theologie Trojice a slova Bernardova. Čte se to bezmála jako okultistické schema,

ovšem s tím rozdílem, že je plno světla a vede opravdu ke spojení s Bohem:

Otec (Příčina, Moc, Divotvorce): *člověk* (padlý rozum, slabost, víra). *Syn* (Obraz, Moudrost, Pán církve): *člověk* (padlá pamět, nevědomost, naděje). *Duch svatý* (Dar, Láska, Posvětitel): *člověk* (padlá vůle, žádostivost, láska).

Bojím se psát dále, nevím, kdo bude sledovati rozvinutí tohoto vzorce. Ale doufám, že přece někdo. A myslím, že, kdo pozorně dočte do konce, bude pak chvilí státi se široce rozevřeným zrakem.

Mnohý názor se již snažil vysvětliti smutné skutečnosti v lidském životě, jež lze obsáhnouti jedním slovem: rozervanost. Rozervanost rozumová, rozervanost mravní. A jen jediný názor ty smutné skutečnosti vysvětlí bez mezery. Ten, který na otázku o příčině rozervanosti odpovídá slovem „hřích“.

Z povahy následku se poznává povaha příčiny. Následek (smutné skutečnosti života) je rozervanost, příčina musí rovněž býti rozervanost, odtržení, roztržení. A to je podstatná složka hříchu: odtržení a roztržení. Z něho ovšem musela povstati „rozervanost“. Tedy příčinou veškeré a každé lidské bědy, hlavně bědy duše, protože roste na rozervanosti, je jiná rozervanost, odtržení člověka od příčiny jednoty, od Boha — hřích.

Lékem a cestou k vyléčení je návrat k jednotě, spojení s příčinou jednoty, s Bohem. Rozervaný, roztrhaný člověk nemohl si dáti vysvobozující jednoty.

Bůh v tajemství Trojice ukazuje zázrak božsky velikého slitování: Příčina jednoty je rozdělena, aby roztržený člověk dosáhl jednoty. Rozdělena se nikoliv na trojí Božstvo, nýbrž na tři osoby v jednotě Božství. A člověk vidí jasně cestu, kterou se má bráti ke svému sjednocení, k návratu míru, světla a síly do života své duše.

Kdyby člověk měl vyhověti rozkazu „Jdi k Bohu“ — jak by váhal, tápal v nejistotě, kde začít, kam se obrátiti. Z tajemství nejsvětější Trojice zní duši: „vrať

se a jdi k Otcí!“ On, Příčina, Moc, Divotvorce, pravá osobnost, obnoví světlo ve tvém zatemnělém rozumu, Moc obnoví síly po slabosti — vrať se k Otcí vírou; jeho moc, otcovsky bude působiti divy.

Spolehej na Syna. Dokonalost Boha má napodobiti člověk při svém návratu, Syn jest Obrazem Otce a zároveň Moudrost, která padlé paměti vrátí vědomí povinnosti; ukáže nevědomosti, kde je cesta; Pán církve dá všechnu pomoc obsaženou v majetku církve. Vše dá, čeho třeba ku práci v nezdolném doufání.

Duch svatý je zárukou zdaru a dosažení výšin. Nadejde by snadno zklamala při měkkosti padlé vůle a pod útoky žádostivosti. Láska je zárukou zdaru, láska v srdci lidském a láska Boží. Láska tak silná, ryzí, hluboká, aby zasloužila jména *svaté lásky*, neporušené žádnou nízkostí. V Božství jest *osobnost* — Láska — Dar: sklání se k člověku, aby vyplnila prázdnotu vůle, aby žádostivosti vznešenými, svatými dary odvrátila od porušení a nízkosti. Sklání se k duši Láska — osobnost, aby ani strachy ze smrti nezlomily chuti k dokonalému návratu. Duše bude posvěcena, nabude smyslu pro vše, co jest Boží a božsky vznešené; bude pozbývati chuti pro lahody země.

Požehnána buď svatá Trojice! Věř, duše, abys rozuměla, že čím uvědoměleji věříš v ni, tím větším tě učiní bohatství této propasti. A požehnej tě Bůh Otec, Syn a Duch svatý. Amen.

Za slávu slova.

B. P. Dlouhá.

Domine, ne sileas.
Hospodině, neodmlčuj se.

Má duše celá chtivě na rtech ulpívala
všech mluvících, již zdáli se, že měli cosi říci.
O slova zázraku! Já ráda mlčívála,
jak mlčí v úchvatu, kdo čeká tě, zář v oku, touhu
v líci.

To dlouhé čekání! Jak časem zbázlivělo!
Kdy slova dočkám se, by smysl žití pro mne mělo?
Či jsem tu cizinkou? Proč mnou přec nezachvělo
ni jedno dosud, proč mi jako v cizí řeči znělo?

To mlčení mé vlastní mění se už v muku.
Jsem slova neschopná, to zakletí je hrůzy, děsu:
Mí mluvčí němi jsou, čím více tropí hluku!
Snad já též něma jsem, že mlčení své trpně nesu?

Komu jsem dala těžké zrno svého slova,
jak rozsevačka prostá zbožné v jarní sije roli?
Kdo se jím potěšil? Kdo že je v srdci chová?
Ah, němou mezi němými být! Bože, jak to bolí!

Tak z propasti mé hrůzy bolest k nebi tryská.
Však bolest právě blábolivá pravá dětská slova.
Slovo marnost, hluchota když srdce úzce stiská,
má duše pravé slovo: „Otče!“ nachází si znova.

Mně z propastí se věčná Láska odevzdala...
Hned život smysl měl. O slovo Otce! Sílo Slova!
Ach, neodmlčuj se víc, Bože! Jsem tak malá!
Vím, že jen to je slovo živé, které Boha chová.

*

V té smutné vlasti naší, zemi němých hluků,
ó, pojďte, bratří, na hlubinu posvátného ticha.
Po vřavě marných slov teď zvolme sladkou muku
mlčení z úchvatu, kdy duše život Slova vdychá.

Bůh „Effeta!“ své vyřkne nad němotou davu
a národ český vydá svaté, živá Slova Boží!
Jsme zástup mlčících, však na tu Slova slávu
svou krve daň ať každý žhavě po krůpějích složí!

B o j o B o h a v n á s .

P. Silv. M. Braitó.

Bratří, buďte střízlivi a bděte, protože ďábel, váš protivník, obchází jak řvoucí lev, hledaje, koho by pohltit, jemuž odporujte silni ve víře . . .

Z krve vylité a pošlapané, z nevinnosti zneuctěné, z bídý a slz vdov a sirotek denně slyšíte to řvaní, které proniká až do hloubi duše. Opravdu, pozorujete-li, jak se ten svět točí, pozorujete, že se točí v pekelném charlestonu, že to jest opravdu ďábel, který vede rej. Anquetil měl pravdu, když nedávno nadepsal svou knihu o veřejné špatnosti krvavým heslem: *Satan conduit le bal — satan vede rej!*

Vzepřel se jednou, řekl, nebudu sloužit a chtěl si učiniti království pro sebe. Rouhá se a stahuje ve svá tenata koho jen může, aby zalidnil říši svou. Staví svou černou říši záporu, vzdoru, staví ji stále a každá duše, která se definitivně odkloní od Boha a přikloní se ke tvoru, jest článkem jeho příšerného řetězu, kterým cloumá bezmocně od věků proti Bohu.

Stále a stále láká duše k sobě a tomu lákání říkáme pokušení. Měl jsem pokračovati ve studii o oddanosti k Bohu v duch. životě a přišel jsem k tomu, jak se chováti v pokušení. Za studie se mi téma takřka rozrostlo pod rukama a byl jsem nucen zvláštní úvahu věnovati této otázce, která tolik chce ohroziti náš výstup k Bohu, která nás chce strhnout s výšin Božích do propastí pekelných.

Co to jest pokušení? Sv. Tomáš dí: *Tentare est proprie experimentum sumere de aliquo.* (I. q. 114. art. 2.) Pokoušeti znamená dělati na někom své pokusy. Sv. Bonaventura dokládá: *Tentare, probare est.* Pokoušeti znamená zkoušeti. Ďábel pokouší, aby totiž zjistil, jaký jest vnitřní stav člověka. Ďábel nevidí do našeho ducha; jemu jest přístupná jen fantasie z vnitřních smyslů. Pokoušením vysílá pokusné balonky, aby věděl, jaká jest naše vůle, jak jest silná či slabá, kde jsou

naše slabiny. Jeho pokušení odívají vždy formu poukání. Bůh nás jen zkouší, ale nepokouší. On pokušení pouze dopouští. Člověk pokouší jako ďáblův nástroj. (Et si homo aliquando sic tentet hoc agit, in quantum est instrumentum diaboli. — 1. c.) Tělo pak a svět nepokoušejí ve vlastním slova smyslu, nýbrž dávají příležitost k pokušením.

Pokoušení jest tedy úkon ďáblův. Proč tak jedná? Proč se snaží nám škoditi, proč má zálibu v rozšívání zla? Svádí nás, protože jest zlý. Tvor rozlévá kolem sebe, co má. Ďábel má zlobu a to v takovém stupni, že vůbec není schopen dobrého. Závidí nám lepší osud, protože se nestal bohem a v jeho nitru to hrozně vše, nosí peklo již v sobě. A hlavně, ďábel jest — pýcha. Chce míti svou říši a tak se snaží urvatí Pánu co možná nejvíce... To jsou ty dva tábory, které se staví proti sobě a které vidíme již zde oddělené na světě. Ani není třeba, aby se kdo oddal zvrácenému kultu satana... Ďábel se spokojí, když odvrátí duši od Boha. Stačí, když přikloní duši ke stvoření, když ji k němu přiková a když zase o jednu duši více volá: Nebudu sloužiti.

Ďábel nežádá, aby se mu všichni klaněli. K tomu si vyhradí jen několik zvlášť silných a svůdných jedinců, jiné nechá klaněti se věci nižšího řádu. Miliony nechá tančit kolem zlatého telete a jenom jim k tomu píská pekelný doprovod nelásky, sobeckosti a násilí a krádeže.

Ďábel se spokojí, když lidstvo místo Bohu klaní se světu. Tedy svět také pokouší? Pokoušeti může jen rozumný tvor. Svět hmotný nepokouší, ale láká a dle způsobu užívání jeho ďábel vidí, jaký má k němu vztah naše nitro. Svět podává tedy příležitost k pokušení. A tu se musíme míti na pozoru. Musíme správně oceňovati svět. Svět jest jen mostem k Bohu. Nezaměňujme prostředek s cílem! Nežůstávejme na mostě státi! Hledme na svět klidně a střízlivě, oceňujme jeho hodnoty. Francouz říká zádušně o světě: Tout passe, tout lasse. Vše mizí a unavuje. Svět má hodnotu, ale

jen od Boha a jen pro Boha. Tolik má věc hodnoty, kolik do ní Pán vložil, a každý ten stupeň má za účel jen vystupňovati náš pokrok ke Tvůrci. Dokonalým však naprosto ten svět není. Není vším. Budme však nenasytní a mohouce míti vše, nesbírejme drobtý. Dábel, když vidí, že duše přilnula ke světu, dává jí drobtý čím dál tím odpornější, pozvolna pak duši přímo terorizuje. Ten, co vyšel s bohatým otcovským podílem, přál si pak jísti mláto.

Ale jeden svět pokouší též sám. Jest to svět, který odsuzuje Spasitel. Jest to totiž soubor lidí, kteří přilnuli k tomu světu viditelnému, jen za ním se pachtí a uplatňují zásady, ve kterých převládá jediná snaha, co nejvíce té země pozřítí, co nejvíce toho prachu se nalokati. Jsou to lidé se zásadami, ze kterých čpí nízkost a malost světa odkloněného od Zřídla velikosti. Ten svět přímo pokouší jako nástroj ďáblův. Pokouší svět ženami necudně se strojícími, muži chtivými a výzyvavými, pokouší posměchem a potupou a pronásledováním věrné víře otců, pokouší slibováním výhod těm, kteří padnou a budou s nimi se klanět těm různým bůžkům, kterým zcela nespravedlivě přezdívali pokrok a kultura atd.

Jinou příležitost k pokušení dáváme konečně my sami svou porušenou přirozeností. Naše žádostivost hledající i odmítající dává satanu dosti příležitosti. Co příležitostí mu dá naše smyslnost, hrabivost a pýcha! Jak jsou zvláště nebezpečná, protože nedosti všímaná pokušení z pýchy. Jak jemně i pod rouškou rozletu k Bohu dovede se ďábel vplížit do duše, jak dovede sváděti k hříšné opovážlivosti, když se duše vtírá do svatyně kněžství, mystiky neb zasnoubení se v slibech. Musíme se starati o svou čest, ale nikdy nesmíme ji stavěti za cíl, kterému bychom i Boha obětovali. Pýcha strhuje k násilnostem, svádí i k neřestem. Tak často přepjatí v pyše bývají nemravý.

Smyslnost ďáblu podává nejslibnější materiál. V člověku dríme zvíře. V každém, a běda, kdo neumí bděti! Těžko se člověk dostává z onoho špinavého víru. Že

se smyslností není žertů, ukazují ta umrtvení světců, které člověk světa staví do nápadné blízkosti bláznů, aby jich nemusil následovat.

Hrabivost dovede pak člověka tak zaslepiti, že do slovně ďáblu duši zapíše a za ten šustivý dnes zvuk peněz obětuje vše, ctnost, ideály, přátelství, příbuzné, národ i stát . . . Což nebyli světoví bankéři, kteří by byli hotovi i stát finančně zničiti . . . ?

Zde jest ďáblová síla. V nás ! Sám jest sice vyškolen staletou zkušeností, má inteligenci anděla, hlavním však spolupracovníkem jsme my. Dábel jest tehdy silný, když my ho učiníme silným svou slabostí. Čili, jak se chovati v pokušení ? Prvním pravidlem jest, i tu zachovejme svou oddanost k Bohu. I v nejhorších pokušeních vězme, že bdí ten, který ostříhá Izraele: Nemaťomyslíme. Dábel jest jen tehdy silný, když se ho bojíme. Věříme, že Pán jest vševědoucí a dobrotivý. Tedy oddejme se mu, vždyť on ví, kolik sneseme, a nenechá nás zkoušeti nad naše síly. V pokušení pak se pokořme, uznějme svou slabost a volejme :

Pane, zachraň nás. Tedy, vyhněme se pyšě ! Nevyzývejme pokušení. Nemysleme, že něco sami ze sebe dovedem. Pokoříme-li se, Pán bude s námi a námi bojovati. Prchejme prostě před pokušeními žádostivosti očí i těla i pychy. Bíti se budeme jen s pokušeními hněvu a to ještě s vyloučením pokušení k pomstě, před nímž též jest nejlepší útek.

Ať se nikdo nemýlí předchozími články o oddanosti. Oddanost k vedení Božímu nezakazuje nám touhu býti zbavenu nebezpečných pokušení. Jedině se musíme při této snaze po vysvobození zprostiti neklidu. Bůh ví o nás a neopouští nás. Mysleme více na Boha než na pokušení a boj hned jest lehčí. Neklidem bychom prozrazovali jakousi nedůvěru k Bohu. Svátý František Sal. praví ve svém listě (397) sv. Františce: Nelekejme se ďáblová hřmotu. Ví, že nám nemůže uškoditi. Proto nám chce aspoň nahnati strachu, strachem nás chce znepokojiti a neklidem unaviti . . . Jest to jeho prastará metoda loviti v kalných vodách. Vrh-

něme se do náručí Božího, jako dítě se skrývá v bouři na hrudi otcově, a zůstaňme klidni. Uznějme svou slabost a prosme Boha v pokoře, ať bojuje za nás, ať nás chrání a vede. Oddanost nevylučuje též opatrnosti, naopak ji přikazuje. Nesmíme se vydávati do nebezpečí. To by bylo zahrávání si s ohněm nad doškovou střechou, která hned chytá při slabé jiskře. A jako sláma jest chytlavá naše přirozenost. Musíme býti opatrní. Vyhnouti se příležitosti k pokušení, nezaplétati se sami slepě do léček. Musíme užíti všech prostředků, abychom pokušení co nejvíce omezili a jim ulomili hrot přípravou na ně. Tak nám pokušení neuškodí, nýbrž prospěje. Pokušení jest bleskem nad duševní hladinou. Osvětlí a ukáže, kde naše slabost, více nás přivine k Bohu, naší síle.

Každé pak vítězství posílí naši ctnost. Ctnost se zesiluje větším zakořeněním v duši a opakováním. Boje upevňují ctnost a jediný úkon ctnosti, jímž přemáháme pokušení, jest dle jeho síly mocnějším prostředkem k umocnění ctnosti v duši, mocnějším než obvyčejně opakovaný úkon. Vítězstvím nad pokušením zoceluje se naše schopnost odporu, jako lidé pracující v žáru a s žárem, stálým stykem s ním zvyknou si na oheň a jsou schopni jej snáze snášeti.

Život náš má býti stálou snahou vyplnění naší bytosti Bohem. Bůh má zvládnouti nás celé. Čím více pronikneme do jeho okruhu, čím více se s ním spojíme a všeho jiného v něm a pro něho a dle jeho vůle budeme užívati a ne se tomu klaněti, tím více se obožíme. A to jest naším cílem, býti zcela Boží, dobrovolně a cílevědomě, protože mu patříme.

Jiných hodnot, menších Boha a jen z něho majících své bytí, budeme užívati ve smyslu cíle daného jim Bohem, nepovýšíme je však na cíl poslední, neskloňujeme se před nimi, když ony jsou nám dány ke službě. Neuposlechneme jejich lákavého zevnějšku, za nímž se šklebí pitvorná tvář ďáblova. A když podnikne otevřený boj, neulekneme se ho, protože máme na své straně Boha. Hned při prvním zákyvu duše pospíšíme

k Bohu, vyznáme mu svou slabost, zaprosíme ho o sílu a o vysvobození. Úspěch pak přičteme tomu, který bojoval pro nás. Neplačme však a nenaříkejme při pokušeních, neboť jimi Bůh zkouší naši věrnost, jimi dává nám příležitost, abychom mu dokázali svou lásku. V pokušení poznáváme Boží moc a naši slabost, učí nás pokoře, která voní hořkou myrhou, ale již se léčí duševní zrak, který pak vidí správně věci, vidí duši a Boha v jich pravdivosti. Z toho poznání vyplyne pak velmi zrychlený a odstupňovaný postup duše, nezdržované halucinacemi sebelásky, která jest největší překážkou postupu, která zavádí jako bludíčka. Pokušení chce nás odvésti od Boha, s pomocí Boží učiníme, aby nás přivedlo blíže k němu, blíž, až na jeho Srdce.

Bůh jest Prozřetelnost.

Prof. dogmatiky Ch. Héris O. P.

Bůh, který jest nutně Dobrotou a pravdou, jest též Prozřetelností. A nemůže ani býti. Všechny věci jsou krůpějemi rozlévající se Boží dobroty a není tu na zemi nic dobrého, čeho by nebyl příčinou Bůh, dobrota nejvyšší. Avšak nejen věci samy jsou dobré, nýbrž i jejich vzájemné vztahy jsou skutečným dobrem. Bůh pak musí býti příčinou i tohoto řádu i těchto vztahů.

Mimo to Bůh jest nejvyšší inteligencí, v ní jsou dokonalé vzory všech věcí, stvořitelská myšlenka, která je učinila, která jim dala jich pravdu a která jim dává stále bytí a jich pokrok. Tak jest v Bohu též idea onoho řádu stvořeného a onoho vztahu a touto ideou ten řád a ty vztahy stvořil.

To stačí, abychom pochopili, že Bůh jest Prozřetelností. Prozřetelný jest ten, kdo ve své inteligenci sestaví plán své činnosti, který si určí, jak sestaviti složky svého díla a který dle toho též ony složky tak sestavuje, aby dosáhl svého určitého cíle. U lidí před-

pokládá prozřetelnost celý soubor zkušeností z minulosti, žádá cílevědomé a rozmyslné upotřebení všech prostředků, předpokládá to též moudré tušení všech okolností, které by mohly překážeti zamýšlenému plánu. To vše není bez námahy a bez práce. Každé vítězství stojí řadu hodin a dní a to řadu bolestné a vysilující práce, stále bdělosti a vytrvalé energie.

V Bohu, nekonečné moudrosti, se to vše velmi zjednodušuje. Bůh zná dokonale svůj plán a jest absolutním pánem všech prostředků ku provedení tohoto plánu. Užívá pak takových prostředků, které jsou úměrné jeho cílům. Cílem jeho ve všech podnicích jest pak jediné zjevení jeho dobroty nekonečné. Jest Dobro a to Dobro se rozlévající a se sdělující, které dává ze své plnosti a ke kterému se zase vše vrací z toho, co dává. V tomto návratu pak k Bohu jest dokonalost tvorů a věcí, jím pějí tvorové hymnus o dobrotě Boží. A zase Bůh sám pořádá tento výstup tvorů k sobě, toto vzdouvání vln vesmíru ke své propasti tvůrčí. Má pak k tomu Bůh všechny prostředky. A Bůh vybírá svobodně v plném světle své inteligence. Tento výběr se udál od věčnosti, jest odevždy jako Bůh sám!

Od věčnosti určil Bůh, že bude svět a že bude takový, jaký jest dnes. Tento prozřetelnostní úkon vykonaný v naprostém zvládnutí bytí nezanechává nikde stínu. Jediným prostým pohledem patří Bůh na celý postup bytí a věcí. Tento věčný pořádek jest principem stvoření v čase těchto věcí. Svět jde přes staletí cestou vyměřenou mu Pánem v božské moudrosti. Zcela nesprávně se někteří snaží odníti Pánu starost o tak zv. nižší bytosti anebo o méně vznešené části vesmíru. Bůh jest příčinou všeho tvorstva všeho bytí. I nejmenší bytosti nejnepatrnějšího našim očím významu závisí absolutně od něho.

Mohli bychom pronéstí urážku, že Pán stvořil jistě věci jen proto, aby je nechal letěti vstříc záhubě a svému osudu jako oběti jejich bedné existence a opuštění Božího? My nedosáhneme často ve svých

podnicích svého cíle, protože různí činitelé, na které nemáme vlivu, zmařili naše plány. My jsme často zcela bezbranní proti zániku svých snů a snah. Leč, kdo by mohl překaziti nějakého záměru Božího? Kdo by se mohl postaviti proti jeho úmyslům? Všecko tvorstvo jest mu podřízeno a poddáno. On jde neúnavně za svým cílem přes věky a přes všechny události ve světě. Žádná událost nemůže překaziti Božího plánu. Bůh vše předzvěděl a vše určil ve svém plánu, či lépe řečeno, Bůh vše právě vidí ve svém věčném rozhodnutí. Tak řídí a pořádá vše s naprostou svrchovaností a nic neunikne, protože nemůže uniknouti jeho otcovské dobrotě a starosti, jeho Prozřetelnosti. Hospodine, ty mne zkoumáš a znáš, pje žalmista. Jen si pročtete pozorně žalm 138!

Tedy, je-li ten svět tak dokonale spořádan, není v něm místa pro náhodu? Pro Boha není náhody! Náhoda jest neočekávané střetnutí dvou příčin, které jdou za svým cílem ve vzájemné nezávislosti. Ani jedna ani druhá nemohla předvídati toto střetnutí, protože její rozhled jest omezený. Toto střetnutí mohla by zameziti příčina vyšší, od níž by obojí příčina závisela. Tak na příklad dva služi přičítají náhodě, že se setkali, jejich setkání však bylo předzvěděno a předurčeno a připraveno jejich pánem. Bůh jest nejvyšší příčinou, jemu jsou poddány všechny příčiny ostatní. Bůh určil a zná běh všech kosmických bytostí, zná příliv a odliv událostí ve světě. Pro Pána neexistuje neočekávané a nepředvídané, proň není náhody.

Tedy, dle toho jest oprávněný turecký fatalismus? Vždyť vše, co se stane, jest již určeno a my nemůžeme na tom ničeho měniti! Neboť proč se snažiti vyhnouti se neuniknutelnému určení! Co jest psáno, jest psáno! Nic nemůže ani těžky změniti na Božích plánech.

Ne, fatalismus neplyne z naší úvahy! Bůh užívá v pořádání věcí a v provádění svých podrobných plánů nás svých tvorů. Užívá naší činné a svobodné spolupráce. Tato činnost není překážkou pro provedení Božích plánů. Jest naopak pouze pomůckou pro pro-

vedení tohoto Božího určení. I tato činnost jest Bohu známa a určena. Nemůže Bohu zabrániti v provedení jeho plánů, protože Bůh zůstává svrchovaným pánem a původcem i samé svobody naší.

Tudíž, když říkáme, že vše, co se stává, jest neomylně se stávající, to znamená, že vše se zde na zemi děje dle plánu a v plánu Boží Prozřetelnosti, nesprávné však jest, že my nemáme prazádného místa v onom plánu a že nemůžeme dle Božího plánu spolupracovati na zamezení nějaké události, která nás ohrožuje.

Vím, zůstává stále ještě ona palčivá otázka smíření Boží všemoci a jeho všeobecné přičinnosti s naší svobodou, s naší činností autonomní a svobodnou. Ale když říkáme autonomní, to znamená, že naše činnost jest svéprávná vůči jiným tvorům, nikdy však vůči Bohu.

Jsme svobodni proto, že žádný tvor nemůže znásilniti naši vůli, naše chtění. Bůh však jest původcem a proto i pánem našeho chtění, naší vůle. Tedy, když nás takto stvořil, když nás stvořil svobodné, chce jistě, abychom též svobodně jednali, abychom jednali dle naší přirozenosti.

Zůstává nám záhadná tato vláda Boží nad naší vůlí, ale kdo může proniknouti tajemství Boží? Především pak si uvědomme, že nejenom Boží moudrost, nýbrž i Boží dobrota jest principem celé činnosti Boží, která dala svět, dobrota, která plní svět dobrem, jímž překypuje a tak je přitahuje svým věčným vyzařováním Lásky.

Ten, kdo vede naši činnost, jest bytostí živou, milující a svobodnou. Vede ji proto, aby ji držel a pozvedal a vedl k dobru. Není možné, aby tato bytost životná, svobodná a milující nesdělila nám tento život, tuto svobodu a tuto lásku. Bůh pořádá vše silně a jemně, dí Písmo. Jedním z organismů ve světě, jak je chtěl míti Bůh, jest svoboda tvora jím milovaného. Tento organismus nebude nikdy zničen Všemohoucností a láskou, které stvořily svět a všechny bytosti, které je zachovávají a vedou k cíli.

Le Saulchoir. Belgique.

Těžký hřích.

Dr. Fr. X. Novák.

Ve stálém přibližování a připodobňování se Bohu, zdroji duchovního vzrůstu, spočívá náš postup, naše zdokonalování. Nejzákladnější, první podmínkou pak jest neodloučiti se aspoň od Boha, nepřetrhnouti s ním své spojení. Řekněme to zkrátka: Prvním krokem k Bohu jest držeti se ho, neopustiti jej těžkým hříchem. Těžký hřích zbavuje nás milosti posvěcující, v jejíž linii se vyvíjí vnitřní nadpřirozený život. Těžký hřích jest vrahem duše. Zahleďme se do černých jeho propastí, abychom se ho snáze vyvarovali!

*

Jest hřích. Není hřích výmyslem úzkých, neradostných, životu nepřejících duší. Není hřích strašitelným fantomem žijícím svůj rmutný, vyľhaný život jen v asketických knihách, v hlavách přemrštěných fanatiků a mnichů, v srdcích neschopných neb omezených slabochů i bab. Ani není jako ono černé marichejské božství, od Boha neodvislý princip zla, podmaňující sobě lidstvo i proti jeho vůli a bez jeho viny, kletba neuniknutelná ve svém příchodu, neodvratitelná ve svých následcích —

Jest hřích jako velká negace života.

Jest hřích jako nejhlubší kořen neštěstí, nejbohatší pramen hanby a bídy, nejmocnější spojenec záhuby tělesné i duševní.

Jest hřích jakožto prorok nešťastné smrti, jakožto předchůdce Božího odsouzení, jakožto jistá poukázka na věčné tresty.

Jest hřích vůkol nás a nám samým nebezpečný a blízký —

*

Jest velká negace života hřích.

Jmenujte život sílu. Rozumějte jím ctnost. Myslete

si jím povinnost, vyšší mravnost, celkovou věrnost k Bohu, k sobě i k lidem — se všemi jimi stojí hřích v nesmířitelném rozporu, s každým těch velkých a pravých pojmů života vede válku na bytí neb nebytí.

Pozvěte do srdce svého zvířecí smyslnost a s pláčem loučí se s ním andělská čistota.

Popřejte sluchu tajným hlasům nezřízené ctižádosti, naduté pýchy a hle, miláček Boha i lidí, pokora, zaplatí to životem, vaším životem.

Odevzdejte se podlé a ponižující lenosti, neplodné a bezcharakterní nečinnosti ať v životě soukromém, ať v úradě veřejném, a zhanobili jste v sobě všechno, co vás drželo nad smrdutými močály světa, vyšší radost a práci, čest a pokrok, požehnání a modlitbu . . .

A tak se má věc s každým hříchem. Proti lásce stojí zášť. Proti věrnosti zrada. Proti spravedlnosti krádež (jsou krádeže statků ideálních — ale málo kdo se z nich zpovídá). Proti víře nevěra. Proti modlitbě světáctví. Proti udatnosti zbabělost. Proti moudrosti Boha bláznovství tohoto světa — —

*

Nemůžeme se jim vyhnouti, těm propastným protivám ctnosti a hříchu. Nedosáhneme toho nikdy, aby mohly v srdci našem státi vedle sebe. Nikdy nebude, abychom mohli žítí jen daleko vlivu a nároku jich obou. Ale máme volbu jen mezi nároky, vládou, dary, požehnáním neb ztracením jedné nebo druhé, ctnosti nebo hříchu.

*

Tak musíme patřiti na hřích. Jako když otec četné rodiny hýří a nesmyslně utrácí těžce vydělaný halěr a doma hynou hladem, zimou a bídou žena a děti, jeho žena a jeho děti.

Jako když manželka se oddává nemravnostem a čestný muž to platí svým postavením, ano, zničeným životním štěstím; její muž. Jako když syn vyhání a bije matku, aby udržel děvku.

Což nejsou ctnost, povinnost, věrnost, láska ony svaté svazky, jimiž připoután jest člověk k člověku, k otci dítě, k manželce manžel, k bratru bratr? ano, jimiž vůbec se vyjadřují, jimiž trvají a jsou všechny lidské styky a poměry? Jmenujte, co nejvyššího zná lidstvo, myslíte o poměrech nejněžnějších a nejvroučnějších, nejtuzších i nejsvětějších, to všecko nějak souvisí s ctností, to všecko tak neb onak jest ctnost, povinnost, věrnost, čistota, láska . . . A to všecko má jednoho společného, neúprosného a časem vše ničícího nepřítele, a ten jest hřích . . .

Tak dlužno si zvykatí patřiti na hřích. Aby nestál pouze v katechismu a v knihách a pojednáních asketických, ale aby stál i v životě našem. Aby stál v životě našem ne jako smutná skutečnost, ale jako hrozná možnost, jako děsná otázka vlády slabosti, tmy, neštěstí, nevěry, ponížení nejhlubšího, nejbolestnějšího—

*

Každým hříchem utrpěl jsem mravní porážku. Snad nikdo o tom neví. Ale ví to moje svědomí a zná to Bůh. Snad jsem získal v očích světáků a hlupců, snad mi hříchem přibýlo slávy a vážnosti duší plýtkých nebo rovně ztracených. Ale před instancí nejposlednější a nejrozhodnější, neomylnou a konečně vítěznou prohrál jsem při svou.

Každým hříchem ztratil jsem kus mravní pudy pod nohama. Snad jsem jím získal místo pro svěťácké plány, pro vysněné domy marnosti, pro vyhledané poklady lakoty a ziskuchtivosti. Avšak ztratil jsem pudu duše své, pudu, na níž stála, z níž rostla, jíž sílila a kvetla drahá duše má. Ó, jak jsem zchudl, kde snad nevědomý dav mne blahoslaví pro mé zdánlivé, hříšné bohatství.

Každým hříchem ztenčil jsem mravní sílu svou. Oslepil jsem oči duše své, ochromil jsem paže vyšších snah, oslabil jsem křídla nebeských povzletů. Tvář duše mé odvrácena jest k západu, oko mé navyklo si patřiti do tmy, ruce mé bojovati pro neřest . . . Snad

jsem zesílil před světem, ale má síla jest síla kamene klesajícího překotnou, stále rostoucí rychlostí do bezedné propasti — —

*

Nejvyšší posice života nazývá se ctnost.

Nejvyšší obecná negace životní jmenuje se hřích.

Kdybychom jen to jediné věděli o hříchu, stačilo by, abychom touž intenzitou, opravdovostí, důmyslem, kterými jsme povinni hledati a zachovati ctnost, potírali, nenáviděli, daleko od hranic duše své udržovali hřích.

*

První hřích spáchán pod devisí Budete jako bohové — eritis sicut dii, v očekávání a roztoužení po nadlidském zisku, který v té míře a velikosti, tak lehce a plně, tak bezpečně a sladce, tak vpravdě „božsky“ zdánlivě jen nedbáním Boha a jeho příkazu, jen hříchem mohl býti dosažen. A co po hříchu následovalo, byl úpadek člověka přirozený i nadpřirozený. Ztracena jest vnější bezpečnost před utrpením, ráj. Vzata člověku rovnováha vnitřní, neporušenost a vzájemná podřízenost sil duševních a tělesných. Každé vnitřní i vnější utrpení nalezlo po prvním hříchu přístup k člověku, i sama královna bolestí — smrt.

Vina a trest, utrpení a hřích narodily se v jednu nešťastnou chvíli na svět. Jenže vina ve chvíli, kdy se narodila, byla již i naplněna. Kdežto trest rozvínoval se a rostl a množil, se zjevoval zvolna, časem, staletími, věky lidskými — — Kdyby nás Bůh o tom výslovně nepoučoval, kdo z lidí by dnes ještě věděl, ano, jen o pouhé možnosti myslel, že ony hrozné rány, jimiž krvácí lidstvo na bojistích, v nemocnicích, v žalářích, v brlozích hladu a moru, že nesčetná neštěstí nepřátelství a pomsty, nevědomostí a bludu, nemoci a umírání, padoušství a vraždění, že to všechno přišlo na svět z jednoho kletého pramene, z hříchu? A i když to sv. víra učí, zůstává přece tajemstvím, jehož jádro

nikdy neproniknul rozum lidský, *Mysterium iniquitatis* . . .

*

Co si z oněch podstatných tahů prvního hříchu má do sebe dosud každý hřích.

Každý hřích se udává nějak pod heslem bohorovnosti, co do osobního sebevědomí ve chvíli hříšné, co do cílů hříchem hledaných, co do způsobu k těm cílům se přiblížití . . .

A přece každý dokonaný hřích značí nějak úpadek člověka. Především úpadek vnitřní, porušení, nárůstu, oslabení, otravu našich lidských sil a stránek, jak výše řečeno. Pak i úpadek vnější, jakési vydání se na milost i nemilost světu vůkol nás, stojícímu v odporu s naším člověkem vnitřním. A kdyby ten svět ve chvíli hříchu se tvářil jako náš spojenec a přítel, nadejdou chvíle, snad pozdě ale jistě, kdy se z něho vyklube náš úhlavní, ne-li jediný odpůrce a nepřítel. A kdybychom ve chvíli hříšné obohatili sebe a své okolí tretkami slibujícími nám pozemský ráj, vpravdě ochudili jsme sebe, pustili jsme v tomto určitém případě, co do této určité stránky našeho života slabostsky otěže z rukou. A odevzdali jsme v té jedné, více méně snad rozhodné záležitosti našich dnů budoucích, vládu moci nám cizí a vnější, odporne a nepřátelské, slepé a neúprosné. Vydali jsme se hříchem . . . Zasili jsme hřích do života svého . . . Sepjali jsme budoucnost svou s hříchem. Avšak Boží mlýny melou zvolna, ale melou jistě a jemně. Možná, že léta uběhnou, možná, že jaro života zatím se pošinulo k podzimku, mládí ke stáří, až vzejde símě zaseté hříchem. A tehda poznáme pravou podstatu hříchu, a snad obklopeni všemi bohatstvími světa zpláceme krvavě nad svou chudobou, bídou, nad životem otráveným a zmařeným dávným hříchem.

Z milosti Boží vyvěrá nadpřirozený život.

P. M. Habák O. P.

Milost posvěcující dává člověku novou, vyšší přirozenost, činí ho znovuzrozeným synem Božím.

Z přirozenosti vyplývají nutné schopnosti, jimiž se jeví její ráz. Schopnostmi, plynoucími z milosti, jsou nadpřirozené ctnosti a dary Ducha sv. Tvoří v duši nadpřirozený organismus, plný božského života. Dle ctností žije člověk dokonale, však nemění se jeho lidský ráz činnosti, činy jeho zůstávají přiměřenými lidským silám i pod vlivem nadpřirozených ctností. Teprve vlivem darů Ducha sv. se vzмáhá síla duše tak vysoko, že přesahuje lidské síly. Duše v největších zkouškách života, v největší a nejbolestnější tísní nalézá dosti síly a statečnosti, aby snesla vše pro Boha živíc se jeho láskou. V nesnázi, kdy rozum lidský marně hledá světla, rady, přichází znenáhla světlo vlivem daru rady, takže duše vidí jasně, jak nejlépe by mohla věc vykonati. Dary Ducha sv. činí duši povolným nástrojem v rukou Božích, na cestě k dokonalosti, ke spojení s Bohem. A ježto často lidské síly nestačí, jsou potřebny dary Ducha sv., přinášející vyšší sílu.

Nový organismus nadpřirozených ctností a darů Ducha sv. sílí vzrůstem lásky k Bohu. Té láске Pán svým přikázáním: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, z celé duše své, ze vši mysli své“, tedy ze všech lidských schopností, nepoložil meze. Proto se musí vzмáhati bez omezování až k míře, již určil každému Bůh pro krev Kristovu; každému z nás jest dána milost dle míry štědrosti Kristovy (Efes. IV, 7) praví apoštol.

Šv. Tomáš (II. II. q. 184 a. 3) udává důvod, proč láska nemá mezí. Nikdo neomezuje velikosti cíle, neklade míry v dosažení cíle; na př. lékař neklade míry zdraví; chce celé zdraví; omezuje a měří jen prostředky k cíli, léky, aby dosáhl zdraví.

Láska nás pojí s Bohem, posledním cílem všeho tvorstva. Tedy člověk nemůže nikdy příliš milovati Boha, naopak všechna jeho snaha musí směřovati k lásce stále větší.

Pod vlivem darů Ducha sv. činnost lidská se stává činností Ducha sv., jenž znenáhla proniká duši jako oheň dřevo, vypuzuje z ní všechnu vlhkost různým utrpením. Duše slzí s počátku pod náporům božského ohně, když pálí vše nezřízené, než ji uvede na výšiny spojené s Bohem. Ale tam duše pozná, že utrpení nejsou ničím proti milosti, jíž se jí dostalo. Duše vniká do tajemství Božích, okouší svou zkušeností dobrotu Boha našeho, vzmáhá se v ní život poznání a lásky, neboť „to jest život věčný“, praví božský Spasitel, „aby poznali Tebe, Boha živého, a toho; ježž jsi poslal, Ježíše Krista.“ (Jan, 17, 3.) Duše i zevnějším jednáním se přizpůsobuje Kristu, jenž jest tichý a pokorný srdcem, Duch sv. oživuje zahradu duše pramenem božského života, který tryská z milosti posvěcující.

Život z milosti jest símě věčného života, jest počátkem věčné blaženosti. Abychom tedy pochopili, v čem spočívá život prýštící z milosti, je třeba pozorovati život věčný, život v nebesích, život Boží v sobě. Jako počátek nebo zrno stromu dovedeme oceniti z jeho vývoje, dospěje-li ke své zralosti, z ovoce, které přináší. Je-li milost Boží zárodkem věčného života, oceníme její velikost z poznání blaženého nazírání na Boha tváří v tvář, v němž spočívá poslední blaženost a dokonalost lidská.

K úplné blaženosti člověka se vyžaduje, aby jeho rozum dospěl k poznání podstaty první Příčiny (I. II. q. 3 a. 8), v němž se pojí lidský rozum s božskou podstatou jako vlastním předmětem, takže mu nezbyvá jiné touhy, hloubka lidského poznání je vyplněna. Je to poznání převyšující nesmírně sebelepší poznání Boha z věcí stvořených i duševních, v nichž se odráží podoba a dokonalost Boží ve velké míře. Rozum lidský pomocí světla slávy pronikne do Boha, jak je sám v sobě, ani lidský pojem nebude prostředkem k po-

znání, nybřž Boží podstata se spojí bezprostředně s rozumem. Oněmí lidská schopnost, aby mohla vyjádřiti Boží bytost, bytí podstatou, neboť jediné soupodstatné Slovo Boží může vystihnouti hlubiny Božství.

Dokonalost Boží jest v nejvyšším stupni, v Bohu každá dokonalost je podstatou. Bůh je bytí podstatou, s ním není možno sloučiti jakoukoli nedokonalost, Boží podstata nemůže dostati od něčeho zdokonalení, jest pramenem všeho bytí a všech dokonalostí, vše od ní závisí. Život a poznání náleží k dokonalostem bytí. Schopnost poznání jest Bohu nejvlastnějším, Bůh jest vlastně věčný čin poznání, poněvadž je nejvyš duchovní, povznešen nad hmotu, proto předmětem schopným k poznání a zároveň samým poznáním, což plyne z plnosti jeho dokonalosti. Tím, že jest poznání podstatou, jest v něm život v nejdokonalejším stupni, neb „tím dokonaleji jest v někom život“, praví sv. Tomáš (I. q. 18 a. 3), čím více je schopen pohybu sám od sebe. Dle stupně pohybu od sebe jest stupeň života v rostlinách, ve zvířeti, v člověku, jenž se hýbe za cílem, který poznává a si určuje rozumem, poznává cíl a úměrnost prostředků k dosažení cíle, kdežto v nižším stupni života na př. u rostlinstva jest pohyb jen executive, totiž směřují k cíli, živí se, rostou a tedy se hýbají však bez poznání cíle a prostředků k cíli.

V nejvyšším stupni života jest podstata Boží, která jest zároveň poznání samo, jež určuje cíl všemu stvoření a jemůž ho nikdo neurčuje.

Z plnosti dokonalostí Božích plyne úplné zadostučinění jeho vůli a tím vzniká v Bohu oceán blaženosti a z harmonického souladu všech dokonalostí Božství jest krásou, v níž se snoubí nejvyšší spravedlnost s nejvyšší láskou a milosrdenstvím.

Život Boží, jak jsme ho viděli, již přirozený rozum může dokázati. Víra a zjevení mluví o vnitřním životě, o Božství samém v sobě, v němž od věků žije a plesá. nejv. Trojice. Ve vidění božského vnitřního života, v němž Otec plodí věčné Slovo, poznáváje svou přirozenost, a v němž vychází Duch sv., nekonečná Láska,

se ukojí každá touha lidská, člověk dospěje k blaženosti. V nejsvětější Trojici jest princip a střed celého duševního života, jest hlavním předmětem víry, z níž pochází každé i experimentní poznání Boha v mystickém životě. Předmětem víry jest vnitřní život Boží, jest to týž předmět, z jehož poznání žije Bůh sám a na nějž nazírají blažení v nebi. Jen způsob poznání z víry a z patření je rozdílným, neboť ve víře jest nedokonalé poznání, kdežto v nazírání jest dokonalé.

Boží dobrota se sdílí nutně ve vnitřním životě, Otec sdílí celou svou přirozenost Synu, Syn a Otec Duchu svatému.

Bůh ve svém milosrdenství a dobrotě dává nám přístupu k svému vnitřnímu životu způsobem přiměřeným našemu rozumu pod rouškou různých tajemství, ze svého božského pokladu udílí člověku svůj lesk podle schopnosti. Milostí nám udílí svou jasnost, ze svého Božství pozvedá tvora k účasti na Božství a na svém životě.

V témže stupni jako rozumový život se nalézá v Bohu láska, neboť Otec a Syn nesmírně se milují vespolek pro nesmírné dobro. A ta láska jest soupodstatnou Otci a Synu, žije, je to Duch sv., pouto mezi Otcem a Synem.*

Člověk se stává milostí osvojeným synem Božím, podobným věčnému Synu, Bůh mu sdílí svou přirozenost, jak jsme slyšeli. Duch sv. plní duši naplněnou posvěcující milostí, takže jest chrámem jeho a uděluje jí lásku, účastenství na věčné Lásce a v duši začíná klíčiti nový život, jehož vrcholem je nazírání na Boha v nebesích a jímž se účastníme Božího života.

V jaké míře čerpáme zde na zemi tento božský život?

Člověk milostí se dostane do souměrného poměru

* „Trois personnes toutes spirituelles, vivent de la même vérité par un seul et même acte de pensée ; trois personnes vivant du même bien par un seul et même acte d'amour. Ces trois personnes divines constituent l'exemplaire eminent de la vie de la charité.“ P. Garrigou-L. — Dieu p. 510.

k Božství, k němuž má spěti, novou přirozeností a novými schopnostmi. Prvním stupněm života jest víra, která souhlasí všemu, co Bůh zjevil, a je tedy začátečným poznáním vnitřního života. Víra se zdokonaluje až v nazírání, kde duše experimentně poznává v sobě přítomnost Boha a jeho života.

Víra však bez lásky je mrtvou, proto vyšším stupněm života Božího je láska, která nás pojí s Bohem a zůstane táž i ve věčném vidění Boha. V lásce spočívá dokonalost, dospěje-li člověk vytčeného stupně lásky, dospívá svého cíle na zemi, život jeho stane se plodným a užitečným ke spáse jiných, přebývá v Bohu a Bůh v něm, neboť Bůh je láska. A jako Kristus žije ve slávě Otce, tak i duše s ním spojená láskou žije týmž životem, neboť Kristus jest hlavou mystického těla, obživující všechny údy. Taková duše zůstává v Bohu a v jeho milování a přináší ovoce jako ratolest spojená s kmenem.

Postupem dospívá duše až k životu, v němž převládá nadlidský způsob působení Ducha sv. svými dary, v němž Duch sv. dává svědectví naší duši, že jsme syny Božími. (Řím: 8, 16. Cf. P. Garrigou-L. *Perfection et Contempl.*, str. 148, 1. sv.)

Milost Boží nás tedy uvádí ku prameni čerstvé vody vyššího, Božího života, sdílejíc nám princip poznání a lásky přiměřený a přirozený jedinému Bohu, z jehož lásky stává se takřka přirozeným člověku, aby mohl Boha poznávat a ho milovat zde na věky.

O Matce Boží.

Maria Mayer.

Jako věnec květin září skvostný řetěz legend kolem tvého jména. Jméno tvé je čisté jako perly, lahodné jako vložky květů, zářivé jako hvězdy. V milých knihách čítáme čarokrásné příběhy: O růži, která voněla z věrného srdce tvého mrtvého žáka; o kejklíři,

který si před tvým obrazem tancem vysloužil nebe; o vrátné, která utekla do světa, a jejíž službu jsi konala místo ní; o tvém příchodu do zbožných cel klášterních a o tvých návštěvách ve věrných duších. A o tom, jak v srdci nosíš sladkou rozkoš svého dítěte.

Jméno tvé vznáší se jako pestrý letní motýl nad lučinou.

Přešla jsi světem jako slunce. Prach neulpěl Ti na nohou. Andělé nesli lem tvého modrého pláště.

Duch svatý kdysi zapěl píseň. Sen o přítelkyni. O přítelkyni, krásné jako zora, krásné, neposkyvněné. Ale když vysněná přišla, Bůh zapomněl píseň. Když Panna vystupovala, byla nádhernější než záře východu slunce.

„Pojd, nevěsto má!“ zpíval Duch svatý.

Jsi verš, Mariá, jež vybásnil Duch svatý! Verš z těla a krve a duše. Jsi nejkrásnější slovo světa. Proto se slovo od prvopočátku s tebou snoubilo. A Bůh byl Slovo.

Krásná byla země, dokud byla rajskou zahradou. Ty však okrášlila jsi ji ještě nádherněji. Ušetřila jsi nám modrou hvězdnatou noc dvacátého čtvrtého prosince, děťátko v kolébce ze slámy, květinový domek nazaretský s přeslicí a hoblíkem. A celý ten krásný poklad legend, lesních kapliček a zvonů.

Proč je máj tak krásný? A jméno Matky jako zvuk houslí? Proč jméno Panny vzbuzuje úctu? Protože Ty jsi Marie! Protože jsi Matka a zároveň Panna! Ó, zázrak zázraků!

Jsi píseň, kterou Duch svatý zapěl naší zemi.

Naše srdce byla pusta a chladna. Teď v nich jako nebeská růže kvete jméno tvé.

Chudoba ve světle milosti.

F. Jan Ev. Urban O. F. M.

Svatý Patriarcho chudých, Otče Františku, oslavovaný, obdivovaný a přece opuštěný a nenásledovaný,

sešli z plnosti svého věčného bohatství paprsek světla do srdcí těch, kdo čtou tyto řádky, aby prohlédli aspoň na okamžik mlhou ducha světského, který oslepuje zraky dítek této doby, a poznali velikost svaté chudoby, tvé nevěsty a paní, v její nízkosti, slávu její v pohrdání a plnost jejího bohatství v její nuzotě, aby pochopili, že *všem* platí slovo našeho Pána: „Kdo se nezrekne *všeho*, nemůže býti mým učedníkem.“ (Luk. 14, 33.)

Chudoba jest slovo, které slyší dnešní člověk jen ve spojení s dvěma pojmy: s pojmem chudáka a pojmem řeholníka. Jen jako o základním zlu lidské společnosti, jako o vředu, který se musí každým způsobem odstranit, se jedná dnes o chudobě. K tomu směřují, či mají směřovati všechny pokusy o rozřešení sociální otázky, ať už mají jméno kteréhokoli směru a barvy.

Ale jako při všem skoro, tak i zde je diametrálně rozdílná řeč a názor Evangelia, od názoru světa, vedení Milosti od tužeb doby. Svätý Ignác v Základu svých Exercicií uvádí chudobu jako příklad věci ani dobré ani zlé. Ale tam, kde už mluví o křesťanech, kteří žijí z lásky a z milosti, kteří chtějí dáti svému Bohu nejen, co musí, ale vše — v rozjímání o třetím stupni pokory, tam už chválí chudobu jako nutný důkaz následování Krista. A je-li cílem tohoto časopisu království Pána Ježíše ne tak šířit, jako prohlubovat, není možno přejít chudoby, která jest jedním ze základních známek křesťanství a tudíž nutnou podmínkou dokonalosti.

Ale proč?

Což nepostavili nádherné domy Boží, kláštery, nemocnice zbožní, bohatí křesťané? A z čeho bude čerpat charita, budou-li všichni dobří křesťané chudí?

Právě z této chudoby. To vše nevykonalo bohatství, to vykonala právě chudoba. Neboť *proto*, že byli chudí, nemilovali bohatství a rozdali je na úrok Pánu. Byli chudí duchem. Bez této chudoby nebylo by nic.

Kdo nepochopí, že duchem Evangelia jest chudoba, ten nemá o něm a o celém božském učení ani jiskru

porozumění. A tím méně je schopným nástrojem milosti, tím méně může postoupiti v dokonalosti.

1. Cílem člověka jest spojení s Bohem. Ani zde na zemi, ani po smrti nelze si mysliti dokonalějšího a jiného spojení s ním, nežli láskou. Protože k účelu vše musí směřovat a podle účelu se vše oceňuje, je ten dokonalý, kdo je dokonalý v lásce. Lásce musí vše sloužit. Čím který úkon nebo která ctnost více pomáhá k lásce, tím je potřebnější, ano, nutnou k dokonalosti. Jako při každém počínání a úplně ve shodě se zkušeností učitelů duchovního života jest počínati cestu k Bohu *negativně*, odstraňováním toho, co jí překáží. Největší, vlastně jedinou překážkou, která nás odvádí od Boha, jest *žádostivost*. „Kořenem zlého jest žádostivost.“ (Ep. k Tim. 6, 10.) Tato však nemůže nic, nemá-li předmětu, po němž by toužila nebo na něž by nezřízeně pověsila srdce. Sv. Bonaventura v Obráně chudých (Apologia pauperum, cap. VII.): „... hnutí její jest v mysl, ale příčinu a potravu jí dodávají věci vnější. Chce-li tedy kdo tento kořen zlého vytrhnout, na obojí musí vzít ohled, jak na *vnitřní* žádost srdce, tak na *vnější* věci.“

Zřeknutí se však žádosti po majetku není nic jiného, nežli ctnost chudoby. Sv. Bonaventura: „Evangelická chudoba jest ctnost odříkající se časných věcí.“ Dobrovolným odřeknutím majetku tedy nebo ochotně a odevzdaně snášenou chudobou se odnímá látka nejhlavnějšímu prameni zla, odstraňuje se největší překážka lásky k Bohu, a tudíž jest chudoba prvním prostředkem na cestě dokonalosti. A jako potlačení žádostivosti jest již k začátku duchovního života nutným, právě tak nutnou jest chudoba.

Z této úvahy plyne dvojí důležitý poznatek pro pravý pojem o chudobě:

Podstata chudoby není v „nic nemít“, nýbrž v odřeknutí. Jako každá ctnost nemůže ani chudoba spočívat v nějaké vnější věci, nýbrž ve skutku vůle.

Toto vnitřní odříkání věcí vnějších jmenuje sv. Evangelium *chudobou ducha*. Tato chudoba jest do jisté

míry nutná nejen k dokonalosti, nýbrž i ke spasení vůbec: Aspoň tolik je potřeba se zříci majetku, pokud vede ke hříchu. Tím více jest však nutná pro ty, kdo chtějí jít cestou dokonalosti. Lne-li duše ke věcem časným, nemůže nikdy s úplnou svobodou se oddati lásce a vůli Boží. Čím více místa zaujímá v srdci majetek nebo starost nebo touha po něm, tím méně místa má v něm Bůh a starost o jeho vůli. Čím méně miluji jednu věc, tím více miluji opak: Čím menší je láska ke hmotě, tím větší je závislost na Bohu a náklonnost ke věcem duchovním, čím více ve mně působí věčnost, tím slabší je vliv věcí pomíjejících. *V této vnitřní svobodě a nezávislosti ducha od hmoty je důvod a podstata chudoby.* Sv. Bonaventura tamtéž: „Jestliže tedy toto odřeknutí jest dokonalým odstraněním kořene všeho zlého (žádostivosti) a vyvrácením babylonského základu hříchu, plným právem možno tvrditi, že chudoba ducha jest naopak kořenem a základem evangelické dokonalosti.“ (Ibid. 3.)

2. Ale i *skutečná chudoba*, která se nejen skrývá v srdci, ale která se jeví i ve *skutečném odříkání* majetku, je podmínkou dokonalosti pro *všední křesťany*. I když se člověk rozhodnutím vůle osvobodí od touhy po majetku, přece mu zůstává možnost a pokušení i příležitost této žádostivosti podlehnout. A proto jen skutečným odříkáním může dokázat, zda jeho chudoba duchovní je skutečnou a nikoli pouhým sebeklamem. Tato touha nejen v srdci, nýbrž skutkem nic nemít, hnala a pudí sta a sta odhodlaných duší do řeholního života, a táž touha po odříkání otevírá ruce bohatších křesťanů k almužně a dobrým skutkům. Bez těchto projevů je pouhá chudoba ducha jen předstíranou, jen klamem. Prakticky: Není myslitelnou duše, která by se vážně snažila o dokonalost a při tom podléhala lakotě; nesrovná se dobře s touto touhou po dokonalosti záliba v šatech dle nejnovější módy, záliba ve vybraných pokrmech, po co možná pohodlném a nad stav zařízeném příbytku. To vše dle názoru duše, chtějící žít v duchu Kristovu, patří chudým.

3. Spočívá-li podstata chudoby v *odříkání*, můžeme ve své úvaze jíti dále: Nejen majetek je předmětem žádostivosti, je tu i *žádost těla*, která brzdí duši na cestě k Bohu. Není to vyšším, jemnějším, dokonalejším chápáním svatě chudoby, zříkám-li se i této překážky a obětují-li své touze po dokonalosti i dovolené požitky, zřeknu-li se těch výhod, které bych dle svého stavu mohl si popřáti, ale kterých si nechci dovoliti, abych se více přiblížil chudým skutečně, kteří na to nemají?

Nejsou jen statky časné, hrubě hmotné. Jest i majetek, který má i ten největší chudáš: je to vlastní *vůle*, touha po cti, po uznání, vážnosti. Není to vznešeným porozuměním slovům Spasitelovým: „Kdo neopustí vše, nemůže býti mým učedníkem,“ — jestliže pod dojmem vše rozumím i nehmotnou, ale proto neméně vlastní svou vůli? „To jest ta vznešenost svrchované chudoby, jež vás, bratry mé nejmilejší, chudými na věci učinila, ale ctnostmi povýšila.“ (Rehole sv. Frant.)

Opust vše a nalezneš vše. (Násled. Krista.)

Zřící se majetku je veliké, ale zřící se těla, zřící se touhy po samostatnosti, cti, uznání, a *konečně býti tak chudým, že člověk nemá ani sám sebe a docela se odevzdá Bohu*, to je největší, nejvyšší stupeň chudoby, kterou vidíme jen na — *kříži*.

4. A to jest nejdůraznějším důvodem pro chudobu, duším po dokonalé lásce toužícím: *Zpodobení s Ukřižovaným Spasitelem*. Nah následovati nahého na kříži Ježíše, nahého nejen šatem, ale zbaveného krásy, zdraví, života, přátel, cti, jenž ani ve smrti nemá, kam by hlavu sklonil! —

Z tohoto hlubokého chápání evangelické chudoby zrodila se skutečná, všeobecná chudoba prvních křesťanů: „Obec věřících však měla jedno srdce a jednu duši a nikdo z nich neříkal, že by něco z majetku jeho mu bylo vlastním, nýbrž všechno jim bylo společné... Vždyť nebylo mezi nimi ani žádného chudého, neboť ti, kteří byli majiteli polí neb domů, prodávající je přinášeli peníze stržené za to, co prodávali, a kladli je k nohám apoštolů. Rozdávalo se pak každému podle

toho, jak bylo komu potřebí.“ (Sk. ap. 4, 32, 34—5.)

5. A konečně nejen proto, že věci časné jsou potravou pro žádostivost, příležitostí k pýše, lakotě, sobectví, pohodlnosti a lásce k světu, je svatá, dobrovolná chudoba prakticky prvníčností. Ale i pozitivně: Vždyť člověk musí něco milovat, musí na něčem viset, jeho srdce musí někomu nebo něčemu náležet. Nemá-li však nic, nemá-li ani domu ani věci ani peněz, přátel, zřekl-li se touhy po vyniknutí — komu bude patřit, čím se zabývat jeho srdce? *Něco v něm být musí*: Je-li prázdné věci stvořených, musí tam sídlit a zcela je vyplňovat láska k Nestvořenému.

Proto svatí odjakživa neznali cenu peněz. Proto opravdu duše po Bohu žíznící často nepočítají, až by jim mnohý vytkl lehkomyšlnost, kdo jich nezná. Proto je ztráta časná příliš nerozčílí. „Nic nemajíce a vším vládnouce.“ (2. Kor. 6, 10.)

Proto se odevzdávají pokorně vedení duchovních vůdců, aby ani zbožnost neměli jen vlastní. „Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej vše, co máš... a následuj Mě.“ (Mat. 19, 21.)

To jsou známé zkušenosti duchovního života, které duše konají takřka instinktivně, puzeny pohledem na kříž. „Znáte tu milost Pána našeho Ježíše Krista, že totiž jsa bohat, stal se pro vás chudým, abyste vy zbohatli chudobou jeho.“ (2. Kor. 8, 9.)

„Hleďte tedy nejprve království Božího a spravdnosti jeho a toto ostatní vám bude přidáno.“ (Mat. 6, 33.)

„Neskládejte si pokladů na zemi..., ale poklady v nebi.“ (Mat. 6, 19.) „Jak těžko vejdou do království Božího ti, kdož mají peníze.“ (Mar. 10, 23.)

Evangelická chudoba, pozorována v tomto světle, není sice cílem, ale nutným prostředkem ke spasení a nutnějším ve vyšším stupni pro duše, toužící po dokonalosti, jsouc vnějším, z lásky vyrůstajícím *důkazem vnitřného odríkáni a závislosti na jednom jediném — na Bohu.*

„Blahoslavení chudí duchem...“

*At jsou jedno jako já a ty, Otče,
jedno jsme.*

Albert Málek

Co nejvíce zaráží a uráží nepřátele církve, jest její jednota. Zatím co oni stále čekají, hledají a snaží se ulepti nějaký systém z tvarohu svých principů, církev tu stojí jako monumentální chrám, jednotná v celku i v jednotlivostech, prostinká, velebná, božská. Jest to prostě náplň velekněžské modlitby Kristovy před jeho umučením. Pán dodává, že sjednocení křesťanů bude světu důkazem o pravosti jeho poslání, jinými slovy: čím více budeme sjednoceni, tím hojněji budeme získávatí přívrženců k ruce Kristově, a naopak čím méně budeme svorni, tím hubenější bude naše sklizeň na vinici Páně. Týž svatý Jan, který zaznamenal velekněžskou modlitbu Ježíšovu, když zestárl, mívá dosti na tomto stručném kázání: „Synáčkové, milujte se vespolek“. Učedník, který spočíval na hrudi Páně při poslední večeři, znal jen jediné slovo spásy, jeho poslední odkaz jest obdobný posledním slovům Kristovým: vespolečná láska, toť tmel jednoty.

Vzijmese poněkud do počteného věku, kdy Spasitel dlel mezi lidmi. Představte si Ho ve vznešené chvíli, kdy ustanovuje nejsvětější Svátost oltářní. Oživme si slova jeho velekněžské modlitby a srovnajme svůj život se životem, jakého nám vyprošuje Kristus Pán před svým umučením.

Přiznejme se, že jsme velmi daleko od pravého sjednocení. Moderní život se vším svým pachtěním po cti a slávě rozestrkal nás na tolik stupínků společenské důležitosti, že pro uhájení své posice nebo pro aspirace na místa ještě významnější nevidíme celku mystického těla Kristova, ulpívající na své osobní molekule, jež se nám jeví středem vesmíru.

Vzdání se sebe, jaké to otřelé naučení moralistů, a přece jak málo lze naléztí duší, které je plní dokonale. Ten se vzdává statků a pozemských slastí, ale visí ce-

lou svou bytostí na počtách, jež se mu zdají potřebnější než úcta Boží. Onen používá svěcené sobě hřivny k diktatuře než-li k tyranii nad dušemi, které se k němu s důvěrou obracejí. Někdo láteří na politiky a sám tyje z jejich přičinění. Jiný exkomunikuje samotáře, kteří si dovoluují kritisovati plytkost politických programů. Tak často se pod beránčím rouchem kryje hrot a nebo aspoň hrotek ješitnosti, který časem dozrává v roh a proměňuje beránka ve vrtohlavého skopce.

Český katolický život jest děsně rozerván nesnášenlivostí inteligence. Lid, jsa v ustavičném styku s přírodou, závislou úplně na milosrdenství Božím, žije ve zbožné resignaci. Katolická inteligence jako by neměla ušlechtlejší vášně než závoditi v uchvacování poslaneckých mandátů a četných míst. Arrivism v katolických řadách dosáhl stupně přímo katastrofálního.

Kam se poděla prostota prvních křesťanů, toužících jen po jediné cti na světě: aby se stali svědky Kristovými, prolejíce krev za víru. Čtème životy prvních mučedníků a poznáme, jaké to byly nádoby lásky. Láska žhla v jejich srdcích, láska byla jejich jediným životním projevem. Mezi námi však nelze ani mluvit o rodinném teple, o důvěrném soužití dítek Božích. Prostota stává se conevidět obětí intrik a láska zmírá pod neomaleným tykadlem duchovních chroustů. Vroucnost jest nahrazena úřední zdvořilostí, studenější objetí hadího.

Jednou z nejzávažnějších příčin tohoto smutného stavu jest neuznávání hierarchie duchů. Všeobecné právo hlasovací vyvrátilo dokořán pojem relativity v lidské společnosti, a závislost časného blahobytu církevního na výsledku voleb zúrovnilo řadu kněží s politickými činiteli. Ne že bych podceňoval práci politických pracovníků, máť zajisté svou hodnotu pro obhájení práv církve, ale pro zevní organizaci nezapomínejme vnitřní hierarchie, jak ji ustanovil sám Tvůrce, uděliv tomu více, onomu méně svých darů. Nivelisace bývá záštitou pyše nebo závisti, které by rády zabraly

výsady milosti. Chci říci, že naši křesťané se nesnaží zaujmouti místo ve společnosti, které by jim příslušelo podle přirozených schopností duševních nebo duchovních, ale počínají si, jako by vrchnosti byly jen sluhý, najatými z milosti voličstva. Není mezi námi té svatě horlivosti, upínající všecku svou pozornost k cíli, a ne k vlastní osobě, jak to lze viděti v úlech Božích, obcích řeholních. Není mezi námi té touhy po pokořování, jak ji vyslovil Spasitel, řka: „Nepřišel jsem, aby mi bylo slouženo, nýbrž abych sloužil.“

Ctižádostivost jest známkou, že jsme ztratili směr a že myslíme v prvé řadě na sebe. Kde jest láska, není ctižádosti. Milující představený bude trestati z lásky a pro lásku, jak tomu učí svatý František Saleský, milující podřízený bude poslouchati s radostným srdcem, a ne ze strachu před trestem. Všichni budou ve stálém vědomí, že jsou částčkami mystického těla Kristova, že každá naše myšlenka, každé naše slovo, každý náš skutek jen tehdy mohou míti nějaký smysl, budou-li v souhlasu s vůlí Boží. Při zdánlivých rozporech a nesrovnalostech, s nimiž se co chvíle setkává rozum neosvícený věrou, spravedlnost neprodchnutá láskou; budeme přesvědčeni, že se nic neděje bez dopuštění Prozřetelnosti, a že vše to se přihází k našemu vzdělání a zdokonalení. Pročítáme životy světců. I oni zkoušeli mravními i fysickými trápotami v tomto vyhnanství. Nebe se jim zdávalo nemilosrdnějším než kámen, ale ani nejděsnější muka jich nepřesvědčila, že by Bůh nebyl spravedliv, že by napřed bylo třeba hledati časných poct a časného blahobytu; a teprve potom království Božího. Dohadovati se svrabu ješitnosti u těchto bytostí stravovaných ohněm lásky hračičilo by se směšnem.

Láska nevyklučuje boje se zlem. Svatí se vrhali jako rozdrážděné včely na bludaře, nasazující símě hniloby do medu učení Kristova, ale všecka jejich strohost, ať vůči jiným či vůči sobě, byla úkonem téže lásky, o-bětující se až na smrt, a také jejich protivníci neodolávali přitažlivosti jejich milujících srdcí. Okolí

světců bývalo takřka vstřebáno do výhně jejich lásky.

Ach, neboží světcové! Politikové je zahnali do těsné ohrádky: Qui sanctus est, oret pro nobis. — Kdo svatý, modlí se za nás. Literáti jim vyhradili nebe hyperbol a dutých frází. Nebýti liturgie, skoro by se nevědělo, že existovali.

Je-li stav věcí povážlivý, nikterak není zoufalý. Zbývá nám ještě jeden, a to nejjistější způsob, jak bychom obnovili své vyhaslé zdroje lásky: úcta k Panně Marii. Přesvatá Panna nejen že jest prostřednicí mezi nebem a zemí, jest i na výsost moudrou, opatrnou a spravedlivou matičkou. Tak jako tmelem rodinné shody bývá přecasto láska matčina, tak i v našich neshodách a různicích jest třeba hledati rozsouzení a usmíření u Marie. Ona rozežhaví srdce vlažných, potře pýchu silných a potěší zármutek slabých. Na jejích prsou budeme dýchatí rajske vánky svobody Boží, takže nijaké pozemské příkoří nás nestrhne v bývalou naši nedůtklivost, naše mrzoutství a naši malomyslnost. Naše svornost bude úměrna naší víře v její všemohoucí přímluvu, a potom naše sjednocení obrodí i onu druhou, bohužel, větší část našeho národa, která až dosud ležela ladem.

Na moři.

Dr. Bedřich Vašek.

Devátý den na moři.

Jak je dnes tiché! Co jsme vyjeli z přístavu, nebylo ještě tak klidné. Tak tiché. A přece se vlní. Jen docela maličko se vlní, ale přece se vlní. To širé moře, které mě a naši loď obklopuje daleko na sever a daleko na jih, daleko na východ a na západ, to moře nezná klidu naprostého. Větry a větříky udržují je v pohybu stálém. — O duše má, kéž jsi uchráněna toho neštěstí, abys propadla, dokud v těle jsi, naprosté nečinnosti! Kéž vítr a vánek Ducha sv. stále tě oví-

vají a zvířují! Ve světě je tolik třeba svaté činnosti. Moře volající po vancích a po větru je skoro neko-
nečné kolem nás! O tajemný vánku Ducha svatého,
věj!

Kéž jen dují stále ty vichry Ducha svatého v sla-
bou, nehodnou duši mou!

Kéž zvlní v ní vše, zvlní až do hlubin vše, co je
svatého života v ní schopno!

*

Stojím na palubě u místa, kde je vyvěšena mapa
s vykreslenou drahou, kterou již urazila naše loď. Kde
teď jsme? Právě na jih od Irska. Od Irska: ostrova
svatých. A hledím s paluby na sever, tam kde v ne-
viditelných dálkách leží zelené Irsko, a vzpomínám
na utrpení, jež katolická víra tam prodělala, na zlobu,
jež ji ubíti chtěla prostředky nejdábelštějšími, na
dlouhá století, po něž katolictví na zemi ve strašných
mukách se svíjelo a svíjelo. A vzpomínám na nepře-
možitelnou sílu, jež tohoto katolictví zhynout nene-
chala, takže dnes, když století pronásledování minula,
víra tam vesele a radostně se zelená a zkvétá...

Ostrov svatých.

Divl jsem se v Americe: z krajů českých a morav-
ských, i takových, jež jsou pověstny svou nábožen-
skou vlašností a svým náboženským odumíráním, na-
lezl jsem vystěhovalce české a moravské v Americe,
jejichž víra planoucí a nadšená mě uváděla ve svatý
radostný úžas? Odkud jenom ten její žár? V blíz-
kosti a uprostřed žhavé víry Irčanů žili v Americe
tito naši krajané a jejich víra rozžhabila se též a stala
se velikých obětí schopna též a zazářila též radostně
jako hvězdy na nebi...

Hle, jak silní jsou oporou slabých!

Ostrově svatých, s paluby tam k severu Ti do dá-
lek rukou vděčně kynu na pozdrav...

*

Neděle je dnes.

Sloužil jsem ráno mši sv. Je na lodi všeobecně zná-

mo, že i mezi cestujícími i mezi zaměstnanci je slušné procento katolíků. Při nejmenším třicet. Ke mši sv., již jsem ráno sloužil o 8. hodině ve společenském sále na lodním oltáři, přišlo jich 6. Kde byli ostatní? Spali? Ostýchali se? Podceňovali mši sv.? Byli z těch katolíků, kteří svou víru nenávidí? Nevím. Vím jenom tolik, že nepřišli. Jejich nedbalost jako těžká můra dusila přítomné.

Je to katolicismus evropský. —

Na deset hodin byla v témže sále bohoslužba protestantská. S hrdostí tam šli protestanté. Bez bázně lidské vzali si kancionály do rukou a zpívali. Byl jich pěkný počet. Nezpívali zrovna krásně. Ale zpívali statečně. Posilnění a s hrdostí se rozcházeli.

Katolicismus evropský, jak je kolikráte zbabělý, lenošný, dolekaný, neuvědomělý, nečestný! Jak se stydí pak často sám před sebou!

Hanba, hanba, hanba této zbabělosti!

Hanba této lenošnosti!

Hanba této neuvědomělosti!

*

Vzpomínám na katolicismus americký.

I tam jsou některé smutné stránky. Některé i velmi smutné stránky.

Ale jedna věc je tam veliká: Ti, kdož katolíky jsou, to jsou katolíci přesvědčení, nebojácní, podnikaví, oběti schopní. Ti vzali si k srdci slovo Páně: „*Nebojte se, maličké stádo!*“ ...

Málo poměrně je katolíků ve Spojených státech amerických: jen nějakých 20 milionů z celkového počtu obyvatelstva 110 milionů. Tedy kolem 20 proc. A ti vytvořili si katolické školství, o jakém se v Evropě ani nezdá, od škol obecných až po university. V duchu vzpomínám, jak jsem stál v nádherných budovách velikých katolických universit ve Washingtonu, Georgetownu, Chicagu, St. Louis, Omaha, vzpomínám na to, že na př. na jediné katolické universitě ve Washingtonu studuje na 3000 akademiků; že krásně

místnosti katol. university v Georgetownu dovedou pojmuti do svých místností jen část absolventů nižších škol, již se ucházejí o přijetí na universitu, vzpomínám na stesk rektora katolické Fordham University v New-Yorku, že musil též tolik uchazečů odkázati!

Nebojte se, maličké stádo . . .

Vzpomínám na katolické katedrály v největších městech amerických, vybudované všechny v posledních desetiletích, směle hlásající pevnost přesvědčení katolického i v největších střediscích Ameriky.

A vzpomínám eucharistického kongresu v Chicagu, který byl skvělou manifestací pro Krista svátostného, manifestací, před jejíž ohromností v úžase oněměla Amerika — i Amerika nevěrecká, i Amerika protestantská — manifestací, kde statisíce se sešly, aby před tváří celého světa padly na kolena před Kristem svátostným . . .

Nebojte se, maličké stádo!

Katolicisme neohrožený, jenž cílevědomě kráčíš vpřed, jenž velkodušně přinášíš nejvyšší oběti, aby království Kristovo rostlo a štěstí duší bylo rozséváno, katolicisme velkých obzorů, velké víry a velké lásky, buď pozdraven!

*

Včera jsem na palubě ukončil četbu Nového zákona.

Jak sladké to bylo zde na lodi v osamocení denně po několik hodin seděti jako Maří Magdalena u nohou Páně a naslouchati jeho slovům! Jakým štěstím to bylo býti mezi posluchači sv. Pavla, Petra, Jakoba . . .

Kolem mne do nedozírných dálek se rozprostírající moře: ještě více než moře překonávají všechny hranice prostoru výroky Páně: žádné dálky nemohou vzdorovati jich platnosti. — Kolem mne moře, jež již po věky jest rozlito po těchto částech země: od věků do věků nepomine pravda slov Pána Ježíše. Podivná nevyčísitelná modravost moře nedovolí zraku, aby pronikl

dolů do závrtných hloubek dna: kdo pochopí tajemství v Písmě sv. ukrytá.

Neobsáhlé moře pode mnou a kolem moře. Ještě neobsáhlejší moře v mých rukou!

Opravdu: Jak sladko jest seděti u nohou Ježíšových! Mluv, Pane! Mluv! Neboť slyší sluha tvůj! Sladký učiteli nebeské pravdy, uč neumělého! Strhěj šupiny s očí mých, ať v nekonečné pokoře jasněji mohou hleděti do zamlžených obzorů nepochopitelných tajemství svých! Hladová je duše má zde na výprahlé poušti: ó, sypej s výšin nedostupných sladkou manu pravdy tvé, ať sbírá duše má a ukájí svůj hlad!

Malá knížečko Nového zákona, kolik blaha je v tobě ukryto pro duše všechny, jež v pokorné víře v tobě sbírají sladkou manu srdcí, Duchem svatým tam bohatě rozhozenou!

A chápu slova mladého Holandana, s nímž jsem se včera ve večerním šeru procházel po palubě, a jenž mi pravil: „Můj tatínek třikrát denně — po každém jídle — četl aspoň na několik okamžiků z Písma sv. a přemýšlel o tom, aby stále v sobě osvěžoval a posilňoval život z víry!

K R Ů P Ě J E

Makarius Egyptský (5.-6. století).

O pravém životě dítek Božích.

Ti, jimž dostalo se té milosti, býti „dítětkami Božími“, „zrozenými s nebe“, z Ducha svatého — kteří mají v nitru svém Krista, který je osvěcuje a sílí, nacházejí se rozmanitým způsobem pod vedením Ducha a zakoušejí v srdci svém v duchovních pobídkách účinky milosti.

Někdy užívají radosti jako při královské hostině a jásají v nevyslovitelné rozkoši a radosti. Jindy jsou jako nevěsta, která okouší božské rozkoše v přítomnosti svého ženicha. Brzy jsou jako andělé bez těla, tak lehce se pohybují ve svém těle. Jindy jsou jakoby zpiti nápojem, radostí opojeni v duchu z posily božských tajemství.

Pak pláčí a naříkají nad pokolením lidským a z jejich nitra vychází úpěnlivá prosba za celé pokolení Adamovo — lkají a pláčí, poněvadž jsou rozohněni z „lásky Ducha“ k lidstvu.

A znovu rozechřívá se nitro jejich takovou slastí a láskou Ducha, že, kdyby to bylo možno, rádi by pojali v srdce své všechny lidi bez rozdílu, i dobré i zlé. Nyní, kdy uzřeli znamení kříže, působí v nich mocně milost a rozlévá do všech údů i do srdce takový mír, že duše pak z toho ustavičného štěstí jeví se co nevinné dítě. Tu neodsuzuje již člověk ani Žida ani Řeka, hříšníka neb světáka; naopak člověk vnitřní zírá na všechny lidi okem čistým a těší se z celého světa a rád by miloval ve svaté úctě celou duši svou i Řeky i Židy.

Nyní v pokoře Ducha ponizuje se tak pod všechny lidi, že pokládá se za „posledního a nejmenšího; zato pak žije z milosti Ducha sv. v nesmírné radosti.

Jindy jsou jako hrdina, jenž běže královu výzbroj a táhne do boje proti nepříteli, udatně bojuje a získává vítězství. Neboť člověk Ducha dovede též chopiti se nebeských zbraní Ducha, táhne do pole proti svým nepřítelům, bojuje proti nim a „srazí je k svým nohám“.

Někdy žije duše ve velkém klidu. Jest ticho v nitru jejím. Okouší jen duchovní radost, nekonečnou slast a svatost. Jindy jest poučována milostí v nepochopitelném důmyslu, moudrosti a vyšším duchovním poznání o věcech, jichž lidská ústa a jazyk ani vysloviti nemohou. — V jiné době jest jako zcela obyčejný člověk.

Duše opravdu milující Boha a Krista může vyko-

nati třeba tisícera díla spravedlnosti, v její neztišitelné touze po Pánu není to nic, ani jako by ničeho nevykonala. A kdyby se třeba zničila posty a bděním, připadá jí to, jako by ani se nezačala cvičiti v ctnosti. A byla-li by poctěna rozmanitými dary Ducha sv., a kdyby uzřela nebeská zjevení a tajemství — v její nezměrné lásce k Pánu jest jí, jako by ničeho neměla. I kdyby dítky Boží vírou mohly nahlédnouti do tajemství Božích, i kdyby mohly okusiti nebeských rozkoší milostí — přece nedůvěřují sobě, jako by snad něco byly — . . .

Naopak, čím větší jest jejich duchovní bohatství, tím chudšími sobě samým připadají. V jejich duchu září jen velká, neztišitelná touha po nebeském Ženichovi; neboť „Kdo jí mé tělo, ještě více hladoví, a kdo pije mou krev, ještě více žízní!“

Obličej majíc odhalen, oko nepohnutě upřeno na nebeského Ženicha v jeho nevyslovitelném duchovním světle, získává duše zcela jistě spojení s Ním . . . Očištěná Duchem svatým, posvěcená na těle i na duši, jest poctěna milostí, býti čistou nádobou k přijetí nebeské masti, státi se příbytkem pravého nebeského krále: Krista.

Vpravdě jest krásné, když duše se zcela zasvětila Pánu a jen k Němu lne. Věru šťastná a svatá jest duše, jež jata láskou Ducha byla důstojně zasnoubena Bohu, věčnému Slovu. Nyní má hlásati, ano, volati: „Jásá duše má v Pánu! Neb On mne oděl oděvem spásy, zahalil oděvem rozkoše. Jako ženicha ozdobil mne korunou, jako nevěstu skvosty!“ — Hle, tak žiješ vpravdě věčný život! Neboť od tohoto okamžiku spočívá duše tvá v Pánu. Tys vpravdě to žádal od Pána, žíti pravý život!

Kolébání Ježíška.

Přeložil O. F. Babler.

Maria v síni usedá,
synáčka svého kolébá.
Na klín si vzala drahé
dětátko holé a nahé.
Ze slz, jež oko naše prolíje,
dětátku koupel uchystá Marie.
Srdce naše jesličkami je,
do nichž dětátku ustele Marie.
Chudoba naše pytlíkem slámý je,
na nějž dětátko položí Marie.
Něha naše poduškou měkkou je,
již dětátku pod hlavu dá Marie.
Naděje naše pokrývkou je,
již dětátko přikryje Marie.
Láska naše povíjan je,
jímž dětátko zabálí Marie.

„Schön christenliche Catholisch Weinacht.“ Augsburg 1590.

Sebeodevzdání v zápalnou obět milosrdné Lásky Boží.

Sv. Terezie od Jezulátka

Bože můj, blažená Trojice! Toužím Tě milovati a působiti, abys byl milován. Chci pracovati k oslavení církve sv., zachraňujíc duše na zemi a vysvobozujíc ty, které trpí v očistci. Dychtím naplniti tvou vůli a dosáhnouti stupně slávy, který jsi mi připravil ve svém království. Zkrátka toužím státí se svatou. Avšak cítím svou slabost a proto Tě prosím, můj Bože, buď Ty sám mou svatostí! Protože jsi mne tak miloval, žeš mi dal svého jediného Syna, aby byl mým Spasitelem a mým Snoubencem; nekonečné poklady jeho zásluh patří mně a já Ti je obětuji plna štěstí, prosíc

Tě, aby ses na mne díval přes Tvář Ježíšovu a přes jeho Srdce hořící láskou. Obětuji Ti ještě zásluhy svatých — v nebi nebo na zemi — jejich úkony lásky právě tak jako sv. andělů. Konečně Ti obětuji, blažená Trojice, lásku sv. Panny, mé drahé matky, i její zásluhy. Já odporučím své odevzdání a prosím ji, aby je přednesla Tobě! Její božský Syn, můj milovaný choť, řekl za pozemského svého života: Vše, oč budete žádati Otce mého ve jménu mém, dá vám. A proto jsem si jista, že vyplníš mé touhy; vím, že čím více chceš dáti, tím více dáváš toužiti! Cítím ve svém srdci nesmírné touhy a s důvěrou prosím Tě, abys přijal ve své vlastnictví mou duši. Ach, nemohu přistupovati tak často ke sv. přijímání, tak často, jak bych chtěla. Ale, Pane, což nejsi všemohoucí? Zůstaň ve mně jak ve svatostánku, nevzdaluj se nikdy od své drobné oběti!

Chtěla bych Tě potěšiti za nevděk lidí a prosím Tě, abys mi odňal mou smutnou svobodu Tobě se znelibiti! A když někdy klesnu ze slabosti, kéž tvůj božský pohled očistí mou duši, sžehne všechny mé nedokonalosti jako oheň, který přetvořuje vše v sebe!

Děkuji Ti, Bože, za veškeré tvé milosti, které jsi mi udělil, zvláště, že jsi mi dal projíti výhní utrpení. S radostí budu pohlížeti na Tebe, třímajícího žezlo kříže, až přijdeš v poslední den. Protože jsi mne učinil účastnou tohoto kříže, doufám, že se Ti budu podobati v nebi a že užítím zářiti na mém těle rány tvého utrpení. Doufám, že po pozemském vyhnanství budu Tebe požívat, avšak nechci shromažďovati zásluhy pro nebe. Chci pracovati jen pro tvou lásku, s jediným úmyslem učiniti Ti radost, potěšiti tvé svaté Srdce, zachrániti duše, které Tě budou na věky milovati. K večeru tohoto života objevím se před Tebou s prázdnými rukama, neboť nežádám Tě, Pane, abys počítal mé dobré skutky . . . Všecky naše spravedlnosti mají skvrny v tvých očích . . . Proto se chci přiodítí tvou vlastní spravedlností a od tvé lásky přijmouti Tebe na věky. Nechci jiného trůnu a jiné koruny než Tebe, můj miláčku.

Čas jest ničím, jeden den jest jako tisíc let; proto můžeš mne připravit, abych mohla předstoupiti před Tebe!

Abych žila v úkonu dokonalé lásky, odevzdávám se Ti jako zápalná oběť tvé milosrdné lásce a prosím, abys mne bez ustání stravoval, abys mou duši zalil proudy své něhy nekonečné, abych se tak stala mučednicí tvé lásky, můj Bože!

A až toto mučednictví mne připraví, abych mohla předstoupiti před Tebe, kéž mi dá konečně zemřítí a kéž má duše se ihned rozletí k věčnému objetí tvé milosrdné Lásky!

Při každém úderu srdce chci Ti, miláčku můj, opakovati nesčíslněkrátě tuto svou oběť až do té chvíle, kdy zmizí stín a já budu moci opakovati Tobě svou lásku ve věčném patření tváří v tvář!!...

K úvaze.

Levate capita vestra ...

Pracujeme, každý ve svém povolání. A kolikrátě pracujete tak, jako by ta práce byla vaším bohem. Zcela se do ní ponoříte svou celou bytostí, ztratíte se v ní a zapomínáte na její spojitost v celkovém uspořádání světa. Zapomínáte, že ta práce má svou vlastní hodnotu jen příliš omezenou. Kdo se spokojuje s hranicemi této částečné dokonalosti, je-li trochu hlubší, prožije v příšerných mukách malost toho, do čeho vložil tolik ohně. Práce nemá býti jen vybití naší energie, má býti hledáním hodnot, pravých hodnot v ní. Jediná pak hodnota v práci jest její vztah k Bohu, její část bytí, její hřivna, ze které máme vyzískati Boží oslavu a čest. Pracujme, ale ne jako krtci! Budme orli svou prací. Zdvihejme ji a jí sebe stále výše, k Bohu! Nezapomínejme, že práce naše musí býti jen prostředkem, že není sama sobě posledním cílem. Jen tak nás práce nezahrabe do hmoty a všednosti, jen tak

zvítězíme nad hmotou, když v ní budeme hledati to, co do ní vložil Bůh, když jí užijeme k vzestupu k Bohu. Jinak nás hmota uhněte a zatlačí do bahna svou hrubou tíží.

B.

Upozornil jsem na nepřístojnosti v různých kalendářích a divadlech zvláště katolických. Bylo zle. Prý jsem tuze přísný. Kdo by nebyl, když čte františkánské číslo nějakých novin, psaných katolíky pro katolíky a tam za chvalozpěvy na čistého chudáčka z Assisi se předvádí nejnovější dámský plesový úbor, „přirozeně“ s nahými pažemi. Což ani katolické ženy se nedovedou osvoboditi od otroctví znemravňující módy? I katolické ženy se svým jednáním vysmívají krvavě vážným příkazům sv. Otce a biskupů? I ony víří v reji slizkého hada . . . ? Sv. Františku, co bys učinil s nimi? Jistě že bys odpásal ten svůj ostrý provaz a zamával jím kol té nahoty. Ale ne, ty bys to neučinil! Ty dámy by k tobě prostě nešly. Kde pak ony, z nejvznešenější společnosti k tobě, chudáčku rozedranému a neholenému! Ony si tě musí nejprve zkrášlit na svých obrazech, vymódití poesíí ptáčinkovskou a pak - pak - nakreslí za celou chválu i upřímnou obrázek kokety s holými pažemi, zatím co ty ses válel v trní, abys umlčel tělo . . .

Redaktor.

Bůh plní proroctví:

Národ [totiž] a říše, která by nesloužila Tobě, zahyne, a národové zpustošením pohubeni budou.

Isaiáš 4 X. 12.

H O V O R N A

N. S. B. Sv. František založil Menší bratry, kteří neměli ničeho míti ani klášterního jmění. Později bylo dovoleno části Menších bratrů míti něco aspoň pro klášter. Ti, kteří přijali toto zmírnění, slují konventuály, nebo u nás minority. Františkáni jsou spojené přísné

větve Menších bratří, kapucíni byli založeni jistým M. Bassim. Slují kapucíny od dlouhé kapuce, s níž si jejich zakladatel představoval sv. Františka. — Díky za uznání.

I. Č. v. I. Bývám vždy tolik potěšen pod. dopisy, které mi občas potvrdí, že přece nepracujeme nadarmo. Z duší Vám podobných skládá se naše užší duch. rodina. Snažíme se býti od čísla k číslu lepší. Modlete se za nás, ať se nám to daří s Boží pomocí a k Boží slávě.

Fr. K. v. P. Nemějte obav, formátu nezměníme. Víme, že jest praktický. Písmo ale musíme rozhodně změnit. Ostatně, rozmanitost jest dobrá. Letos budeme tisknouti typem Bodoni. Jest to typ elegantní a přece jasný.

„Čistota“ Proč je tak vynášena? To se jistě neptáte, že byste pochyboval o správnosti tohoto vynášení. Chcete slyšeti asi jen shrnutí těch důvodů. Nuže, čistý dává Bohu vše, co má. Čistý člověk proto patří celý Pánu. Světlo pravdy Páně přelévá se doň. Čistý člověk svítí pravdou a Bohem v sobě. Sám vidí daleko a mnoho, neb čistí Boha viděti budou. To světlo pak z nich vyzařuje širokými kruhy. Čistí působí daleko prostorově i časově. Lépe a dále vidí. A co vidí, ukazují druhým. Proto se za čistou hvězdou táhne celá mléčná dráha. Rozumíte?

M. R. A přece nejsme dosti přísní v otázce cudnosti! Dobře rozlišují pruderii od zdravé citlivosti. Asi jste nepochopila, nač jsem narážel. Tím lépe pro Vás. Nebudu Vás přece upozorňovati ještě, v kterém kalendáři jsem co závadného shledal. Ženou nepohrdám, právě naopak hájíme její důstojnost, když hájíme její cudnost.

N. H. Zlobíte se na článek p. Tichého. Tichý jest operatér a operace bolí. U nás však kostelní hudba a zpěv operace a to radikální opravdu potřebují. Ostatně, ten řez Vás nemusí tolik boleti, neb T. namáčí své pero do krve svého Boha a jeho čest milujícího srdce.

Z E S Í T Ě

Co se děje v Římě? 17. října prohlásil sv. Otec přes 180 kněží a řeholníků mučedníků zářijové revoluce francouzské za blahoslavené. Naše doba nivelisace potřebuje občas připomenutí, že je třeba hrdinství. Doba věštící zánik, vyžití a senilnost křesťanství musí si občas uvědomiti, že musí mít velkou vnitřní sílu ta církve a to náboženství, které vede svou silou až na popravistiště své děti a to s úsměvem na rtech a jako be-ránky. A u nás taková poušť! Francii beatifikují kaž-dý měsíc někoho a my jako bychom nevěděli, co to znamená pro křesťanský národ dávatí světu světce!

Předání rodného domku Pia X. jeho rodné obci Riese. Sestra sv. Otce Pia X. odevzdala rodný domek svého bratra své obci. Stalo se to způsobem velmi slavnostním. Domek přijímal starosta, který prohlásil, že obec jest hrda na takovou památku. Inu, krev světců. Italové dovedou si světců, byť dosud nekanonisovaných, vá-žiti!

Pomník sv. Františku. Město Milán staví velkole-pý pomník sv. Františku. Základní kámen byl polo-žen za oficiální účasti veřejných autorit.

Proti neslušné módě. Španělská biskupové vydali spo-lečný pastýřský list, ve kterém odsuzovali řádění ne-křesťanské módy, které se otrocky podřizují i dámy, které chtějí slouiti katoličkami. Svě věty shrnují takto: Katolík nesmí jíti na divadla, která opěvují hřích, ne-smějí odbírat časopisy a noviny, které soustavně pod-rývají dobré mravy. Křesťanská morálka se musí šer-třiti v tělocviku i ve sportu. Biskupové odsuzují pří-liš krátké šaty a promiskuitu pohlaví při sportu, která podporuje smyslnost. Zavrhnou nemravné tance a velí bděti nad dětmi, aby do takových tanců nechodily. Připomínají důrazně ženám, že zbožnost nemůže se sloučiti s výstřelky dnešní módy. Neposlušným budou odmítnuty svaté svátosti. Biskupové konečně poukazu-

jí na svatou povinnost rodičů ve výchově dětí v tomto ohledu. Vráťme se k tomuto problému ve stati k úvaze. Nehoršete se pro ni na nás!

Řeholní řády v Německu. Německo má ke své duchovní a tělesné pomoci 11.250 řeholníků a 71.700 řeholních sester. To se dá potom něco dělati. To potom jest snadno obměkčiti nebe!

Sjezd německých katolíků. Dne 25. srpna pořádali němečtí katolíci svůj 66. kongres, který všechny dosavadní naprosto překonal. Celý sjezd se krystalisoval kolem myšlenky: Kristus jest naším králem! Na sjezdu se sice také mluvilo, ale především vážně jednalo o zvýšení charitativní činnosti a péči pro katolíky v diaspoře, o podpoře vědecké práce ve smyslu obrany Kristovy nauky.

Malínské porady o sjednocení církve. Kardinál Mercier pořádá ročně ve svém paláci porady s představiteli anglikánské církve ohledně možného spojení a navrácení se anglikánské církve k mateřské církvi katolické. Tyto porady začaly letos zase pod předsednictvím nástupce velkého kardinála, arcibiskupa Van Roey. Přítomen byl jako obvykle Lord Halifax.

Posvěcení čínských biskupů. Na svátek sv. apoštolů Šimona a Judy posvětil sv. Otec šest domorodých čínských biskupů. Obradům byla přítomna čínská delegace a čínští studenti z Belgie a Francie. Toto svěcení jest korunováním dlouhého úsilí sv. Otce dáti misijním územím domorodou hierarchii. V Číně se mu to podařilo plnou měrou. Voláme novým pastýřům: Ad multos annos!

Konverse. Velký rozruch způsobila konverse norské spisovatelky Sigf. Undsetové, neboť její sláva jest nedávná a její věhlas nesmírný. Cím jest pro Švédsko Selma Lagerlofová, tím jest pro Norsko Sigf. Undsetová. Země tato má jen 2 a půl mil. obyvatel a přece se vydávají její knihy v obrovském nákladu. Jest to okolnost velmi výmluvná. Co ji přivedlo do církve katolické? Co bylo příčinou toho, že přijala dávnou víru svých předků? „Až dosud žila jsem v po-

hanství, " praví sama. Národní státní náboženství luteránské, v němž byla vychována, v ní neuciniło žádného hlubšího dojmu. Když měla 15 let, přijala šosácky jako ostatní své první přijímání, konfirmaci a pak bylo po všem; více jí luteránství dáti nemohlo. Cítila prázdnotu vnitřní, hledala něco, co jí stále chybělo, po čem stále nepokojně toužila, počala studovati dějiny a konečně to našla, byla to ta nenáviděná církev katolická. Její inteligence byla příliš velká, než aby nedovedla překročiti hradby předsudků a lži, jimiž její národní církev obehнала skoro neproniknutelně církev katolickou. — Novoyorský časopis „The Sentinel of the Blessed Sacrament“ sděluje, že značný pokrok učinila práce pro obrácení Židů na víru katolickou. Protestantický proselytismus nemůže konkurovati se silou katolické víry, modlitby a svátostí. Obrácení Židé dávají přednost katolictví před protestantstvím, poněvadž dle jejich názorů a poznání katolictví vyniká svou solidností, přitažlivostí, praktičností, zkrátka svou pravdou nad každou jinou denominací křesťanské církve. V Novém Yorku nedávno pokřtěný Žid počal velmi horlivě organisovati Ligu obrácených Židů, aby každý z nich se stal apoštolem svého národu. Tšk.

L I T E R A T U R A

PLON, Paris: *Chroniques*, 2. Bohatý sborník mladé francouzské generace, který obsahuje básně a essaye od Bernanose, Massise, Cocteaua, Deremenghena, Levauxe. Věci jsou nestejně ceny, ale ze všech vás ověrá svěžest a touha dostati se k životu a vybědnouti z ustrnulých, přijatých, ale nepravdivých předsudků. Vzácná jest úvodní studie o božské politice čili o Prozřetelnosti Boží od zesnulého duch. vůdce Psichariho P. Clérissaca. B.

L'ART CATHOLIQUE, Paris, Renée Zeller: Le

Bienheureux Henri Suso. Zeller zahloubala se do pokladů německé mystiky a jako výsledek leží před námi roztomilá knížka. Spisovatelka líčí něžný život tohoto pěvce Boží moudrosti dle jeho spisů, učí chutnati dužnaté plody Susonova pera, namáčeného ve žhavé krvi lásky. Kdo se chce poučiti o bl. Susonovi, musí sáhnouti vedle jiných knih i po tomto klenotu i historické i umělecké ceny.

Taurisano: Les Fioretti de Ste Catherine de Sienne. Osvědčený historik P. Taurisano sebral jemné a krásné legendy o sv. Kateřině S. ze spisů ze XIV. století, na nichž se ještě chvěje pel trecenta. K legendám těmto druží se úryvky ze života světice, psané bl. Raymundem, několik jejích listů, její dialog o dokonalosti a konečně překrásná její poslední modlitba. L.

HERDER, Freiburg i. Br.: Momme Nissen O. P. Der Rembrandtdeutsche, Julius Langbehn, 350 str., lex. 80, 7 Mk 50. Momme Nissen, malíř, konvertita a dominikán, vydává život oné zajímavé osobnosti, kterou byl Julius Langbehn. L. hledal pravého ducha německého, odsuzoval protestantské suché doktrinarství a hledal ducha germánského v Rembrandtovi. Jeho kniha Rembrandt als Erzieher vzbudila sensaci. Nikdo neznal autora, ale vydání stihalo vydání. Autor byl znám pod jménem Der Rembrandtdeutsche. L. šel ale dále ve svém vývoji a přišel ku pravé velikosti německého národa, ke katolicismu. Konvertoval a žil vzorně nábožensky, jsa mysticky zanícen a žije v úplném neznámu, ač horečně bylo pátráno po autoru sensační knihy. Jeho žák, malíř Nissen, vydal konečně jeho život. Líčí nám ho jako milovníka pokory, chudoby, ticha a neznáma. Ukazuje nám ho v celém jeho zápase ukázati svým krajanům největší ideál. Biskup Keppler napsal ke knize předmluvu. Prejti knize, poměrně laciné i u nás hojně rozšíření! S. B.

MULLER, München: Karrer: Franz von Sales. Karrer podává v této drobné, úhledně tištěné knížce ocenění života sv. Františka a potom podává nejkrásnější perly spisů tohoto líbezného sv. Učitele, uspo-

řádané do jakési stručné příručky duchovního života. r. o.

TÉQUI, *Paris. Louismet*: 416 s., 7 50 fr. La contemplation chrétienne. Programový spis školy hájící nejširší pojetí slova mystika a volající k ní všechny vrstvy. Pokud volají oni autoři k pokorné snaze sblížení s Bohem, doporučuji i tuto L. knihu, ač jeho názorů o šíři pojmu nazírání a mystiky všichni nesdílejí. L. bere nazírání ve smyslu nejobecnějším, které shrnuje pod slovem „umění láskyplně obcovati s Bohem“. Ale věc, kterou podává L., všem doporučuji, totiž snažiti se stále a stále více znáti a milovati Pána, dlíti s ním co nejvíce v mysli a v srdci. Jinak jest dílo tak jemné a krásné a s užitkem a požitkem je přečte každý, kdo usiluje o pokrok ve vnitřním životě. B-o.

Louismet: *Miracle et mystique*. 293 str., 5 fr. Autor hájí svůj shora zmíněný názor o šířce pojmu mystiky a snaží se dokázati, že pouze jeho názor jest správný. Věc ovšem není tak jednoduchá, když si přečteme texty, které z mystiků, bez trhání souvislosti, podává zase škola opačná. Přineseme obšírnou, důkladnou informaci o této otázce ve vši jasné objektivnosti. Zcela ve smyslu své teorie končí L. svou knihu frapantním heslem, že jen mystik zaslouží si plně jméno člověk, protože pouze on pochopil hluboký a božský smysl života. B-o.

KUNCÍŘ, *Praha*: *Spisy sv. Františka*. Konečně máme v češtině pohromadě všechny čisté perly, které vytryskly ze zlaté škeble srdce Františkova. Jak vás unese výše hned ta úvodní píseň bratra Slunce! Jaká čistota, něžnost a síla vane z těch řádků. Nechť není jednoho čtenáře naší revue, který by si neobjednal u Kuncíře nebo doma tuto knihu, právě tak jako následující, kterou vydalo toto vpravdě obětavé naše nejchilejší nakladatelství: *Život sv. Františka*, psaný sv. Bonaventurou. Taková milá, nádherně vypravená a přece ne drahá (20 Kč) kniha, která dává, co slibuje. Kniha nás zanáší do jiného světa, do říše velké víry a lásky. Vidíme v ní prostotu, ale inteligentní prostotu

sv. Františka, vidíme jeho moudré vedení, jeho boj se sebou, jeho lásku k bližnímu. Čtete, čtete a zase, a to všichni čtete. A rozeberte knihu, ať musí být vydána hned po třetí!

Braiton.

Chesterton: Stromy pýchy. Cena 25 Kč. Svým napínavým dějem, originalitou námětů a vybraným svým slohem pobaví knížka světoznámého autora každého, kdo v rouše beletristickém hledá hluboké jádro filosofické: výsměch racionalismu v „Pavích stromech“ nebo zdravou zásadu životní: Boj proti opiu v „Zahradě dýmu“. Vděčná četba! —ave—

SFINX, Praha: Vlček: Průvodce života. Cena 18 Kč. Kniha jest opravdu zajímavá a měla by být v rukou všech rodičů a mladíků stojících na rozcestí životního povolání. Jejím plusem jest to, že ji psal praktik, zkušený odborník. Dává pokyny, jakých vloh a vlastností jest třeba pro každé zaměstnání, a udává pravidla sebekritiky, dle nichž lze poznati, má-li je kdo. —sb.

Pelikán-Dratková: Logika. Kniha chce rychle informovati a poučovati o povstávání a skládání myšlenek, soudů z nich a důkazů. Podává vždy celou historii otázky. Jen bych si přál, aby se vždy též vypořádal s uváděnými názory. Jinak to hromadění působí tísnivě na čtenáře. Novinkou proti obyčejným příručkám logiky jest pojednání o metodách vědecké práce. S toho hlediska se kniha hodí dobře do ruky všem začátečníkům, sestupujícím do záhad vědy. B.

REINHARDT: Förster: Christus u. das menschliche Leben. F. se tu snaží vypořádati s moderními problémy z denního života. Dílo povstalo částečně z akad. přednášek na universitách vídeňských a mnichovských, částečně pozorováním života pro jeho zajímavost. Dílo se mi zdá nejvíce se přibližovati ke katolicismu ze všech F. prací. V tomto díle F. celkem překonal nabubřelost, kterou Kiehl předhazoval. Asop.

DĚDICTVÍ svatojanské obohacuje naši literaturu opět cennou publikací, II. vyd. knížky „Z duchovního života“ od P. Aloise Storka T. J. Obsahuje mnoho dobrých pokynů, podaných způsobem velmi vhod-

ným. Cena 6 Kč. Objednávky přijímá administrace Dědictví svatojanského v Praze IV., Vikářská ulice čis. 35.

P. Josefa Jaroše S. J. Život podle Božského Srdce Páně. Krásná tato kniha vyšla právě ve druhém, opraveném a rozmnoženém vydání. Probírají se v ní všechny stránky duchovního života s takovým posvěcením, s jakým může mluvit jen ten, kdo sám život podle Srdce Páně žije. Objemná kniha, čítající 550 stran sličné úpravy, stojí pouze 20 Kč. Objednávky vyřizuje zmíněná administrace Dědictví svatojanského.

Heiler: Sadhu Sundar Singh, 1926, 292 str. Heiler shrnuje v této knize řadu svých obran zamilovaného myslitele Singha. Nevěří, že Singh jest podvodníkem, věří doslova jeho vypravováním o zázracích, ale všechny citáty plné bombastu naplňují nás nedůvěrou a myslím si, že jestli Singh měl nějaké neštěstí v životě, že to jest jeho upadnutí do vedení sebe sama uprotetovavšího protestantismu. Kniha podává jeho život, jeho cesty, jeho propagační činnost a jeho nauku, která jest dle Heilera kristocentrická. Polemisuje a tvrdí, že jsou pravé divy vypravované o Singhovi, vynáší jeho individualismus, jeho neuznávání vrchní autority.

—o—

NILS KAMPMANN-Celle. Keyserling: Das Ehebuch. Kniha představuje pokus o vyřešení problému manželství. Pořadatel sborníku povolal si 24 odborníků. v této ožehavé otázce i neodborníků. Vědecky přesné jsou vývody ethnologa Nieuwenhoofa, velký význam má práce Keyserlingova sama. Příspěvek Th. Manna má pouze cenu literární. Velmi hluboká a cenná jest studie kat. theologa Bernharta o manželství jako o svátosti. Celkem však kniha vyznívá jaksi prázdně, protože příliš lidsky, neb až na Bernharta skoro nikdo nepočítá s božským a proto posvěcujícím prvkem hošího ustanovení manželství a s jeho vznešeným cílem, zalidňovati totiž nebe. Kniha se hodí pouze zcela zralým čtenářům. Scherzer.

HOCHLAND, vyd. *Kösel, München*, red. prof. Karel Muth. Vyšlo právě druhé číslo tohoto bohatého a všestranně důkladně informujícího časopisu německého. Hochland jest opravdovým zřídlem světového rozhledu a povšechného dalšího sebevzdělání. Časopis by neměl scházeti v žádné věř. větší knihovně a ani na pracovním stolku inteligenta. Jak zajímavou na př. přináší studii o Panevropě. Jest to nejlepší pojednání o této otázce, jaké jsem dosud četl. Revue přináší i původní novely a básně, i vědecké, vážné pojednání filosofické a přírodovědecké. I náboženství se věnuje patričné místo. Výtvarné umění jest bohatě zastoupeno. Redakce.

AUBANEL FRERES. *R. de Thomas*: St. Jean de la Croix. 80 str. 4 fr. Kanovník Thomas de St. Laurent podává ve svém spisku zhuštěnou nauku mystického učitele. Vhodným způsobem předesílá stručný a výstižný život světcův. Spisovatel dovede čísti v duši světcově a krásně uvádí duše k následování tohoto velikého a hrdinného ducha. Případné jest též líčení osobního boje světcova se sebou sama o svatost. Vřele doporučuji. — Abbé Bruyere, cena 3 fr. Spisovatel podává v pronikavé aforistické formě vše, co žádá po nás láska k Bohu. Jsou to praktické pokyny, jak se chovati v různých okolnostech, ukazují, co Bůh v nich od nás žádá. Hodí se velmi vhodně jako myšlenky k rozjímání. K. L. — *L'art de se bien connaître*, cena 5 fr. 96 str. Kniha podává návod k otázce velmi těžké a přece důležité, jak to totiž s námi stojí v duchovním ohledu. Spisovatel pojednává velmi delikátně o svědomí, pak o jeho zpytování. Podává návod k němu a to takový, který zaručuje při dobrém provádění rychlý pokrok. Případné jest pojednání o úzkostlivosti. Knížka pro kněze, řeholní osoby i výše se snažící laiky.

TYROLIA, Innsbruck: G. Bichlmair, S. J. *Okkultismus und Seelsorge*. Str. 130, cena 15 Kč. Kniha jasné líčící zásadní ráz všech větví okultismu a poměr jeho ke katolické víře. Velmi hodna doporučení pro každého inteligenta. — es — *Im Lichte des Christkinds*.

Liturgische Tagesgedanken zum eucharistischen Opfer und Opfermahl für die Winterszeit. Str. 332. Cena 30 Kč, v plátně váz. Překrásné a vroucí myšlenky na dny adventu a vánoční doby, přimykající se k měsíčnímu formuláři každého dne. Opravdu, září a hřeje tu oheň Jezulátka. — es —

ARS SACRA: München: Karrer S. J.: Meister Eckehart. 370 str., velikost 80, offsety a medirytiny z hloubky.

Leží přede mnou úhledná kniha luxusně tištěná na dřevaprostém papíře. Dychtivě jsem ji přečetl, neb jedná o těžkém problému, problému Mistra Eckeharta. Karrer, rafinovaný historik, podává nejprve na 57 stranách velkolepý život E., jeho práce a utrpení. Další většinu spisu tvoří podání jeho celé nauky v charakteristických ukázkách, vybraných ze známých i neznámých rukopisů. Jistě práce úctyhodné píle! Od str. 209 až ke str. 270 podává autor své poznámky vysvětlující a dokládající. Člověk prostě žasne nad úžasnou touto erudicí. Hlavním pak bodem knihy jest od str. 273—366. Na těchto stránkách se snaží autor dokázati, že E. byl omylem odsouzen. Dokazuje, že texty zavržené byly neúplně a nesprávně excerpované. Dokazuje, že soud byl proti E. zaujatý a že římské rozhodnutí nepřezkoumalo rozsudku kolínského, nýbrž jej prostě přijalo. K. úporně chce očistit E. z nařknutí pantheismu. Bojuje tu proti vlastnímu řádovému spolumistratru E., věhlasnému historikovi Denisleovi. O proces E. jeví se v poslední době velký zájem, ale myslím, sotva že se dá rozřešiti aplikováním jansenistické distinkce quaestio juris a facti. Knihu si přečtou s opravdovým zájmem všichni znalci mystiky i dějin staroněmecké literatury. Braitó.

SPEŠ, Paris: Thellier de Poucheville: A un catholique d'Action Française. 2 fr. Boulrier: L'église et l'action française. 2 fr. Obě drobné knížky podávají stručný výklad, proč Řím musil zakročiti proti vůdcům z L'action française. Řím nezavrhne princip royalistický, v tom ať se nikdo nemýlí. Papež musil zavrhnout

nouti Maurassovské pohanství. Boulhierovo dílko to ukazuje jasně a klidně. Hlavní je, že přesvědčí o loyaltitě celého činu. Hlubší jest knížka de Poucheville-ova. Ukazuje, že Maurass denně učil zavrženým bludům. Papež jemně poukázal na to, aby mládež se neodvracela od apoštolátu. Chtěl tím říci, že royalistické hnutí zapomínalo vypořádati se s dobou, že žili stále v historických tradicích a nepochopili silně sociálně zladenou současnost. Varuji i u nás! Nezaspíme dobu! Braitó.

Sv. Augustin: Pozdě!

Konfese, X. 27-28.

Pozdě jsem si Tě zamiloval, krásu, tak stará a tak nová, pozdě jsem si Tě zamiloval. A hle, Tys byl uvnitř a já vně a zde jsem Tě hledal a sám jsa ošklivý, honil jsem se za krásnými tvory, jež jsi učinil. Byl jsi se mnou a já nebyl s Tebou. Tvorové, již by nebyli, kdyby nebyli v Tobě, mě upoutali daleko od Tebe. Opět a opět jsi na mě volal a porazil jsi mou hluchost. Jasně jsi zazářil a odstranil jsi mou slepotu. Rozšířil jsi vůni a já ji nassál a toužím po Tobě. Okusil jsem a lačním a žízním. Dotkl ses mne a vzplál jsem touhou po tvém míru.

Až cele přilnu k Tobě, již vůbec nebudu cítit bolest a námahu a budu žít život vyplněný Tebou. Nyní však jsem si na obtíž, poněvadž nejsem plný Tebe, neboť koho naplňuješ, toho pozvedáš. Zápasí ve mně radosti hodné pláče se zármutkem, jenž je hoden jávání a nevím, na které straně je vítězství. Běda mně, Pane, smiluj se nade mnou! Bojuje můj špatný zármutek s dobrou radostí a nevím, kde je vítězství. Běda mně, Pane, smiluj se nade mnou! Běda mně! Hle, neskrývám svých ran. Jsi Lékařem — jsem nemocen. Jsi Milosrdný — jsem ubožák. Zda není život lidský na zemi boj?